

LÊ VĂN
NGHĨA

Chú chiếu bóng,
nhà ảo thuật,
tay đánh bài,
và tụi con nít xóm nhỏ
Sài Gòn năm ấy

truyện dài
dành cho thiếu nhi,
nhưng người lớn đọc cũng hổng sao,
mà người già đọc càng khời

NHÀ XUẤT BẢN TRẺ

Mục lục

Lời Cám On Của Tác Giả:

Chương 1:

Chương 2:

Chương 3:

Chương 4:

Chương 5:

Chương 6:

Chương 7:

Chương 8:

Chương 9:

Chương 10:

Chương 11:

Chương 12:

Chương 13:

Chương 14:

Chương 15:

Chương 16:

Chương 17:

Chương 18:

Chương 19:

Chương 20:

Chương 21:

Chương 22:

Chương 23:

Chương 24:

Chương 25:

Chương 26:

Chương 27:

Chương 28:

Chương 29:

Chương 30:

Chương 31:

Chương 32:

Chương 33:

Chương 34:

Chương 35:

Chương 36:

Chương 37:

Chương 38:

Chương 39:

Chương 40:

Chương 41:

Chương 42:

Chương 43:

Lời Bat

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Lời Cám Ơn Của Tác Giả:

Xin trân trọng cảm ơn nhà thơ Lê Minh Quốc, nhà văn Nguyễn Nhật Ánh đã góp ý, giúp tôi tự tin gửi bản thảo cho Nhà xuất bản cũng như viết lời giới thiệu.

Xin chân thành cảm ơn nhà báo Dương Thành Truyền, biên tập viên Lê Hoàng Anh (Nhà xuất bản Trẻ) đã cùng làm cho tác phẩm này chín chu hơn.

Xin cảm ơn các bạn văn, bạn đời... đã động viên, thôi thúc tôi sáng tác.

Và sau cùng, xin vô cùng tri ân bạn đọc - người đã bỏ tiền mua và dành thời giờ đọc tác phẩm này.

Thay lời giới thiệu **Độc Lê văn Nghĩa, nhớ Sài Gòn**

Nguyễn Nhật Ánh

1. Đọc truyện này của Lê văn Nghĩa, có cảm giác đọc tác phẩm của một nhà phong tục học.

Những sinh hoạt, nghề nghiệp, lời ăn tiếng nói của một vùng đất, một thời đại hiện lên sinh động như trong một cuốn phim tư liệu. Đọc truyện thiếu nhi của Lê văn Nghĩa mà có cảm giác như đọc sách biên khảo của Sơn Nam hay Vương Hồng Sển.

Với tôi, đó là một bất ngờ lớn. Nhưng đến khi coi lại cái tên truyện Chú chiếu bóng, nhà ảo thuật, tay đánh bài và tụi con nít xóm nhỏ Sài Gòn năm ấy thì tôi không thấy bất ngờ nữa. Ờ, tên truyện gì mà dài loằng ngoằng, cũng chẳng giống nhan đề một cuốn truyện thiếu nhi. Nó giống tên một thiên tùy bút, ký sự hay khảo cứu hơn. Ất hẳn đó là sự cố ý của tác giả.

2. Sau cảm giác bất ngờ, là cảm giác thú vị.

Năm 1966, lúc tụi con nít như thằng Minh, thằng Ti, thằng Chim chạy nhảy lon ton trong truyện, tôi đang học lớp đệ thất (lớp 6 bây giờ) ở một thị trấn nhỏ miền Trung, tức là tôi lớn hơn các nhân vật con nít của Lê văn Nghĩa một tuổi và học hơn tụi nó một lớp. Tuy không sống ở Sài Gòn, nhưng do siêng đọc các báo thiếu nhi xuất bản ở Sài Gòn như Tuổi Hoa, Thiếu Nhi, Thằng Bờm... chuyển ra miền Trung hằng tuần theo xe đồ, tôi vẫn biết các trò chơi của con nít Sài Gòn mà Lê văn Nghĩa mô tả trong truyện nên khi lần theo từng trang sách Chú chiếu bóng..., tôi bắt gặp mình sung sướng như gặp lại đám bạn nhỏ thời nào.

Bây năm sau, khi tôi vào Sài Gòn thi đại học, xe chiếu bóng thùng như chiếc xe cà tàng của chú Hai Ngon vẫn còn lác đác trước các cổng trường tiểu học. Và những ngôn ngữ đường phố như “quỷ kiến sầu”, “tổ sư bò đê”, “bành ki nái”, “mút chỉ cà tha”, “hầm-bà-lằng-xán-cầu”... vẫn còn thông dụng trong các cuộc tán gẫu hằng ngày.

Bây giờ, bắt gặp ngôn ngữ đối thoại đó trong truyện, tôi không khỏi mơ màng nhớ lại một thời thơ ấu, thời mà chính tôi cũng ăn nói “hầm-bà-lằng-xán-cầu” không thua gì tụi thằng Ti.

3. Điều thứ hai khiến tôi thú vị với câu chuyện của Lê văn Nghĩa là những điều anh viết rất gần gũi với tôi. Bối cảnh trong câu chuyện của anh xảy ra ở quận 6 - là nơi tôi có bốn năm gắn bó. Tôi làm Chủ nhiệm Câu lạc bộ thiếu nhi quận 6 hai năm. Hai năm tiếp theo tôi chuyển sang dạy học ở trường Bình Tây là ngôi trường các nhân vật trẻ con của anh đang theo học (năm 1966 còn là trường tiểu học) - ngôi trường mà con Hồng, người kể lại câu chuyện này, ngồi mài đũng quần suốt năm năm ở đó. Rồi trường Phú Định ở phường 13 bây giờ...

Tôi đã bao nhiêu lần đi ngang Á Đông từ lâu (chưa vô lần nào vì thời đó còn nghèo), ngày ngày đạp xe qua cầu Palikao hay cầu Bình Tiên để đi làm hoặc đi dạy. Những con đường thân quen Phạm văn Chí, Lê Quang Liêm, Ngô Nhân Tịnh, Phạm Phú Thứ... tôi đọc truyện Lê văn Nghĩa tới đâu những ngã phố góc đường đó hiện ra mồn một trong tâm trí tôi tới đó.

Một điểm đặc biệt nữa trong truyện Chú chiếu bóng... là sự xuất hiện các nhân vật người Hoa. Cho đến hôm nay, người Hoa vẫn sống đông nhất ở quận 5, quận 6. Tôi đi làm ở quận 6 và sống ở quận 5, trong một chung cư có 90 % là người Hoa, hằng ngày đụng đầu với hàng xóm A Lìn, A Mãnh, A Phò vẫn toét miệng cười chào “Chủ xanh” hoặc thăm hỏi “Xực phần mì?”. Vì vậy mà đọc những câu như “lượng co

phảnh mình đánh co bạc xiu”, “hắc xìt xập hù” trong truyện Lê văn Nghĩa, tôi hiểu ngay, không cần... phiên dịch. Cảm giác thân thuộc đó thật lâng lâng khó tả!

4. Những nhân vật trong truyện Lê văn Nghĩa thuộc tầng lớp dân nghèo thành thị. Đó là đặc điểm của các quận ven Sài Gòn. Sau 1975, hoàn cảnh sinh sống của dân lao động những nơi này cũng không thay đổi nhiều so với dân cư thuộc các quận trung tâm. Một nhà văn cùng thế hệ với Lê văn Nghĩa là Võ Phi Hùng, xuất thân từ viện mồ côi, sinh sống ở quận 6, cũng có nhiều tác phẩm viết về trẻ em vỉa hè ở khu vực này nhưng khác với Võ Phi Hùng, ngoài việc khắc họa tính cách và số phận nhân vật, Lê văn Nghĩa còn có tham vọng phục dựng khí hậu thời cuộc như anh đã từng làm với tác phẩm Mùa hè năm Petrus mới đây. Thế mới xuất hiện trong truyện chàng Mùi trốn quân dịch, chuyện học trò bị “bắt” uống sữa mỗi buổi sáng ở các trường học, chuyện nhà ảo thuật Không Có dạy thằng Ti ngả mũ trước đám tang, chuyện chị Mari Phong-tên đi làm sở Mỹ và các nhân vật phì phèo thuốc lá nhãn hiệu Ruby, Salem, Melia...

5. Lê văn Nghĩa, phụ trách báo Tuổi Trẻ Cười, là nhà văn trào phúng đã trở thành thương hiệu với các nhân vật Đại Văn Mỗ, điệp viên Không Không Thấy. Đó có lẽ là lý do khi anh viết truyện cho trẻ em, tình huống và lời thoại của anh rất dí dỏm - nhiều chỗ khiến người đọc bật cười. Tính hài hước, theo tôi là một phẩm chất cần thiết nhưng vẫn còn thiếu vắng trong các tác phẩm viết cho trẻ em. Lê văn Nghĩa, với mặt mạnh của mình, đã khóa lấp được thiếu sót đó trong tác phẩm mới nhất của anh.

Truyện Chú chiếu bóng, nhà ảo thuật, tay đánh bài và tụi con nít xóm nhỏ Sài Gòn năm ấy là một cuốn truyện hấp dẫn, không phải vì nó thuần túy đem lại tiếng cười. Cách yêu thương đùm bọc giữa bọn trẻ nghèo với nhau khiến người đọc rung rung cảm động. Cách chú Hai Ngon sử dụng khẩu ngữ bình dân “dầu hèn cũng thể” thường trực trên đầu môi như một phương châm sống, cách ông thầy Không Có dạy thằng Ti những bài học làm người bằng lời của thánh hiền kiểu như “nhân bất học bất tri lý” nói lên cách ứng xử mộc mạc, hồn nhiên, đầy ắp tình người giữa những cảnh đời khốn khó. Những đạo lý giản dị nhưng sâu xa đó gợi nhớ đến những bài học khó quên trong sách Luân lý giáo khoa thư của Trần Trọng Kim, Đỗ Thận...

Viết tới đây, lật lật vài trang sách Chú chiếu bóng..., tự nhiên tôi bỗng nhớ Sài Gòn quá thể, dù tôi đang ngồi giữa Sài Gòn. Tôi bỗng muốn ra đường, ngồi trước chiếc xe có gắn tấm kiếng Hải Ký mì gia, kêu một tô “phảnh mìn”, uống một ly “bạc xiu”, “dầm xà” một chút rồi lát trưa kiếm ít tiền... rủ Lê văn Nghĩa đi “dầm châu”. “Dầu hèn cũng thể”!

Tân Bình, tháng 5/2014

Nguyễn Nhật Ánh

--

Thành kính dâng song thân - những người đã cho con tuổi thơ thật đẹp.

Riêng dành tặng những người thương yêu trong gia đình nhỏ của tôi - bến đỗ bình yên, tĩnh lặng của tâm hồn.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 1:

Dù thằng Minh và mấy đứa nhỏ trong xóm Ba-ra-dô không phải là người có đạo nhưng chủ nhật nào, từ sáu giờ sáng là tụi nó đã í ới gọi nhau đi lễ ở nhà thờ Tin Lành. Nhà thờ này nằm ở góc đường Phạm văn Chí - Lê Quang Hiền [1], cách xóm tụi nó chừng mười phút đi bộ.

Đây là nhà thờ do “Hội Cơ Đốc Phục Lâm An Tứ Nhựt” của người Hoa thành lập nên đa số những người đi nhà thờ đều là người Hoa. Luôn thấy những thằng nhỏ “nằm dành” [2] sáng chủ nhật nào cũng có mặt nên họ nhìn tụi nó với cặp mắt đầy thiện cảm. Khi ông mục sư người Hoa giảng kinh thì mấy thằng này im lặng, mắt nhìn thẳng vào cây thánh giá treo trên tường. Thằng Minh giả bộ chăm chú nghe, nhìn thẳng vào mặt ông mục sư nhưng nó chẳng hiểu ông nói cái gì, bởi vì nó không nghe được tiếng Tàu. Nhưng đối với những con chiên trong nhà thờ thì bọn nhóc này là những đứa trẻ thánh thiện. Họ không biết một sự thật phũ phàng rằng trong đầu bọn trẻ ngoan đạo này chỉ mong sao cho nhanh hết giờ để nhận một cái phiếu lãnh bánh mì, để được chạy nhảy chứ ngồi im lặng, không cử động là cả một cực hình. Họ đâu có biết rằng tụi nó đến nhà thờ, chịu đựng nghe ông mục sư Tin Lành thuyết giảng về Thiên Chúa và quỷ sứ bằng tiếng Hoa chỉ vì cái phiếu màu xanh có in bầy ô nhỏ. Đây là phiếu để lãnh bánh mì miễn phí trong một tuần. Để có được cái phiếu này, tụi nó phải có mặt tại nhà thờ vào sáng chủ nhật để điếm danh. Sau khi mục sư thuyết giảng xong, người phụ lễ sẽ phát cho những người có mặt một phiếu lãnh bánh mì do quỹ của nhà thờ đài thọ. Nhờ vậy, sáng chủ nhật nào nhà thờ Tin Lành cũng tấp nập dân nghèo đến nghe giảng đạo. Chưa biết Đức Chúa có giúp gì việc lên thiên đàng sau này hay không nhưng chắc chắn nhà thờ Tin Lành đã mang đến cho giáo dân bánh mì miễn phí. Và tụi nhỏ xóm Ba-ra-dô cũng được nhà thờ Tin Lành của người Hoa xoa dịu cái bụng đói của mình trước khi Chúa đưa bọn nó lên thiên đàng.

Bà phụ lễ người Hoa đưa cho thằng Minh cái phiếu lãnh bánh mì và xoa đầu nó khen ngợi:

- Nị hảo... rù nhiều bạn nị li nhà thờ há... Chúa sẽ cho lên thiên làng...

Thằng Minh nghiêng người, né những giọt nước bọt bắn ra từ miệng bà phụ lễ:

- Rù nhiều người đi, Chúa có cho thêm bông lãnh bánh mì không, nị?

- Hầy a, cái lầy mục sư thay mặt Chúa sẽ cho nị thêm bánh mì đó... Nhớ đi nhiều nhiều há... Trước khi li nhà thờ nhớ giặt cái mặt, rửa cái răng há!

Thằng Minh quay qua thằng Ti, thấy thằng này nhăn nhó cái mặt, tay xoa xoa cái bụng nên hỏi:

- Mày hết đau bụng chưa?

- Hết rồi. Nhưng mà người như không còn sức nữa. Chắc tao không uống sữa Mỹ viện trợ nữa quá.

- Ai biểu mày ham uống nhiều.

- Tao có ham uống đâu. Vừa đi gần tới lớp thì thằng Vân nó thấy tao, chặn lại bắt tao uống một ca sữa rồi mới cho vào lớp. Mấy lần trước trốn được, lần này xui quá.

Lại là thằng Vân - liên toán trưởng [3] của lớp tụi nó. Từ ngày thầy hiệu trưởng cho đặt trước cửa mỗi lớp một cái thùng sữa nóng mà thầy nói là sữa của Mỹ viện trợ, không tốn tiền thì tụi nó phải lè lưỡi mà uống. Trước đó, tụi nó đã bị nhà trường bắt mua một cái ca nhôm giá ba đồng, mỗi buổi đi học phải mang

theo cái ca này để uống sữa. Học sinh không được dùng ca chung để giữ vệ sinh chung. Mỗi đứa, trước khi vào lớp, đều bị thằng Vân bắt đứng sắp hàng, hứng đầy một ca sữa nóng từ cái bình đặt trước cửa lớp rồi uống hết trước mặt nó. Từ nhỏ đến lớn, tụi thằng Minh chỉ quen uống sữa đặc có đường hiệu Ông Thọ hay là Con Chim nên không quen uống sữa Mỹ vì nó lờ lợ, beo béo lại hôi hôi. Đau khổ nhất là không biết tại sao khi uống sữa này tụi nó lại hay bị táo tháo rượt tè re. Nhiều đứa học sinh trong trường chứ không riêng gì lớp nó, chưa quen bụng nên trong giờ học thường giờ tay xin thầy, cô cho đi vệ sinh. Có thằng vì chạy không kịp nên đã bĩnh ra quần ngay trong lớp.

Thằng Minh lắc lắc túi quần:

- Tao bao mầy ăn cháo huyết.

Mắt thằng Ti sáng lên:

- Chơi sộp hé.

- Hôm nay mầy có làm gì không?

- Ba tao bắt tao phải tập đá banh ở sân “pôm-dê” [4].

- Không biết thằng Chim đi đâu. Tao định bao nó ăn luôn thể.

- Sao hôm nay mầy bánh tòn quá vậy?

- Lâu lâu lấy le [5] một chút hồng được sao?

- Mầy bao tao ăn một tô mấy đồng?

- Hai đồng.

Thằng Ti xùi xuống:

- Vậy mà cũng bao.

- Cháo huyết ăn hai đồng được rồi. Để dành tiền tao bao mầy coi chớp bóng thùng. Nghe nói bữa nay có phim Sạc-lô mới, vui lắm.

- Tao khoái coi phim túc cầu [6] hà.

- Túc cầu chán chết. Một thằng cha đứng trước gôn, sút một cái... Ờ mà thôi, tùy mầy. Tao coi tuồng Sạc-lô, mầy coi tuồng túc cầu.

Thằng Minh dẫn thằng Ti lại chỗ dì Hai bán cháo huyết gánh. Nó đồng dặc gọi:

- Hai tô. Mỗi tô hai đồng. Dì cho con giá sống nhiều nhiều nghen.

Sở dĩ nó kêu thêm giá sống nhiều nhiều vì nó biết tô cháo huyết giá hai đồng thì lỗng bồng những nước. Ăn tô cháo huyết này thì nó ăn giá là chính.

- Cho con muống ớt, à... cho con xin thêm miếng chanh nữa dì.

Dì Hai bán cháo huyết gằn giọng:

- Ăn có hai đồng sao mà đòi đủ thứ hết vậy mậy?

- Cháo huyết phải có chanh, ớt mới ngon chứ dì Hai, dà... dà... dì cho con thêm vài cục huyết nữa.
- Sao mày ăn khôn quá hé!

Mặc cho thằng Minh vừa ăn vừa nói, thằng Ti ngồi ăn từng muỗng cháo. Nó cảm thấy hơi nóng của cháo chạy từ cần cổ xuống đến cái bao tử rỗng của nó. Cái gì còn lại trong bao tử đã ra sạch từ hồi hôm.

Vừa ăn, thằng Minh nói với dì Hai cháo huyết:

- Hôm qua, cô giáo con có kể là có một thằng nhỏ ở cái trường gì ở tỉnh Gia Định [7], đang học nửa chừng thì bị xui, phải đưa đi nhà thương Nguyễn văn Học [8]...

- Cha, chắc nó ham học, học nhiều quá chứ gì.
- Không phải dì ơi, tại nó đói. Buổi sáng đi học, nó không có ăn cái gì hết.
- Bộ má nó không cho tiền sao. Tội nghiệp vậy. Buổi sáng phải ăn chứ.
- Má nó có cho nó một đồng.
- Ủa, vậy tại sao nó không ăn? Bộ để tiền đánh bầu cua rồi thua hết tiền hả?
- Hồng phải dì ơi, má nó cho nó một đồng bằng hai đồng năm cắc. Nó mua một đồng xôi...
- Ủa, vậy tại sao lại bị đói, rồi xui?

- Tại vì, nó mua một đồng xôi bằng hai đồng keng năm cắc, bà bán xôi không chịu lấy tiền keng, tại vì bà nói tiền này không xài nữa. Bà bán xôi này đúng là không có lòng thương con nít, phải không dì?

- Ủ, cũng tội cho mấy thằng con nít con nhà nghèo chứ.

- Với lại, chánh phủ vẫn cho phép xài tiền năm cắc, chứ đâu có không dùng đâu. Con mà như thằng đó, con đi thừa mã tà, phú lít [9].

- Ờ... ờ, sống phải có lòng thương người chứ... Có một đồng xôi thôi mà.

Câu chuyện vừa chấm dứt, thằng Minh cũng vừa ăn xong. Nó móc từ trong túi ra tám đồng xu năm cắc [10] đưa cho dì Hai cháo huyết. Dì Hai cầm mấy đồng tiền của nó, ngần ngừ, rồi bỏ vô túi. Bây giờ, dì mới biết tại sao mà nó kể cho mình nghe câu chuyện thằng học trò bị xui vì đói. Dì ngược lên nhìn thằng Minh nói:

- Ủa, còn nợ ba đồng đồng bữa trước đâu con?

- Dạ, dì Hai cho con thiếu đi mà. Hề mà con còn thiếu tiền dì Hai thì con mới nhớ đến cháo huyết của dì Hai được chứ.

- Mày thiếu coi bộ hơi lâu đó con trai...

- Dạ, lần sau con sẽ trả luôn.

- Lần sau là chừng nào?

- Là lần sau đó dì Hai...

Lúc ấy một chiếc xe chiếu bóng thùng vừa chạy đến và ngừng ngay khoảng sân trống trước đầu hẻm.

Thằng Minh liền nói với dì Hai:

- Bữa nay con ghiền chớp bóng thùng quá. Con để dành tiền để coi chớp bóng, chứ không con trả cho dì Hai rồi.

Thấy nó dợm chạy đi, dì Hai kêu giật giọng:

- Nè, đứng lại tao hỏi. Cái chuyện thằng nhỏ đi học bị xiu có thiệt hay là mày nói dóc đó vậy con?

- Dạ, hông lẽ con là con cháu của dì mà con lại đi nói láo với người lớn, tội chết, xuống âm phủ không đầu thai.

Thật ra, trong chuyện này thằng Minh nói thiệt có phần nửa vì nó biết câu chuyện thằng học trò bị xiu là do nó đọc báo khính [11] của chú Năm Của chứ không phải do cô giáo nó kể. Thằng Minh biết rằng mấy người lớn đều tin tưởng vào cô giáo, thầy giáo hơn là nhựt trình vì nó thường nghe họ nói “Nhà báo nói láo ăn tiền”.

Dì Hai lắc đầu, nhìn nó cười. “Thằng này thiệt là... Sao con Ba này có phước, dạy dỗ làm sao mà có đứa con thiệt lễ phép. Mở miệng là dạ thưa chứ không như mấy thằng nhỏ xóm Bó Chối, mở miệng ra là chửi thề. Đúng là có ăn, có học nó khác... Thằng này, lớn lên chắc không phải là người phạm” - Dì Hai nghĩ thầm trong bụng.

Khi thấy xe chiếu bóng thùng, hai thằng chạy đến ngay để xem hôm nay chú Hai Ngon có phim nào mới không. Thằng Minh chưa kịp nói gì thì đã nghe tiếng hỏi:

- Chúng mày muốn xem phim gì? Tặc-dăng hay Dô-rô đánh kiếm?

Một giọng nói lạ hoắc, bằng tiếng “Huế”, không phải tiếng Việt [12]. Thằng Minh ngạc nhiên nhìn xe chiếu bóng. Đúng là chiếc xe chiếu bóng thùng của chú Hai Ngon, nhưng bây giờ người ngồi sau máy chiếu phim là một người khác, trẻ hơn. Nó nhận thấy anh ta lông nga, lông ngóng gắn phim vào máy như người mới học nghề. Nó hỏi trống không:

- Ủa, chú Hai đâu rồi?

- Đếch biết.

- Vậy sao chú lại đi chiếu bóng bằng xe của ông.

- Ông bán cho tao. Chắc ông chán, bỏ nghề rồi.

Chú thích:

[1] Nay là Việt Nam Hoa kiều Cơ Đốc giáo hội Tin Lành đường Cao văn Lầu.

[2] Người Việt Nam.

[3] Trường tốp. Một tốp chia làm nhiều toán - có một liên toán trưởng.

[4] Cứu hỏa. Từ chữ pompier (Pháp). Nay là PCCC quận 6, đường Cao văn Lầu.

[5] Ra oai, có uy.

[6] Bóng đá.

[7] Thời đó, Gia Định là một tỉnh. Phú Nhuận, Bình Hòa, Thạnh Mỹ Tây... là các xã thuộc tỉnh Gia Định.

[8] Bệnh viện Nhân dân Gia Định.

[9] Cả hai chữ đều có nghĩa là cảnh sát. Mồ tả từ chữ mata-mata (Mỡ Lai), phú lít từ chữ police (Pháp).

[10] Sài Gòn năm 1953 tiền kim loại có mệnh giá 10, 20, 50 xu (năm cắc) được đưa vào lưu thông. Năm 1960, có thêm tiền kim loại mệnh giá một đồng; sau đó là 10 đồng năm 1964, 5 đồng năm 1966 và 20 đồng năm 1968. Khoảng năm 66, như bây giờ, mặc dù tiền xu vẫn được chánh quyền cho lưu thông nhưng người buôn bán không nhận.

[11] (Coi) ké, (ăn) chực, (dùng) của người khác.

[12] Trước đây, một số người ở miền Nam khi nghe bất cứ giọng nói của vùng đất nào không phải giọng miền Nam đều gọi là tiếng Huế, không phải tiếng Việt (!).

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 2:

Khoảng một năm về trước, bên cạnh những gánh bán hàng ăn sáng trước đầu hẻm xuất hiện một xe chiếu bóng thùng. Đây là một chuyện mới lạ gây nên sự tò mò, háo hức cho bọn con nít trong xóm. “Chủ rạp” chiếu bóng thùng là chú Hai Ngon, khoảng chừng 40 tuổi - gương mặt trông hiền lành nhưng cũng không giấu được hết nét hằn sâu của cuộc đời trôi dạt.

Chú Hai Ngon đã biến chiếc xe Gô-ben [1] cũ xì của mình trở thành một xe chiếu bóng thùng. Sau này thằng Minh nghe chú kể là mua lại chiếc xe cũ này trong tiệm cầm đồ không giấy tờ với giá ba ngàn đồng. “Ê, vậy là tao lời lắm rồi nghen mày. Giá xe mới cất chỉ là mười ba ngàn...” Chú gắn vào yên xe phía sau một cái thùng hình chữ nhật thật to, kín mít. Phía trên cái thùng có gắn một cái máy chiếu phim 8 ly mà đầu ống kính chĩa vào trong thùng. Phía trước và hai bên hông thùng là sáu cửa sổ nhỏ - mà mỗi cửa sổ tựa tựa như mắt kính của ống dòm để khán giả nhìn vào. Những cặp “cửa sổ nhìn” này bị che kín bởi màng trập được điều khiển bởi hệ thống dây kéo do chú Hai Ngon điều khiển.

Muốn xem một tuồng chớp bóng chừng năm phút, mỗi thằng phải đưa cho chú Hai Ngon một đồng [2]. Sau khi “mua vé” tụi nó có quyền tự chọn tuồng chớp bóng cho mình bằng cách nói tựa đề. Sau đó, chú Hai Ngon liền kéo màng trập lên, để tụi nó nhìn vào “màn ảnh” gắn phía bên trong thùng. “Khán giả” phải đứng chồm hồm, “gắn” cặp mắt vào hai cái lỗ coi chớp bóng này để nhìn vào trong thùng. Sau đó, chú bắt đầu chọn bộ phim nhựa 8 ly - đa số là trầy xước vì đã được “trình chiếu” quá nhiều lần, gắn vào cái máy chiếu phim chạy bằng bình ắc quy cũng cũ kỹ không kém. Nhờ vào hệ thống kính lắp ghép phản chiếu ốp vào vách trong thùng, tụi con nít đứng ở bất cứ vị trí nào cũng có thể xem được tuồng chớp bóng.

Toàn bộ hệ thống “rạp” chiếu bóng thùng của chú Hai Ngon được trang bị nguồn điện từ bình ắc quy đặt ở phía sau xe. Bọn thằng Minh biết địa điểm đặt “cái nhà máy đèn” của “rạp” hát bóng thùng này cũng như nhược điểm của nó. Thi thoảng khi xem gần hết tuồng chớp bóng, bọn nó thường len lén lấy một cái cây, hoặc bạo gan như thằng Chim, là dùng tay cạy một đầu dây điện ra khỏi cọc bình. Thế là máy quay phim đang chạy sè-sè bỗng ngưng ngừng lại vì mất điện. Chú Hai Ngon vò đầu bứt tai không biết sự cố xảy ra từ đâu. Chỉ chờ có vậy, tụi con nít đập tay vào thùng thình thình, rồi đồng thanh kêu lên:

- Chiếu bóng gì ba-xì-cùn quá... trả tiền lại đi...
- Tụi bây coi gần hết rồi... Tại cái cọc bình sút ra, bây giờ tao chiếu lại.
- Không được. Trả tiền lại. Hay là chú chiếu phim mới đèn đi!

Tụi nó vừa la đòi tiền lại vừa đập tay vào bên hông thùng chiếu bóng làm chú Hai Ngon thót ruột. Tụi nó biết dùng yêu sách này thế nào cũng được chú Hai Ngon bồi thường bằng cách chiếu cho tụi nó xem phim khác. Chúng thường xuyên lợi dụng “cái nhà máy điện” cũ kỹ của chú để được xem thêm tuồng chớp bóng mới không tốn tiền. Mà thực ra những bộ phim này tụi nó đã xem đi xem lại nhiều lần bởi rạp hát bóng thùng của chú chỉ có khoảng chừng mười mấy cuốn phim 8 ly làm vốn. Đa phần là phim Sạc-lô với đủ thứ tên Sạc-lô đi tìm vàng, Sạc-lô cầm đồ, Sạc-lô đi lính... Một số cuốn phim quay những trận đá banh của Pê-lê [3], đấu võ của Mu-ha-mad A-li [4]... Tụi nó vừa xem phim vừa nói trước câu chuyện sẽ diễn ra như thế nào. Một thời gian sau, chú khám phá được quỷ kế của bọn nó nên chú nài nỉ cho hai cái đầu đầu dây dẫn điện với hai đầu cọc bình ắc-quy chắt chắt đến nỗi nhiều khi chú muốn tháo đầu cọc ra để sạc bình cũng muốn tháo mồ hôi.

Cuộc đấu tranh xem hát bóng cộp [5] của bọn nhỏ với xe hát bóng thùng của chú Hai Ngon vẫn không bao giờ chấm dứt. Đầu tiên thay vì hai thằng mua hai “lỗ dòm”, tụi nó chỉ trả tiền một cái mà thôi rồi chia nhau mỗi đứa đứng một bên cùng xem. Thằng nào đứng bên trái thì xem bằng con mắt phải, con mắt trái nhắm lại. Thằng nào đứng bên phải thì nhắm con mắt phải, xem bằng con mắt bên trái. Coi chớp bóng kiểu này, sau khi coi xong, tụi nhóc vừa mỏi lưng vừa mỏi mắt. Mà ngay bản thân thằng nào trả tiền xem phim nó cũng không muốn thằng bạn nào xem ké. Thằng Minh không khoái xem phim ké bạn bè kiểu này. Nó bèn tìm cách khác để coi cộp.

Nhiều lần đi đá banh bàn ở khu xóm chùa nó thấy nhiều thằng cao bồi chêm cần kéo banh rất hay. Chỉ với năm cắc tụi nó có thể chơi hơn mười bàn mà tụi khác chỉ chơi được có một bàn. Thằng Minh liền học “kỹ thuật” này. Khi bỏ đồng tiền vào khe, nó kéo cần cho banh chạy ra, thay vì trả cần kéo về, nó lấy một miếng gỗ nhỏ hay một miếng giấy chêm vào cần kéo. Thế là mỗi khi banh lăn vào gôn, thay vì nằm trong thùng lại chạy tọt ra ngoài. Nó lại lấy banh thả lên bàn đá tiếp. Khi nào chủ tiệm banh bàn đi quanh để kiểm soát, thằng Minh liền lẹ làng lấy miếng gỗ nhỏ ra, cần kéo banh được trả về vị trí cũ. Đau khổ nhất là một số bàn bị tụi nó chêm một thời gian dài, cần kéo banh bị lờn hệ thống lò xo phía trong nên thằng Minh không cần chêm, banh vẫn tự động chạy ra ngăn đựng banh chứ không nằm lại trong lòng thùng chứa banh nữa.

Bây giờ nó lại áp dụng kỹ thuật này để chặn màng trập lỗ nhìn của “rạp” chiếu bóng thùng. Xem xong phim đầu tiên, tất nhiên là có trả tiền, khi chú Hai Ngon hạ màng trập xuống, thằng Minh liền lấy cây dừa đặt ngay cửa sổ, thế là màng trập hạ xuống không hết. Đợi đến khi chú Hai Ngon bắt đầu cho máy chiếu phim chạy, thằng Minh liền lấy chiếc dừa nâng cái màng trập lên. Đặt hai mắt vào lỗ dòm, nó đi vào thế giới đầy hấp dẫn của Hoàng tử Sinh Bá hoặc Bạch Tuyết bảy chú lùn một cách lâng lâng như những thằng đã trả tiền xem phim. Thoạt đầu, chú Hai Ngon không để ý vì tụi nó đưa tiền bao nhiêu chú đều nhét vào túi, không đếm lại nên chuyện thằng Minh xem chiếu bóng cộp chú Hai Ngon hoàn toàn không biết. Một hôm, nhân ngày chủ nhật, chú chờ theo đứa con gái - tên Bông - đi theo chơi. Chú giao cho con Bông nhiệm vụ thu tiền vé của tụi nó. Con Bông cũng trạc tuổi thằng Minh, đang học lớp nhứt [6] trường tiểu học Phú Định.

Lúc đầu, cũng như chú Hai, khi tụi nó đưa tiền thì con Bông nhận và bỏ vào cái nón. Khi chú đang cho máy chiếu phim chạy con Bông kiểm lại tiền và thấy thiếu mất tiền của một đứa. Con Bông biết rằng có đứa đang coi cộp mà ba nó không biết. Khi phát hiện được điều này, con Bông không nói cho chú biết để nó có thể bắt tại trận “kẻ gian hùng” kia. Khi tụi nó đưa tiền con Bông để ý mặt từng đứa và nó phát hiện ra thằng Minh không đưa tiền mà vẫn có thể coi phim được. Nó bèn đi lại phía thằng Minh và thấy thằng này đang cầm một cây dừa chặn ngang màng trập. Con Bông la lên:

- Ba ơi, thằng này coi chiếu bóng cộp nè ba.

Thằng Minh bị con Bông bắt tại trận què quá, chổng chế:

- Ai thèm coi hát cộp mậy. Tao đang thử xem cái màng trập này có bị vướng không.

Con Bông bĩu môi:

- Coi hát cộp thì nói coi hát cộp, giựt le hoài.

Lần đầu tiên tụi con nít xóm Ba-ra-dô được xem thằng Minh cãi nhau với con gái nên tụi nó khoái chỉ còn hơn xem tuồng chớp bóng. Thằng Minh không muốn mất mặt trước bạn bè nên nói ngang như cua:

- Tại ba mậy cứ chiếu tuồng cũ mà cứ thay tên mới không. Ba mậy cũng xí gạt tụi tao vậy chứ bộ. Vậy là huê.

- Mày nói ba tao xí gạt tụi mày, bằng có đâu?
- Dễ ợt, như ba mày vừa nói là sẽ chiếu tuồng Tặc-dăng ăn chuối phải hông?

Con Bông quay lại hỏi chú Hai Ngon:

- Phải tuồng Tặc-dăng ăn chuối không ba?
- Ủ.

Con Bông quay lại nói với thằng nó:

- Mày dám nói ba tao chiếu toàn tuồng cũ, vậy mày coi tuồng này chưa?
- Tao xem tám lần rồi.
- Xạo ke.
- Mày dám cá không?
- Sao không!

- Nếu tao nói trật tao sẽ trả tiền gấp đôi, còn nếu tao nói đúng?
- Cho mày coi đúng mười tuồng không lấy tiền.

Thằng Minh giơ ngón tay ra:

- Ngoéo tay há. “Nhất ngôn ký xuất, tứ mã nan truy” [7] há.

Con Bông cũng không vừa:

- Cha, mày cũng coi cái lương Hồ Quảng nhiều dữ. Chắc coi cộp không chứ gì. Ngoéo thì ngoéo chứ sợ mày sao.

Hai đứa ngoéo tay nhau. Thằng Minh nhả nha:

- Phải có người làm chứng chứ. Thằng Chim, mày làm chứng nha.

Thằng Chim nhân dịp này cũng ăn phần:

- Làm chứng có được xem chớp bóng không tốn tiền không?
- Tao bao mày. Coi tới mười tuồng không tốn tiền lận.
- Ngon dữ. Không có biết thắng không mà làm tàng.

Thằng Minh bèn cất giọng như một kép hát trong một tuồng hát bội:

- Nè, hãy giương tai lên cho rõ mà nghe “ai gia” kể đây... ải... ải...

Bọn con nít xúm quanh thằng Minh cười hăng hắc. Còn con Bông cong mồm:

- Xí, giống như thằng hề...

Không quan tâm đến con Bông, thằng Minh tiếp tục:

- Tặc-dăng ăn chuối có thằng Tặc-dăng...

- Thì tuồng Tặc-dăng phải có Tặc-dăng chứ không lẽ có mặt mày ở trống. - Con Bông cong cớn.

Không để ý đến lời châm chọc của con Bông, thằng Minh tiếp tục:

- Thằng Tặc-dăng đu dây, cứu được con công chúa đang ngồi khóc dưới gốc cây vì bị con khi bắt ăn một nải chuối bị tổ chẳng. Thằng Tặc-dăng hét ồ... ó... ó... bay xuống giựt nải chuối làm con khi quê quá, rượt theo thằng Tặc-dăng, phải hôn?

Con Bông cảm giác thua tới nơi, bèn nói cứng:

- Trật rồi mày ơi, đó là tuồng...

- Tặc-dăng về thành, đứng hôn, chur tướng... ải... ải...?

Bọn trẻ cũng bắt chước hát bội, đồng thanh:

- Dạ, đúng thừa bệ hạ...

Thằng Minh nói tiếp:

- Tuồng Tặc-dăng ăn chuối là tuồng Tặc-dăng về thành do ba mày sửa tên lại. Tao biết tuồng cũ nhưng tao vẫn coi, không lẽ mày bắt tao trả tiền coi tuồng cũ à?

Thằng Minh là một thằng bẻm mép nên con Bông không phải là đối thủ. Con Bông ngó lên ba nó hỏi:

- Tuồng Tặc-dăng ăn chuối là tuồng cũ phải không ba?

Nói chung xe hát bóng thưng của chú Hai tất cả đều cũ. Cũ từ máy chiếu, những bộ phim và kể cả khán giả, chỉ có tiền xem phim là tiền mới mà thôi. Tuy nhiên, đôi lúc cũng dễ gây sự tò mò và dụ bọn trẻ xem phim, chú cũng giới thiệu phim bằng mấy chữ nguệch ngoạc bên hông thưng chiếu phim. Tuy nhiên, trong khi viết giới thiệu chú đã sửa lại tên phim. Từ phim Sạc-lô đào vàng chú biến thành phim Sạc-lô ăn dây nịt. Chú cho phim Hai tay súng oai hùng trở thành Anh em cốt nhục... Nói chung, những bộ phim 8 ly cũ kỹ đã trở thành những bộ phim với những tên hoàn toàn mới. Chú thấy tội nhỏ vẫn xem thoải mái, không phân nản gì nên liên tục sửa đổi tên phim, đến nỗi bản thân chú cũng chẳng nhớ tên phim đầu tiên là tên gì.

Ông gãi gãi cái đầu, nói với con Bông:

- Ủ, chắc vậy.

Con Bông mặt ỉu xiu, nói với thằng Minh với cái giọng của kẻ thua cuộc:

- Tao cho mày xem mười phim không tốn tiền.

Thằng Minh ra vẻ anh hùng:

- Sức mấy mà tao thèm coi mày. Nói với mày cho vui vậy thôi chứ tao coi hết mấy tuồng hát bóng của ba mày rồi. Phim cũ xì cứ đứt hoại. Chừng nào có tuồng mới tao mới coi.

Thật ra, thằng Minh cũng không muốn đứng ở đây lâu vì nó sợ càng ở đây lâu thì càng quê với con Bông. Trong thâm tâm nó cũng biết rằng nó là thằng xem phim lậu và bị bắt tại trận nhưng nhờ nó biết tẩy của chú Hai Ngon nên thoát nạn nếu không thì chắc quê mấy trăm cục luôn chứ đừng nói quê một cục.

Chú thích:

[1] Xe Goebel. Thương hiệu xe gắn máy, động cơ hai thì sang số tay nổi tiếng của Đức.

[2] Năm 1966, tiền Sài Gòn có mệnh giá cao nhất từ 1.000 đồng. Một USD đổi được 80 đồng và vàng giá 10.400 đồng một lượng. Một ký thịt heo giá 190 đồng, một ký lô gạo giá 12 đồng, một chai bia Con Cọp lớn giá 13 đồng, thuốc lá đen một bao giá 8 đồng.

[3] Vua túc cầu người Bra-zin.

[4] Võ sĩ đấm bốc của Mỹ, đã từng đi tù vì không chịu tham gia chiến tranh Việt Nam.

[5] Coi không trả tiền.

[6] Ở thời điểm này, bậc tiểu học khởi đầu từ lớp năm (lớp một bây giờ), lớp tư, lớp ba, lớp nhì, lớp nhất (lớp năm bây giờ).

[7] Một lời nói, bốn ngựa khó theo. Trong các tuồng cải lương Hồ Quảng, các nhân vật khi giao kết điều gì thường nói câu này.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 3:

Sau trận đấu khẩu giữa nó và con Bông, thằng Minh trở thành một khán giả xem chớp bóng rất đàng hoàng - nghĩa là khi có tiền hoặc có thằng bạn nào bao thì xem, nếu không thì thôi. Nó không thèm xem ké một lỗ nhìn cũng như không thèm chận vào màng trập vì mảnh này đã bị con Bông lật tẩy. Còn riêng chú Hai Ngon thì không chơi trò thay tên mới cho phim cũ nữa mà nghĩ ra chớp bóng có tiếng nói.

Các phim 8 ly là phim câm, khán giả chỉ xem được các tài tử trong phim hành động nhưng không nghe được tiếng nói của họ. Một buổi nọ, chú Hai Ngon quảng cáo với bọn nhóc xóm Ba-ra-dô:

- Hôm nay ngon lành nghen tụi bây. Chớp bóng có tiếng nói, mà tiếng Việt đàng hoàng nghen.

Thằng Minh thắc mắc:

- Như phim chiếu bóng ở rạp Tân Lạc, Tân Bình vậy hả chú?

- Chứ sao mậy. Tao đi điều tra ở mấy rạp đó, tao biết làm phim có tiếng nói rồi. Ngon lành, dầu hèn cũng thể chứ mậy...

- Sức mậy mà nói được, phim chớp bóng của chú toàn là phim ba-xi-cùn không...

- Thì mậy cứ xem đi, rồi sẽ biết.

- Tuồng cũ hay tuồng mới.

- Tuồng cũ.

- Tuồng cũ mà biết nói, ý ẹ.

- Mậy cứ coi đi. Bữa nay chiếu buổi đầu tiên không tăng giá. Ngày mai tao tăng giá lên một đồng rưỡi một tuồng vì có tiếng nói. Thôi, hôm nay tao cho mậy coi không cũng như quảng cáo giùm tao vậy.

- Chú chiếu tuồng gì?

- Bạch Tuyết bảy chú lùn.

- Chán chết. Tuồng Hai tay súng oai hùng có tiếng nói không?

- Tuồng nào cũng nói được hết. Dầu hèn cũng thể chứ mậy.

- Vậy tuồng Thằng cầm đánh thằng ngọng có tiếng nói không?

Không biết là mắc bẫy thằng Hải, chú trả lời gọn hơ:

- Có chứ sao không mậy!

- Thằng cầm mà nói sao được chú?!

- Thằng ngọng nói, thằng cầm la ớ... ớ... không được sao. Thôi coi phim đi mậy, tao cho coi không mà cũng làm tàng, tra với khảo hả mậy?

Chú Hai Ngon lắp phim vào máy. Sau khi cho máy chiếu phim chạy, chú mở một cái lỗ nhỏ phía sau thùng, một vị trí “đặc biệt” dành riêng cho chú xem để kiểm tra xem phim có bị trục trặc gì không khi đang chiếu. Sau đó, chú cắm cái mi-cô- rô, được gắn vào một cái loa nhỏ xíu dùng để khuếch đại âm thanh cho các máy radô hiệu National áp chiến lược chỉ đủ để tụi nhỏ nghe cà rột, cà rẹt. Chú bắt đầu nói theo diễn tiến hoạt động của các tài tử trong đoạn phim đang chiếu:

- Mấy giờ tay lên không, thẳng cao bồi. Ê thẳng cha cảnh sát, mấy tướng mấy ngon ha, đ.m... mấy...

Mấy thẳng nhỏ xem phim cười ré lên:

- Ê lính kín [1] Tây cũng biết chửi thề nữa tụi bây...

- Chửi thề là xài giấy năm trăm, tụi và miệng đi chú.

Hồi năm học lớp nhì, thầy giáo An nói với tụi nó chửi thề là xài giấy năm trăm. Tụi nó cũng chẳng biết tại sao “chửi thề là xài giấy năm trăm”. Mỗi lần lỡ miệng chửi thề tụi nó thường bị thầy bắt tụi và miệng hoặc bỏ vào quỹ lớp một đồng. Nhờ vậy mà tụi nó ít khi chửi thề như những thẳng nhỏ ở xóm Ruộng. Hễ đứa nào trong xóm Ba-ra-dô quen miệng “xài giấy năm trăm” là bị tụi nó bắt tụi và miệng hoặc bỏ tiền ra bao tụi nó uống đá nhận xi-rô.

Quên rằng mình đang nói cho các tài tử trong phim, chú Hai Ngon văng tục:

- Cảnh sát, lính kín Tây cũng biết chửi thề chứ. Tụi nó chửi thề còn dữ hơn cảnh sát, lính kín Việt Nam nữa. “Tao không ngon gì ráo, nhưng tao là cảnh sát được lệnh đi bắt những thẳng cao bồi, ăn cướp như mày. Nếu mày không giờ chân ủa giờ tay lên thì tao bắn thấy mẹ. Còn lâu à thẳng lính kín. Dầu hèn cũng thề chứ mày...”

Ủa, cao bồi mà cũng nói dầu hèn cũng thề nữa sao chú?

- Mày ngoan cố hả. Nè, chéo, chéo... đừng đừng... A, tao xi-lắc-léo rồi...

Tụi nhỏ, kể cả thẳng Minh khoái chí reo lên:

- Bắn chết tía thẳng cao bồi du đang đi.

- Thẳng lính kín dở ẹc. Nói vậy làm sao nó nghe.

- Tại tuồng nó vậy mà.

Tụi nhỏ bắt đầu tranh cãi tại sao thẳng cảnh sát lại nói với thẳng cao bồi như vậy đáng lẽ phải như thế này, thế này... theo đủ cách mà tụi nó có thể nghĩ ra được. Rồi sau đó là tới những phim Tặc-dăng. Khi thấy Tặc-dăng để tay lên miệng, chú bèn hú vào cái mi-cô-rô:

- Ò... ó... ò...

Thẳng Minh các có hỏi chú:

- Tại sao thẳng Tặc-dăng lại hú ò...ó...ò...?

- Tại vì nó không biết nói.

- Hồng phải đâu chú ơi, chú để ý, con khi đu dây chụp trúng con chim của thẳng Tặc-dăng, đau quá nên Tặc-dăng phải kêu a... a... a...

Khi chiếu phim Bạch Tuyết bảy chú lùn, chú “nói tuồng” vai Bạch Tuyết với cái giọng eo éo:

- Bảy Chú Lùn đi đón củi giùm chị Tuyết đi, chị ở nhà quét dọn nhen. Nè, chú Lùn thợ mộc nhớ sơn lại cái nhà ăn tết nha, nhưng nhớ đừng quét nhà trong mấy ngày tết, xui lắm, coi chừng con mẹ phù thủy đến là chết hết cả đám...

Thằng Minh thắc mắc:

- Trong chuyện cổ tích Bạch Tuyết của người Tây làm gì có tết như người Việt Nam hở chú?
- Sao mày biết nó hông có tết. Mày không nghe nói tết tây sao? - Chú cãi lại.
- Ờ hé. Nhưng trong truyện Bạch Tuyết đâu có nói gì đến tết đâu chú. Chú chế tạo hả?
- Mày... mày biết cái gì, tao nói tuồng mệt thấy mẹ, còn bị mấy thằng như mày bắt bẻ nữa, có ngon thì nói tuồng thay tao đi.
- Sức mấy mà sợ chú. Con là tổ sư bồ đề nói tuồng, chú nghe rụng rún luôn. Dầu hèn cũng thể chớ chú
- Nó bắt chước câu nói cửa miệng của chú Hai Ngon.

Chú Hai Ngon cười khi khi:

- Mày xạo ke hoài. Mày ngon thì mày lên nói đi. Mày mà nói được, tao dẫn mày đi ăn mì Chú Quẩy, dưới gốc cầu Bình Tây.
- Thiệt nhe chú. Người lớn không có nói dóc con nít...
- Tao không có nói dóc, tao chỉ nói xạo thôi. Nhưng nói chơi với mày vậy chớ, dầu hèn cũng thể mà, hông lẽ hông có tiền bao mày ăn hủ tiếu một bữa sao?
- Thêm cái xiu mại, cà phê sữa nữa...
- Sao tham quá vậy mày? Tao bao bụng [2] mày miễn là mày nói tuồng thiệt là lướt cho tao.
- Tưởng cái gì, nói tuồng như chú thì con nói ngon như ăn cơm tấm sườn bì chả xiu mại có thêm cái hột gà nữa.
- Ê, đừng nói tao thêm mày.
- Con cũng thêm vậy, nói cho đỡ thêm vậy mà.

Chú đưa mi-cờ-rô cho thằng Minh. Không chút e dè, nó hỏi:

- Bây giờ chú chiếu tuồng gì?

Tụi nhóc nhao nhao:

- Hiệp sĩ Đô-rô bịt mặt đi chú Hai...

Làm theo lời bọn nhỏ, chú gắn phim vào trục quay rồi bật công tắc cho máy chạy. Thằng Minh, vì nhỏ con, nên ngồi chễm chệ trên yên chiếc xe Gô-ben, tay cầm mi-cờ-rô, nhìn vào cái lỗ cửa sổ phía sau xe chỉ dành riêng chú Hai Ngon, bắt đầu “nói tuồng”:

- Tao rút gươm ra khỏi vỏ rồi đó, mi có quy phục triều đình không? Hà hà, thằng kia mi không biết tao

là ai hả? Tao là hiệp sĩ bất diệt tức bịt mặt đây. Soạt. Hãy đưa kiếm ra, tên tiểu tử kia, nếu không lão Tôn cho ngươi một thiết báng, coi chừng ngươi sẽ về châu Diêm chúa nghe chưa keng... keng... keng.

Rồi chiếu đến phim cao bồi bắn súng:

- Thằng lính kín kia, đã lọt vào tay bọn cao bồi này thì mày sẽ chết ha... ha...

Tao đâu có sợ tụi bay. Nhất định tao thà làm quỷ nước Nam chứ không làm vua đất Bắc.

Tụi nhỏ đang xem phim phản đối:

- Ê, mày nói tuồng xảo rồi. Làm gì có ông Trần Bình Trọng trong tuồng Tây mậy?

- Thì sửa lại mấy hồi. Ta thà làm con ma cà rồng lính kín còn hơn làm trùm ăn cướp.

- Ủ, như vậy mới đúng đó.

Tụi con nít nghe thằng Minh nói tuồng khoái chí quá, cười rân. Không những nói tuồng cho các tài tử mà thằng Minh còn sáng tác ra tiếng đánh gươm keng keng, tiếng bắn súng đùng đùng... chéo chéo... trong phim nghe rất sống động. Bắt đầu từ ngày đó, nó được “phong chức” làm người nói tuồng thay cho chú Hai Ngon nên nó được xem phim cũ miễn phí. Bù lại, thằng Minh phải suy nghĩ làm sao để các tài tử trong phim cũ luôn luôn có những câu nói mới. Trong phim Bạch Tuyết bày chủ lùn nó giả giọng làm Bạch Tuyết hát vọng cổ khi sắp chết: “Hoàng hậu nương nương ơi, tại sao hoàng hậu lại nỡ độc thủ không lưu... ở tình”. Cái vụ này nó học được từ các phim Ấn Độ [3] được chuyển âm tiếng Việt với giọng hát của đào thương Út Bạch Lan chiếu tại rạp Phi Long - Xóm Củi. Có khi nó bắt chước chương trình phụ diễn tân nhạc cải cách trước những buổi chiếu phim “Kính thưa quý vị khán giả, sau đây là đôi song ca Ngọc Cẩm - Nguyễn Hữu Thiết [4] với bài ‘Ai đi qua cầu Bông, té xuống sông ướm cái quần nilong, vô đây em, dù trời phía [5] anh vẫn đưa em về... Khoan... khoan... hò... hò khoan...’.” Rồi nó lại đem những chuyện xảy ra trong lớp học, trong xóm để nói tuồng. Lần khác, cũng là phim Bạch Tuyết bày chủ lùn nhưng khi sắp chết Bạch Tuyết không ca vọng cổ nữa mà lại nói: “Ta không thể sống được vì thằng Chim cứ đi đánh bầu cua cá cộp hoài”. Trong phim Lính kín bắt ăn cướp - một loại phim cao bồi, thằng Minh cho thằng lính kín nói với thằng ăn cướp: “Ê, thằng Hai lùn, mày lùn có thước một, mày tưởng tao không dám bắt mày về đồn sao? Mày đừng có ăn hiếp mấy thằng nhỏ không có súng tự vệ, có ngon thì ăn hiếp sê-ríp [6] Sáu Cụt nè”. Tụi nhỏ cười rân rân, có đứa đã từng bị thằng Hai lùn ăn hiếp còn vỗ tay nữa. Tụi nó cũng khoái khi thằng Minh dám đem tên ông cảnh sát Sáu Cụt - ba thằng Cảnh hù ra nói tuồng. Trong khu vực xóm Chùa, xóm Chổi, xóm Ruộng, cảnh sát Sáu Cụt là khắc tinh của mấy thằng cao bồi, du đãng mặc áo chim cò, áo cánh dơi, quần ống túm, để tóc dài với hai mai tóc bự tổ chảng. Còn thằng Cảnh hù, vì thế vô lớp cứ ta đây là anh chị, nên tụi nhỏ không khoái chút nào. Nói chung là thằng Minh sáng chế đủ thứ chuyện trên trời dưới đất, những chuyện nó nghe trong trường, trong xóm, đọc được trong những cuốn truyện, trong báo thiếu nhi, trong sách Cổ học tinh hoa... Vì vậy, hôm nào có thằng Minh nói tuồng, bọn khán giả con nít ngóng tai chờ nghe thằng này sẽ nói về ai, chuyện gì xảy ra trong lớp hay trong xóm. Trong khi đó, những hôm khác thì chú Hai Ngon ngập dài ngập vắn.

Chú thích:

[1] Mật vụ, công an không mặc sắc phục.

[2] Cho ăn đến khi no mới thôi.

[3] Thời điểm này phim Ấn Độ chỉ “hoành hành” ở các rạp nhỏ trong Chợ Lớn, Xóm Củi như Tân Bình, Tân Lạc, Phi Long, ở trung tâm Sài Gòn là rạp Long Phụng (đường Gia Long) nay là trụ sở của đoàn Hát Bội Thành Phố (đường Lý Tự Trọng) “chuyên trị” phim Ấn Độ.

[4] Song thân của nữ ca sĩ Hồng Hạnh.

[5] Khuya, phát ôm theo kiểu miền Nam.

[6] Cảnh sát trưởng.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 4:

Bỗng dưng giữa thằng Minh và xe chiếu bóng thùng có một mối tình cảm khăng khít như thể nó là chủ chứ không phải chú Hai Ngon. Không phải là vì nó được xem phim không tốn tiền, mà là vì cái nghèo, cái già nua, cũ kỹ của cái xe hát bóng thùng. Chú Hai Ngon luôn chiếu phim cũ bởi vì chú không đủ tiền mua phim mới. Nhà chú Hai Ngon nghèo, nghèo cũng như nhà nó. Cái nghèo rõ nhất - đối với nó là xe hát bóng thùng không có phim mới, hình ảnh bị xước, phim dán nổi tùm lum vì bị đứt liên tục. Bình ắc-quy thì không được mới nên rất mau hết điện, đang chiếu phim nửa chừng thì tắt ngúm, phải trả tiền lại cho bọn con nít. Có lần nó nghe chú Hai Ngon than “chắc kiểu này phải giải nghệ quá”. Nhưng rồi, chú lại nói tiếp “Dầu hèn cũng thế, nát vỏ vẫn còn bờ tre”. Bây giờ, ngoài việc nói tuồng, nó còn thay thế con Bông trong việc kiểm tra những thằng xem phim không trả tiền, những thằng coi ké một mắt. Vốn là thằng coi ké chuyên nghiệp nên khi nó thu tiền thì không thằng nào qua mặt nó được. Nó còn mượn thằng Long mập cho chú Hai một cuộn phim mới nữa. Nhưng không biết tại sao cuộn phim này chú không cho tụi nó xem.

Có một hôm thằng Minh được thằng Long mập rủ lại nhà chơi vì cô giáo bị bệnh. Đối với bọn học trò lớp nhứt 2, được thằng Long mập rủ về nhà chơi là cả một điều mơ ước. Nhà thằng Long mập rất giàu. Tụi nhóc nghe nói ba thằng Long mập làm nghề thầu khoán gì đó cho Mỹ nên nhà nó có đầy đủ những thứ đồ rất lạ. Thằng Minh được thằng Long mập rủ về nhà là để chỉ cho nó cách làm bài tập làm văn vì thằng này thuộc loại ăn nhiều nhưng chậm tiêu, học dốt. Có một lần thằng Long mập nhờ thằng Minh chỉ làm bài:

- Ê, mày làm ơn chỉ tao cách làm nhập đề tập làm văn đi. Tao không biết thế nào là lung khởi, trực khởi hay khởi nghĩa hết...

- Dễ ẹc. Lung khởi là nói vòng vo, lung tung rồi mới đi vô đề.

- Tao không hiểu. Mày thí dụ được không?

- Ờ, thí dụ như mày muốn tả rạp Tân Lạc thì mày không tả rạp Tân Lạc liền mà mày phải nói là... là... để tao nghĩ xem là... là xem hát bóng rất có lợi cho tinh thần học sinh... rồi... muốn có hát bóng thì phải có rạp chiếu phim hát bóng, sau đó rồi mày mới nói tới rạp chiếu bóng Tân Lạc... vậy đó.

- Như vậy là lung khởi?

- Lung là lung tung... Nhưng mày phải lung làm sao mà nói được tới cái đề bài văn nếu không thì mày đi lung tung xa beng luôn đó con.

- Còn trực khởi?

- Trực là trực là... thẳng. Trực khởi là mày đi thẳng vào đề bài luôn. Cái này còn dễ hơn lung khởi nữa. Thí dụ nói về rạp hát Tân Lạc thì nhập đề mình nói liền là rạp mặc dù cầu tiêu có hơi khai nhưng rạp Tân Lạc là rạp chiếu bóng “năm bờ oan” [1] ở Bình Tiên.

- Nhưng nhập đề nào hay hơn đây?

- Tao khoái lung khởi vì mình nói lung tung không ai biết được mình nói gì nhưng khi mình nói tới đề bài thì cô giáo bị lung lạc liền.

- Nhập đề lung khởi là nói lung tung để cô giáo bị lung lạc. Tao nhớ rồi.

Khi cô giáo Lan Sinh kêu thằng Long mập lên đọc bài luận văn của nó cho cả lớp cùng nghe. Cô hỏi nó:

- Em có biết nhập đề của em là nhập đề theo cách nào không hay là em viết đại?
- Dạ, em biết chứ cô.
- Em viết theo cách nào...
- Dạ thưa cô nhập đề có hai cách. Cách thứ nhất là trực khởi. Cách thứ hai là lung khởi. Em làm bài tập làm văn theo cách lung khởi.
- Em có thể nói cho cô nghe lung khởi là sao không?
- Dạ. Lung khởi là... là... nói lung tung cho cô giáo bị lung lạc...

Nhà thằng Long mập là một biệt thự thật to ở góc đường Phạm văn Chí và Ngô Nhân Tịnh, gần sát ngay bên trường Bình Tây [2]. Căn nhà có khu vườn nhỏ bao bọc chung quanh khuôn viên, trong đó có trồng những cây mận cao đầy trái chín làm thằng Minh nhìn thấy phát thèm. Khi đi ngang qua phòng khách, thằng Minh thấy ba người, trong đó có anh thằng Long mập, mặc áo chim cò, quần bó sát để lộ những cặp chân khăng khiu, tóc để dài phủ kín cả trán và ót, người thì ôm đàn, người thì ngồi đánh trống cả xập cả xình, người thì đứng hát trước máy ghi âm bằng tiếng gì lạ hoắc. Thấy thằng Minh trở mắt ngạc nhiên, thằng Long mập giải thích với vẻ tự hào:

- Máy ảnh đang chơi kích động nhạc cho mấy cái “lúp” [3] Mỹ đó..
- “Lúp” là cái gì?
- Cái chỗ mấy thằng lính Mỹ vô uống rượu.
- Mà anh mày hát nhạc gì vậy?
- Nhạc “Bí tò” [4].
- Nhạc Bí tò như là bí lù, bí rị vậy hả.
- Mày quê quá. Nhạc “Bí tò” là ban kích động nhạc của mấy thằng tứ quái tóc dài.
- Giống như anh mày đang để tóc vậy đó hả? Anh có phải là “Bí tò” hông?
- Không, ban nhạc anh lấy tên là Những con ruồi.
- Tên gì xấu hoắc vậy mày?
- Tên Việt Nam nghe xấu, nhưng mấy anh lấy tên Mỹ mà, đâu có ai biết. Tên Mỹ đọc là “lai... lai” gì đó.

Trong khi những chàng trai của ban nhạc Những con ruồi đang hát gào rú trước mi-cô-rô thì thằng Long mập dẫn thằng Minh vào phòng học của nó. Khi đi ngang qua phòng khách thì mắt thằng Minh sáng rỡ khi thấy một cái máy chiếu phim 8 ly, mới cấu và một chồng phim để bên cạnh. Thằng Minh hỏi:

- Mày cũng coi hát bóng ở nhà hả?

Thằng Long mập lắc đầu:

- Tao coi ở rạp. Máy này nhỏ lắm coi hồng đã. Máy này của ba tao coi.

Nhìn chồng phim, thằng Minh chợt nhớ đến xe chiếu bóng thùng của chú Hai Ngon. Nó rụt rè hỏi:

- Mày cho tao mượn một cuộn được hông, tao coi vài ngày tao trả.

- Nhà mày cũng có máy chiếu phim nữa à. Ngon vậy ta?

- Tao... tao... đến nhà thằng bạn khác xem. Nó tự chế tạo ra máy chiếu phim nhưng không có phim để coi thử. - Thằng Minh nói đại.

Thằng Long mặt ngạc nhiên:

- Hả, thằng nào chế tạo hay vậy? Nó làm cách nào?

- Tao thấy nó lấy cái bóng đèn điện tròn, gỡ chuôi lấy ruột đèn bên trong ra, đổ nước vào trong bóng đèn rỗng. Rồi nó mới lấy dầu hắc, sơn đen hai bóng đèn nhưng chính giữa hai bóng đèn nó không sơn để lại hai vòng tròn nhỏ.

- Nghĩa là mình có thể nhìn xuyên qua bóng đèn?

- Ờ, nhưng trong bóng đèn có nước nên mày thấy hình bên kia kỳ lắm như nhìn ngược trong cái ống dòm vậy. Sau đó nó để bóng đèn trong một cái hộp tối hù. Phía ngoài hai đầu hộp, ngang với chỗ để bóng đèn không sơn nó khoét hai cái lỗ tròn, một cái lỗ phía bên này và một cái lỗ phía bên kia. Rồi nó lấy đèn pin, chiếu ánh sáng vào. Giữa ánh sáng đèn pin và cái lỗ nó để một đoạn phim rồi chiếu ánh sáng lên tường...

- Thấy cái gì không?

- Sao không thấy. Cái hình trong phim hiện ra trên tường lớn lắm.

- Có cử động được không?

- Chưa. Thằng bạn tao nói sẽ làm hai cái bánh xe để quay phim thật nhanh qua cái lỗ chiếu phim thì hình trong phim sẽ cử động.

Thằng Long mặt cười:

- Làm chi mà mặt thấy tía vậy. Ở nhà có máy chiếu phim tao còn không thèm coi. Nếu thích coi phim thì tao xin tiền ba tao ra rạp coi cho khỏe. Máy chiếu phim có sẵn ở nhà tao còn không thèm coi.

Thằng Minh nhắc lại ý định của nó:

- Mày cho tao mượn một cuộn phim nghe...

Thằng Long lấy đại một cuộn phim nằm ở trên cùng đưa cho thằng Minh. Nó chộp lấy, bỏ vào cặp sợ vì thằng Long mặt đổi ý.

Hôm sau, thằng Minh đưa cuộn phim nó mượn được ở nhà thằng Long mặt cho chú Hai Ngon:

- Con có cuộn phim mới cho chú mượn chiếu hôm nay. Chiếu xong chú đưa lại con để con trả cho bạn.

- Ờ, để tao chiếu thử xem phim gì. Nếu hay thì mày cố gắng mượn tiếp nghe.

- Dạ, nhà nó nhiều phim, vô thiên lủng luôn.

Chú lắp phim vào máy. Thằng Minh quảng cáo giùm:

- Mạ dô, coi tuồng mới đây. Tuồng mới vừa thổi, vừa coi đây...

Nghe nói có phim mới, tụi con nít nhao nhao đưa tiền để xem phim. Thằng Minh nói với chú:

- Con chưa biết phim gì nên để con coi chung với tụi nó. Biết được chuyện tuồng rồi con sẽ nói tuồng sau.

Chú Hai Ngon bắt đầu cho máy chiếu phim chạy. Chú cũng mở cái lỗ nhỏ để xem. Tựa đề cuốn phim là tiếng Tây, tiếng u gì đó, chú đâu có biết. Chú thấy một thằng Tây và một bà đầm, ngồi trên ghế cười cười, nói nói rồi thằng Tây đè bà đầm xuống hun. Tụi nhỏ đang xem phim cười ré lên, thằng Ti nói:

- Ghê quá, tụi Tây nó ngậm miệng, phun nước miếng vô miệng nhau tụi bay ơi...

- Thằng Tây lột áo bà đầm kia, còn rờ vú nữa...

- Phim gì mà kỳ quá, không có bắn súng, đánh nhau gì hết, toàn ngậm miệng, hun nhau không.

Đang xem, chú Hai Ngon đâm hoảng liền tắt máy cho phim ngừng. Chú nói với tụi nhỏ:

- Trả tiền lại cho tụi bây nè. Tụi mày còn nhỏ không xem phim này được.

- Phim này là phim gì vậy chú? - Thằng Minh thắc mắc.

- Phim này là phim cô-son.

- Cô-son là phim gì chú?

- Người Việt mình gọi là phim con heo.

- Con có thấy con heo nào đâu, toàn ông Tây bà đầm ngậm miệng nhau không mà!

Thằng Chim cười, nhận xét:

- Mà sao vú mấy bà Tây bự quá trời!

- Ủ, bự như trái dừa vậy.

Chú Hai Ngon ngắt lời:

- Tụi bây có lấy tiền lại hông?

Tụi con nít nhao nhao:

- Tuồng này ngộ chú, chiếu coi đi chú.

- Không có được. Thôi tao chiếu tuồng khác nghe.

Tụi nó phản đối:

- Lấy tiền lại. Không thèm xem tuồng cũ nữa.

Coi như sáng nay xe chiếu bóng thùng mặ́t sợ̉ hụi, chú nói với thằng Minh:

- Chắc bữa nay tao chạy lên trường Ánh Bình Minh ở cầu bót [5] chiếu. Tụi học sinh sắp ra chơi rồi. À, quên nữa, mặ́y cho tao mượn cuộn phim, sáng mai tao trả.

Thằng Minh không bỏ lợ dịp làm tiền:

- Con phải đưa nó một đổng, nó mới cho mượn phim đó chú ời.

Chú Hai Ngon móc túi, lấy tiền ra đưa cho nó:

- Nè, tiền nè, nhưng mặ́y đừng nói với ai là mặ́y cho tao mượn phim này nghe!

Cầm tiền trong tay, thằng Minh nhe răng cười:

- Mai trả nghe chú. Mai chú không trả, phải thêm một đổng nữa đó.

Thằng Minh quay sang nói nhỏ với thằng Ti:

- Sao kỳ quá mặ́y?

- Kỳ cái gì?

- Hồng biết tại sao con “chim” tao nó ngổng quá trời. Tao nhớ hồi sáng tao có đi đáí rồi mà..

Thằng Ti cũng thì thào:

- “Chim” tao cũng vậy. Chắc là tụi mình phạm tội rồi mặ́y ời... chết rồi. Cái này gọi là hóa đá đó.

- Hóa đá là cái gì?

- Má tao nói hệ̉ mà trong đầu mặ́y nghĩ cái gì bậy bạ là cơ thể mặ́y sẽ dần dần hóa đá. Hồi nầy, tao nói thiệt với mặ́y, khi tao thấy cái bà Tây vú bự thì tao bị... hóa đá, chắc tao phạm tội nghĩ bậy rồi.

Thằng Minh thú nhận:

- Chắc má mặ́y nói đúng đó. Hồi nầy tao cũng nghĩ bậy. May mà mình mới coi có một chút. Thôi, không thèm coi phim con heo nữa. Coi là nghĩ bậy bạ, có ngày hóa đá cả thân người như hòn Vọng Phu thì thấy mẹ.

Sáng hôm sau, trước khi đi vào lớp, nó gặp chú Hai Ngon để đòi lại cuộn phim. Chú liền nói nhỏ với nó:

- Thằng bạn mặ́y còn cuộn phim nào giống như vậy hông? Cho tao mượn, tao đưa cho tiền.

- Chú đưa cuộn phim lại cho con, rồi con đổi cuộn phim mới cho.

Chú Hai Ngon đưa cho nó cuộn phim. Thằng Minh cắt vào cặp, rồi đi học. Trong đầu nó thắc mắc không biết phim này là phim gì, toàn mấy con mẹ đầm để áo xống hở lộ, đâu có đánh đấm, bắn súng gì đâu, mà sao chú mê như vậy không biết. Chú không sợ hóa đá sao? Hay là nhà chú Hai Ngon có nuôi heo như nhà của nó?

Thằng Minh láu cá, nó muốn thử xem chú có nhớ phim mình đã xem hay không nên tuần sau, gặp chú, nó vẫn đưa lại cuộn phim cũ. Đúng là chú không nhớ phim mình đã xem nên khi xem xong cuộn phim thằng Minh mới đưa, chú cũng không nói gì ngoài chuyện kêu thằng này đổi cho chú cuộn phim mới. Phát hiện được điều này nên thằng Minh cứ nhận lại phim, vài hôm sau nó đưa lại cho chú cuộn phim này. Vì vậy, chỉ có một cuộn phim đi mượn mà thằng Minh kiếm được của chú Hai đến bốn đồng, coi như là nó lấy lại tiền coi phim của nó. Thằng Minh nghĩ trong lòng chắc cũng còn kiếm được thêm vài đồng nữa. Nhưng xui cho nó. Một ngày nọ, vừa ra khỏi đầu hẻm nó liền bị con Bông chặn lại. Con nhỏ hỏi nó với giọng đàn chị, gay gắt:

- Cuộn phim này của mày phải không?

Thằng Minh thấy có gì đó hơi nguy hiểm liền chối phắt:

- Sức mấy mà của tao, mày.

- Tao tưởng của mày tao đem trả, còn không phải thì tao đem đốt.

- Tại sao mày tưởng của tao?

- Má tao nói là ba tao nói với bà là cuộn phim này mày cho mượn.

Thằng Minh giả mù, sa mưa tìm hiểu thêm:

- Ở... ở hình như tao có cho ba mày mượn một cuộn phim, không biết phải phim này không? Mà phim này chiếu tuồng gì vậy?

Con Bông lắc đầu:

- Tao không biết. Má tao không nói, nhưng má tao la ba tao quá.

- La cái gì?

- Ông rình rình khi má tao đi đánh bài tứ sắc là ông chiếu phim này ông coi. Coi tới, rồi coi lui. Má tao sinh nghi nên cũng rình ông. Sau khi má tao bắt tại trận ông đang xem phim, má tao la “Đồ già dịch, già mà không nên nét, cứ coi phim tầm bậy, tầm bạ”, rồi bà tịch thu cuốn phim. Ông nói là ông mượn phim của mày, phải trả lại cho mày.

Thằng Minh tiếp tục nói hàng hai:

- Tao cũng không biết có phải cuộn phim này không vì tao đâu có máy chiếu mà biết. Nhưng nếu ba mày nói là tao đưa thì chắc là đúng rồi. Thôi đưa lại cho tao đi để tao trả lại cho bạn. Tao cũng đi mượn mà.

Con Bông đưa cuộn phim cho nó, không quên sỉ vả:

- Khi nhìn thấy mặt mày thì tao biết mày xạo ke. Ba tao hư là cũng tại mày. Tao nói ba tao đừng có chơi với mày mà ông cũng chơi để lấy tật xấu...

Thằng Minh nổi nóng:

- Đồ bà chằn lữa. Ba mày hư là tại ông có một đứa con gái, dữ như bà chằn chó không phải vì chơi với tao. Xí... tao đâu có thèm chơi với ông mày...

Lúc này, tụi thằng Chim, thằng Út đệt cũng vừa đi ra đầu xóm. Con Bông cảm thấy chửi lộn không lại với mấy thằng “tặc tử” này, đành trề môi, xì một tiếng dài rồi nhảy lên chiếc xe đạp phóng đi.

Chú thích:

[1] Tiếng Anh: số 1, hay nhất.

[2] Nay là trường Trung học cơ sở Bình Tây.

[3] Club: câu lạc bộ.

[4] Ban nhạc Beatles, còn được gọi là “Tứ quái”.

[5] Trước 75 còn gọi là cầu chữ U, bắc từ góc đường Lê Quang Liêm - Phạm Phú Thứ (nay là góc đường Phạm Phú Thứ - Võ văn Kiệt, quận 6) sang bến Bình Đông (quận 8). Cầu này đã bị phá dỡ.

CHÚ CHIÊU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 5:

Á Đông đại tửu lầu trên đường Tháp Mười [1] là một nhà hàng nổi tiếng dành cho người giàu, nhất là các “xì thủ” [2]. Ban đêm, đèn đuốc sáng choang, rực rỡ. Các cô chiêu đãi viên người Tàu mặc xường xám đỏ, xẻ lên tận đùi để lộ hai bắp vế trắng hếu đứng đón khách từ cửa ra vào. Những chiếc xe Citroen, Renault... đậu dài dài dọc theo con đường mang tên nhà hiền triết Trung Hoa, có tượng của ông ta đứng từ vườn hoa đối diện nhìn sang tửu lầu một cách buồn bã. Bức tượng thì nhỏ thó còn tửu lầu thì cao năm tầng giống như sự đối chọi không cân xứng giữa triết lý và cái bụng.

Tất cả sự sang trọng, hào nhoáng chỉ rực rỡ vào ban đêm với những thực khách quần là áo lượt, đi ra đi vào trái ngược hẳn với bộ mặt của tửu lầu vào buổi sáng. Vắng lặng, lạnh lẽo và xám ngoét. Thảm đỏ đã được cất dọn. Các cô gái xinh đẹp “hảo lớ” [3] trong bộ xường xám đỏ để lộ đùi trắng chắt còn nằm ngủ đầu đó trong những căn nhà trọ hoặc khách sạn rẻ tiền thuê theo tháng. Chỉ còn lại người gác đàn già nua đang ngồi phun những hơi thuốc nhàn tản.

Bù lại, dọc lề đường cạnh bên tửu lầu xuất hiện các “gánh” bán cao đơn hoàn tán có khi làm xiếc, có ảo thuật đi kèm đã làm khu vực này náo động rộn ràng, đầy sức sống. Khán giả đa phần là đàn ông cùng có cách ăn mặc xuềnh xoàng như nhau. Có người thì mặc bộ xá xẩu [4], có người thì diện bộ đồ ngủ nhàn nhúm, có người thì cứ áo thun ba lỗ, quần đùi là xong. Họ chen chúc ngồi chồm hồm hay đứng thành vòng tròn tạo thành một sân khấu lộ thiên. Trong đám khán giả trung thành không thể thiếu những thằng con nít cỡ tụi nó. Mà trong đám này, trung thành nhất là thằng Ti.

Vào trong lớp chờ cô điểm danh xong, khi giờ chuông ra chơi nó liền ôm cặp lên ra cổng sau, leo lên gờ tường, nó nhảy xuống đường Ngô Nhân Tịnh. Từ con đường này nó đi thẳng ra cầu Palicao [5], hoặc có khi đi thẳng ra cầu Ba Cánh [6] để đi đến lề đường bên cạnh tửu lầu Á Đông này. Trong mấy “gánh” này nó ghiền xem “gánh” của nhà ảo thuật hài hước vì ngoài việc biểu diễn ảo thuật, ông này còn kể những chuyện vui làm người nghe cười bò lăn. Trước buổi diễn ông thường nói:

- Ảo thuật gia Trần văn Có. Cái gì cũng không có. Cái mặt thì đỏ, cái đít thì đen. Hút thuốc con Ó. Cầm tinh con chó. Đó là tui đó... ồ... ó... o.

Thằng Ti nghe đến thuốc lòng, không quên một chữ. Nó thường đến sớm để tìm một chỗ ngồi tốt vì luôn luôn xem chương trình từ đầu đến cuối. Nó cố gắng xí chỗ ngồi thật sát “sân khấu” diễn trò để khám phá những bí mật của nhà ảo thuật. Nó ngồi chồm hồm, nhìn hai thằng con trai của ông trải tấm bạt xuống lề đường, đặt những bộ bài, những vòng sắt, những chai thuốc và những dụng cụ ảo thuật khác lên tấm bạt. Cả ba cha con nhà ảo thuật đều giống nhau từ gương mặt xương xẩu đến thân hình nhỏ thó. Chỉ có điều khác duy nhất là người cha thì nói nhiều, hầu như suốt buổi biểu diễn còn hai thằng con thì lặng lẽ, im lìm làm theo lời của nhà ảo thuật. “Bán thuốc đau lưng cho bác Hai... Chú Bảy hai viên di mộng huyệt tinh...”

Thằng Ti khoái nhất màn những câu chuyện vui và cách nói của nhà ảo thuật. Ngoài việc biến tay không thành có tiền, bài bù thành chín nút, nhà ảo thuật còn “phụ diễn” bằng những màn nói chuyện vui bằng giọng người Tàu làm mọi người cười hết cỡ. Nhất là cánh đàn ông. Bà nào đi chợ, lỡ ghé ngang, nghe nhà ảo thuật nói vài câu đều đỏ mặt tía tai, bỏ đi một nước trong tiếng cười tán thưởng của đám đàn ông. Thằng Ti không hiểu gì nhiều nhưng nó cũng mê mấy màn kể chuyện của nhà ảo thuật này đến nỗi gần như thuốc lòng.

Mỗi khi diễn một tiết mục ảo thuật thì nhà ảo thuật lại nói vài câu tiếng Hoa. Khi hứng chí ông còn hát

bài Tình chú Thòn của soạn giả Xuân Phát [7]. Thằng Ti cũng khoái những tiết mục này nhưng nó vẫn chờ đợi nhà ảo thuật biểu diễn những trò bằng bộ bài. Nó cố tìm hiểu và suy nghĩ không biết ông có phép thuật gì mà biến ba lá bài bù trở thành chín nút. Hoặc ông ta có thể nói vanh vách con bài mà khán giả đang cầm trong tay. Trong tất cả tiết mục ảo thuật của ông, nó thích những tiết mục này nhất.

Ngồi xem ông ảo thuật gia diễn say mê, nó suy nghĩ tìm cách để ông truyền thụ bí quyết ảo thuật với những lá bài cho nó.

* * * * *

Niềm say mê của thằng Ti đã khiến cho nhà ảo thuật chú ý. Ông không khỏi tò mò khi thấy có một thằng nhỏ, tóc hớt cao, gần như cạo trọc cả cái đầu đầy những mảng gẻ ngày nào cũng ngồi xem những tiết mục cũ xì của ông. Có tiết mục cần khán giả tham gia diễn trò, nó xung phong trước tiên, không chút ngại ngùng, mắc cỡ. Đôi lúc, nó trở thành người phụ bán thuốc khi số người mua thuốc quá đông. Nhìn nó, đôi lúc ông nhớ lại tuổi thơ của mình.

Hôm nay ông đi bán thuốc trong tâm trạng buồn bực. Thằng Cấn - con trai lớn của ông, đêm qua đã trốn nhà đi theo gánh hát cải lương của bầu Tư. Khi gánh hát Hoài Hương về diễn thường trực ở rạp Tân Bình thì đêm nào thằng này cũng đi xem. Có tiền thì mua vé, không tiền thì leo tường nhảy vào cửa hậu, từ đây nó đi vào hậu trường, leo lên cánh gà đứng xem. Nó xem riết rồi đâm ra mê con nhỏ đào phụ trong đoàn hội nào mà ông chẳng hay. Nghe thằng em nó kể lại, ông được biết rằng nó xin vào đoàn hát bầu Tư chỉ để làm nhấc tuồng. Mục đích là để hàng đêm được ngắm con nhỏ đào phụ từ chỗ cánh gà dành riêng cho người nhấc tuồng. Nó không theo gánh hát vì đam mê ánh đèn sân khấu mà chỉ vì một con đào hát. Ông biết trước sau nó cũng sẽ trở về. Nếu nó mê trở thành kép hát thì ông không trông mong nó quay trở về nhưng đi theo đào hát thì sẽ vỡ mộng sớm. Nó sẽ quay về ngay thôi. Kinh nghiệm mê đào hát rồi bị đào hát đá thì làm sao nó qua nổi mặt ông! Đoàn trường đào hát... thất tình mới hay. Bắc thang lên hỏi ông trời, đi theo đào hát có mong được gì? Ông trời nghe nói cười khì. Tao còn bị đá nói chi là mây. Đôi lúc ông tự ngâm nga như vậy.

Ông thấy thằng nhỏ đang ngồi châu rìa, chờ xem ảo thuật như mọi ngày. Ông thò tay móc túi lấy bao thuốc Bastos xanh nhưng chỉ còn cái bao dẹp lép. Ông lấy tám đồng đưa cho thằng Ti:

- Ê, nhỏ mua cho chú gói thuốc.

Ngày nào nó cũng thấy ông hút thuốc nên lệ miệng:

- Bastos xanh...

- Ủ.

Nhà ảo thuật nghĩ trong bụng “Thằng nhỏ này cũng ý tứ dữ ta”.

Khi thằng con của ông, thằng Cấn, đã trải bạt, dọn đồ nghề ra xong rồi thì vừa lúc thằng Ti quay về. Nó thở hào hển vì phải chạy để cho nhà ảo thuật kịp hút một điếu thuốc lá để lấy trớn biểu diễn cho hay, thông cổ để nói chuyện tiểu lâm cho thêm phần mùi mẫn. Đó là những gì ông ta thường nói về cổ tật nghiện thuốc lá nặng của ông. Đứng gần ông nó nghe mùi thuốc lá khét nghẹt, nhưng phải cố nhịn thở để có thể lọt vào cặp mắt đục ngầu của ông.

- Ê, nhỏ, mấy phụ bán thuốc hôm nay giùm tao được không?

Thằng Ti mừng rơn, trả lời ngay:

- Dạ, được chứ ông thầy.

Nhà ảo thuật bắt đầu buổi diễn bằng giọng nói khàn khốc thuốc quen thuộc:

- Hôm “lay”, ngộ từ bên Tàu mới qua... Có đem theo thuốc đại bổ thận trị cho các ông bị thận hư, đau lưng cả đêm. Thuốc này do nhà thuốc Đại Nam đường được phòng bào chế chuyên trị mộng tinh, di tinh huyệt tinh là những bệnh nguy hiểm cho đàn ông... Thằng nhỏ bán cho anh Tư bên kia một chai, anh Năm đội nón ni bên này một chai...

Rồi ông nhìn xuống tượng ông địa đang đặt chính giữa tấm bạt:

- Thuốc này hay lắm phải không ông địa núi Tà Lơn. Ông địa này theo tui xuống núi sau khi uống một chai tam tinh hải cầu bổ thận hoàn để đi tìm bà địa...

Từ miệng ông địa bỗng xì ra làn khói, làm cho những người đứng chung quanh vòng tròn vỗ tay khen ngợi. Một ông khách, miệng móm mém, mặc quần tà lòn rộng thùng thình đang đứng xem nói:

- Ủa, ông địa cũng có bà địa nữa sao?

Nhà ảo thuật trả lời không suy nghĩ:

- Vậy chứ ông địa do ai sinh ra. Phải má ông địa không? Bây giờ ông cũng phải đi tìm bà địa sau khi uống vài chai thuốc bổ thận để sinh ông địa cháu chứ... Anh Hai đằng kia một chai thuốc, nhỏ oi... Quý vị mua lệ lên. Lệ tay thì còn chậm tay thì còn... nhiều nữa... Sau khi bán chai thuốc này xong, tôi sẽ lật mảnh trò bài bù thành chín nút, chỉ cho các bạn biết cách ảo thuật...

Thằng Ti nghe nhà ảo thuật nói chỉ cách ảo thuật lần này là lần thứ bao nhiêu rồi nên nó biết đây chỉ là một chiêu câu khách của ông. Cứ hứa hẹn nhưng không bao giờ lật tẩy của mình cho mọi người khác biết. Đây là cách để ông giữ khách. Chỉ cho mọi người biết mảnh làm ảo thuật của mình thì coi như là đẹp nghề. Ngay cả những nhà ảo thuật - dù có thù hận lẫn nhau - cũng không bao giờ vạch những bí mật, chiêu trò ảo thuật của kẻ thù cho những người ngoài biết. Đó gần như là một giao kèo ngầm khi một người muốn đi vào giới ảo thuật.

Khi người xem ảo thuật cuối cùng ra về, thằng Ti phụ thằng con nhà ảo thuật dọn dẹp cho sạch sẽ chỗ diễn để ngày mai còn có thể hành nghề. Cảnh sát kiểm tặc sẽ phạt vì cảnh gắt gao những gánh ảo thuật rong làm mất vệ sinh lề đường, thậm chí sẽ cấm không cho biểu diễn nữa. Thằng con của nhà ảo thuật lặng lẽ làm việc, không nói lấy một tiếng. Thằng Ti để ý thấy thằng này hình như không thích nói chuyện. Nhiều lần nó cố bắt chuyện nhưng thằng này chỉ ừ hử cho có rồi thôi.

Ngồi trên chiếc ghế dựa xếp, nhà ảo thuật châm điếu thuốc hút. Ông ngồi yên, lặng lẽ, hít từ hơi thuốc này đến hơi thuốc khác. Ông có vẻ trầm mặc để suy nghĩ điều gì đó. Trông ông vô cùng khác lạ với khi ông diễn trò để bán thuốc trị đau thận. Sau này, khi gần bó với ông nhiều hơn nó mới hiểu đây là bản tính của ông. Thằng Còn, có lẽ thừa hưởng tính này. Nhưng phần kia, cái phần liến láu để làm trò, để bán thuốc cao đơn hoàn tán để mưu sinh thì thằng này lại chẳng có được tí tẹo nào. Đôi lúc thằng Ti tưởng như thằng này là một thằng câm.

Một lát sau, khi thấy thằng Ti và thằng Còn, cả hai đưa đầu gối nhìn ông giữa con nắng ban trưa, ông sực nhớ đến giờ phải đi về nhà. Ông hỏi nó:

- Nhà mày ở đâu nhỏ?

- Dạ, ở đường Phạm văn Chí.

- Ủ, tao quên hỏi nữa mày tên gì?

- Dạ, Ti. Trần văn Ti, ông thầy!

Nó học được tiếng “ông thầy” từ mấy anh đi lính trong xóm khi về phép. Họ thường kêu chỉ huy là “ông thầy”. Nó muốn nhà ảo thuật làm chỉ huy, làm thầy nó và nó sẽ tuyệt đối tuân theo mệnh lệnh của ông thầy.

- Bộ mày không đi học hành gì sao mà tối ngày tao thấy mày ngồi đây không vậy?

- Dạ có chứ ông thầy. Con học lớp nhứt trường tiểu học Bình Tây.

- Té ra mày trốn học hả.

- Dạ.

Ông lắc đầu:

- Chà... chà... trốn học... Lớp nhứt rồi. Sắp thi đệ thất [8] trường công hả?

- Dạ.

- Vậy sao mày không ráng học mà cứ đi xem ảo thuật hoài vậy?

- Tại con thích làm trò ảo thuật như ông thầy vậy.

- Đi học như mày mới khó, còn ảo thuật thì tập riết quen tay thôi. Năm nay là năm thi vào trường công của mày, sao không ráng học. Mày đậu vào trường công như trường Mạc Đĩnh Chi thì sau này mày đậu tú tài trở thành thầy thông, thầy ký không ngon hơn đi làm ảo thuật bán thuốc tiêm la, lậu như tao sao?

Thằng Chim ngập ngừng:

- Dạ, con cũng hông khoái học nữa. Con muốn đi hát ảo thuật như ông thầy.

- Mày không biết ông Khổng Tử nói sao?

- Dạ, ông Khổng Tử là nhà ảo thuật nào vậy thầy?

- Bậy mày, ông đứng kia kia...

Ông đưa tay chỉ về phía bức tượng đối diện bên đường.

- À... bức tượng đó nói làm sao chú?

- Ông nói mày còn ngu quá “Nhân bất học bất tri lý...”

- Nghĩa là sao chú?

- Người mà không học thì không biết lý lẽ... Y như mày vậy, vẫn còn ngu.

Nhà ảo thuật đứng dậy, vịn người nghe rắc rắc như tỏ dấu hiệu chấm dứt cuộc nói chuyện:

- Thôi mày. Về đi học đi con. Đừng trốn học ghé đây xem ảo thuật nữa. Nhà tao ở gần chợ Bình Tiên, đối diện đình Bình Tiên. Tao thường ở nhà buổi chiều. Muốn học ảo thuật cứ ghé buổi chiều, buổi sáng ở trường đi học...

- Dạ.

Lúc đó thằng con nhà ảo thuật nhìn thẳng Chim cười, nói vài tiếng:

- Trốn học. Xấu!

Chú thích:

[1] Bây giờ là nhà hàng Á Đông.

[2] Ông chủ.

[3] Tốt, đẹp. (Tiếng Quảng Đông).

[4] Trang phục của người Hoa, có bầu, hai túi, tay dài, thắt bằng nút vải.

[5] Cây cầu bắc từ đường Ngô Nhân Tịnh sang đường Nguyễn văn Thành (cũ). Đã bị dỡ.

[6] Cây cầu có ba chân bắc từ đường Vạn Tượng, chợ Kim Biên (quận 5) sang bến Bãi Sậy (quận 6). Hiện nay cây cầu này đã bị dỡ. Thành ngữ “Dân chơi cầu Ba Cẳng” để chỉ những người mới học đòi làm tay chơi, hoặc là tay chơi quê mùa.

[7] Bài vọng cổ nổi tiếng của danh hài Xuân Phát. (Cha của diễn viên điện ảnh Dustin Nguyễn). Ông là một trong những danh hài thời đó: Tùng Lâm, Phi Toàn, Thanh Việt, Hoàng Mai, Khả Năng, Văn Chung, Thanh Hoài... Sở trường của ông là đóng vai người Hoa nói tiếng Việt. Nói đến Xuân Phát, khán giả nhớ ngay đến bài hát vọng cổ này, sau được viết lại thành tuồng cải lương diễn trên sân khấu Dạ Lý Hương do Hùng Cường đóng vai chính.

[8] Ở thời điểm này, bậc trung học ở miền Nam trước đây gồm hai cấp: Trung học đệ nhất cấp (trung học cơ sở bây giờ) có bốn lớp: đệ thất (lớp 6 bây giờ), đệ lục (lớp 7), đệ ngũ (lớp 8), đệ tứ (lớp 9). Sau khi học hết lớp đệ tứ, học sinh phải thi kỳ thi trung học đệ nhất cấp. Nếu đậu kỳ thi này sẽ được lên học Trung học đệ nhị cấp (trung học phổ thông) gồm các lớp đệ tam (lớp 10 nay), đệ nhị (11). Sau khi học xong lớp đệ nhị, học sinh phải thi Tú Tài một. Nếu thi đậu sẽ được học lớp đệ nhất (lớp 12 nay) và cuối năm sẽ thi Tú Tài hai (còn gọi là Tú Tài toàn phần hay Tú Tài toàn). Đậu Tú Tài toàn mới được học đại học. Sau này, kỳ thi trung học đệ nhất cấp và Tú Tài một đã được bỏ.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 6:

Khi nhìn thấy anh chiếu bóng thùng lạ hoặc đang thể chỗ chú Hai Ngon, thằng Minh đứng chết lặng. Hèn chỉ cách đây tuần trước, sau khi vẫn khách xem phim, chú Hai Ngon hỏi nó:

- Ê, đi tiệm nước làm cái xây chừng [1] hông mậy? Hôm trước tao có hứa là bao mậy ăn hủ tiếu.
- Hôm nay chú làm Mạnh Thường Quân bao tân khách?
- Ủa, mậy cũng biết chuyện Mạnh Thường Quân nữa à? Ủ, bữa nay tao làm mạnh thường quân một bữa, ngày mai tao làm yếu thường quân.

Chú Hai Ngon đâu biết thằng này thường đọc cuốn Cổ Học Tinh Hoa trong ngăn tủ bí mật của nó.

Tưởng chú Hai Ngon hỏi giỡn chơi, nó cũng đáp lại bằng cái giọng anh chị:

- Đi tiệm nước ai uống xây chừng, phải sức [2] một tô phảnh-mìn [3] với thêm sức [4] xiu mại, dào cháo quẩy chớ.
- Hôm nay tao bao cho mậy ăn bẻ bụng luôn.
- Chú trúng đề hay trúng xổ số hả? [5]
- Tao đâu có chơi đề mậy. Mà bộ không trúng đề thì không có tiền bao mậy ăn hủ tiếu mì sao?
- Ăn ở tiệm nào chú?
- Chú Quẩy dưới dóc cầu Chợ Lớn, được không mậy?
- Tiệm đó ngon tổ sư bồ đề đó chú.

Chú Hai Ngon chở thằng Minh đến tiệm nước chú Quẩy bằng cách để nó ngồi lên bình xăng phía trước. Chạy một đoạn trên đường Phạm văn Chí, ngay gần nhà bảo sanh cô Mụ Mười, chú Hai Ngon phải ngừng xe cho một đám tang đi qua. Thằng Minh bóp chớ:

- Gặp đám ma chắc ngày nay hên rồi chú hả?

Chú Hai Ngon không trả lời nó vì đang bận giờ nón chờ cho đám ma đi qua chú mới đội nón lên. Chú hỏi cắc cớ:

- Bộ cô giáo mậy không dạy là gặp đám ma thì phải giở nón để tỏ lòng tôn trọng người chết sao mậy?
- Có chứ. Học hồi lớp ba lận. Môn công dân giáo dục. Nhưng con đâu có đội nón mà giở. Tại chú đội nón thì chú phải giở nón chứ.

Chú Hai Ngon cười, chửi yêu:

- Cái thằng bẻm mép. Mậy thuộc loại mồm miệng đỡ tay chân. Sau này đi học làm trạng sư đi nghe mậy.

- À... à... giống bà Phùng Há đóng tuồng trạng sư cãi cho con Bạch Tuyết đâm chết thằng cha Việt Hùng khùng khùng trong tuồng cải lương Đoàn tuyệt đó hả chú?

- Sao mấy rảnh cải lương quá vậy vậy?

- À... à... tại con đi coi... cộp thường xuyên. Tới rồi, tới rồi, sao chú không ngừng?

Hai chú cháu cứ lo nói chuyện, xe chạy đến tiệm nước Hải Ký mì gia mà chú không hay, chạy qua luôn làm thằng Minh sợ chú hứa lèo nên nó kêu riu rít.

Tiệm nước của chú Quẩy thường mở cửa từ năm giờ sáng nhưng bây giờ đã hơn 9 giờ mà tiệm vẫn còn đông khách ngồi “dầm chà” [6], uống cà phê, ăn hủ tiếu. Quán nằm ở ngã tư, nhìn sang khu hành chánh quận 6, một bên nhìn sang nhà thờ Tin Lành của người Hoa, dưới chân dốc cầu Chợ Lớn [7], thuộc khu thị tứ, lại ngon nên lúc nào cũng đông khách. Quán có chừng mười cái bàn tròn. Giữa bàn là một bình trà với mấy cái ly nhỏ nằm úp trên đĩa để cho thực khách có thể thoải mái uống trà trong khi chờ đợi món ăn. Ấn ngữ phía trước quán là một quầy nấu hủ tiếu, mì đang bốc hơi nghi ngút. Chú Quẩy, là chủ quán, kiêm luôn việc đứng nấu hủ tiếu, mì. Nghe người ta nói chú Quẩy chỉ là người tiếp tục công việc bán quán của người cha để lại. Khi ba của chú, từ Quảng Đông sang đã mở một cái quán nhỏ tại đây - một khu vực hoang vắng, ít người qua lại. Dù cho thời gian trôi qua, mặc cho khu phố này ngày càng phát triển, sầm uất, nhiều nhà lầu mọc lên thì cái tiệm nước Hải Ký mì gia cũng y như vậy. Nhiều người là thân chủ ruột của chú Quẩy cho biết là chú đã có mấy căn nhà cho thuê bên Chợ Lớn nhưng chú nhất quyết không bỏ tiệm nước này và cũng không thêm xây dựng cho nó thật to và bề thế như những tiệm nước khác. Dù trải qua bao nhiêu năm tháng, cái quán này vẫn vậy về hình thức cũng như hương vị đặc biệt của nó cũng không thay đổi, chỉ có tấm bảng hiệu ngày càng mờ đi vì bụi bặm, khói bám nhện giăng. Trên bức tường nhám nhờ vết vôi cũ hòa với nước mưa là những dòng chữ Hoa, có những con số đi theo bên cạnh. Có những dòng chữ đã được gạch, xóa. Có những dòng chữ còn tươi màu phấn trắng. Đó là danh sách những con nợ là khách “dầm chà” quen thuộc. Có người nợ vì mậu lúa - không tiền. Cũng có người nợ vì làm biếng trả hàng ngày, cứ ghi nợ lên tường, cuối tháng trả một lần cho nó tiện. Ai nợ, trả tiền xong là chú Quẩy gạch ra khỏi bảng “phong thần” nợ, còn ai chưa trả thì chú cứ để đó. Viết cái tên, với số tiền nợ lên tường, để nhìn, để nhớ, để biết rằng mình từng có những người khách mắc nợ của quán chứ chú không có đòi. Thỉnh thoảng, có những người khách đi làm ăn xa, biệt tăm, biệt tích vài năm, quay trở lại và câu nói đầu tiên là “Phanh-mìn, cà-phê, ngô còn nợ nì bao nhiêu, hôm nay đậu lúi - có tiền rồi, trả đủ”. Chú chỉ cười khà khà “Hào ló, thầy Hai... có bao nhiêu, từ từ tính. Gia đình ngô sống lược cũng nhờ mấy năm dành như thầy Hai chớ. Hồi ló, ba của ngô từ Quảng Long qua, bán cái xe mì, nghèo thiệt là nghèo nhờ năm dành sức mìn mới đậu lúi - có xin Ủm Cối xay - cám ơn nhiều... nhiều há”.

Vợ chồng chú thì ngày càng già đi nhưng chú vẫn đứng nấu bếp, vợ chú bán cà phê y như ngày còn son trẻ. Đứa con gái thì phụ việc bếp núc và rửa chén. Còn thằng con trai thì chú Quẩy đang truyền nghề lại bằng cách bắt làm “phổ ky” [8]. Hầy à, cái quán lầy trước sau gì ló cũng làm chủ. Muốn làm chủ “hào ló” thì phải biết cách phục vụ khách chớ... Chú thường nói như vậy với người quen bằng thứ tiếng nửa Tàu nửa Việt.

Chú Hai Ngon chọn cái bàn còn lại ở trong góc. Trong quán, đa số thực khách là người Hoa đang nói chuyện xì xỏ xì xào bằng tiếng Phổ thông, Quảng Đông, tiếng Triều, tiếng Hẹ.

Họ ăn mặc khá thoải mái. Có người thì mặc cái áo thun ba lỗ đã ngả màu cháo lòng, lòi cả lông nách ra ngoài. Có người thì mặc cái quần tà lòn, vắt cái khăn lên cần cổ, ngồi gác cả chân lên ghế. Họ ăn, họ húp cà phê xì xụp, họ nói văng nước miếng, ồn ào như thể trong tiệm nước này không có ai. Chú Hai Ngon và thằng Minh cũng xử sự như họ. Vừa ngồi xuống ghế đầu, chú lớn tiếng gọi:

- Phổ ky.

- Có ngay... có ngay...

Thằng con trai chú Quẩy, vai cũng vắt khăn lông, tay bung một mâm nhỏ, trên đó có đựng mấy chén xíu mại, bánh bao. Anh ta đặt mấy chén xíu mại, đĩa bánh bao xuống bàn rồi hỏi bằng cái giọng tiếng Việt lơ lớ:

- Xì thầu, ăn cái gì?

- Cho ngộ một tô hủ tiếu mì, một cái xôi nạy [9]. Còn mầy ăn cái gì mậy, nhỏ?

Thằng Minh gãi đầu suy nghĩ. Lâu lâu được ăn tiệm nước một lần, món gì nó cũng muốn ăn hết nhưng cái bụng nó chứa không nổi. Nó suy nghĩ lung lăm để chọn món cho xứng đáng đồng tiền bát gạo:

- Cho ngộ cũng vậy luôn. Nhưng ngộ uống cà phê đá.

Sau khi nghe chú Hai Ngon và thằng Minh gọi món xong, người phở ky đứng tại chỗ la lớn lên bằng tiếng Quảng:

- Lượng co phảnh mìn, dách co xôi nạy, dách co hắc xít, xập hủ. [10]

Chú Quẩy đang đứng nấu nghe không rõ hỏi lại:

- Lượng co phảnh mìn?

Anh phở ky đứng tại chỗ la lên:

- Hầy a. Lượng co phảnh mìn... Cầu hủ, bàn số chín... xẩu lủi, tính tiền...

Trong khi chú Quẩy nấu hủ tiếu thì thím Quẩy đứng trong quầy pha cà phê. Thím múc cà phê đổ vào một cái vợt mà dân ghiền cà phê thường gọi là vớ - màu đen sậm vì lâu ngày chất cà phê đóng đầy lên số vớ. Chủ các tiệm nước không bao giờ giặt vợt pha cà phê bằng xà bông vì sợ làm mất mùi thơm của cà phê. Vợt cà phê càng đen thì cà phê càng đậm đà hương vị. Thím Quẩy bỏ vợt đựng đầy cà phê vào một cái siêu đất to rồi đổ nước sôi thật già vào vợt, đập nắp siêu lại chờ cho cà phê thật ngấm. Sau đó, thím rót cà phê từ trong siêu vào những cái ly có sữa hay đường để sẵn. Phở ky chỉ việc đến lấy rồi bung ra cho khách.

Chú Hai Ngon bung ly cà phê lên mũi ngửi, hít một hơi thật sâu như để mùi cà phê sữa thơm nồng chạy tận vào phổi. Cà phê này là cà phê thứ thiệt vì hàng ngày chú thấy một ông già Tàu ngồi rang bên hông tiệm. Chú thận trọng cầm ly cà phê sữa, đổ vào cái đĩa đựng ly cà phê, thổi phù phù, rồi cầm cái đĩa lên húp từng ngụm. Dân uống cà phê tiệm nước phải uống cà phê đựng trong đĩa thì mới gọi là chánh hiệu đầu cù là Miến Điện.

Trong lúc chú Hai Ngon uống cà phê thì thằng Minh “đóp” liền cái xíu mại với đào cháo quẩy. Thằng Minh nghĩ xíu mại ăn với đào cháo quẩy thì ngon hơn ăn với bánh mì vì bánh mì thì cứng, không mềm bằng đào cháo quẩy và không có mùi dầu chiên. Khi phở ky vừa bung hai tô hủ tiếu mì vừa la “nước sôi, nước sôi” tới bàn thì nó đã cho hai cái xíu mại vào bụng.

Đến tiệm nước, chú Hai Ngon khoái uống cà phê sữa hơn là ăn hủ tiếu mì vì chú chỉ khoái ăn món này từ những cái xe có tranh kiếng vẽ những nhân vật từ truyện Tam Quốc như Lữ Bố, Quan Công, Trương Phi trong các tích Lữ Bố hí Điêu Thuyền, Vườn đào kết nghĩa, Quan Công tha Tào ở Huê Dung đạo... đặc trưng của xe bán hủ tiếu mì người Tàu. Chỉ cần nhìn cái xe đó thì ông biết ngay đó là xe bán hủ tiếu mì chứ nhất định không bán thức ăn gì khác. Nhưng chú muốn cho thằng Minh có được một buổi ăn trong tiệm

nước - một niềm vui không dễ gì có được đối với nó.

Vừa đưa vắt mì lên miệng chú hỏi:

- Mày biết hông?

- Biết cái gì chú? Chú chưa nói làm sao con biết.

- Mì Tàu chính cống là mấy tiệm mì, xe mì có chữ ký phía sau. Thí dụ như Tài Ký, Minh Ký, Tân Ký... Mày để ý coi, tiệm nào cũng có chữ ký hết. Có chữ ký mới ngon.

- Ký viết i ngắn hay y-cà-lết [11] vậy chú?

- Y dài hay i ngắn đều được. Mà nó viết Hải kí mì gia hay Hải ký mì gia cũng như nhau, miễn là nó nấu ngon là được... Chánh tả đâu có liên quan gì đến nước lèo đâu! Mì dờ thì có mười chữ ký như tiệm mì Ký ký ký ký ký ký... cũng dờ ẹc. Cũng giống như chữ hủ tiếu có ê hay hủ tíu không ê đâu có quan trọng, miễn ngon là được.

- Nói thiệt nghen chú, con ăn tiệm mì nào cũng thấy ngon hết.

- Không phải đâu mày. Mì Tàu thì phải là người Tàu nấu mới ngon. Người Việt nấu dờ ẹc. Cũng như phở thì chỉ có người Việt nấu mới ngon chứ người Hoa, người Tây, người Nhựt Bồn nấu cũng dờ ẹc.

- Con thấy mì nào cũng ngon hết.

- Tại sao mày thấy mì nào cũng ngon?

- Lâu thiệt lâu con mới được ăn mì một lần thì mì nào cũng số dách.

- Mày khoái ăn món gì nhất.

- Món gì con cũng khoái hết.

- Hông, tao nói những món đặc biệt kia.

- Thì bột chiên hột vịt, bánh ướt tôm khô. Có một ông người Tàu đẩy xe bán bánh ướt tôm khô ngon tổ sư bồ đề luôn. Con chỉ ăn được bánh ướt của bà già người Tàu. Bánh ướt mà chan nước tương chứ không phải nước mắm.

Chú Hai Ngon gật gù:

- Chùng nào tao ngon lành rồi tao bao mày ăn một món đặc biệt, trong Chợ Lớn không có.

- Món gì mà đặc biệt vậy chú?

- Phở Tàu Bay ở Sài Gòn.

- Nó ra làm sao chú? Ở Sài Gòn là chỗ nào?

- Quán phở Tàu Bay ở gần chợ cá Trần Quốc Toản [12]. Một tô phở bự vậy nè, cỡ mày ăn xong chắc phải no hai ngày.

Mặc dù thắc mắc, nhưng thằng Minh vẫn không bỏ lỡ việc gấp mì đưa vào miệng:

- Nhưng phở là cái gì chú?

- Ủ... nó có thịt bò tái, thịt bò chín, có gân bò, có mỡ bò...

- Thịt bò không à?

- Không, nó nấu với bánh phở, giống giống như sợi hủ tiếu nhưng mềm hơn, nhưng nước lèo của nó nấu bằng xương bò với quế, riềng, hồi, thảo quả thơm, ngọt, ngon lành lắm.

- Con chỉ biết xe bán cháo lòng bò của một bà người Tàu ở ngã tư cầu Bình Tiên đường Minh Phụng, năm đồng một tô. Má con nói chừng nào thi đậu đệ thất bà sẽ thưởng cho ăn hai tô.

Bưng tô mì lên, húp nước lèo rột rột, sau đó thằng Minh ợ một cái, nhưng vẫn tiếp tục thắc mắc để sau này nó có thể nói dóc với bọn thằng Chim:

- Món phở của người Tàu hả chú?

- Không, người Bắc kỳ đem vào? Ê, đừng ợ như vậy, ghê quá mậy.

- Người Bắc kỳ không phải là người Việt hay người Tàu hả chú?

Chú Hai Ngon cười hăng hắc:

- Người Bắc kỳ là người Việt Nam chứ người xứ nào mậy! Mày đi học bộ không biết ả Nam Quan sao?

- À... à... người Bắc kỳ là người nói tiếng Huế, không phải tiếng Việt như cô giáo của con. Để ẹc, gì mà không biết. Đất nước Việt Nam hình chữ S, kéo dài từ ả Nam Quan đến mũi Cà Mau. ả Nam Quan là nơi ông Nguyễn Trãi tiễn cha là Nguyễn Phi Khanh bị giặc bắt. Cha ông Nguyễn Trãi có nói với ông là hãy về nhà mà lo việc nước...

- Độ... độ... Người Bắc kỳ là người ở ả Nam Quan đó. Người Bắc có món phở phải nói là quý kiến sầu [13]. Tại tao mê chiếu bóng chứ không sau này tao đi học nghề bán phở.

- Ủ, chú bán phở đi để con ăn ké.

- Cần gì mậy, chừng nào tao ngon lành tao sẽ bao mày đi ăn phở Tàu Bay...

- Ngon lành là sao chú? Ngon lành mới ăn được hả?

- Ủ. Một tô phở mắc lắm nha mậy. Nhứt là khi mậy “thiếu sức” một chén bò tái hay làm thêm chén nước béo. Phải ngon lành mới có tiền ăn nha con... Ủa, mậy làm cái gì vậy?

Trong lòng bàn tay thằng Minh là một cục nhân thịt mà nó đã lén lấy từ cái bánh bao để trên bàn. Đây là trò “áo thuật” có tên là “moi ruột” do thằng Ti chỉ cho tụi nó khi muốn ăn ruột bánh bao không tốn tiền. Khi vào tiệm nước, gọi ly cà phê đen rồi nhân lúc phở ky không để ý tụi nó gỡ miếng giấy phía dưới bánh bao, moi lấy cái nhân thịt ở trong ra ăn. Sau đó dán miếng giấy che kín cái lỗ thủng phía dưới bánh bao lại y như cũ. Khi phở ky dọn bàn, thấy cái bánh bao vẫn nguyên vẹn nhưng đâu biết đó chỉ còn lại cái vỏ, còn cái nhân thịt trong ruột bánh đã đi vào bao tử tụi nó.

- Dạ, con lấy cái ruột bánh bao.

- Ăn thì trả tiền đàng hoàng chứ mậy!

- Tại con ghét thằng cha Quẩy này. Bữa nọ con mua một đồng trà đá, thằng chả không bán.

- Ghét thì đừng ăn quán của người ta, còn ăn thì phải trả tiền sòng phẳng. Lỡ tụi nó bắt được thì nó coi mấy thằng người Việt mình ra gì vậy. Đừng để ai khinh mình hết. Bị người ta ghét thì được chứ đừng để bị người ta khinh. Dầu hèn cũng thể chứ vậy.

Bị bắt tại trận, để đỡ ngượng, nó đánh trống lảng:

- Chú có xem Chú Thòn lãnh vợ hôn? Cái tuồng mà thằng Xuân Phát đóng vai chú Thòn - người Tàu - đi lãnh vợ là người Việt do con Trương Ánh Loan [14] đóng bị bắt vô bót cảnh sát vì đi làm gái bán ba đó... - nói tới đây nó hát “Ngọc có chết li thì cũng theo Chờ theo Phật á... Chỉ sợ mấy lư con khờ nhỏ dại ai nuôi”... Vậy mà còn bị con Trương Ánh Loan đánh lên đầu một cái, máu chảy đầm đề. Tội quá chừng chừng.

- Mày nói chuyện tầm bậy quá. Có ăn, có học mà cứ nói chuyện như đồ không học...

- Con nói làm sao chú?

- Sao mày cứ gọi là thằng Xuân Phát, con Trương Ánh Loan... Họ lớn tuổi bằng tao mà mày cứ gọi là thằng này con kia. Tao nghi mày gọi tao là thằng Hai Ngon khi nói chuyện với người khác quá.

Thằng Minh cười, biết lỗi:

- Tụi con nói vậy quen rồi chú ơi. Từ từ con sửa...

- Phải gọi là nghệ sĩ, tài tử hoặc bằng tên không cũng được, như vậy mới là người có lễ phép. Mình có thể ăn bậy, uống bậy chứ không được nói bậy!

- Dạ. Cho con xí một chút. Nhưng mà con hỏi chú cái này nghe... Sao cái gì chú cũng biết hết vậy?

Chú Hai Ngon đổ phần cà phê còn lại trong ly vào đĩa húp cái rột, nói từ từ:

- Cái gì không biết thì hỏi. Hỏi thì chỉ dốt một lần, không hỏi thì dốt suốt đời. Dầu hèn cũng thể chứ vậy. Nát vỏ cũng còn bờ tre mà.

- Dầu hèn cũng thể. Nát vỏ cũng còn bờ tre là gì chú. Chú cắt nghĩa cho con nghe đi...

- Là... là bề cái lu vẫn còn cái khạp! Ngon lành mà vậy!

Đến bây giờ, thằng Minh vẫn chưa hiểu hai tiếng ngon lành của chú Hai Ngon cũng như “dầu hèn cũng thể” mà chú hay nói. Chắc chú bán cái xe chiếu bóng thùng cũ này để đi tìm “ngon lành”. Chú Hai mà ngon lành thì nó sẽ được ăn món phở của người Việt ở Sài Nam Quan không tốn tiền. Nhưng để được ăn tô phở mà không gặp được chú Hai Ngon thì nó cũng thấy buồn, thiếu thiếu cái gì đó một cách mơ hồ thân thiết. Như vậy, chẳng thà không ăn phở còn hơn. Nó nhớ lại buổi đi ăn tiệm nước, chú Hai Ngon hỏi nó:

- Ba mày làm nghề gì vậy?

- Đi làm ăn xa chưa về từ lúc con còn nhỏ.

Chú Hai Ngon móc trong túi áo ra một điều thuốc Ruby. Chú vuốt vuốt cho nó thẳng, sau đó lấy hộp diêm con ra, đốt một que diêm châm thuốc. Chú rút một hơi, mắt lim dim, rồi xì khói ra hai lỗ mũi. Mùi khói thuốc Ruby thơm lừng. Thằng Minh ngạc nhiên hỏi:

- Sao mọi hôm con thấy chú hút thuốc Bastos xanh mà.

- Ủ, bữa nay hút thuốc thơm cho nó thơm râu.

- Thơm gì mà thơm, hôi rình.

- Ủ, ghiền thuốc không tốt, nó có hại, dễ bị ho lao lắm, tao định bỏ đây, nhưng khó quá. Cái gì ghiền rồi thì khó bỏ, nhất là những thói xấu. Sau này, lớn lên đừng bày đặt đi theo mấy thằng cao bồi, tóc tai dài thòng ở xóm mây phi phèo thuốc lá không có hay đâu nghen mây. Còn nhỏ phải ráng học. Học tiểu học, rồi trung học. Mây có Tú Tài là mây ngon lành lắm. Má mây chắc nhờ được rồi. Chỉ sợ lúc đó ham lấy vợ, quỳnh đít luôn...

- Hồi nhỏ chú có đi học không?

- Có chứ mây, nhưng không tới nơi. Tao mà học hành đàng hoàng thì bây giờ ngon lành rồi, đâu có đi chiếu bóng dạo cho mấy thằng không có tiền như mây xem đâu mây.

Chú Hai Ngon khoái nhắc đến mấy tiếng ngon lành. Bây giờ, thằng Minh ngẫm lại chắc ông đang đi tìm sự ngon lành ở đâu đó. Còn nó muốn ngon lành thì phải ráng học để đậu đệ thất, vào trường công. “Không biết có gì ngon lành ở trong trường công?” Nó sực cười, bây giờ nó lại nói “ngon lành” như chú.

- Hồng biết bây giờ chú ấy đi đâu mây há?

- Chỗ ngon lành.

- Chỗ ngon lành là sao? - Thằng Ti ngơ ngác.

- Chỗ ngon lành là chỗ được ăn phở buổi sáng.

- Ăn phở là ăn món gì mây?

- Một món ăn đặc biệt của người ở ải Nam Quan nấu.

- Chắc nhờ ăn món này mà người ải Nam Quan mới đánh thắng quân Tàu được mây hở?

- Chắc vậy.

Thằng Ti thở dài:

- Còn tụi mình bị trường bắt uống sữa bột, ăn phở mai mặn chát hôi rình, trốn không được. Ăn cái này chạy té re thì làm sao mà đá banh được đây hồng biết.

Chú thích:

[1] Cà phê đen nhỏ.

[2] Ăn.

[3] Hủ tiếu mì.

[4] Ăn thêm. Tất cả là tiếng Quảng Đông.

[5] Trước năm 1975, toàn miền Nam chỉ có một loại vé số là Xổ số Kiến thiết quốc gia do Bộ Kế hoạch và Kiến thiết Quốc gia phát hành với giá 10 đồng. Giải trúng cao nhất là một triệu đồng (có đến ba giải). Mỗi tuần chỉ xổ một lần, lúc 4 giờ tại rạp Thống Nhất - đường Thống Nhất - nay là Trung tâm xổ số Kiến thiết TPHCM đường Lê Duẩn. Chương trình xổ số kiến thiết bắt đầu bằng bài hát qua giọng ca của Trần Văn Trạch (nhạc sĩ, em ruột của Giáo sư Trần Văn Khê) “... Mua số mau lên/ Xổ số gần đến/ Kiến

thiết quốc gia/ Giúp đồng bào ta/ Xây đắp muôn người/ Được nên cửa nhà...” Trong chương trình xổ số có phụ diễn thêm phần văn nghệ do các nghệ sĩ nổi tiếng thực hiện.

Số đề được xổ vào 12 giờ hàng ngày, do một tư nhân trùm đề tên Bảy Diệm tổ chức xổ không theo kết quả của Xổ số Kiến thiết. Lúc đó, đề chỉ có 40 con, từ số 1 đến 40, mỗi số tượng trưng cho một con vật hoặc con người. Thí dụ, con chó là số 11, con ngựa là số 21, con dê số 35, con ốc số 2... Trung tâm xổ đề hàng ngày tại Cây Đa Xà (Q.6).

[6] Uống trà.

[7] Cầu Bình Tây bắc từ đường Phạm văn Chí sang Phạm Đình Hồ. Nay đã giải tỏa.

[8] Phục vụ.

[9] Cà phê sữa.

[10] Hai hủ tiếu mì, một cà phê sữa, một cà phê đen đó, số mười.

[11] Y dài.

[12] Nay là Trung tâm thương mại ở góc đường Ba tháng Hai và Nguyễn Tri Phương.

[13] Tiếng lóng: quá tốt, quá ngon, quá giỏi, quá dữ.

[14] Đào chánh đoàn cải lương Kim Chương.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 7:

Nhìn thẳng Ti say sưa luyện tập trò làm mất đồng tiền, nhà ảo thuật nói:

- Mấy phải kẹp đồng tiền vào khe ngón tay cái và ngón trỏ. Từ từ thôi, Khổng Tử nói dục tốc bất đạt. Muốn diễn trò nào thành công thì phải tập luyện thường xuyên, không có nhà ảo thuật đại tài nào có thể diễn một trò mà không tập thành thực từ vài tháng tới cả năm...

Thằng Ti ngừng tay tập, trố mắt:

- Mỗi trò tập cả năm lận hả ông thầy, sao lâu dữ vậy...?

- Trên đời không có gì là dễ hết con ơi... Tập như tao đây mà khi diễn đôi khi còn “bê cội lương” [1] nữa, quê gần chết.

Như để ôn lại lý thuyết của các nhà ảo thuật chuyên nghiệp, thằng Ti chọc quê ông thầy của nó:

- Tại thầy không chuyển hướng lừa khán giả làm chi.

- Đôi lúc mình chuyển hướng không kịp đó chứ. Đầu phải muốn lừa con mắt người ta lúc nào là lừa đầu...

- Sao thầy nói người xem ảo thuật là người muốn đi xem người khác lừa mình...

Nhà ảo thuật đã từng dạy thằng Ti rằng ảo thuật là nghệ thuật lừa khán giả và cái lừa này làm khán giả vui thích chứ không làm người ta tức tối. Khán giả đi xem ảo thuật là xem cái tài nghệ lừa của ảo thuật gia. Làm sao khán giả có thể tin được rằng có một cái đầu người đặt trên đĩa lại biết hát cái lương, biết làm cho người xem cười bằng những câu pha trò tục tĩu. Họ biết là nhà ảo thuật có xảo thuật gì đó mà khán giả không phát hiện được chứ không tin là nhà ảo thuật có phép mầu.

- Mấy có biết khán giả thích nhất trong một màn ảo thuật là phần nào không?

- Làm cho dụng cụ biểu diễn biến mất.

- Trật lắc.

Nhà ảo thuật móc trong túi lấy ra trái bóng bàn:

- Trong một màn ảo thuật có ba bước. Bước một là trình cho khán giả thấy một vật-gì-đó, bước thứ hai là...

- Làm cho nó biến mất. - Thằng Ti nhanh nhẩu cướp lời để chứng tỏ nó rất thuộc bài.

- Đúng rồi... Làm cho nó biến mất nhưng lúc này khán giả chỉ mới thấy ngạc nhiên thôi.

Nhà ảo thuật xoay nhẹ bàn tay, trái bóng bàn bỗng đứng biến mất. Mặc dù đã theo sự phụ một thời gian nhưng khi sự phụ trở tài thì thằng Ti vẫn bị hấp dẫn như thường. Nó biết rằng trái banh đang nằm trong tay nào và cách sự phụ nó làm ra sao nhưng cặp mắt của nó vẫn không theo dõi kịp.

- Cái hay nhất trong một màn ảo thuật là...

Thằng Ti reo lên:

- Biến ra trở lại.

- Đúng. Khán giả chỉ ngạc nhiên khi thấy vật bị biến mất nhưng sẽ thích thú và vỗ tay khi thấy vật xuất hiện trở lại.

Và như để minh chứng, trái bóng bàn xuất hiện trở lại trong bàn tay của ông.

Thằng Ti thắc mắc:

- Đồ vật biến mất rồi hiện ra vậy người biến mất rồi hiện ra được không thầy?

- Được chứ nhưng đó là trò diễn lớn, phải diễn trên sân khấu mới được.

Câu hỏi của thằng Ti đã đánh trúng vào nỗi đau, niềm ước mơ của ông. Trên ba mươi năm theo nghề ảo thuật, ông ước muốn được diễn một lần những tiết mục lớn như của người làm ba khúc rồi ráp lại hoặc nhà ảo thuật vừa mở cánh cửa bước vào thì bỗng nhiên biến mất và xuất hiện trở lại ở một chỗ khác. Tất cả sự xuất hiện và biến mất này đều xảy ra trước mắt khán giả. Nhưng muốn diễn trò này phải cần một sân khấu lớn. Nhiều đoàn ảo thuật ngoại quốc đến diễn tại rạp Nguyễn văn Hào [2] đã làm cho ước mơ của nhà ảo thuật ngày càng cháy bỏng. Khi có một đoàn ảo thuật quốc tế biểu diễn là đêm nào ông cũng bỏ tiền mua vé để xem tiết mục của họ và ông tự suy gẫm tại sao họ làm được như vậy. Ông còn cho thằng cha gác cửa hậu trường tiền “dầm chà” để ông được giả làm nhân công khuân vác dụng cụ cho đoàn. Khi đứng trong hậu trường, với con mắt nhà nghề ông dễ dàng khám phá được “cội lương” của họ. Một tiết mục ông có thể xem đi xem lại vài chục lần mà không biết chán và cái làm ông vui nhất, thích thú nhất là khi ông khám phá được bí mật của trò diễn. Mỗi lần đi xem về là ông lấy cuốn tập - mà ông gọi đùa là cầm nang lừa gạt - ghi chép và vẽ lại sơ đồ cách biểu diễn. Vui là khi ông hiểu được tại sao nhà ảo thuật đó có thể làm đồ vật mất và hiện được như vậy. Nhưng cái buồn của ông là khám phá chỉ để biết chứ không diễn được. Vì muốn diễn một trò như thế ông phải có sân khấu lớn, phải có tiền bỏ vốn để thực hiện trò diễn. Và phải có một nữ diễn viên là người trong nhà để thực hiện những trò biến hóa của ông. Nhưng làm sao được! Ông đành phải loay hoay với những trò nhanh tay, những trò nhỏ. Đồng tiền để trong tay, a lê hấp... biến mất rồi xuất hiện trở lại. Với điều thuốc ông có thể nhét vào mũi nhưng lại xuất hiện từ miệng. Giấy hai trăm ông có thể biến thành giấy năm trăm đồng. Với đôi bàn tay khéo léo, ông biểu diễn nhiều trò không ai làm được. Thi thoảng ông được vài ông bầu mời diễn những trò khéo tay trên sân khấu đại nhạc hội vào mỗi buổi sáng chủ nhật. Nhưng diễn ở đại nhạc hội thì ông cũng chẳng kiếm được bao nhiêu vì đã bị các ông bầu ăn chặn bằng đủ mọi cách. Thôi, hát ở lề đường cho con nít, bà con lao động nghèo xem, tận mắt chứng kiến sự thích thú của họ là niềm an ủi, hạnh phúc của ông. Nhưng hai thằng con trai, ông dứt khoát không cho nó đi theo nghề bạc bẽo này. Có ăn, có học vẫn là con đường “trương chao”, con đường có tương lai mà bây giờ ông mới nhận ra, dù đã muộn.

Vậy mà không hiểu sao lại có những thằng nhỏ lại mê ảo thuật một cách quyết liệt như thằng nhỏ này. Ông đã từng thề với lòng là không truyền nghề ảo thuật cho ai ngoài hai thằng con. Thế mà thằng Ti lại làm ông xiêu lòng. Nó cứ chăm chú ngồi xem ông diễn hàng ngày, không hề tỏ vẻ chán khi ông diễn những trò mà nó đã xem đi xem lại nhiều lần. Ông bắt gặp tuổi thơ của ông trong sự say mê của nó. Hầu hết những màn ông diễn nó cứ ngồi xem, như ông ngày xưa khi theo sư phụ, để khám phá và tìm hiểu. Rất giống ông, nó say mê khám phá bí mật của những trò ảo thuật mà nó chưa biết. Nó làm ông nhớ lại thời niên thiếu khi say sưa nhìn ảo thuật gia Lê văn Quý biểu diễn, rồi xin thầy cho vác “tráp” theo hầu để hòng mong học nghề. Nó giống ông, say mê, khéo tay, nhưng, có lẽ, nó còn hơn ông vì sự thông minh và chuyên cần.

Có lần ông dẫn thằng Ti đi xem một nhà ảo thuật Pháp diễn tại rạp Nguyễn văn Hào. Đây là một nhà

ảo thuật nổi tiếng của Pháp, nhân dịp lưu diễn tại Cam-bốt [3], tiện đường ghé Sài Gòn diễn một tuần lễ. Nhà ảo thuật này diễn những trò lớn, diện bộ đồ “vét” ảo thuật thật keng, uy nghi lộng lẫy một cây xanh dòn. Tiết mục nào y ta diễn cũng hớp hồn người xem cả. Từ tiết mục cưa cô gái thành ba đoạn hay cho cô gái bay lên trên không trung rồi biến mất đều rất huyền bí với khán giả, nhưng với cặp mắt nhà nghề, ông đều khám phá được hết. Trên đường về nhà, ông giải thích cho thằng Ti nghe.

Tuy nhiên, có một tiết mục mà ông không hiểu tại sao nhà ảo thuật đang đứng bên góc trái sân khấu, cái khăn trùm lên người và biến mất. Trong vòng tích tắc, khán giả thấy nhà ảo thuật hiện bên góc phải sân khấu. Khỏi phải nói là khán giả vỗ tay vô kể.

Ông đem thắc mắc này chia sẻ với thằng Ti:

- Không biết nó dùng cách gì mà có thể di chuyển nhanh như chớp vậy ta?

Thằng Ti nói suy nghĩ của nó:

- Con nghi nó có hai người quá thầy...

- Hai người. Làm sao có hai người giống nhau như vậy? Chắc có cái máy gì đó chuyển thằng cha này đi thật lẹ...

- Con thì nghĩ nó có hai thằng...

Cuộc thảo luận của hai thầy trò trở nên bế tắc vì không đồng ý kiến. Đêm hôm sau, cả hai thầy trò vẫn tiếp tục đi xem nhà ảo thuật này biểu diễn. Vì mê nghề, sự phụ của thằng Ti phải cắn răng bỏ tiền mua vé hòng để học nghề của những nhà ảo thuật đến từ đất nước tiên tiến mặc dù ông hiểu rằng những trò của họ mình không thể biểu diễn được vì không có... tiền. Ông với thằng Ti ngồi xem thật yên lặng, không trao đổi, nói chuyện với nhau.

Một lát sau, ông quay qua thằng Ti thì thấy thằng này đã biến đi đâu mất. Ông tưởng nó đi nhà vệ sinh vì không thể nín tè nổi nên cũng không quan tâm lắm vì trên sân khấu bắt đầu diễn tiết mục Người di chuyển nhanh - tiết mục mà ông không thể giải thích được cách biểu diễn. Và vì tiết mục này ông phải tốn tiền mua vé để hai thầy trò cùng đi xem lại. Đối với một nhà ảo thuật có nghề thì phải khám phá, phải giải thích cho được tiết mục mới lạ của những đồng nghiệp. Khám phá được là đủ thành công rồi!

Sau khi ra về, ông vẫn tiếp tục suy nghĩ về tiết mục này. Bây giờ, ông nghi ngờ là ý của thằng Ti có thể đúng. Thằng Ti thì búng tay cái chóc, điệu bộ này nó học được từ thằng Minh, nói trong sự vui mừng:

- Đúng rồi thầy, nó có hai thằng.

- Sao mày biết?

- Hồi nãy con lén vô sau hậu trường. Con còn nhỏ nên mấy người gác không để ý. Con thấy khi thằng bên này vừa chui vô cái khăn thì thằng bên này từ cánh gà đi ra liền. Tụi nó bận đồ giống hệt nhau.

- Nhưng sao mặt tụi nó giống nhau được?

- Nó là hai anh em sinh đôi thầy ơi, giống nhau y hệt khuôn.

- Nghĩa là hai anh em... hai anh em...

Ông suy nghĩ rồi bỗng dưng nói lớn:

- Hai anh em sinh đôi... Nếu không có hai anh em sinh đôi thì tìm hai người giống nhau cũng được. Phải rồi... Vậy mà mình nghĩ không ra. Ê nhỏ, mày hay ghen mậy...

Thằng Tì sướng thiệt là sướng. Nó vui không phải vì khám phá được bí mật của ảo thuật gia người Pháp mà vì được sư phụ nó khen. Ít khi nghe ông khen ai cũng như chê bai người khác. Được ông khen thì nó đã thuộc loại quý kiển sâu rồi, dù không học nhưng cũng đã trở thành... Khổng Tử!

Chú thích:

[1] Lộ bí quyết, lộ xảo thuật.

[2] Nay là rạp Công Nhân đường Trần Hưng Đạo, quận 1.

[3] Campuchia.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỘI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 8:

Không biết tại sao cái lá bùa trừ cho cô giáo Lan Sinh chết nằm trong cặp táp thằng Minh lại bị thằng Vân phát hiện. Chuyện này chỉ có nó và thằng Long mập biết mà thôi. Lỗi của nó là đã quên hủy lá bùa này đi.

Nó đứng khoanh tay, mặt cúi gằm xuống đất. Cả lớp im phăng phắc đang chờ xem thằng Minh bị cô Lan Sinh xử tội ra sao? Bọn thằng Ti vô cùng thắc mắc vì nó biết rằng cô giáo thương thằng Minh và ngược lại, thằng Minh cũng rất quý mến cô, tại sao nó lại trừ ếm bùa cho cô chết?

Cô giáo Lan Sinh, nhỏ nhẹ hỏi nó. Cô cũng không tin rằng thằng Minh có thể làm điều này với cô:

- Có phải trò viết giấy này không?

Thằng Minh im lặng. Nó suy nghĩ lung lăm. Thình thoảng nó ngược nhìn xuống phía cuối lớp, nơi thằng Long mập đang ngồi. Mấy bữa trước thằng Long mập nhờ thằng Minh dạy cho cách điền chữ vào ô trống trong bài tập làm văn, tiện thể thằng Minh cũng muốn đến nhà thằng này để trả lại cuộn phim. Nó vào phòng ngủ vừa là nơi học tập của thằng Long mập. Trên bàn học của thằng Long mập bày biện đủ đồ chơi mua từ các cửa tiệm chứ không phải thứ tự ráp hay những món đồ chơi thông thường như bông vục, cắt hình của tội thằng Minh. Phía ngoài phòng của thằng Long mập, thằng Minh thấy một món đồ chơi gì rất lạ. Một cái cần dài khoảng hai tấc, có thể cầm tay ở khoảng giữa, phía hai đầu là những lỗ tròn nhỏ li ti. Cái cần này được gác trên một cái hộp cũng bằng nhựa, chính giữa cái hộp này là những cái lỗ tròn có đánh số từ 0 đến 9 được xếp thành hình tròn. Thấy ngộ ngộ, thằng Minh hỏi:

- Cái đồ chơi gì ngộ vậy mập?

- Mấy quē quá. Cái máy tô-lô-phôn đó.

- Cái máy tô-lô-phôn là máy gì?

- Máy nói chuyện với người ở xa. Tí dụ như mày muốn nói chuyện với người nào ở Sài Gòn, mà nhà người đó cũng có cái máy tô-lô-phôn mày quay mấy con số của máy nó. Lúc đó ở nhà nó, cái máy reng lên. Muốn máy hết reng, nó phải cầm cái tê-lô-phôn lên ra khỏi cái hộp. Chừng nào tao nói a-lô thì nó nghe được và nói chuyện với tao.

- Phải nói a-lô mới nói chuyện được à?

- Chớ sao, máy tô-lô-phôn thì phải nói a-lô.

- Vậy tao nói bê-lô được không?

- Không.

- Vậy là cái này giống máy dây nói bằng lon rồi.

Đến phiên thằng Long mập ngạc nhiên:

- Máy dây nói lon?

- Ừ. Tí dụ như tao với mày ở xa muốn nói chuyện với nhau thì nói chuyện bằng dây nói lon. Dễ làm lắm, để tao chỉ mày làm rồi nói chuyện chơi.

- Làm bằng cách nào chỉ tao đi.

Thằng Minh mở cặp lấy tờ giấy, cây viết chì. Vừa vẽ lên giấy nó vừa giải thích:

- Mày lấy hai cái lon sữa bò không, sữa Con Chim đó...

- Nhà tao uống sữa bò Ông Thọ được không?

- Được chứ. Đừng lấy lon sữa Ghi-gô là được. Mày đục hết hai đầu lon ra chỉ còn cái thành lon không. Sau đó mày lấy cái bong bóng, bọc kỹ ở hai đầu cái lon lại cho căng ra, rồi lấy sợi chỉ nối hai đầu bong bóng lại. Nếu kẹt quá không có bong bóng, mày lấy giấy thật mỏng thay cho bong bóng cũng được.

- Vậy mỗi lần muốn nói chuyện thì sao?

- Tao với mày đứng ở hai đầu, căng sợi chỉ thật thẳng, mày nói chuyện ở cái đầu lon không có bịt ở đầu, còn phía bên này tao lấy cái lon thứ hai up vào lỗ tai. Bảo đảm mày nói cái gì tao cũng nghe hết.

- Nhưng mà mình ở cách xa bao nhiêu mới nói chuyện được?

- Sợi chỉ dài bao nhiêu thì mình ở xa khoảng đó.

- Trời ơi, gần xít chó đâu có xa như cái máy tô-lô-phôn của ba tao. Ở Chợ Lớn có thể nói chuyện tới Sĩ Goòng luôn.

- Ừ thì cái này là đồ chơi mà. Trong sách dạy để ứng dụng âm thanh thôi.

- Sách nào sao tao hông biết.

- Trong cuốn sách Quan sát của mình đang học chứ đâu. Mày lấy cuốn sách ra tao chỉ cho.

Thằng Long mập moi moi mấy cuốn sách trong học bàn. Nó lấy ra một cuốn sách cũ mềm, quần góc, đưa cho thằng Minh.

- Trời ơi, sao sách của mày cũ xì cũ xịch vậy nè. Còn vẽ hình vô sách lung tung nữa.

- Thì buồn buồn, hông biết làm gì, tao vẽ đại vậy mà.

- Mày hông nhớ là cô giáo bảo phải nộp sách lại khi nghỉ hè, để cho học sinh niên khóa sau học nữa sao?

- Quên mất tiêu. Tao tưởng là sách phát cho mình rồi mình giữ luôn chứ. Thôi mày chỉ cho tao mấy chữ trong bài điền vào chỗ trống trong bài tập làm văn đi. Học lè lẹ rồi tao còn đi chơi nữa.

Thằng Long mập lấy tập ra và thằng Minh bắt đầu chỉ cho nó cách làm bài tập làm văn. Trong khi chỉ bài cho thằng Long mập, thằng Minh chợt thấy trên góc bàn có một tờ giấy học trò với chữ viết nguệch ngoạc của thằng Long mập "Cầu cho cô Lan Sinh chết". Thằng Minh giật mình cái thót. Lan Sinh là tên cô giáo của tụi nó. Không lẽ thằng Long mập cầu cho cô giáo chết? Nó làm bộ nói với thằng Long:

- Cô giáo bây giờ thương thằng Són với thằng Vân lắm. Hồi trước cô ấy cho tao giữ sổ điểm đem về nhà, bây giờ cô lại giao cho thằng Vân. Tao nghĩ nó sửa điểm trong sổ quá...

Có lẽ điều thằng Minh nói trúng vào nỗi niềm của thằng Long mập nên nó vội lấy tờ giấy mà thằng Minh vừa thấy nói:

- Mày thấy giấy gì đây không?

- Giấy gì vậy? - Thằng Minh giả bộ như chưa thấy tờ giấy này.

- Tao đang “ém xì bùa” cô Lan Sinh đó. Tao vẽ hình bậy vô mấy cuốn sách thì cô ấy lấy thước khê tay tao, đau thấy mẹ luôn, còn bắt tao chép phạt một trăm câu “Em không viết, vẽ bậy vào sách nữa”. Mày thằng bạn tao chỉ cách “ém xì bùa” này, nghe nói linh lắm đó nghen.

- “Ếm xì bùa” bằng cách nào?

- Dễ ẹc. Mày viết tên cô vào trong giấy rồi bỏ muối vô tờ giấy gói chặt lại, đem đốt. Đốt ba lần là cô bị bệnh rồi chết.

Thằng Minh sợ cô giáo chết nên hỏi tiếp:

- Mày đốt được mấy lần rồi?

- Linh lắm mày ơi. Tao mới đốt được có một lần mà cô giáo bệnh rồi, thấy chưa!

Thằng Minh chợt nghĩ ra cách để cứu cô giáo:

- Chưa linh đâu. Mày phải đem ra gò má gần nhà tao đốt vào lúc 12 giờ đêm. Người lớn nói giờ đó là giờ của người cõi âm, đốt bùa ếm thì người cõi âm rước đi xuống âm ty liền.

- Nhưng nhà mày xa quá, với lại 12 giờ đêm má Hai tao bắt tao ngủ mất tiêu rồi, sức mày mà đi được.

Làm bộ suy nghĩ một lúc thật lâu, thằng Minh làm bộ:

- Nói thiệt, tao cũng bị má tao bắt ngủ sớm lắm, với lại tao cũng sợ ma nữa. Xóm tao, với xóm Chùa, xóm Ruộng ma nhiều một đồng. Ma đi lúc nhúc hàng đêm. Nhưng thấy tình cảnh của mày tao cũng ráng làm cho.

- Mày “ém xì bùa” ngay gò má giùm tao hả?

- Ừ.

- Chữ mày đẹp, mày viết tên cô giáo giùm tao.

- Ừm.

Thằng Minh nắn nót chép lại câu “Cầu cho cô giáo Lan Sinh chết” thật đẹp, thật to cho thằng Long mập tin. Thằng Long mập nhìn tờ giấy thằng Minh đưa cho nó xem. Nó gật gù:

- Ừ, chữ mày viết đẹp thiệt, giống như mấy chữ bùa vậy.

Thằng Minh nhét vội vào cặp rồi từ giã thằng Long mập:

- Ê, tao về nghe. Tao phải về nhà, chiều còn đồ bột bánh bèo cho má tao đi bán nữa.

... Nhìn xuống chỗ thằng Long mập ngồi, bắt gặp ánh mắt lo sợ của thằng này nó nhớ lại chuyện cũ như in. Có nên khai thật với cô là lá bùa này không phải nó viết. Nếu khai như thế thì phải khai thằng Long

mập. Nhưng nếu cô biết thằng Long mập làm việc này thì tội thằng này sẽ nặng hơn nó nhiều. Với lại chơi với bạn mà phản bạn thì không phải là anh hùng. Cái vụ này khi xem mấy tuồng cải lương nó vô cùng khoái mấy nhân vật anh hùng trung hiếu “giết kẻ thù chứ giết bạn đánh sao?” Chịu đựng bị cô đánh mấy thước vào tay cho xong.

- Minh, cô hỏi trò, phải trò viết giấy này không?

- Dạ, dạ thưa cô... em...

Cô Lan Sinh thở dài, nhưng cũng không lớn giọng:

- Nhưng tại sao em lại viết bùa trừ ẻo cho cô chết? Có phải trò nào bày cho em không?

- Dạ không.

- Cô hỏi lại, tại sao em trừ cho cô chết. Bộ em muốn cô chết lắm phải không?

Thằng Minh chảy nước mắt:

- Dạ không, cô...

- Thế tại sao trò lại trừ ẻo cho cô chết?

- Dạ... tại...

- Tại sao?

Đến lúc này, cô Lan Sinh gần giọng. Thằng Minh ngắc ngứ:

- Tại em nghe nói...

- Trò nghe nói sao?

- Em nghe nói là cô... là cô... sắp sửa không dạy tụi em nữa...

Cô Sinh giật mình:

- Ai nói cho trò biết vậy?

Thằng Minh mừng rơn. Như vậy là nó nói trúng rồi:

- Dạ, em nghe tụi trong lớp nói. Nhưng em không muốn cô đi dạy chỗ khác. Em muốn học với cô...

- Cô cũng đâu có muốn chuyển trường giữa chừng năm học thế này, nhưng đây là việc của Ty Giáo dục. Nhưng chuyện ấy có liên quan gì đến chuyện trò trừ ẻo cô đâu.

Nãy giờ cả lớp đang ngồi căng tai để nghe xem tại sao thằng Minh muốn trừ ẻo cô giáo chết. Ngay cả thằng Long mập, tác giả chính của việc này, khi nghe thằng Minh đối đáp với cô nó cũng tin là thằng Minh trừ ẻo cô thật.

- Em nghe người lớn trong xóm em nói...

- Nói làm sao?

- Mấy người lớn nói là nếu như mình đang bị xui nếu có ai đó trừ ẻo mình chết thì bỗng dưng mình

được thánh thần phù hộ hên trở lại. Em muốn... em muốn cô vẫn ở lại dạy tụi em nên em mới trù ẻo... mà em biết là cô hồng có chết... vì cô chết em cũng buồn lắm, em chỉ muốn “ém xì bùa” cô để cô hên lại, không phải chuyên đi dạy trường khác, bỏ tụi em...

Cô Lan Sinh nghe thằng Minh giải thích cho cái chuyện đã làm của nó mà mỉm cười. Cô cũng chẳng biết như thế là nó có nói thật không, nhưng trong thâm tâm cô biết rằng tụi học sinh lớp nhứt 2 này quý mến cô thật sự, trong đó có thằng Minh. Còn như chuyện nó trù ẻo cô chết chỉ là chuyện bông bột nhất thời, nếu đó là chuyện thằng Minh muốn cô chết thật. Nhưng đằng này là vì thằng Minh muốn cô được giải hạn, để ở lại dạy tụi nó cho hết niên học cuối, trước khi tụi nó thi vào đệ thất trường công. Nhưng cô không vì sự mỉm cười mà không giữ nghiêm kỷ luật được. Cô nhìn xuống lớp rồi hỏi cả lớp:

- Dù lý do nào đi nữa, trò Minh trù ẻo thầy cô của mình chết là điều không đúng. Thật ra, dù trò Minh có đốt một trăm lá bùa như thế này, cô vẫn sống mạnh khỏe vì đây là điều mê tín dị đoan, tin vào bùa chú tầm bậy. Cô dạy em mấy bài học về khoa học thường thức, về sấm sét... đó là những hiện tượng khoa học trong tự nhiên. Một ngôi nhà bị sét đánh vì nhà đó cao, có nhiều chất dẫn điện, muốn tránh bị sét đánh thì phải làm gì?

Cả lớp đồng thanh đáp:

- Gắn cột thu lôi, thu ông thiên lôi cô...

- Ờ, phải rồi, gắn cột thu ông thiên lôi chứ không có bùa chú gì ở đây cả. Còn riêng trường hợp trò Minh trù ẻo cô chết, dù không phải vì ghét cô nhưng là một việc làm không đúng của học trò đối với cô giáo, vậy các em muốn cô phạt trò Minh sao đây?

Thằng Vân giơ tay:

- Đánh thằng Minh hai chục thước vào đít, cô...

Thằng Long mập chọc thằng Vân vì nó không thích thằng hay đi mách lẻo này:

- Đánh đít cô sao được mập?

- Ủ... ừ đánh vào đít nó, cô.

Khi nói đến thằng Minh, thằng Vân gằn giọng làm cả lớp cười quá xá. Tụi trong lớp biết thằng Vân ganh với thằng Minh vì thằng Minh luôn có hạng cao hơn nó. Còn thằng Vân nghĩ rằng thằng Minh được cô thương nên mới có điểm cao chứ sức học không bằng nó. Làm sao mà con bà bán bánh bèo có thể học giỏi hơn con của ông thương gia cho được? Nhất là, trong nhà nó có ông anh đang là học sinh trường Petrus Ký oai danh lừng lẫy.

Thằng Long mập thấy lỗi của mình mà để thằng Minh gánh chịu, trong lòng cũng không yên nên bạo gan lên tiếng:

- Thưa cô, lần đầu thằng Minh phạm tội xin cô tha cho nó...

Thằng Vân trở mặt nhìn thằng Long mập ngạc nhiên. Nó không hiểu tại sao thằng Long mập không đứng về phe nó mà lại bênh thằng Minh.

Thằng Són cũng đứng dậy:

- Thưa cô, em biết chắc có ai xúi thằng Minh chứ thằng Minh không dám trù ẻo cô đâu.

- Bộ mày xúi nó sao mày biết. - Thằng Vân đáp liền.

- Tao xúi hồi nào mày? Mày có bằng chứng không?

Thằng Chim cũng không tin thằng Minh trù ẻo cô giáo.

Trong lòng nó nghi là thằng Long mập vì nó thấy lúc này thằng Minh thường đến nhà thằng Long mập chơi. Mà thằng này thì không khoái thằng Long mập vì nó thấy thằng Long mập con nhà giàu, hách-xì-xăng. Nó liền nói đại:

- Không phải thằng Són xúi đâu cô... chắc em nghi thằng Long mập xúi quá.

Thằng Long mập quỳnh quáng nói tùm lum, tía lia:

- Tui xúi hồi nào đâu trò... không tin mày hỏi thằng Minh coi. Em không có xúi thằng Minh đâu cô.

Cô giáo Lan Sinh lấy thước kẻ đập lên bàn, vắn hỏi trật tự. Cô đằng hắng, hỏi thằng Minh:

- Trò tự thấy là trò có lỗi với cô và các bạn mình trong lớp không?

- Dạ, thưa cô... có.

- Nếu có lỗi, thế thì sao?

- Dạ, có công thì thưởng, có tội thì trừng ạ.

- Cha, trò nói như hát cái lương vậy. Trùng là trùng thế nào?

- Dạ, “Tam ban triều điển ạ” [1]. Dạ... dạ, cô cho em quỳ úp mặt vào tường để sám hối tội lỗi.

Cô giáo Lan Sinh bỗng nhiên phì cười vì câu nói của thằng Minh. Ngậm nhanh miệng để làm nghiêm, cô nói ngay - nếu không cô sợ mình yếu lòng, không thi hành kỷ luật với thằng học trò ba lém này được.

- Cô phạt trò Minh quỳ gối, úp mặt vô tường từ đây đến khi về để trò Minh ăn năn và suy nghĩ về việc tin vào chuyện mê tín dị đoan, phù phép để trù ẻo cô giáo. Còn trò Vân, cô sẽ cho em thêm điểm hạnh kiểm vì đã đưa cho cô lá bùa trù ẻo đó. Thôi, mấy em lấy tập ra học bài toán hình học...

Tiếng tập vở lật nghe loạt xoạt khắp phòng học. Thằng Minh nghe lời cô phạt, quỳ xuống, khoanh tay và úp mặt vào tường. Nó thở phào. Trong bụng nó cảm thấy nhẹ nhàng vì nó đã bảo vệ được thằng Long mập, không khai bạn bè. Nhưng nó vẫn còn thắc mắc không biết tại sao thằng Vân lại tìm được miếng giấy bùa mà nó để quên trong cặp.

Thằng Minh đâu có ngờ rằng chính thằng Chim, thằng bạn của nó trong xóm Ba-ra-dô đã đưa lá bùa trù ẻo này cho thằng Vân vì ghen tỵ khi thấy thằng Minh lúc này “bợ dít” thằng Long mập nhà giàu, ít chơi với anh em nó như lúc trước.

Chú thích:

[1] Trong mấy tuồng cải lương Hồ Quảng, khi vua xử tội hoàng hậu hay quý phi thường cho họ chọn một trong ba cách: Uống thuốc độc, thắt cổ hoặc tự đâm chết.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 9:

Thằng Long mập vốn ít bạn, vì không khoái mấy thằng con của những người bạn của ba nó, khi đến nhà thường xin đồ chơi. Trái lại, thằng Minh chẳng bao giờ quan tâm đến những món đồ chơi lạ, đắt tiền của nó mà còn dạy nó chơi những trò ngộ nghĩnh thiệt hay như tạt lon, lò cò, nhảy dây, đánh khăng, đánh đáo... Thằng Long mập biết thằng Minh lại nhà nó vì thích chơi cùng với con bé Nhận - em nó. Còn con bé Nhận ngày nào cũng mong đợi anh Minh đến chơi. Không biết giữa hai anh em nó, đứa nào thích thằng Minh đến nhà chơi nhiều hơn đứa nào.

Sau việc thằng Minh không chịu méc với cô nó chính là thủ phạm viết lá bùa và chịu quỳ gối, úp mặt vô tường suốt giờ học, thằng Long mập phục thằng này quá cỡ. Thằng Long mập nhận thấy thằng này mới là bạn thật tình, vì vậy nó thường rủ thằng Minh đến nhà chơi. Và ngược lại, nó cũng thường đạp xe xuống nhà thằng Minh. Điều này càng làm cho thằng Chim ghen tỵ thêm vì thấy thằng Long mập cứ bám lấy thằng bạn thân của tụi nó.

Một hôm, thằng Chim nói với thằng Út đệt:

- Tao khám phá bí mật của thằng Minh rồi.
- Bí mật gì?
- Mà biết tại sao thằng mập xuống nhà thằng Minh không?
- Chắc tại nhà thằng Minh có con heo.
- Không phải đâu...

Ra về bí mật, thằng Chim nói:

- Thằng Minh cho thằng mập đó ăn cái gì đó mà tao thấy thằng này húp sồn sột. Mà thằng mập ưa đến nhà thằng Minh để ăn lắm.

- Sao mày biết?
- Tại tao thấy vài lần rồi. Tao theo dõi nó như lính kín.
- Đâu mày kể tụi tao nghe coi.

Thằng Chim làm ra vẻ quan trọng. Ít nhất thì cũng để thưởng công cho nó sau nhiều ngày làm “lính kín” đi theo dõi thằng Minh, và cũng như lấy le với tụi thằng Tí. Nó muốn mấy đứa này phải nghe lời nó chứ không nghe lời thằng Minh nữa. Thằng Chim là bạn thân của thằng Minh nhưng từ ngày thằng Minh ham chơi với con nhà giàu nên thằng Chim ức trong bụng. Nó không ngờ thằng Minh là thằng “tham phú phụ bần” như một nhân vật do kép Hoàng Giang đóng mà tụi nó từng đi coi chung tại rạp Tân Bình. Bởi vậy, khi thấy thằng Long mập thường ghé nhà thằng Minh vào giờ ăn cơm nên nó quyết định đi tìm hiểu.

- Tao thấy thằng mập vô nhà thằng Minh rồi thằng Minh múc ra hai tô cơm. Sau đó tao thấy thằng Minh dọn mâm ra. Ở xa quá tao không biết trên mâm cơm có cái gì. Chắc là đồ ăn ngon lắm nên hai thằng ăn ngon lành.

Thằng Út đệt cũng có ý kiến:

- Thằng Minh có đồ ngon nó không cho tụi mình ăn chỉ để dành cho mấy thằng nhà giàu. Minh phải bắt tại trận cho nó quê một cục mới được.

- Ủ. Khi đó tụi mình sẽ oa oa xịt thằng Minh ra.

Chỉ có con em của thằng Chim là không đồng ý:

- Anh Minh có đồ ngon ăn là do tiền của anh Long cho thì làm sao?

Thằng Chim la em:

- Mày là con gái biết cái gì mà xía vô. Tiền thằng mập cho, nó ăn một mình là cũng không tốt với bạn bè. Là “tham tiền bỏ ngãi”.

Con nhỏ thút thít khóc:

- Mấy anh ỷ lớn, ăn hiếp em. Em không chơi với mấy anh nữa đâu.

Thằng Út đệt thấy con Cường khóc nên nói theo:

- Nhà thằng Long mập giàu nhưng nó kẹo lăm, chưa chắc gì nó cho thằng Minh ăn.

- Muốn biết thì dễ lăm. Mày cứ rình ở đầu hẻm, hôm nào thấy thằng Long mập vào nhà thằng Minh thì kêu tao với thằng Út. Minh đợi khi tụi nó đang ăn thì nhào vô, bắt tại trận như cảnh sát đi bắt đánh bài là tụi nó hết chối.

Con Cường níu tay thằng Chim:

- Chùng nào mấy anh đi cho em đi theo nữa...

Thằng Chim nạt:

- Con gái mà đi theo làm gì?

- Mấy anh không cho em đi, em nói cho anh Minh biết.

- Ủ, được rồi. Tụi tao cho mày đi.

Con Cường vỗ tay:

- Làm như vậy rất là phải phải.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 10:

Thằng Chim theo dõi thằng Long mập như lính kín theo dõi bọn ăn cướp trong mây phim cao bồi của xe chiếu bóng thùng. Suốt ba hôm, sau giờ đi học về, nó núp đằng sau cái phòng-tên nước [1] phía bên kia đường để canh bóng dáng thằng Long mập. Trời giữa trưa, nắng chang chang, nhưng vì muốn được lấy le với mấy đứa kia để làm đầu đảng nên nó chẳng quan ngại gì cái nóng. Nó lấy cái cặp để lên đầu che nắng. Mồ hôi túa ra trong cái áo vá nhưng nó vẫn chưa chịu rời khỏi chỗ núp khi chưa thấy bóng dáng thằng Minh. Lúc trước, thường thì tụi nó cùng nhau đi về nhà, vừa đi vừa nói chuyện cho đường về gần hơn nhưng từ khi thằng Minh chơi thân với thằng Long mập, tụi nó không thèm đi chung với thằng phân bạn, bỏ dít nhà giàu này nữa.

Nhiều khi thấy bóng dáng thằng Minh một mình, lủi thủi từ xa đi lại, thằng Chim cũng cảm thấy trong lòng thương thương. Nhưng chợt nghĩ lại chuyện thằng này chỉ chơi với thằng Long mập thì nó lại cảm thấy tức. Tức vì cảm giác bị bỏ rơi, bị hất hủi. Tức vì cảm thấy bị mất độc quyền chơi với thằng Minh. Trong đám bạn ở xóm Ba-ra-dô thằng Minh được tụi nó xem như là đầu đảng tự nhiên, không cần phải được bầu như bầu liên toán trưởng trong lớp. Ý kiến của thằng Minh là ý kiến của cả nhóm tụi nó. Thằng Minh nói chuyện có ý có nghĩa vì nó nói theo những cuốn sách mà nó đã đọc. Thằng Minh đọc sách, báo nhiều hơn tụi nó. Sống và lớn lên với nhau từ nhỏ trong cái hẻm Ba-ra-dô này tụi nó như mấy anh em trong tuồng chớp bóng Ba chàng ngự lâm pháo thủ mà thằng Minh là Đắc-ta-nhăng. Bây giờ thằng Đắc-ta-nhăng vì “bà giàu sang phú quý” đi chơi với tể tướng nịnh bỏ lại mấy anh em đã kết nghĩa kim băng thì làm sao mà không tức cho được.

Trong lúc ngồi canh thằng Long mập, buồn buồn thằng Chim đếm mấy cột đèn đường. Mỗi khi thấy bóng thằng Minh đến cột đèn thứ tư mà không thấy có thằng Long mập đi theo thì coi như là thằng này đi về nhà một mình. Lúc ấy thằng Chim có tâm trạng vừa mừng mà vừa tiếc. Mừng là vì thằng Minh không đi cặp kè với thằng Long mập. Buồn là vì nó chưa khám phá được hai thằng đó ăn cái gì mà có vẻ ngon lành đến như vậy. Nó cũng không biết là mừng hay buồn nhiều hơn nhưng có điều chắc nhất là nó... đói bụng quá cỡ. Nó ghét thằng Long mập rồi ghét lây sang thằng Minh. Nó đã lên lấy lá bùa trong cặp thằng Minh đưa cho thằng Vân. Nó muốn cho thằng Minh sẽ khai thằng Long mập viết thư trù cho cô giáo chết để thằng Long mập thù thằng Minh rồi hai thằng đó sẽ không chơi với nhau nữa. Tưởng là thằng Long mập “bú lũng” [2] rồi. Ai ngờ, thằng Minh tự nhận nó đã viết lá bùa. Thằng này “chì” [3] thiệt, đúng là tổ sư bô đề, không thèm khai tên thằng mập ra. “Phải làm cho tụi nó ghét thằng Minh thiệt nhiều để tụi nó thấy mình cũng đâu có thua nó”. Phải bắt tại trận! Tuy nhiên, khi thấy thằng Minh bị cô bắt úp mặt vô tường thằng Chim thấy ân hận nhưng lại không dám nói với thằng Minh sự thật. Nhưng nhiều lúc nghĩ lại, thằng Chim biết nó đang có oai với mấy đứa trong xóm, có thể làm đầu đảng chỉ huy thằng Ti, Út đẹt - vai trò của thằng Minh trước kia.

Mãi suy nghĩ miên man, thằng Chim giật mình khi thấy bóng thằng Long mập đang đạp xe, phía sau bọt-ba-ga là thằng Minh. Nó vội vàng rời khỏi chỗ núp, chạy nhanh vào hẻm để báo động cho tụi thằng Ti, thằng Út đẹt. Lần này, tụi nó quyết tâm làm cho thằng Minh ê càng cua vì có đồ ăn ngon mà làm lơ bạn bè nghèo. Thằng Chim vô cùng tiếc mấy cái bánh lố tai heo mà nó đã cho thằng Minh ăn khính hôm nọ.

* * * * *

Đứng thập thò trước nhà thằng Minh ngó vào, thằng Chim ra lệnh:

- Nó mới dọn cơm ra ăn, đi vô liền tụi bây.

Nói xong, thằng Chim xung phong đi trước kể đến là thằng Ti, thằng Út đẹt và sau hết là con Cường. Vừa bước vào ngạch cửa nhà trên thằng Chim nghe tiếng thằng Minh từ nhà dưới - chỉ được ngăn với nhà trên bằng một miếng phen tre:

- Mầy đừng làm đồ cơm. Mỗi hạt cơm là một hạt ngọc. “Ai ơi bụng bát cơm đầy, dẻo thơm một hạt đắng cay muôn phần”. Người nông phu cực lắm mới làm ra được hạt gạo, trong bài quốc văn lớp ba có dạy, mầy không nhớ hay sao?

- Lâu quá, tao quên mất tiêu rồi. Nhưng mình có tiền mua mà.

- Đâu phải nhà mầy có tiền mua rồi mầy phí phạm đâu, tội chết. Xuống âm phủ không có cơm ăn. Lúc ấy đói bụng, mà chén cơm của mầy toàn dòi không để trừng phạt mầy cái tội khi sống ở dương trần không quý hạt gạo...

Thằng Chim lên tiếng gọi để có lý do đến nhà thằng Minh một cách bất ngờ này:

- Minh ơi... Minh...

Kêu thì kêu, không đợi thằng Minh ra, thằng Chim cùng đoàn tùy tùng của nó đi thẳng vào nhà. Thằng Minh từ nhà sau chạy ra, ngạc nhiên kêu lên:

- Ủa, có gì không mà giờ này tụi bây đến đông vậy? Không ở nhà ăn cơm sao?

Thằng Chim mĩa mai:

- Nhà tao đâu còn gì ăn đâu, định lại nhà mầy xem còn miếng cá, miếng thịt nào xin ăn đỡ.

Thằng Minh cười:

- Mấy bữa nay tao đâu có câu được con cá nào đâu với lại má tao bán ế, chỉ còn bột bánh bèo thôi hà. Lâu quá, tụi bây không lại nhà tao chơi.

Thằng Chim xía vào:

- Vậy mà đũa nào đồn nói lúc này mầy ăn “sơn hào hải vị” không.

Thằng Chim không hổ danh là mê cái lương. Mở miệng ra câu nào câu nấy bài bản vô cùng mặc dù nó cũng chẳng biết “sơn hào hải vị” bao gồm những món gì.

Thằng Minh ồm ờ:

- Ủ, nhà tao nhiều sơn hào hải vị thiệt.

Thằng Chim muốn ra nhà sau để khám phá xem mâm cơm của thằng Minh có món gì nhưng thấy thằng này có vẻ giấu nên mượn cớ:

- Có dì ba ở nhà sau không, tụi tao vô thăm dì một chút.

- Má tao đi bán chưa về.

- Ủa, sao tao nghe tiếng lục đục ở đằng sau.

- Chắc con mèo nó chạy...

Bỗng dung thằng Long mập từ nhà sau đi lên. Nãy giờ nó nghe tiếng nói chuyện lằng nhằng với lại ngồi chờ thằng Minh lâu quá nó cũng buồn. Nó định đi lên để hỏi thằng Minh vào ăn tiếp bữa cơm đang dang dở.

Thấy thằng Long mập xuất hiện, thằng Chim giả bộ ngạc nhiên:

- Ủa mập, có mày ở đây nữa hả?

Tranh thủ lúc thằng Long mập vừa xuất hiện, thằng Chim liền đi thẳng ra nhà sau. Tụi thằng Ti cũng đi theo trước con mắt ngạc nhiên của thằng Long mập và thằng Minh.

Tụi nó nhìn thẳng vào mâm cơm đặt trên một cái bàn xiêu vẹo. Thay cho thằng Minh, thằng Long mập mời:

- Tụi bây ăn cơm chưa. Ăn miếng cho vui. Công nhận là cơm ăn với nước mắm kho quẹt với rau ngon thiệt. Ở nhà tao có bao giờ được ăn như vậy đâu.

Đúng như lời thằng Long mập nói, trên mâm cơm mà tụi nó thấy chỉ là một đĩa rau đắng luộc và tô nước mắm khô quẹt đặc sệt, đen sì lợn cợn nổi lên vài tóp mỡ nhỏ.

Thằng Minh cười vui vẻ như không có chuyện gì xảy ra:

- Ờ... ờ tao với thằng Long đang ăn cơm...

Thằng Chim ngạc nhiên:

- Thằng mập như nó mà ăn cơm với rau chấm nước mắm khô quẹt?!

Thằng Minh nói cà tưng như tách của nó từ trước tới nay:

- Sơn hào hải vị của thằng Long đó mày.

- Sơn hào hải vị?

- Ừ. Sơn hào là đồ ăn ngon trên núi. Mà trên núi thì có cây cỏ mà có cây cỏ thì có rau. Hải vị là mùi vị của biển. Biển thì có cá, có cá thì có nước mắm. Như vậy nước mắm khô quẹt chấm rau không phải sơn hào hải vị thì là cái gì.

Thằng Út dẹt bây giờ mới mở miệng:

- Nói như vậy mới là phải phải!

Chú thích:

[1] Một trụ hình khối bốn mặt, cao khoảng nửa thước, có bốn vòi nước cung cấp nước không tốn tiền cho người dân. Ai muốn dùng nước thì tự gánh hoặc thuê người gánh nước mướn. Đa số người gánh nước là người giúp việc nên có lẽ chữ Mari Phong-tên ra đời từ đây. Hàng ngày, họ đến đây gánh nước cho chủ, hoặc gánh nước mướn, mỗi đôi là một hoặc hai đồng. Một ngày họ có thể gánh vài chục đôi. Ai đến đều sắp thùng gánh nước theo thứ tự trước sau, và trong khi chờ đến lượt mình hứng nước, họ trao đổi đủ thứ chuyện trên đời. Nói về âm nhạc yêu đương trai gái thịnh hành trong giới bình dân, bây giờ gọi là nhạc “sến” thì có cụm từ “Bài ca nước máy”.

[2] Thất bại, thua - từ lóng của cách đánh bài 13 lá (sập xám), chỉ cây bài thua.

[3] Gan lì, tài giỏi (tiếng lóng).

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 11:

Thằng Minh giải thích về sơn hào hải vị như là Trạng Quỳnh giải thích món “Đại Phong” mà nó đã đọc trong quyển truyện thiếu nhi bằng tranh của họa sĩ Nguyễn Thọ. Trong truyện giảng nghĩa hơi dài nào là đại phong là gió to, mà gió to thì sập chùa, chùa sập thì tượng lo mà tượng lo là lọ tương. Nó không thích cách nói lái như trong truyện mà nó cho là cách nói lái kỳ cục. Vì theo cách tụi nó thường nói lái với nhau thì “tượng lo” là “tộ lương”. Còn muốn nói lọ tương thì phải là “lượm to” như con “Hương qua đèo” là con “heo qua đường” vậy. Nhưng đối với thằng Long mập, thằng Minh không cần phải nói lái chi cho lắt léo vì thằng này không phải là Chúa Trịnh mặc dù nó đang ứng xử theo cách của Trạng Quỳnh.

Chuyện là như vậy. Một hôm thằng Long mập đến nhà thằng Minh chơi đúng lúc thằng này đang dọn chén chuẩn bị ăn cơm trưa. Thằng Minh ngạc nhiên hỏi:

- Ủa, sao mày không ở nhà ăn cơm mà lại đi chơi?
- Nhìn mâm cơm tao ngán quá, hết thấy đói luôn.

Thằng Minh bới một chén cơm nhỏ, hỏi:

- Nhà mày ăn cơm với cái gì mà ngán?
- Ngày nào má Hai tao cũng cho ăn thịt. Hết thịt heo tới thịt gà, hết thịt gà thì tới thịt bò...

Khi nghe thằng Long nói về thịt, thằng Minh chép miệng:

- Mày ăn ngon vậy mà la ngán. Mày thấy tao ăn cơm không? Cơm với nước trà...

Thằng Long tròn tròn mắt:

- Cơm chan nước trà?!
- Ừ, cơm chan nước trà ăn với chuối sứ...

Sực nhớ tới truyện Trạng Quỳnh nó nói:

- Món này gọi là món Thái Đức đó.
- Ngộ quá hé, nhưng có ngon không?

Muốn chọc thằng con nhà giàu này, thằng Minh gật đầu:

- Ngon chứ sao không vậy. Không ngon làm sao tao ăn được.

Thằng Long rụt rè đề nghị:

- Mày cho tao ăn thử một miếng được không?

Thằng Minh làm ra vẻ bí mật:

- Tại mày là bạn thân tao mới cho mày ăn chứ tao chưa cho đứa nào ăn đâu.

Câu này nó hoàn toàn nói thật vì bọn thằng Ti, thằng Chim, Út đẹt thường xuyên ăn cơm giống như vậy thì cần gì nó phải mời.

Thằng Minh gấp một miếng rau, chấm miếng nước mắm bỏ vào chén. Nó đặt chén cơm về phía đối diện rồi lấy đôi đũa gác lên trên. Thằng Long mập định cầm cái chén thì thằng Minh la lên:

- Ê, chén cơm của bà ngoại tao đó.

Thằng Long mập ngạc nhiên:

- Ủa, bà ngoại mày còn sống à? Chắc già lắm?

- Không. Bà ngoại tao chết lâu rồi, chết hồi tao chưa đẻ lận. Nhưng mỗi lần ăn cơm má tao đều bới ra một chén nhỏ để bà ngoại về ăn cơm chung cho vui.

- Rồi bà ngoại mày có về không?

- Có chứ. Bà ngoại tao về trong bụng tao khi tao nhớ tới bà.

Thằng Long mập lạnh người khi nghe thằng Minh nói:

- Hôm nay con cho ngoại ăn rau. Ăn rau cho dễ tiêu.

Thằng Minh bới cho thằng Long mập một chén cơm nhỏ. Thằng Minh sợ thằng này không ăn được, bỏ mứa thì tội với lại trong nồi chỉ còn ít cơm để dành cho má nó. Sau đó, nó lấy bình tích trà rót vào chén cơm, rồi bẻ một trái chuối sứ chín rục - lỡ thằng Long mập trái chuối cũng không uống.

Thằng Long mập cầm đôi đũa tre và chén cơm bằng đá nặng chình chịch lùa miếng cơm chan nước trà, rồi theo chỉ dẫn của thằng Minh nó cắn một miếng chuối để vừa ngậm cơm với nước trà vào miệng. Vị ngọt ngào của chuối quyện với vị hơi nhàn nhàn của nước trà mang lại cho lưỡi thằng Long mập một cảm giác lạ lẫm, ngộ miệng. Nó vừa miếng thứ hai vào miệng, thằng Minh hỏi:

- Mày thấy có lạt không?

- Ừ, hơi lạt.

Thằng Minh lấy chai tàu vị yếu hiệu con mèo xịt vào đĩa:

- Khi nào thấy lạt thì mấy chấm miếng tàu vị yếu.

Nghe lời, thằng Long mập chấm miếng chuối vào nước tương. Nó chép chép cái miệng để cảm nhận mùi nước tương thơm quyện đầu lưỡi. Nó chưa bao giờ ăn cơm với nước tương chưa pha chế kiểu này nên lạ miệng vô cùng. Nó ăn chỉ một loáng là hết trái chuối với chén cơm chan nước trà.

- Mày nói món này gọi là Thái Đức? - Thằng Long mập quẹt miệng hỏi.

- Ừ. Cái tên do tao đặt.

- Thái đức nghĩa là gì?

- Mày ăn cơm chan nước trà vào buổi tối sẽ không ngủ được vì mày phải thức dậy nửa chừng để đi đại nên tao gọi cơm ăn với nước trà là cơm thái đức. Thái đức có nghĩa là thức đại đó.

Từ khi được ăn món cơm “thái đức” do thằng Minh - “ngự thiện” nấu, thỉnh thoảng “hoàng đế” Long

mập lén má Hai nó không ăn cơm nhà. Sau khi tan học, nó chờ thằng Minh về nhà thằng này để khám phá thêm những món ăn mới không có trong các món ăn thường xuyên của nhà nó. Mỗi khi đến nhà thằng Minh là nó được thằng này cho ăn một món mới, lạ lùng mà thằng Long mập không thể nào tin được là có những món ăn như vậy. Cũng là món “thái đức” nhưng không ăn với chuối mà là ăn với cá hấp chiên. Hoặc có khi là cá lòng tong do thằng Minh xúc được ở bờ ruộng kho thật kẹo ăn với xoài chín. Đôi lúc, không chuẩn bị thức ăn kịp, thằng Minh chạy ra tiệm hủ tiếu mì của chú Khâu đầu ngõ mua một đồng nước lèo làm canh chan với cơm. Còn khi không có tiền, thằng Minh hâm cơm cho nóng rồi chan miếng mỡ, rưới vào miếng nước mắm. Có hôm nó nấu cơm cho thật cháy, sau đó cạy cơm cháy ra, cuộn tròn lại để làm thức ăn. Chưa bao giờ thằng Long mập nghĩ là ăn cơm mà đồ ăn lại là cơm cháy. Riêng thằng Minh, nhìn thằng Long mập ăn ngon lành cơm với thức ăn con nhà nghèo do nó chế biến, thì không làm sao hiểu nổi. Thằng Minh ước mơ được ăn cơm với thức ăn do má Hai thằng này nấu. Mỗi khi đến nhà thằng Long mập đúng lúc má Hai thằng này nấu cơm, mùi thức ăn từ trong bếp tỏa ra nghe muốn điếc cái lỗ mũi, thằng Minh nuốt nước miếng ừng ực. Lúc đó, nó vội vã về nhà ngay vì không muốn trở thành thằng ăn khính ở nhà bạn. Má nó thường dạy “Đói cho sạch, rách cho thơm, miếng ăn là miếng tội tày, nhà mình nghèo nhưng đừng vì miếng ăn để người ta khinh mình”. Riêng nó nghĩ trong lòng “Dầu hèn cũng thể. Nát vỏ vẫn còn bờ tre”!

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 12:

Khây khây điều thuốc Ruby vào chiếc gạt, Mùi nói với thằng Chim:

- Mày chạy về nói với chị Mùi đưa cho tao hai trăm. Bài hôm nay xui thấy mẹ.

Thằng Chim đang ngồi châu rìa bên cạnh Mùi, ngóng cổ xem canh xì phé đang vào lúc gay cân. Bài anh ta có đôi ách kiền, nhưng bài bên ông Tư xích lô đang có mặt sảnh [1]. Ông Tư xích lô đẩy đồng tiền ra giữa sòng bài, giọng nói run run:

- Cạn lảng.

Mùi hỏi:

- Bao nhiêu?

Hai người còn lại đã úp bài, nhìn hai con bạc đang muốn giữ lá tẩy lẫn nhau. Tất nhiên, muốn lật con tẩy của đối phương thì cũng khá bộn tiền. Thằng Chim thò tay vào đồng tiền của ông Tư đếm:

- Một trăm một anh...

Tay cầm điều thuốc run run. Canh bạc lớn. Tiền ngoài lảng đã hơn trăm bạc. Mùi thầm tính nếu bỏ ra một trăm một nữa có thể ăn trên hai trăm đồng. Mặt sảnh của ông Tư xích lô là mặt sảnh ách [2] - mà con ách là con tẩy cần phải có. Nhưng mình đã có hai con ách, một con ách khác đã ra, không lẽ thằng Tư xích lô này lại còn một con ách tẩy. Chắc nó chỉ có phé già kiền, đi bài để mua thêm con già nhưng bài lại đi theo nước “sảnh”. Lỡ trón nó tố mình để định ăn “thấu cây” chắc. Còn lâu! Suy nghĩ xong, Mùi lên tiếng:

- Tao bắt.

Tư xích lô nhìn về phía Mùi. Trên chiếu bạc, anh ta chỉ còn khoảng mười đồng bạc lẻ:

- Muốn bắt phải có tiền chớ cha. Tiền đâu?

- Cho tao bắt, nếu thua, tao kêu thằng Chim chạy về nhà lấy tiền trả.

Tư xích lô lắc đầu nguầy nguậy:

- Không được mây. Bỏ tiền vào mới được lật bài tẩy. Không thì thôi. Không có chuyện đánh bài trước, chung tiền sau.

Mùi gật gù “Rõ ràng là thằng này nó thấu cây mình. Nếu bài tẩy của nó là con ách thì chắc chắn nó sẽ chịu ngay. Tiền nợ bài vẫn là tiền nợ, cũng phải trả - dù không trả ở ngoài thì cũng phải trả trong sòng bài chứ đâu có quýt được. Quýt tiền tụi nó là có ngày bị ăn dao phay”. Nghĩ vậy, Mùi nói với ông Ba ròm - chủ nhà chứa bài lấy xâu:

- Anh Ba, cho tui mượn hai trăm. Tui kêu thằng Chim chạy về nhà lấy tiền rồi trả cho ông liền.

- Mượn hoài vậy mây.

- Tui ăn cây này thì xâu ngon cho ông.

- Còn mấy thua? - Ông Ba ròm đang ngồi dùng bột phấn xoa lên lưng những lá bài cho láng ngừng tay, cầu nhàu.

- Thi hai trăm trả thành hai trăm một được chưa. Chủ xâu gì mà cần nhần hoài. Không cho mượn tiền thì tui không đánh bài ở sông này nữa...

Ông Ba ròm không nói tiếng nào vì sợ Mùi sẽ kéo mấy tay chơi bài thường xuyên đi sông khác. Gia đình ông sống nhờ vào tiền xâu của sông bài. Mỗi ngày ông kiếm cả trăm chứ đâu phải ít. Vợ ông bán bánh mì gánh ở đầu ngõ mỗi ngày kiếm chẳng được bao nhiêu. Hai vợ chồng còn phải nuôi một bầy con lóc nhóc. Nếu không kêu tay đánh bài lấy tiền xâu thì lấy gì bỏ vào miệng.

Sông bài nhà ông Ba ròm thường thiếu tay chơi nên ông ta thường rủ rê những thanh niên trốn quân dịch được cha mẹ hay vợ nuôi, những tay chạy xích lô máy, taxi, sau khi chạy được vài cuộc xe, vào chơi bài với hy vọng kiếm thêm tiền mà khỏi phải chạy lông nhông ngoài đường. Những con bạc này mới đầu chỉ chơi cho vui, giết thời giờ nhưng hơi tiền, hơi bài, không khí sát phạt, cảm giác vui sướng khi kéo được con bài đúng ý; khi thâu cáy được đối thủ có con bài tẩy ăn chắc mình; cảm giác mạnh mẽ khi cầm đồng tiền thả vào đĩa tiền xâu, cảm giác giàu có khi vợ đồng tiền lẳng vào lòng đã khiến họ ngày càng mê mẩn trong vòng xoáy của bài bạc. Mùi, cũng như Tư xích lô, Ba gà, Hai thợ nhuộm... ngày ăn, ngày thua. Khi ăn bạc thì tối về nhậu nhẹt và hăng hái đợi sáng hôm sau tiếp tục đến nhà Ba ròm để gầy sông vì nghĩ rằng vận may đang mỉm cười với mình. Còn những người thua, phải chạy vay mượn nợ, hoặc kiếm tiền bằng mọi cách mà họ có thể nghĩ ra để chờ đợi sáng hôm sau đến sông bài để mà gỡ gạc vì không thể nào thua mãi. Cái vòng xoáy được bạc - thua bạc - ăn - thua - thua - ăn đã lôi kéo bọn họ đắm chìm trong hy vọng từ ngày này sang ngày khác. Mùi, bắt đầu từ chơi để giết thời giờ, cho đỡ cuồng chân khi phải nằm ở nhà để trốn quân dịch đã trở thành con bạc thường xuyên ở sông của Ba ròm sau khi thắng được vài trận và có tiền bỏ túi rủng rinh. Bây giờ, Mùi đóng đô ở nhà Ba ròm thường xuyên hơn nhà mình. Chỉ có Ba ròm là sướng, đứng ngoài mà thu tiền. Ai ăn, ai thua Ba ròm mặc kệ miễn là mỗi ngày, sau khi chung chi cho thằng cha khóm trưởng [3], vẫn kiếm được ít tiền nuôi gia đình, nhậu nhẹt và thỉnh thoảng kiếm gái ở dưới chân cầu Cây Gõ [4].

Ông Ba ròm móc túi áo lấy ra một cái túi vải, lấy ra bốn tờ năm chục đồng đưa cho Mùi.

- Mày nói thằng Chim về nhà lấy tiền trả tao liền nghe. Tiền này là tiền vay xanh xít - dít dui [5] đó mày.

- Ủ.

Mùi chưa vội kêu thằng Chim về nhà gặp vợ anh ta lấy tiền. Anh ta chắc thắng cây bài này của thằng Tư xích lô. “Năm mươi hai, kẹt một” [6], Mùi thầm nghĩ. Đó là số xui tận cùng. Cầm một trăm rưỡi liệng vào đồng tiền lẻ nằm giữa sông rồi lấy ra bốn mươi, sau đó lấy năm đồng thả vào đĩa để tiền xâu - một hành động xác định cho việc chấp nhận việc lật bài tẩy của đối phương. Mùi chồm về phía của Tư xích lô, lật lá bài úp của anh ta. Khi thấy Mùi bỏ tiền vào đĩa xâu và lật con bài tẩy của mình, Tư xích lô mừng rỡ kêu lên:

- Sánh mười bồi đầm già ách.

Nói xong, Tư xích lô chồm ra giữa sông bài, hai tay run run vừa mớ tiền vào lòng như sợ ai cướp mất. Mùi bật miệng chửi thề:

- Đ.m... Chim về nhà nói chị Mùi đưa tao hai trăm...

Thằng Chim đứng dậy, lẳng lặng rời khỏi sông bài. Nó từng đã làm chuyện này rất nhiều lần nên nó

không có một câu hỏi nào với Mùi. Vì nó biết rằng có hỏi Mùi thì cũng bằng thừa. Với Mùi, chỉ cần có tiền để ngồi vào sòng bài - còn chuyện làm sao để có tiền thì để vợ Mùi lo.

Chú thích:

[1] Năm con bài liên nhau theo thứ tự.

[2] Sảnh ách là: A, 2, 3, 4, 5 hoặc 10, J, Q, K, A.

[3] Tương đương Trưởng ban điều hành khu phố hiện nay. Tổ chức cơ sở hành chính lúc đó là Liên gia, Khóm, Phường, Quận.

[4] Cây cầu (nay đã dỡ) nằm trên đường Bình Tiên, bắc từ đường Bãi Sậy sang Nguyễn văn Thành.

[5] Năm-sáu, mười-mười hai. Ý nói trả tiền lãi cao.

[6] Ý nói khả năng thắng rất cao.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 13:

Nhà ảo thuật nhận ra cái dở của thằng Ti là háo thắng, láu táu và tính thiếu kiên nhẫn. Nó muốn trò nào cũng phải diễn được ngay và nếu không diễn được thì nó sẽ bỏ ngang. Nhưng nó là con nít mà. Người lớn còn bị bệnh tự cao, coi mình như đỉnh Thái Sơn, trên đời này chỉ họ là số một nữa chứ gì tụi nó. Bởi vậy, ông thường dạy nó theo cách của ông.

- Ông Không Tử nói “Tam nhân đồng hành ắt hữu ngã sư”.

- Nghĩa là sao thầy?

- Là ba người đang đi thì chắc chắn trong đó có...

- Ông thầy chùa.

- Ông thầy chùa ở đâu ra vậy mậy?

- Thì vị sư đó... sư là ông thầy chùa.

- Trật lất rồi mầy ơi. Sư là sư phụ, là ông thầy đó con.

Hoặc:

- Hàng ngày mầy có ăn cơm không?

- Dạ, có chứ thầy.

- Mầy ăn cơm lúc mấy giờ?

- Khi con đi học về. Nhưng lúc đói là con nhào vô bếp, lục cơm ăn thôi.

- Khi ăn mầy có nghĩ là mầy ăn để mầy lớn không?

- Không thầy. Ăn cho no bụng.

- Nhưng nhờ ăn mầy mới lớn, đúng không? Mầy lớn một cách tự nhiên không hề hay biết. Tập ảo thuật cũng vậy. Đừng nghĩ đến việc tập cho lạ để biểu diễn. Như vậy mầy sẽ làm bể “cội lương” hết. Phải tập từ từ, hàng ngày. Mỗi ngày tập một chút. Tập như đói bụng thì ăn cơm, đừng nghĩ đến chùng nào cái tay mầy nhuyển nhừ, trò diễn được thành công. Mầy cứ tập hoài như vậy cho tao. Đời còn dài, đâu có gì gấp. Rồi đến một lúc mầy sẽ diễn một cách tự nhiên. Diễn không cần suy nghĩ là cái tay mầy phải làm sao. Đồng tiền, trái ping-pong nằm ở tay nào. Mọi thứ tự nó đến. Không có gì là cấp tốc được hết.

Ông cứ bắt nó luyện hai bàn tay. Ông nói với nó, ngoài cái miệng thiệt dẻo ra thì nhà ảo thuật cần phải có hai bàn tay vô cùng khéo léo. Dù cho diễn ở sân khấu hay lễ đường, mà diễn ở lễ đường là khó nhất vì rất gần với khán giả, chính đôi bàn tay hướng dẫn cặp mắt của khán giả. Ông bắt nó tập co duỗi ngón tay, giấu đồng tiền giữa hai khe ngón tay, lăn trái banh bóng bàn từ ngón tay này sang ngón tay khác.

Thấy nó quá đam mê, ông ướm ý:

- Mầy muốn biểu diễn những trò lớn không?

- Muốn chứ thầy. Đứng trên sân khấu, lấy cây gươm chọc vô thùng mà không đâm trúng người trong thùng mới là hay.

- Mà biết trò đó là nhờ cái gì không?

- Nhờ ông ảo thuật gia chứ nhờ ai thầy.

- Mà nói đúng phân nửa thôi.

- Phân nửa. Không lẽ thầy nói nhờ người nằm trong cái thùng?

- Không phải. Trò này phải nhờ cái thùng. Nhưng cũng không phải nhờ cái thùng.

- Vậy thì nhờ ai thầy? Con hiểu là con đi đầu xuống đất liền.

- Nhờ thằng cha nghĩ ra việc phải đóng cái thùng như thế nào để người ngồi trong cái thùng không bị kiếm đâm xuyên qua người.

Thằng Ti lấy tay chống cằm, tự hỏi:

- Vậy hông lẽ thằng cha thợ mộc nào cũng trở thành ảo thuật gia hết sao thầy?

Kiên nhẫn, ông thầy nói từ từ như muốn nói với chính mình:

- Thợ mộc không thể nào trở thành nhà ảo thuật được. Nhưng nhà ảo thuật giỏi là người phải biết nghĩ ra trò rồi chỉ cho thợ mộc đóng đồ nghề, cộ lưong. Biểu diễn ảo thuật trên sân khấu chủ yếu là nhờ đồ nghề, nhờ ánh sáng, nhờ âm nhạc. Nhưng thằng cha ảo thuật nào giỏi là thằng cha phải biết nghĩ ra những điều tao vừa nói.

- Muốn trở thành nhà ảo thuật như thầy nói phải học bao lâu thầy?

- Suốt đời mày ơi!

- Suốt đời. Nhưng thầy cũng theo ảo thuật suốt đời rồi mà...

Nó chợt ngưng lại vì nó biết nói như thế là hỗn, là chạm vào nỗi đau của sự phụ nó. Không phiền lòng vì câu nói lỡ lời của thằng học trò thông minh, nhà ảo thuật nói như thú nhận:

- Tao theo suốt đời nhưng tao thiếu một cái, mà thiếu cái này thì không thể trở thành nhà ảo thuật trứ danh chốn giang hồ được.

- Cái gì vậy thầy?

- Học. Đi học. Phải đi học.

- Học ảo thuật hả thầy?

- Không. Học cho có chữ nghĩa.

- Tại sao lại cần chữ nghĩa hả thầy?

- Vì có chữ nghĩa nhiều, người ta mới đọc được sách rồi nghĩ ra được nhiều trò mới lạ. Nhà ảo thuật là người phải nghĩ ra trò mới, rồi đóng đồ nghề, phải dùng kỹ thuật, máy móc. Phải học, phải trở thành kỹ sư bách khoa Phú Thọ [1] thì mới là cao thủ. Mấy xem, mấy thằng cha ảo thuật gia ở Sài Gòn này, có thằng

cha nào học tú tài, đại học đâu... Cũng như tao vậy, nhờ khéo tay, nhờ lấu cá rồi ăn cắp nghề lẫn nhau. Dân mình giỏi lắm nghen, không sáng chế được trò nào nhưng ăn cắp nghề thì giỏi tổ sư. Rồi rốt cuộc ảo thuật chỉ để đi bán cao đơn hoàn tán đạo... Bao nhiêu trò, làm đi làm lại hoài. Ngay tao cũng phát chán. Mày muốn giỏi, thằng nhỏ, phải đi học. À, mày học lớp mấy rồi?

Thằng Ti ưỡn ngực, tự hào:

- Lớp nhứt, trường tiểu học Bình Tây.

- Vậy là năm nay mày thi vào đệ thất trường công. Ừ, mày phải đậu vào trường công mới không phải đóng tiền trường, mới học giỏi, mới lên tú tài, bác on, bác đơ [2]. Vậy mày biết trò ảo thuật khó nhất của mày là cái gì không?

- Là gì thầy?

- Phải thi đậu vào đệ thất. Mày phải cố gắng học hành đi, thằng nhỏ.

Chú thích:

[1] Bây giờ là Trường Đại học Bách khoa.

[2] Tú tài 1. Tú tài 2.

CHÚ CHIỀU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 14:

Buổi chiều chủ nhật, sau khi đồ bánh bèo xong, thằng Minh đi tìm bọn thằng Chim, thằng Ti để chơi tạt lon. Vừa đến khoảng sân trống nơi cây me đầu ngõ, thằng Minh thấy thằng Chim, Út dẹt và thằng Gạo đang chơi trò này. Có lẽ tụi nó chơi đã lâu nên mặt mũi thằng nào cũng đỏ kè, mồ hôi chảy ròng ròng. Thằng Minh cảm thấy một cơn buồn nhẹ khi biết mình đã bị bạn bè loại ra khỏi những trò chơi cặp bồ. Thường thì mỗi khi chơi trò tạt lon, đánh bài ăn bao thuốc lá, nút khoén [1]... tụi này thường kiếm nó. Nhưng thời gian gần đây, thằng Minh tự hỏi tại sao tụi thằng Chim không đi tìm nó chơi chung nữa. Hình như thằng Chim đang tránh mặt nó, không còn thân thiết như ngày xưa. Thằng Minh cũng có tự ái nên “Thằng nào rù thì tao chơi, không rù thì thôi!” Dù trong lòng nghĩ vậy nhưng nó vẫn có cảm giác mình đang mất mát một cái gì. Trong lòng nó trống rỗng, hụt hẫng. Đâu còn những tiếng ời ới gọi nhau đi ăn nước đá bào, đá nhện. Đâu còn những buổi chiều tối mát, tụi nó ra cái phòng-tên nước đầu ngõ, cùng nhau gánh nước, kể chuyện vui trong lớp. Thằng Minh tự nghĩ xem mình có làm điều gì xấu để bị tụi nó “oa oa xịt” như vậy. Hay là tụi nó thấy mình đi chơi với thằng Long mập. Nhưng thằng Long mập có gì xấu đâu. Dù là con nhà giàu nhưng nó chơi với bạn bè rất tốt, không ý thế con nhà giàu để lên mặt với bạn bè. Ở nhà, thằng Long mập cũng chẳng biết chơi với ai. Anh của nó thì đàn với hát, chẳng bao giờ chơi với nó. Ba nó tối ngày đi làm ăn khi về nhà thì đã say mềm. Nó cũng chẳng thích bà má ghê của nó nên tối ngày nó cứ ru rú chơi ở trong phòng. Bởi vậy, khi gặp được một thằng bạn như thằng Minh, thằng Long mập rất thích. Nhiều lần, thằng Minh đã rủ bọn thằng Chim đi chơi chung với thằng Long mập nhưng tụi này trề môi khi dề. Thằng Minh nhận thấy thằng bạn nào cũng dễ thương. Nó không muốn chơi với đứa này thì phải “xịt” [2] đứa kia, nhưng tụi thằng Chim lại muốn nó không được chơi với thằng Long mập. Dầu sao thì tụi thằng Chim cũng có ba bốn thằng chơi với nhau còn thằng Long mập lại không có ai, ngoài nó. Bây giờ, không lẽ vì bọn thằng Chim mà bỏ thằng Long mập sao? Tội thằng này chết. Thôi, từ từ bọn thằng Chim sẽ hiểu ai tốt, ai xấu thôi. Sách Cổ Học Tinh Hoa có nói “Trường đồ tri mã lực” [3] mà. Nghĩ vậy nên khi thấy tụi nó đang chơi tạt lon, thằng Minh mở miệng cầu hòa:

- Chơi cặp bồ đi tụi bây... Có tao là đủ bốn đứa rồi...

Thằng Chim không thèm nhìn nó, nói trống:

- Thôi nghỉ tụi bây. Đừng có chơi với đồ bợ dít nhà giàu.

Tiếng bợ dít quá nặng nề với nó. Mỗi lần đi ngang nhà nó tụi thằng Chim thường kêu lên “Đồ bợ dít nhà giàu... Đồ bợ dít nhà giàu” như vậy!

Thằng Minh lặng người. Quá tức, nó muốn thoi thằng Chim một cái nhưng dằn xuống. Nó nuốt nước miếng, ghen: ghen:

- Tụi bây không thích chơi với tao thì thôi, nhưng tao không bợ dít ai hết.

Nói xong nó bỏ đi, lồng ngực nặng nề. Da mặt như căng lại. Chưa bao giờ nó có cảm giác bị xua đuổi nhục nhã như thế này. Không hiểu sao thằng này đối xử với nó tận cùng bằng số, hết tình, hết nghĩa như vậy! Tụi nó đã từng có những đêm cùng gánh nước ở phòng-tên đầu ngõ mà hát bài Huynh đệ chi binh của ban AVT [4]. Tụi nó là huynh đệ, là anh em như Quan Công, Lưu Bị, Trương Phi trong tuồng hát bội trong mùa kỳ yên cúng đình. Là “ba chàng ngự lâm pháo thủ” - một người vì mọi người, mọi người vì một người. “Nếu mày là Lê Lợi thì tao sẽ là Lê Lai”, hy sinh cho nhau. Cùng lớn lên từ xóm nhỏ, cùng học chung trường Bình Tây từ lớp năm lên lớp nhứt, không lẽ nó không nhớ đến lúc nào mấy đứa cùng đi

chung với nhau, không lẽ nó không nhớ gì về cái lần nó bị đại ca Hai lùn giựt hết tiền khi đánh bầu cua cá cộp...

Chú thích:

[1] Nấp chai nước ngọt.

[2] Tây chạy, không chơi nữa.

[3] Đường dài mới biết ngựa hay.

[4] Ban nhạc hài hước nổi tiếng gồm Lữ Liên (ba ca sĩ Tuấn Ngọc), Vân Sơn, Tuấn Đăng – mặc áo dài, khăn đóng, sử dụng nhạc cụ cổ truyền, hát tân nhạc có nội dung phê phán những tệ nạn xã hội. Những bài hát nổi tiếng lúc đó là “Ba bà mẹ chồng”, “Mảnh bằng”, “Tập lái Vespa”... Thập niên 80, diễn viên kịch nói Nguyễn Hạnh, ca sĩ Xuân Anh (ba của ca sĩ Phương Uyên - ban nhạc Ba Con Mèo) lập một ban nhạc có dạng như AVT nhưng không thành công lắm.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 15:

Chuyện xảy ra vào đầu tựu trường năm nay.

Thằng Minh đang ngồi lùa cơm vào miệng trên cái bàn bằng tre. Một tô nước mắm kho quẹt chỉ còn lỏng bông nước đang nằm chỏng chơ trên bàn. Đây là món ăn thường xuyên của nó trong những ngày má nó hết tiền. Một món ăn rất dễ làm, cực kỳ đơn giản. Chỉ cần một miếng nước mắm, một ít mỡ, một ít đường. Hỗn hợp này đổ vào tô, bắc lên bếp khuấy đều. Thế là xong cho một buổi cơm nhà nghèo. Nhiều khi không còn mỡ, nó lại chan nước trà thay canh, quẹt miếng nước mắm là xong buổi cơm. Chỉ cần có chút gì miễn cưỡng để nó lùa cơm vào miệng là được. “Ăn để mà sống chứ không phải sống để mà ăn” - nó nhớ câu nói của chú Hai Ngon để tự an ủi.

Nó vừa ăn cơm, vừa để cuốn tập trước mặt thì con Cường chạy vô, mặt đầm đìa nước mắt. Bên cạnh nó là thằng Ti và thằng Út đệt:

- Ủa tụi bây đi đâu đây?

Thằng Út đệt nói cuống quýt:

- Thằng Chim... thằng Chim...

Thằng này bình thường thì không sao nhưng những lúc rối trí thì lại nói cà lăm. Bực mình, thằng Minh quay qua hỏi con Cường:

- Thằng Chim bị sao hả Cường?

Con Cường vừa khóc thút thít, trả lời:

- Anh Chim hồi sáng đến giờ không thấy về nhà. Nghe tụi nó nói là anh Chim bị đại ca Hai lùn giết tiền đánh bầu cua cá cộ. Mà tiền này là tiền má đưa đi mua thịt để làm đồ bán bánh mì, nên anh sợ, không dám về nhà.

Thằng Minh đặt cái chén xuống bàn cái cộ, nói nhanh:

- Tao biết thằng Chim đi đâu rồi! Tụi bây lấy xe đạp theo tao...

Thằng Minh lấy chiếc xe đạp không về mà tụi nó gọi là xe đạp ở trường đang dựng ở vách nhà, leo lên rồi đạp thật lẹ. Thằng Ti với con Cường và thằng Út đệt lóc cóc chạy theo. Thằng Minh ngồi trên xe, quay đầu nói vọng lại:

- Tụi bây đạp xe xuống ụ ghe chài ở bến Bình Đông.

Không đợi tụi bạn trả lời, thằng Minh hết sức dậm lên pê-đan, đạp chiếc xe cà khỏ thật nhanh về hướng đó.

Bến Bình Đông, dọc đường Lê Quang Liêm [1] có nhiều cái chành [2] gạo của các ông chủ người Hoa. Các chiếc ghe bầu chở gạo từ lục tỉnh về Sài Gòn bằng con đường sông thường xuống hàng ở các chành này.

Hàng hóa mà ghe bầu chở từ miền Tây lên thường là gạo. Những bao gạo nặng khoảng trăm ký được chuyển vào các chành bởi những người phu vác gạo mượn lực lưỡng, là đội quân thường trực đóng đô ở đây. Ngoài chuyện có sức khỏe tốt, họ còn phải đi thật thành thạo trên những chiếc đòn dài - tấm ván dài, bề ngang chừng nửa thước bắc từ trên ghe xuống mặt bờ như một cái cầu không tay vịn. Họ vác gạo trên lưng đi trên chiếc đòn dài đó thật nhanh, như chạy cang tốt để không phải dón ứ những người đang vác nặng ở phía sau. Càng nhanh thì càng vác được nhiều và vác được càng nhiều thì sẽ có tiền nhiều hơn. Khi vừa xuống đòn dài để đi vào chành thì phu vác gạo đưa cho nhân viên kiểm tiêu của chủ chành một thanh tre nhỏ mà họ vừa được phát khi nhận gạo từ trên ghe. Thanh tre này được gọi là tiêu - có khắc dấu riêng của từng chành. Một tiêu đánh dấu cho một bao gạo vừa được phu chuyển từ trên ghe xuống. Số lượng tiêu là số lượng của bao gạo được phu vác gạo chuyển vào chành.

Ba thằng Chim đã từng là người vác gạo trên bến Bình Đông này. Cùng nằm chung với số phận của những người vác gạo, bị mấy tay chủ chành bóc lột nên sức khỏe của ông ngày càng tàn tạ theo năm tháng. Ba thằng Chim bị bệnh lao. Đi khám bệnh ở nhà thương Hồng Bàng [3] bác sĩ bảo phải uống thuốc trị lao và quan trọng là nghỉ dưỡng sức để nhanh hồi phục sức khỏe. Bệnh viện phát cho ba nó thuốc Rimifon và Isonazit miễn phí. Ba nó uống thuốc đều đặn theo lời dặn nhưng ăn uống thì quá kham khổ nên thuốc làm ông vật vã, và dù đang trị bệnh lao nhưng ông vẫn phải xuống bến Bình Đông vác gạo để kiếm tiền nuôi gia đình.

Vì vác gạo nặng nhọc, lại bệnh lao phổi nặng, nên ba thằng Chim đã té trên đòn dài, bị một bao gạo đè lên nên lặn úm xuống sông. Lúc ấy, thủy triều đang lên nên ba thằng Chim chìm lìm. Người ta suy đoán là ba nó bị bao gạo nặng đè xuống lòng sông nên xác không nổi lên được. Vả lại, chuyện phu vác gạo té sông chết là chuyện thường nên chủ chành chẳng bận tâm. Họ cho má thằng Chim một số tiền gọi là an ủi có đồng vốn để mần ăn - đó là chuyện giúp đỡ chứ các chủ chành chẳng có trách nhiệm bồi thường cái chết của bất cứ người phu khuôn vác xấu số nào.

Sở dĩ thằng Minh đoán là thằng Chim đến Bến Bình Đông là vì nó thường nghe thằng Chim tâm sự khi hai đứa nằm ngoài bờ ruộng trong những buổi tối trăng lên.

- Lớn lên tao sẽ theo nghề ba tao.
- Đi vác gạo? - Thằng Minh hỏi.
- Ủ. Nghề đó dễ kiếm tiền. Chỉ cần “đô” con như lực sĩ là được.
- Nhưng mày không đi học nữa sao? Năm này tụi mình thi vào đệ thất rồi...

Giọng thằng Chim buồn buồn:

- Tao không biết là lỡ như tao thi đậu má tao có tiền nuôi tao học trung học không nữa.
- Má tao nói chỉ cần mình đậu vào đệ thất trường công là đi học không tốn tiền. Tao tính là sẽ cố gắng học lớp nhứt cho giỏi, thi đậu vào đệ thất trường công. Tao sẽ không phải đóng tiền trường. Học một buổi, đi làm một buổi kiếm tiền ăn học. Mày cũng ráng đi Chim ơi. Đừng bỏ học uống lăm. Tao biết mày sẽ thi đậu. Tao cũng sẽ thi đậu...

Thằng Chim vụt thấy một ngôi sao đang băng giữa bầu trời. Nó nhắm mắt và nói lên điều nó thầm ước:

- Tao cũng khoái được đi học trường công, học đệ thất trường Mạc Đĩnh Chi lắm, nhưng sợ thi rớt quá...

- Xi... thi rớt mình sẽ đi làm, đi học luyện thi để thi rồi thi lại. Nếu mình có chí thì sẽ nên thôi. Má tao nói là “có công mài sắt có ngày nên kim”. Sắt mà còn mài thành kim được nữa mà lo gì. Có công học tập thì sẽ thi đậu!

Đúng như thằng Minh đoán, khi bọn nó đến nơi thì thấy thằng Chim đang đứng xó rợ bên cạnh người xăm gạo. Anh ta đang cầm một cây xăm, mỗi khi người vác gạo xuống, anh ta lấy cây xăm chọc vào bao gạo. Cây xăm là một loại dụng cụ như một ống nước bằng sắt, rỗng nhưng có một đầu nhọn được dùng để kiểm tra xem trong bao mà người phu vừa vác xuống từ các chiếc ghe bầu có phải là gạo hay thứ gì khác.

Thấy thằng Chim đang phụ người xăm gạo, thằng Minh gọi:

- Chim... Chim... lại đây tao nói cái này.

Thằng Chim, ngẩng đầu lên, trố mắt ngạc nhiên:

- Ủa, mày ra đây làm gì vậy?

- Kiếm mày chớ làm gì mày!

- Ủa, sao mày biết tao ở đây?

Thằng Minh tự đắc:

- Bộ mày không biết tao có tài tiên tri của Gia Cát Lượng sao? Tao chỉ cần bấm độn một cái là biết mày ở đâu. Sao mày không về nhà?

- Tao... tao... ráng làm kiếm đủ tiền... mua thịt để mai má tao bán bánh mì. Tiền má tao đưa mua thịt bị thằng Hai lùn giựt rồi.

- Bao nhiêu?

- Bốn chục.

- Cha... - Thằng Minh gãi đầu - Nhiều dữ vậy ta... Mày để tao tính coi.

Trong khi thằng Chim nhìn vào từng người phu khuân, với bao gạo nặng oằn vai đang chạy thoăn thoắt trên những cái đòn dãi như một đàn kiến đang nối đuôi nhau đi không ngừng nghỉ, thằng Minh lại bấm từng ngón tay để suy tính. Có vẻ hơi nóng ruột, thằng Ti đề nghị:

- Hay là mình gặp thằng Hai lùn đòi tiền lại?

Thằng Chim le lưỡi:

- Nó dữ lắm mày ơi...

Thằng Ti tỏ vẻ anh chị:

- Cái cù loi heo. Tại mình sợ nó chứ nó đâu có dữ...

- Với lại nó cũng đâu có tiền. Thằng Tốt ăn hết rồi...

Lúc ấy, thằng Minh lên tiếng:

- Thôi, giờ tao tính như vậy, xem được không? Sáng mai tụi mình phải trốn học một buổi rồi...

Thằng Ti la lên:

- Không trốn học được đâu. Cô giáo điểm danh, không có mặt là chết...

Thằng Minh cười hì hì:

- Sao mày quê quá. Lâu lâu, tao cũng trốn học một lần, có sao đâu...

Thằng Minh cố gắng thuyết phục tụi thằng Ti:

- Tao sợ tụi mình kiếm không đủ tiền trong chiều nay. Nhưng trong chiều nay kiếm đủ tiền mua thịt thì thôi...

- Mày tính tụi mình làm gì? - Thằng Ti hỏi.

- Tụi mình đi đẩy xe ba bánh. Buổi trưa mấy cha chạy xe ba bánh mệt nhiều hơn buổi sáng, luôn cần thằng đẩy xe phụ lên cầu. Để coi, tao là một thằng Chim là hai, thằng Ti là ba... kêu thêm thằng Út đệt nữa...

Con Cường xiu mặt:

- Cho em đi đẩy xe với mấy anh.

Thằng Chim thương em gái cự nự:

- Thôi đi mày. Đừng làm tài lanh. Ồm nhom, ồm nhách như con khô hỏ, sức đâu mà đẩy xe lên dốc cầu...

Thằng Minh nói giọng chỉ huy:

- Thôi hai anh em tụi bây đừng cãi nhau nữa. Thằng Chim với tao có sức thì chạy đứng ở cầu Bình Tây, còn thằng Ti với thằng Út đệt ở cầu Bình Tiên [4]. Con Cường, mày đi kiếm thằng Út đệt, nói nó chạy ra cầu Bình Tiên với thằng Ti. Thôi đi lẹ tụi bây.

Tụi nó nhảy lên mấy chiếc xe đạp, đạp xe về hướng Chợ Lớn bỏ lại Bến Bình Đông, nơi các chiếc ghe chài đang từ từ nhả trong lòng khoang ghe những bóng người lằm lủi trên chiếc đòn dãi.

Trời nắng gắt. Ánh nắng dường như rọi thẳng xuống đầu thằng Minh, cộng thêm cái nóng tỏa ra từ cái thùng phuy của ông già người Tàu rang cà phê bên hông tiệm nước chú Quẩy. Ông ta mặc cái áo thun ba lỗ. Da nhăn nheo, người choắt lại như đã bị vắt hết nước từ cái nóng hừng hực của cái thùng phuy dùng để rang cà phê hàng ngày.

Một chiếc xe ba bánh, chở đầy những thanh sắt dài đang ngừng ở chân cầu Bình Tây. Nó và thằng Chim liền chạy lại để khỏi bị những thằng chuyên đẩy xe dưới chân cầu giành mất phần.

Người đạp xe ba bánh hỏi nó:

- Gì vậy mày?

- Đẩy xe hông chú?

Người đạp xe ba bánh nhìn hai thằng nó, rồi nhìn đồng sắt vụn đang nằm trong lòng xe rồi nói:

- Hai đứa tụi bây ồm nhom mà đẩy cái gì?

- Con đẩy được mà chú. Con thường đẩy xe lên cầu lấm.

Người đạp xe ba bánh lấy khăn lau mồ hôi:

- Mày xạo. Tao đạp xe lên cầu Bình Tây này hoài sao không thấy mệt?

- Con đẩy xe ở cầu Bình Tiên mà! - Câu này thì nó xạo thật.

- Ủ, thôi, tao cho hai đũa mày đẩy. Một đồng chịu hông?

Nó nói giọng thiếu náo:

- Chú thương tụi con. Xe chở nặng quá. Chú cho tụi con hai đồng đi. Hai thằng hai đồng mới dễ chia với nhau.

- Giỡn mặt, mệt. Tao đạp cuộc này chỉ có hai mươi đồng mà mày đòi chia tao bốn đồng rồi.

- Thôi chú cho con ba đồng đi. Hôm nay nhà con đang cần tiền, mai mốt con đẩy xe cho chú bù lại ghen chú.

Thầy trưởng Minh nói thăm quá, người đạp xe ba bánh gật đầu.

- Ờ, nhớ nha mày. Lần sau bớt tiền nha mày.

Thầy trưởng Minh thầm nghĩ: “Làm gì có lần sau” nhưng miệng nó vẫn chèo bẻo:

- Dạ... mai cũng được. Rồi chú đẩy xe đi, con đẩy bên tay mặt và phía sau.

Dưới cái nắng chan chát của buổi trưa, hai người, một lớn khỏe mạnh, gân guốc, một thầy nhỏ gầy nhom nhom, gồng người cùng đẩy chiếc xe lên cầu. Đốc chiếc cầu Bình Tây khá cao, nối liền đường Lê Quang Hiền, góc Phạm văn Chí qua bên khu vực chợ Bình Tây. Nếu người bên quận 6 muốn qua Chợ Lớn, ra Sài Gòn hoặc về Phú Lâm phải qua các cây cầu Bình Tây, Bình Tiên, Palikao. Tuy nhiên, chỉ có hai cây cầu Bình Tây và Bình Tiên thì thuận lợi hơn cả nên đa số xe ba bánh hay xích lô đạp thường đổ dồn về hai cây cầu này. Hàng ngày trên đường đến trường thầy trưởng Minh đều đi ngang qua đây nên nó biết rằng các xe ba bánh, xích lô đạp chở hàng hóa nặng rất cần người phụ đẩy xe qua cầu. Thỉnh thoảng cần kiếm tiền, nó chạy ra đốc cầu đứng xớ rớ là cũng kiếm được vài đồng ăn bánh. Nhưng cũng không dễ dàng vì dưới chân cầu lúc nào cũng có nhiều thầy trưởng đẩy xe đứng chằng ràng. Giật mối của tụi nó là bị tụi nó “đỉnh” [5] như chơi.

Sau khi đẩy xe ba bánh mở hàng, hai thầy còn đẩy thêm vài chiếc xích lô nữa. Đến gần xế chiều, lúc vắng xe, nó hí hửng đếm tiền. Được chín đồng. Vẫn còn ít. Phải ráng kiếm thêm vài đồng nữa. Vì nó sợ là bọn thầy Ti, thầy Út đệt không kiếm được nhiều bằng nó. Trong cái nghề đẩy xe ba bánh này cũng phải biết hát “bài ca con cá” - nghĩa là vừa đẩy xe, vừa phải biết nói chuyện cho chủ xe thông cảm thương tình mới có thể được cho thêm năm cắc, một đồng, để kiếm được mỗi thường xuyên. Có được mỗi quen là khỏe, không cần phải tranh giành với thầy trưởng nào hết.

Thầy trưởng Minh hí hửng bỏ tiền vào túi chiếc quần soọc bạc màu, có vá một miếng vá sau đít, huýt gió bài “é mambo... ông già lấy le bà già... Chiều chiều dất ra bờ sông. Hai người nói chuyện tâm tình - ôm nhau nhảy xuống sông”. Đây thường là những lúc tâm trạng nó phấn chấn. Một bàn tay đặt lên vai nó:

- Ê, ngon há mày?

Thằng Minh quay lại. Một thằng nhóc với gương mặt đầy mụn, hàm răng trên nhô ra, đầy bựa, khoanh tay nhìn nó với vẻ đần anh.

- Ê, mầy ngon há. Dám đến đây đẩy xe hả mậy?

Nhìn tướng tá hết sức cao bồi của thằng răng hô này, thằng Minh ước lượng tình cảnh gay go của mình liền xuống nước:

- Dạ... em... em... lần đầu đến đây... anh bỏ qua cho em.

Thằng mặt mụn, răng hô bắt chước một thằng tài tử trong phim cao bồi Hai tay súng oai hùng, phun nước miếng xuống đất:

- Bỏ qua sao được mậy. Đưa hết tiền đẩy xe cho tao.

- Anh thương cho tụi em. Em kiếm được có một đồng hà...

- Mầy đừng có xạo ke. Muốn tao đực mầy hông? Tao thấy mầy đẩy mấy cái xe lặn.

Thằng Minh bắt đầu nổ:

- Hồng có đâu... Làm gì dữ vậy. Em đẩy được bốn xe... chỉ có xe ba bánh đầu là được năm cái. Một chiếc xích lô khác năm cái. Một chiếc là xe của ba em...

- Ba mầy chạy xích lô hả mậy?

Lỡ trớn nó xạo luôn:

- Ông chạy xe cuốc. Mỗi ngày mướn xe chạy vài cuốc. Xe của ba em, hồng lẽ em lại lấy tiền. Lấy tiền là ông đá em vài đá liền...

- Tao mà là ba mầy chẳng những đá mà còn cho mầy nhịn đói nữa...

- Ông cho em nhịn đói hoài...

- Chắc mầy nhịn đói thường lắm, bởi vậy ốm nhom hà...

Thằng Minh bắt đầu ca:

- Em đi học nhịn đói không hà...

- Mầy cũng đi học nữa à.

Thằng Minh ưỡn ngực:

- Lớp nhứt 2, trường Bình Tây nè anh. Trường thiệt là bự đó...

Thằng mặt mụn lại nhổ nước miếng xuống đất:

- Bộ mầy tưởng mầy học lớp nhứt là ngon hả mậy? Tao nè... nếu bây giờ tao đi học là tao đã lên đệ nhứt rồi!

Thằng mặt mụn nói đại chứ nó đâu có biết đệ nhứt là lớp mấy đâu. Thằng Minh vuốt đuôi luôn:

- Ủ, anh mà học chắc phải lớp đệ tam lặn. Đệ tam lớn hơn đệ nhất. Vì đệ nhất là trung học đệ

nhất cấp, còn đệ tam là trung học đệ nhị cấp.

Thằng Minh nghe ba thằng Ti nói loáng thoáng nên nó chẳng biết đệ nhất cấp, đệ nhị cấp là gì nên nói ngược ngạo, lung tung lên hết...

Thằng mặt mụn quay lại vụ đẩy xe:

- Còn một chiếc xích lô nữa đây...

Thằng Minh gãi đầu, nỡ văng miếng:

- Chiếc xe đó quen, đó là ông già thằng bạn em. Minh đâu nhớ lấy tiền của ba nó.

- Ba của bạn mày hả? Ba bạn thì ba bạn chứ, đâu phải là ông già mày đâu mà không lấy tiền mày?

Thằng Minh tiếp tục hù:

- Anh không biết đâu... Đây là ba của anh Hai lùn.

- Ủa, ba thằng Hai lùn chạy xích lô hả?

- Dạ.

- Sao tao hông biết. Mày có xạo hông?

- Em xạo cho em chết liền. Chết không kịp ngáp, không có đất chôn thây. Chết mà má em không kịp vuốt mắt, ba em không kịp đưa đến nhà thương. Chết không toàn thây, toàn thi. Chết không nhắm mắt, có vuốt mắt, mắt cũng không xuống...

Thằng Minh theo leo, dẹo quẹo cái miệng. Hàng ngày, nó thường xuyên nghe những câu thề bời trong khu xóm nhà lá của nó. Nó cũng tin lời thề lắm, không bao giờ dám thề ầu, nhưng hôm nay nó thề như vậy vì nó biết ba thằng Hai lùn có chạy xích lô. Nhưng ngon hơn một bậc là chạy xích lô máy giống như ba của thằng Ti. Xích lô máy chỉ hơn xích lô đạp là có gắn máy, khỏi phải đạp, giống như xe đạp và xe gắn máy vậy. Thằng Minh biết là thằng mặt mụn cao bồi này chắc cũng biết thằng Hai lùn nên đem thằng Hai lùn ra để “lấy lệ”. Đây là thằng Minh biết là kể “Cáo mượn oai hùm” trong một truyện ngụ ngôn mà nó đã đọc được.

Kể này có vẻ có kết quả. Thằng mặt mụn nói gằm ghè:

- Như vậy mày chỉ có một đồng hả...

- Dạ, một đồng. Thôi, em chia anh năm cắc.

- Năm cắc mua chẳng được điều thuốc Salem [6]. Thôi tao cho mày nợ. Bữa khác, tới đây đẩy xe phải đóng ba tăng [7] cho tao. Nếu không liệu hồn nhen mày...

Nói xong, nó lại phun nước miếng cái phệt xuống đất, mặt ngược lên, rồi bỏ đi. Nhìn cái tướng nó đóng trong cái áo chim cò rộng thùng thình, cái quần bó chặt cứng hai cặp giò như hai cây tre tưởng chừng như gió thổi là bay, thằng Minh nhủ thầm đợi vài năm nữa khi nó lớn lên nó sẽ rủ thằng mặt mụn này đánh “pắc-co” [8] tay đôi xem nó còn dám ăn hiếp mấy thằng nhỏ đẩy xe ba bánh mướn dưới chân cầu không nữa.

- Hè... hè, nị [9] không dám tả [10] nó à?

Nãy giờ thằng Minh quên phắt là ông già người Hoa rang cà phê nhìn thấy hết chuyện của nó và
thằng cao bồi mặt mụn.

- Cái lầy ngộ tả không có lại!

- Tả nó đại, nó sẽ sợ nị!

- Nị đừng có xúi bậy. Nó mạnh lắm...

- Nó mạnh tại vì mình sợ nó. Khi mình không sợ nó thì nó đâu có mạnh.

- Làm sao mà nó không đánh mình mới hay chớ chú. Tả nó mà nó ùm sẩy [11] thì ngộ sẩy chút
cha ngộ luôn.

- Nị này giỏi - hảo lớ - chắc sau này làm sĩ phù [12].

Lúc đó, thằng Chim từ bên kia dốc cầu chạy qua, mặt mày phờ phạc. Nó thở hào hển nói:

- Bên này ế quá Minh ơi, có hai xe hà. Tao kiếm được 5 đồng...

Thằng Minh liếc mép:

- Tao kiếm được 9 đồng. Vậy là được 14 đồng. Tao khát nước quá. Mấy vô quán mua một đồng
trà đá uống...

Thằng Chim vào quán mua nước trà đá. Thằng Minh nhìn sang cây thánh giá của ngôi nhà thờ
Tin Lành bên kia đường. Không hiểu sao mỗi lần nhìn cây thánh giá là trong lòng thằng Minh trỗi
lên cảm giác buồn buồn. Thằng Chim mang ly nước đá ra. Thằng Minh cầm ly nước uống một hơi
hết sạch. Nó lằm bằm:

- Thằng cha chủ quán này bán mắc thấy mẹ. Mấy vô xin miếng nước trà nữa đi.

Thằng Chim lắc đầu:

- Nó không cho đâu mấy ơi. Nó nói là không có bán một đồng. Ly trà đá phải hai đồng. Nó nói
tội nghiệp tụi mình lắm mới bán ly trà đá một đồng.

Thằng Chim vừa nói xong thì thằng Út đệt chở thằng Ti trên chiếc xe đạp không vè, không gác-
đờ-bu vừa ngừng. Thằng Út đệt nhảy xuống lấy tay gồng lên để nỏ lên hai con chuột... nhỏ xíu:

- Tụi bây thấy ngon không? Con chuột cỡ này mới có sức “phế” như lực sĩ đẩy xe chứ.

Thằng Minh nheo mắt cười:

- Con chuột như con chuột lắt mà cũng gồng.

Thằng Út đệt khoe:

- Tao đang luyện võ Vovinam.

Thằng Minh bấu môi:

- Mấy học võ cua, võ còng chứ võ gì? Mấy không nghe tụi nó nói sao?

Thằng Út đệt tức khí:

- Tụi nó nói sao?

- Đệ tứ đẳng huyền đai, không bằng dao phay chém lên.

Thằng Ti móc tiền từ trong túi đưa ra:

- Hai thằng tao được 10 đồng. Uống nước mía hết 3 đồng.

Thằng Minh cự nự:

- Tụi bây chơi cha quá hén. Có 10 đồng mà dám uống nước mía hết 3 đồng.

Thằng Chim chen vào, can:

- Kệ nó mà.

- Tụi bây có biết là chưa đủ tiền cho thằng Chim không?

Thằng Ti có vẻ ân hận:

- Thôi Minh. Tại tao thấy kiếm chắc không đủ tiền, thấy thằng Út đệt đẩy xe, khát nước.

Thằng Chim mắt đỏ hoe, sụt sịt khóc:

- Tại tao ham chơi bầu cua tụi bây mới cực khổ... Tao...

Thằng Minh thấy thằng này ân hận nên nguôi giận. Tuy vậy nó vẫn lầu bầu đếm tiền.

- Tao với thằng Chim được 14 đồng. Uống trà đá hết một đồng còn 13 đồng. Hai đứa tụi bây được 7 đồng. Vậy là có 20 đồng. Còn thiếu 20 đồng nữa. Cha, làm sao kiếm 20 đồng nữa để mua thịt đây...

Thằng Chim nói liền:

- Hay là mình lấy 20 đồng này đi đánh bầu cua tiếp. Đặt một cái 20 đồng, thắng thì mình có 40 đồng nếu mà ba con ra một lúc thì trúng tới 60 đồng lận.

Thằng Út đệt phá ngang:

- Thôi bỏ qua đi tám! Lỡ thua rồi làm sao?

Thằng Minh trừng mắt nhìn thằng Chim ra vẻ đại ca:

- Sao mầy khoái bầu cua quá vậy? Sức mầy mà mầy ăn thắng lác bầu cua được. Có 20 đồng thì mình ráng kiếm 20 đồng bằng cách khác.

Thằng Ti bí quan:

- Kiếm bằng cách nào đây?

Thằng Minh đứng nhìn sang bên kia đường. Buổi chiều bỗng dưng xuống nhanh. Trên bóng chiều sẫm, bóng cây thánh giá của nhà thờ Tin Lành phía bên kia đường nổi lên trên nền trời trắng toát, lạnh lùng như nổi cô đơn và kiêu hãnh của nó. Nhìn cây thánh giá, rồi nhìn vào nhà thờ Tin

Lành, thằng Minh liền nói:

- Tao có cách rồi. Tụi mình đến thằng Són đi?

Thằng Ti lên tiếng:

- Thằng Són “mắc thằng bố” [13] đó hả? Gặp nó tao rầu lắm. Nó nói chuyện như bắn súng la-phân [14] vậy đó.

- Mà chuyện gì nó cũng nói được mà lại không biết nó nói chuyện gì!

Thằng Minh nói với bọn nó:

- Tụi bây còn phiếu đổi bánh mì nhà thờ không?

- Tao còn một cái.

- Tao cũng còn...

Thằng Minh tính toán:

- Tao cũng còn. Vậy là mình phải gặp thằng Són tụi bây ời.

- Chi vậy?

- Thiên cơ bất khả lộ. Để tao tính cho.

Cả bọn tức tốc đạp xe lên cầu, chạy qua Chợ Lớn mới. Bốn thằng nhỏ, tóc cháy nắng, người gầy gò đi vào hàng bán thịt trong chợ. Thằng nào thằng nấy khi đi ngang qua hàng bán thức ăn thì hít lấy, hít để cái mùi thịt nướng, mùi dầu mỡ khừ hành tỏi của gian hàng bán chả giò thơm lừng. Không hện mà nên thằng nào cũng nuốt nước miếng nghe cái ọt. Thằng Út dẹt vừa nói, miệng văng nước miếng tùm lum:

- Tao đói quá...

Thằng Tí cũng nuốt nước miếng:

- Người ta chiên bánh xèo, bánh cồng [15] ngon quá. Má tao ưa ăn bánh cồng lắm...

Thằng Minh cố ghì mình thêm lại. Nó biết, nếu mà nó mềm lòng, thêm ăn như bọn thằng Út, thằng Ti thì coi như 20 đồng này sẽ đi vào các gánh hàng ăn đang bốc mùi mời gọi. Má nó nói cố gắng làm việc tốt giúp người thì mình sẽ thấy vui. Vui đâu chưa thấy nhưng bụng lại đói kịch liệt, tê thảm thiết. Khi nhìn thấy mặt thằng Chim thì trong bụng thằng Minh bảo rằng phải chịu đựng thôi. Chịu đựng khó khăn thì chuyện giúp bạn mới có ý nghĩa. Thằng Chim thì im thin thít. Nó biết số phận của nó được định đoạt vào việc có ăn hay là không ăn.

Thằng Minh dẫn bọn nó đi lướt qua thật nhanh hàng ăn uống trong chợ đến khu quầy bán thịt heo. Chợ đã về chiều nên trong khu hàng thịt đã vắng vẻ bóng người. Trên từng quầy hàng chỉ còn những miếng thịt ba rọi nhỏ treo tòng teng trên những chiếc móc sắt. Những miếng thịt ba rọi này không còn tươi ngon như lúc chợ vừa mở cửa vào sáng sớm. Khi ấy, những tảng thịt, hoặc có khi là nửa con heo đỏ hồng, còn tươi những máu, treo lủng lẳng. Các chủ quầy bán thịt, người quán tạp dề xám xịt bám đầy những mỡ và màu máu đã khô, tay cầm con dao bầu bén lèm lেম, lúc từng miếng thịt thấy lên cái cân bàn trên quầy, rồi kéo hộc tủ lấy tiền ra thối lại cho người mua. Những tờ giấy

tiền đầy mỡ và đôi khi vương chút ít màu máu. Đôi khi tiền của thằng Són mua bánh cũng có màu như vậy!

Thằng Són đang ngồi buồn thiu bên cái sạp thịt cũng buồn thiu không kém. Trên sạp chỉ còn lèo tèo vài miếng thịt ba rọi, thịt đùi, bộ đồ lòng đã ngả màu xám xỉn. Vài con ruồi bay nhớn nhoe, kêu vo ve, thỉnh thoảng đậu ngay trên mặt thằng Són. Vừa lấy tay phẩy xong một con ruồi, thằng Són thấy bọn thằng Minh bèn kêu to:

- Ê, tụi bây đi đâu vậy?

Thằng Ti lớn tiếng, trả lời:

- Tụi tao định...

Thằng Minh nhanh miệng, cướp lời liền:

- ... đi ăn bún thịt nướng... Định đi về uống nước sinh tố.

Thằng Són nói liền:

- Bún thịt nướng mấy phải ăn ở sạp bà Tiểu. Ngon lạnh lùng sương gió luôn. Chứ quán bà Bảy bán hủ... toàn thịt bầy nhầy, bạc nhạc không. Chưa nói là mắc như vàng. Thịt heo của sạp tao bán mà bà không mua, bà đi mua ở sạp thằng cha Hía nên toàn thịt thiu không... Bà Tiểu làm nước mắm chua ngọt quỷ kiến sầu nghen tụi bây. Tụi bây có thể uống nước mắm...

Thằng Út dẹt muống chặn miệng thằng Són nên kêu:

- Minh... tụi... tụi... mình...

Thằng Minh liền nháy mắt với bọn thằng Út, thằng Ti. Bọn nó vẫn chưa hiểu ý định của thằng Minh nhưng vì tuân theo lệnh chỉ huy của thằng này nên liền im re. Thằng Minh nói với thằng Són:

- Đi uống nước mía không?

Thằng Són chép miệng, nhìn mấy miếng thịt trên sạp của nó:

- Còn mấy miếng thịt. Ba tao bắt phải bán cho hết mới được đi về. Uống nước mía tụi bây phải uống xe nước mía của chị Tám nghe. Bả pha nước mía có thêm quýt nữa, thơm lất. Tao một ngày uống mấy ly luôn, càng uống càng thèm...

Thằng Minh nhìn mấy miếng thịt, bấu môi:

- Thịt heo thiu rồi, ai mà mua mậy?

- Thiu đâu mà thiu... Heo mới mổ hồi sáng, bán hết, còn bầy nhiều đó. Mỗi ngày ba tao bán mười mấy con nên buổi chiều còn nhiều đây là phải rồi. Mày nhìn mấy sạp khác coi, còn một đồng. Heo của tao bán chạy như tôm tươi. Tại bữa nay bà kia mở hàng nặng vía quá. Tao chỉ cần đốt phong long là bán được liền...

Thằng Minh cười:

- Sức mấy mà còn tươi, bỏ qua đi tám. Mày thấy thịt bên sạp người ta còn đỏ hồng, mày thấy không?

Thằng Són nói nhỏ:

- Mày hồng biết con mẹ gì cũng làm tài khôn. Thịt heo thiu rồi nó lấy máu heo chà lên cho thấy tươi đó...

- Vậy mày cũng thú nhận là thịt heo của mày bị thiu đi.

- Ủ, thiu đó. Nhưng bán rẻ thế nào cũng có người mua.

Thằng Út dẹt chắc đã dò biết được ý định của thằng Minh nên chen vào:

- Thôi, tụi mình đi uống nước mía đi.

- Ai mà mua, 10 đồng cũng không ai mua...

- Thôi, thì tao đem về nhà cắt. Mai bán tiếp.

Thằng Minh hù:

- Mày không sợ ba mày đánh sao? Ông bắt mày ngồi bán mà, lỡ ông ra thì mày chết.

Nó quay qua thằng Ti, thằng Chim, Út dẹt hỏi:

- Tụi bây mua dùm nó được hông?

Thằng Ti đã mờ mờ thấy ý định của thằng Minh:

- Thôi, cho tao cũng không lấy. Ăn thịt thiu ỉa chảy thấy mẹ, tao đã từng bị ỉa chảy rồi, sợ tới già.

- Thịt heo của mày chỉ bán cho mấy thằng nghệt mũi.

Thằng Són bị bọn thằng Minh đồng lòng hù dọa nên sợ quá. Thực ra, nó biết rằng thịt này cũng chưa đến nỗi thiu như tụi thằng Minh nói, nhưng nó cũng hiểu là chợ chiều thì mấy cái sạp thịt trong chợ khó giành mối với mấy bà bán hàng chạy trước khu vực chợ. Mấy bà này chỉ cần một cái mẹt nhỏ với cái cân xách mà trái cân muốn nặng nhẹ thì tùy theo cái ngoắc tay của mấy bà, đổ mấy người mua hàng có thể khám phá ra mảnh của mấy bà. Nghĩ như vậy, nó liền nói với bọn thằng Minh:

- Tụi bây mua đi tao bán rẻ cho. Mua về, tụi bây bỏ muối, nước mắm vô, cho chút đường thôi, rồi hành, tỏi băm, ướp chừng một tiếng rồi... kho thật khô, thịt quéo lại thì đâu nghe mùi thiu nữa. Nhứt là tụi bây phải bỏ tiêu, hành lá cho thiệt nhiều...

Thằng Minh làm như lơ đãng, không quan tâm những miếng thịt heo trên sạp hỏi:

- Mày định bán mớ này bao nhiêu?

- Năm chục.

- Ế, sao mắc quá vậy! Tụi tao làm gì có tiền. Thôi 15 đồng.

- Như vậy chắc tao cho mày luôn. Khoi bán nữa. Làm gì mà có thịt rẻ thúi vậy mày?!

- Thịt thiu mà mày. Thôi 15 đồng đi.

- Chỗ anh em tao nói thiệt 45 đồng.

- Không 20 đồng.

- Không. Không mua, đi chỗ khác cho tao bán, tụi bây ơi. Tội nghiệp tao với chứ.

Thằng Minh chuyển chủ đề đột ngột:

- Mày có thường ăn bánh mì không?

- Thường chứ mày. Tao khoái mà cả nhà tao cũng khoái nữa. Bánh mì có phết bơ thơm nức cái lỗ mũi. Hồi xưa, ông thầy An dạy tụi mình đó ngày nào cũng ăn bánh mì...

- Nhưng bánh mì mày ăn đâu phải bánh mì mới ra lò đâu.

- Ủ. Bánh mì mua ở xe bánh mì, nguội ngắt. Mày biết tại sao không? Người ta lấy bánh mì ở lò rồi đi giao cho mấy xe bán bánh mì. Mà đâu phải giao một xe đâu, mấy thằng cha bỏ mỗi, buổi sáng phải đi giao cho mấy chục xe, khắp đô thành Sài Gòn...

- Mày có ăn bánh mì lò điện chưa?

- Chưa. Tao nghe nói là lò điện tốt lắm. Chỉ cần bỏ cục bột vô, cái máy quay quay một hồi, như quay heo là có cả trăm ổ bánh mì chạy ra, nóng hôi hổi, bù thổi, bù ăn....

- Bánh mì lò điện giòn rụm, thơm thiệt là thơm. Chỉ cần chấm nước tương thôi cũng hết sảy. - Thằng Minh tiếp tục ca ngợi bánh mì, thứ mà mỗi buổi sáng nó đều ăn muốn lòi bản họng.

Thằng Són nuốt nước miếng, nó tưởng tượng trong miệng nó đang có một miếng bánh mì vàng, thơm, giòn rụm đang từ từ mềm trong miệng của nó.

- Mày biết bánh mì điện ngon nhất, nóng nhất, thơm nhất là ở đâu không?

- Thì ở trong lò chứ đâu. Phải đến từ sáng sớm, bốn năm giờ gì đó, bánh mì mới ra lò. Tao nhớ có lần tao theo ba tao đi mua heo ở Mỹ Tho. Sáng sớm lên xe đò ở bến xe Petrus Ký - Thành Thái [16], người ta mang cả giỏ cần xé bánh mì đem bán, thơm “quý kiến sầu” luôn.

Thằng Minh ồm ờ:

- Tao chỉ thấy một chỗ mày có thể lãnh bánh mì lò điện mỗi sáng ăn không tốn tiền.

- Thiệt không vậy? Trên đời này có ai cho không đâu vậy. Đời là tiền, là bạc mà.

- Thằng nào nói lão bà bán. Tụi tao ăn bánh mì lò điện không tốn tiền hàng ngày. Không tin mày hỏi thằng Tì coi phải không.

- Ai cho tụi bây vậy? Tao xin được không? Cái gì mà ăn không tốn tiền mới đã điếu.

- Nhà thờ Tin Lành dưới dốc cầu Bình Tây.

- À... tao biết cái nhà thờ đó rồi. Chỉ có chùa với nhà thờ mới cho ăn không tốn tiền. Ủa, nhưng nhà thờ đó là nhà thờ Tin Lành của người Tàu mà.

- Ủ, nhà thờ của người Tàu. Bởi vậy đâu phải ai cũng có thể lãnh bánh mì được đâu? Lãnh bánh mì phải có phiếu.

- Làm sao có phiếu?

- Mày phải đi nhà thờ mỗi sáng chủ nhật. Đi bốn tuần mục sư mới phát cho mày một cái phiếu lãnh bánh mì không tốn tiền mỗi buổi sáng. Mày muốn coi cái phiếu đó không?

Thằng Són lộp chộp:

- Đâu... đâu... mày đưa cho tao cái phiếu coi thử.

Thằng Minh thò tay vào túi quần soọc lấy ra một cái phiếu khổ bằng bàn tay, màu xanh, có chia 7 ô trong tuần từ thứ hai đến chủ nhật đưa cho thằng Són.

Thằng Minh giảng giải:

- Mỗi khi mày lãnh một ổ bánh mì thì nó cắt một ô. Nhiều khi mày khôn thì mày lãnh được hai ổ...

- Hả, được hai ổ hả? Làm sao lãnh được hai ổ?

- Mày gặp được thằng Ti thì mày lãnh hai ổ. Thằng Ti được bà già người Tàu tin tưởng giao phụ phát bánh mì cho bà. Còn nếu gặp mấy đứa “cặc chú” phát, nhất là con mẹ Tàu răng hô, là mày chỉ lãnh được một ổ thôi. Gặp thằng Ti nó phát bánh mì mà nó không cắt phiếu, rồi mày lấy phiếu vô lãnh lần nữa...

Thằng Són cười toe toét, nghĩ trong bụng. Lãnh được hai ổ, nó sẽ ăn một ổ, còn một ổ vô trường bán lại thì cũng kiếm được ít lắm là hai đồng.

Thằng Minh giật cái phiếu lại từ tay thằng Són:

- Mày phải chịu khó đi nhà thờ đọc kinh bằng tiếng Tàu, nghe giảng kinh bằng tiếng Tàu luôn...

Thằng Són lắc đầu:

- Ba tao khó lắm. Ông bán thịt heo mà đâu có tin theo đạo nào đâu. Ông nói tin theo đạo thì sẽ không dám giết heo nữa, có mà chết đói.

- Thì tao có bắt mày tin theo đạo Tin Lành đâu. Má tao đạo Phật nhưng tao cũng đi nhà thờ vậy. Đi để lấy phiếu bánh mì không tốn tiền thôi. Tao cũng đọc kinh bằng tiếng Quảng, Tiều nhưng tao có biết cái gì đâu. Miễn là mục sư thấy mình có mặt khi điểm danh là có phiếu.

Thằng Són thấy mới lợi trước mắt: Được ăn bánh mì không tốn tiền mà còn có bánh mì để bán nữa nên nó nói liền:

- Thôi, tụi bây bán phiếu bánh mì cho tao đi.

- Giỡn mặt mày. Bán phiếu cho mày, tụi tao lấy gì mà lãnh bánh mì.

- Tụi bây thằng nào cũng có một phiếu. Đứa nào bán lại cho tao một phiếu thì có gì đâu.

Thằng Chim xen vào:

- Mày coi bụng tao nè, một ổ ăn còn không đủ nữa làm sao chia được.

Thằng Minh vò đầu, ra chiều suy nghĩ:

- Mày cũng là bạn tao... Thôi tao nói vậy coi mày chịu hông. Tụi tao lấy phiếu đổi hết thịt heo thiu của mày.

Thằng Són trợn mắt:

- Tụi bây chơi cha đâu có được. Một cái phiếu mà làm sao đổi hết thịt heo của tao được.

- Tụi tao bù thêm tiền cho mày chứ.

Thằng Minh chép miệng, tay ve vẩy cái phiếu lãnh bánh mì.

- Một cái phiếu lãnh được bảy ổ, mỗi ổ là một đồng... Chim, mày tính “bí rợ” [17] thử coi được bao nhiêu tiền.

Thằng Chim nổi tiếng trong lớp vì biệt tài tính nhẩm của nó. Nhiều bài tính cộng, tính nhơn nó chỉ nhẩm trong đầu, không cần viết ra giấy là đã giải xong ngay.

Thằng Són tươi tỉnh:

- Tụi bây bù bao nhiêu?

- Ủa mày bán mày phải nói giá chứ.

- Tụi bây bù 30 đồng. Coi như bốn cái phiếu 20 đồng.

Thằng Minh trả giá:

- Ê, nói thách vừa vừa chứ mậy. Mày thấy hông, giờ này đâu có ai mua thịt heo thiu của mày nữa.

Thằng Són đồ thừa:

- Tại tui bây đứng đây, vía tụi bây nặng quá, không ai dám đi qua đây. Chớ mỗi ngày giờ này tao bán hết không còn một miếng.

Mấy thằng cùng nhau ngược lên nhìn trời. Trời bắt đầu ngả màu sẫm. Thằng Són có cảm tưởng sẫm còn hơn màu những mẫu thịt trên sạp của nó. Nó hạ giọng tiếc rẻ:

-Thôi tao lấy 25 đồng với bốn phiếu bánh mì.

- 16 đồng.

- 24 đồng.

- 17 đồng.

- 22 đồng.

- 19 đồng. Không nói thách, miễn trả giá. Thằng Minh chốt hạ.

- 20 đồng là hết giá, tao bao giá cả chợ này luôn.

Thằng Minh chộp ngay ý kiến vừa rồi của thằng Són, nó móc túi lấy 20 đồng và bốn cái phiếu đưa cho thằng Són. Nó còn ra giọng nhơn nhĩa:

- Thiệt tình là tụi tao giúp mầy đó, chớ giờ này thịt heo thiu này đâu có ai mua đâu. Gói lại lẹ lẹ, tụi tao đi về tối rồi.

Thằng Són lấy miếng lá chuối bỏ mấy miếng thịt ba rọi, bày nhảy vào, gói lại sau đó nó lấy mấy cọng dây lạt cột thật chặt lại bỏ lên cân. Nhìn cây kim trên cái cân, nó nói với giọng tiếc rẻ:

- Tao bán cho tụi bây vậy là quá rẻ.

Thằng Minh bấu môi:

- Rẻ cái cù loi tao nè.

Thằng Són đưa cho thằng Minh gói thịt. Cầm tiền từ tay thằng Hải, thằng Són đếm tiền cẩn thận, càu nhàu:

- Sao toàn tiền lẻ, tiền cắc không vậy? Tiền cắc không ai xài nghen.

- Thì tiền nào chẳng là tiền mậy? Mầy không xài tiền cắc chánh phủ bắt mầy ráng chịu nghen.

Ba thằng Són chuyên mổ heo lậu nên nghe tới chánh phủ là nó im re. Bỏ tiền và phiếu đổi bánh mì cẩn thận vào một cái túi có dây rút dính đầy mỡ, thằng Són hỏi thằng Minh:

- Rồi, bây giờ mình đi uống nước sinh tố con Lan mập đi.

Thằng Minh hỏi ngược lại:

- Mấy bao hả?

- Ủa, hồi nãy mầy rủ tao uống mà.

- Ờ, hồi nãy tao rủ vì tao còn tiền. Bây giờ trả tiền thịt cho mầy hết rồi.

Để minh chứng cho việc hết tiền, nó lộn trái hai túi quần soọc nhàu nát, dơ bẩn của nó cho thằng Són thấy. Nhân dịp này, thằng Minh lật ngược thế cờ:

- Thôi, mấy bao tụi tao uống sinh tố đi. Uống rau má rẻ hơn sinh tố thơm.

Thằng Són lắc đầu quây quây:

- Nói vậy chớ tối rồi phải đi về nhà mần toán nữa.

- Mầy làm như ham học lắm vậy. Mầy kẻo kéo quá...

- Tao kẻo kéo kẻo tao. Kẻo kéo mới giàu được, ba tao nói vậy. Thôi tao đi về à.

Nói xong, thằng Són gom mấy cái móc, dao bỏ vào hộc khóa lại. Nó cẩn thận móc chùm chìa khóa vào lưng quần. Mặc dù thằng Són là người Việt trăm phần trăm, nhưng buôn bán trong chợ lâu ngày, chung đụng nhiều với người Hoa khu vực đường Trần Bình nên trông nó cũng giống giống một tay “xì thủ chảy” [18].

Còn thằng Chim thì mừng rơn, cầm lấy gói thịt từ tay thằng Minh giữ thật chặt và muốn đi về ngay vì sợ thằng Són đổi ý.

Chú thích:

[1] Nay là đường Võ văn Kiệt, đại lộ Đông Tây.

[2] Kho lớn chứa hàng.

[3] Nay là bệnh viện Phạm Ngọc Thạch.

[4] Cây cầu nằm trên đường Bình Tiên bắc từ đường Bãi Sậy sang đường Nguyễn văn Thành (nay là đường Hậu Giang). Đã giải tỏa.

[5] Đánh (tiếng lóng).

[6] Một thương hiệu thuốc là thông dụng của Mỹ thập niên 60-70.

[7] Thuế.

[8] Đánh nhau hai người, không có người thứ ba can dự.

[9] Ngộ: tôi. Nị: anh.

[10] Đánh.

[11] Không chết. Sảy có nghĩa là chết.

[12] Sư phụ.

[13] Từ dùng để chỉ những người nói nhiều.

[14] Nói một hơi dài.

[15] Đặc sản miền Tây Nam bộ. Sở dĩ gọi là bánh cồng vì bột được đổ vào một dụng cụ đo lường nhỏ, dùng để sang rót chất lỏng gọi là cồng.

[16] Nay là bến xe Lê Hồng Phong - Trần Phú, Q.5.

[17] Tính rợ: Tính nhảm.

[18] Ông chủ con.

CHÚ CHIÊU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 16:

Chuyện giúp thằng Chim xảy ra đã lâu nhưng sao lúc này bỗng dưng nó lại chợt nhớ. Nó chỉ buồn chứ không nệ hà vì má nó thường nói với nó “Trên đời, ai làm ơn cho mình, dù là một chuyện nhỏ thì mình cũng phải nhớ suốt đời nhưng đừng nghĩ khi mình làm ơn cho người ta thì người đó phải nhớ ơn mình..”

Nghĩ vậy, nên nó vẫn tìm cách làm quen lại với tụi thằng Chim nhưng nhiều lần đã bị tụi nó lêu lêu “leng keng... con chó leng keng... con chó thối kèn, con chó làm quen...” Mắc cỡ gần chết. Như hôm nay vậy!

Buồn quá, thằng Minh quay về nhà. Ngôi nhà trống hoác vì má nó đã đi bán. Bánh bèo đã đổ xong, không còn chuyện làm để giết cái buồn. Thằng Minh lấy tập ra định làm bài nhưng không biết nghĩ sao nó mở cửa cái tủ thờ để giữa nhà, rồi chui vào.

Cái tủ thờ này là do ông ngoại nó đóng để lại cho má nó. Đây là cái tủ lớn “bành ki nái” có hai ngăn tủ. Lớn đến nỗi, nó thường chui vào ngăn tủ phía dưới để ngủ khi trốn học. Đó là vào những năm nó học lớp nhì vào buổi sáng. Nó không phải là thằng làm biếng học. Siêng học và học khá nữa là đằng khác, và cũng siêng thêm vụ đi xem hát cải lương... cộp. Mỗi lần có gánh hát bầu tèo nào về hát ở rạp Vĩnh Khánh gần cầu Bót [1] - mà thường là những gánh hát nghèo, cũ kỹ từ tuồng tích đến gương mặt được quảng cáo là đào tơ, kếp đẹp. Họ trôi dạt đến rạp hát - cũng rất bầu tèo này - chỉ chuyên hát bóng tuồng Tàu lâu lâu thay đôi vài lần bằng gánh hát mặt rệp cho bà con lao động vùng cầu Bót thưởng thức. Bà con lao động nghèo mua vé đồng hạng năm đồng, ngồi chen nhau trên những chiếc băng dài có lưng dựa đầy những vết máu rệp.

Không thể thiếu vắng thằng Minh trong những đêm hát cải lương có phụ diễn thêm màn hoạt kê hài hước. Mặc dù ngồi trên chiếc ghế cây bị rệp cắn nổi mẩn đầy đầy mông, vỗ bèm bẹp vì muỗi cắn và nghe mùi nước tiểu từ bên hông rạp bay thốc vào, thằng Minh vẫn ngồi xem hết cả hai tuồng.

Khi vẫn hát thường là gần mười một giờ đêm. Nó phải đi bộ một quãng đường khá xa nên khi về đến nhà thì má nó đã ngủ rồi. Nó nhẹ nhàng đẩy cánh cửa gỗ bước nhẹ vào nhà vì má nó chỉ để cửa khép hờ. Trong cái xóm nhỏ Ba-ra-dô này lâu nay chưa hề có chuyện nhà bị mất trộm như xóm Ruộng phía trên.

Không phải vì ăn trộm thương tình mà vì nhà nào cũng nghèo như nhau. Có khác chăng là nhà nghèo ít và nhà nghèo thuộc dạng kinh niên mà thôi. Nhà nghèo nào khi đã khá giả hoặc rùng rình có chút ít tiền thì đã dọn lên xóm trên, cất cái nhà gạch khang trang, có cổng sắt và tiếp tục tìm cách làm giàu tiếp. Còn nhà nghèo thì cứ ở lại và tiếp tục nghèo. Con cái trong các gia đình lao động được cha mẹ gửi gắm ước mơ thoát kiếp nghèo bằng con đường đi học, được học trường công thì ít tốn kém nhất. Tất nhiên là khi đi học, đứa con vẫn có thể đi làm thêm nửa buổi để phụ giúp cho gia đình.

Những đêm xem hát cải lương đi về khuya khoắt như thế thì y như rằng là buổi sáng hôm sau thằng Minh thức dậy để đi học không nổi. Nhưng nó có biệt tài tận dụng cái tủ thờ giữa nhà. Buổi sáng nó vẫn thức dậy, vẫn ôm cặp sách nhưng thay vì đến trường, nó lén mở cửa tủ, chui vào trong đó... ngủ tiếp.

Nó cũng có một biệt tài là ngủ dậy rất đúng giờ... tan trường. Cái này không biết là trời phú hay là do giấc ngủ chập chờn, khi thức dậy, điều đầu tiên là nó nghe tiếng động ở đằng sau nhà là nó biết má nó đã đi bán về, đang nấu cơm trưa. Thế là nó nhẹ nhàng, ôm cặp sách chạy ra đầu ngõ, đợi mấy thằng trong xóm đi học về là nó nhập vào bầy. Vừa đi vừa nói chuyện bi bô và thật ồn ào để cố ý cho má nó biết là nó có đi

học. Vì có đôi lần má nó bắt gặp nó đang ngủ gục dưới gầm giường sau một đêm đi coi hát cải lương mệt mỏi.

Ngăn tủ này là nơi chốn bí mật, một cõi riêng của nó. Không chỉ là nơi để ngủ mà còn là nơi nó khám phá ra nhiều điều bí mật từ những cuốn sách lạ kỳ mà má nó cất giấu. Trên ngăn tủ phía trên là nơi má nó để một số giấy tờ, thơ từ gì đó và một số cuốn sách cũ. Những cuốn sách này nó đọc từ khi biết chữ nhưng không hiểu gì hết. Dần dần khi lên lớp tư, lớp năm thì nó cũng hiểu ít nhiều. Nó thích đọc nhất là cuốn Cổ Học Tinh Hoa của Ôn Như Nguyễn văn Ngọc. Ngay trang đầu sách nó thấy giòng chữ của ai đó viết “Cho con trai của ba”. Không biết ba là ai và con trai là ai nhưng sách đã vào tay là nó đọc ngấu ngiến. Nhiều chuyện nó đã được học ở sách quốc văn lớp nhì như chuyện Sào Phủ chăn trâu rửa lỗ tai, Hứa Do nói về chuyện ra làm quan. Đọc quyển sách này nó biết tại sao mấy người có tiền hay giúp đỡ người nghèo được gọi là Mạnh Thường Quân. Nhờ quyển sách này mà nó có cả pho chuyện để kể cho tụi thằng Ti, Chim nghe. Nhưng nó đọc say mê nhất là Phong kiếm Xuân Thu viết về chuyện Tôn Tản giả điên để trốn Bàng Quyên. Trong tủ này, má nó còn giữ những quyển truyện thơ Thạch Sanh - Lý Thông, Lâm Sanh - Xuân Nương, Nàng Út bông tre. Một cuốn sách chữ Hán có dịch ra tiếng Việt mấy bài thơ của Lý Thường Kiệt, Mạc Đĩnh Chi, Trần Quang Khải, Đặng Dung... Nó không hiểu ở đâu mà má nó có nhiều sách đến như vậy. Nhưng nó thấy má nó có đọc đâu. Ờ, nhưng mà má nó không đọc thì nó đọc. Chỉ có điều nhiều chữ nó không hiểu nhưng không biết hỏi ai.

Mỗi khi buồn, ngoài những quyển sách, thằng Minh còn được an ủi bằng những bức thư của ba nó. Nó không hiểu tại sao ba chỉ viết thư mà không bao giờ về thăm nó. Lâu lâu, má nó bảo con viết thư cho ba đi. Nó viết thư xong đưa cho má nó gửi giùm vì nó không biết địa chỉ. Mỗi lần viết thư, nó viết một lèo, không cần suy nghĩ. Có gì đâu mà phải suy nghĩ, nó chỉ kể chuyện cho ba nó nghe thôi mà. Có phải nhờ thói quen đó không mà làm bài luận văn trong lớp, nó cũng viết thẳng một lốc vào giấy mà không cần phải viết dàn bài hay viết nháp.

Nó mở cái hộp thiếc, lấy ra xấp thư được xếp theo thứ tự ngày tháng. Má nó nói ba nó là thầy giáo mà sao giấy viết thư vàng khè, mực khi đậm, khi nhạt giống như phải viết nhiều lần mới xong một bức thư. Lâu lâu, nó lấy những bức thư của ba nó ra xem lại, để nghe những lời dạy dỗ. Sao nó thèm có ba bên cạnh quá. Nó mở hủ hạp một bức:

Minh con. Tại con học bài không kỹ nên không làm bài được thôi. Chỉ tội nghiệp má của con. Con mà học được ở trường của ông thầy này thì coi như trong lòng má con, con đã đậu đệ thất.

Năm nay con 11 tuổi rồi há. Ba chỉ nhớ mặt con hồi con mới đẻ. Hôm nọ, má có gửi cho ba tấm hình của con. Con đẹp trai, giống ba lắm... Ba với má lấy nhau năm ba được 25 tuổi, còn má con được 22. Chắc khi ba đi làm xa về con nhìn không ra ba quá.

Nó nhớ lại tấm ảnh ố vàng mà má nó lộng kiếng, treo trên vách. Trong ảnh đó ba má nó đang đứng cạnh nhau, tay đang ẵm nó đang nằm bó trong cái khăn lông. Phía sau là rặng cây, cạnh một con sông. Té ra, má nó không phải là người xóm Ba-ra-dô này. Nghe bà con nói lại, má nó đến xóm này ở khi nó còn đỏ hỏn... Năm nay ba nó được 36 tuổi. Chết cha, khi về ba nó không giống ba nó trong tấm ảnh này đâu, làm sao nhận ra đây?

Năm nay con đã học lớp nhứt, sắp thi đệ thất. Con ráng học, thi đậu để cho má khỏi phải lo lắng tiền trường cho con. Nhưng nếu lỡ con có rớt, thì cũng là chuyện bình thường trong đời học sinh, không gì phải lo buồn, nản chí. Tìm thầy học luyện thi, rồi mình thi lại. Con được thi tới 14 tuổi lận mà. Học là chuyện cả đời. Quan trọng là mình có ý chí học không mà thôi.

Tại sao mình không học luyện thi ở trường tư của ông thầy già ngay bây giờ. Đợi thi rớt mới học là quê lắm, với lại má cũng không có tiền cho mình đi học đâu. Phải tìm cách đi học ngay từ bây giờ, nhưng

cách nào đây ta?

Ba có để cho con mấy cuốn sách, má đang giữ. Nói má đưa cho con đọc. Ba thích nhất là cuốn Cổ học tinh hoa. Nhiều chuyện hay lắm. Con đọc được tới đâu thì đọc, hiểu được tới đâu thì hiểu. Dần dần, sau này lớn lên con sẽ hiểu thêm, biết thêm. Bây giờ biết một, vài năm sau sẽ biết mười. Đọc sách như người bạn tâm tình giúp mình hiểu thấu chuyện hay và dở của cuộc đời và tình người...

Mỗi lá thư ba nó viết đều giống như một lời dạy, nhấn nhủ chuyện trò bằng chữ chứ không bằng lời. Nó thấy thằng Ti, thằng Út đệt... có ba cạnh bên nhưng chưa bao giờ nó nghe ba tụi này nói hay bằng lời trong những lá thư của ba nó. Nhưng dù sao, có ba ở cạnh bên vẫn sướng hơn. Như ba thằng Ti, chở cả đám bằng xe xích lô máy đi ăn ở Chợ Lớn, hay ba thằng Út đệt, dẫn tụi nó đi đá banh. Nếu ở cạnh bên, chắc chắn ba nó sẽ kể cho nó những chuyện hay, hai ba con sẽ nói chuyện với nhau, chứ viết thư thì lâu quá xá là lâu. Nói chuyện với chú Hai Ngon thì cũng được, nhưng chú đi đâu, đi đâu mất tiêu rồi...

Lâu quá, nó chưa nhận được thư ba nó. Nó hiểu nguyên nhân nên không buồn mà cả hai má con chỉ trông ngóng thôi, vì lá thư cuối cùng ba nó cho biết:

Ba sắp chuyển công việc từ Tân Hiệp đi một nơi xa lắm. Nơi này, ba không có điều kiện để viết thư thường xuyên cho con. Ở nhà ráng học. Giúp má con, đừng để má con buồn. Phận làm con cái, nhớ lấy chữ hiếu làm đầu. Không ai có thể thay thế ba má mình được. Ráng lo cho má. Con lo cho má, ba mừng lắm, con trai.

Đọc thư này, nó đã khóc.

Chú thích:

[1] Đã giải tỏa. Còn gọi là cầu chữ U, bắc từ đường Phạm Phú Thứ - Lê Quang Liêm qua bến Bình Đông. (Hiện nay là ngã ba Phạm Phú Thứ - Võ văn Kiệt).

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤ CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 17:

Từ khi “oa-xít” thằng Minh rồi, thằng Chim lại rất thích đi chơi với Mùi. Nhà thằng Chim chỉ cách nhà Mùi có hai căn nên nó thường xuyên gặp anh ta sau khi đi học về. Thằng Chim bị tướng tá cao ráo, to con với lại gương mặt rất đàn ông của Mùi thu phục. Trong đám bạn lóc nhóc của nó, thằng Chim trong thâm tâm chỉ phục thằng Minh nhưng lại luôn ganh tỵ với thằng này. Nó cũng muốn được tụi con nít xóm Ba-ra-dô xem như là đầu đàn. Khi làm quen được với Mùi nó thấy mình có thể bắt chước hình ảnh của anh ta. Thằng Minh chưa có cái oai của một người đàn ông từng trải, tay cầm điều thuốc Ruby, tay kia cầm cái hộp quẹt Zippo, nghiêng nghiêng đầu mỗi thuốc là lướt một cây xanh rờn. Thằng Chim báỉ phục khi thấy Mùi nói những câu vô cùng điệu nghệ về bài bạc - trò chơi mà thằng Chim cũng rất thích. Từ trước giờ nó chỉ biết chơi bầu cua cá cọp, bài cào nhưng bây giờ nó biết thế nào là thùng, sảnh, phé, tứ quý...

Chuyện đó bắt đầu từ một hôm thằng Chim vừa bước ra khỏi nhà thì Mùi kêu nó lại:

- Ê, Chim...

- Dạ.

- Mày mua giùm tao gói Ruby. Hết thuốc lá hồi nào không hay...

Mùi móc túi quần tây đưa cho thằng Chim 16 đồng.

- Sao nhiều vậy anh? Một gói Ruby có 15 đồng hà.

- Tao cho mày một đồng ăn bánh.

Tự dưng được một đồng ăn bánh thằng Chim sướng quá, chạy ra ngoài đầu hẻm, ghé ngay bà già bán thuốc lá mua gói Ruby rồi chạy ù về. Khi về đến nhà thì nó thấy Mùi đang cầm bộ bài chia ra từng tụi rồi chơi một mình. Sau khi đốt điều thuốc, rít một hơi, Mùi hỏi:

- Biết đánh bài không mậy?

- Biết. Em biết đánh bài cào.

- Bài cào là bài dành cho con nít chơi. Chỉ có hên xui, không có suy nghĩ, không biết cao thấp như bài xì-phé.

- Cao thấp, suy nghĩ là sao anh?

- Là... là... thí dụ như bài mày thua người ta nhưng mày có thể thấu cáy để người ta bỏ bài...

- Thấu cáy là sao anh?

- Ừ... ừ... mày chậm tiêu quá. Mày biết phé là gì chưa?

- Chưa, anh.

- Ừ, để tao dạy mày đánh cho vui. Hai con cùng một số, hai con cùng một hình là một đôi, đánh phé người ta còn gọi là phé...

Học bài thì chậm nhưng sao thằng Chim học đánh bạc thì lại rất lẹ. Chỉ trong một giờ đồng hồ nó biết thế nào là phé, là ba con, là thùng [1], là sảnh. Từ đó, mỗi khi rảnh thì nó chạy sang nhà của Mùi để học đánh bài sập xám chường, bài phé mà sư phụ nó không ai khác hơn là Mùi.

Một hôm, khi qua nhà Mùi nó thấy anh ta khá phờ phạc. Miệng liên thiên chữi thề vì bị “thấu cáy” [2], không dám bỏ tiền theo mua nước bài chót. “Tuần này xui quá, thua hoài”. Khi thấy thằng Chim qua nhà, đang nằm, bỗng anh ta ngồi chồm dậy:

- Đi, mày đi với tao.
- Đi đâu anh?
- Xuống nhà Ba Ròm.
- Chi vậy anh?
- Tao đánh gỡ lại. Tuần này xui quá. Tại chị Mùi mày cần nhần hoài...

Mặc vội vàng chiếc áo thun, Mùi đi ra khỏi nhà. Thằng Chim lót lót theo sau. Bỗng dung Mùi khựng lại, rồi quay trở vô.

- Đúng là số xui. Vừa ra khỏi nhà lại gặp bà bầu.

Thằng Chim nhìn ra ngoài con đường hẻm nhỏ. Bóng của chị Hai Hoàn với cái bụng vượt mặt, đang đi lạch bạch.

- Ê, Chim, mày đốt “phong long” cho tao coi.

Theo sự hướng dẫn của Mùi, thằng Chim đốt một tờ giấy báo, hươu khắp người anh ta để xả xui. Sau đó, Mùi bảo thằng Chim:

- Mày nhìn ra ngoài ngõ xem có con mẹ nào đi tới nữa không?

Thằng Chim nhìn ngoài đầu ngõ, báo cáo:

- Đường vắng tanh.
- Vậy thì đi.

Mùi dẫn thằng Chim đến sông bài nhà Ba Ròm. Tư xích lô đang xem bài thấy Mùi liền hỏi:

- Đi xả xui rồi hả?
- Lần này thì mày biết.
- Muốn chơi thì trả tiền thiếu nợ đi cha.
- Mới vô sông đòi nợ xui mậy. Ăn thì tao trả chứ có lo gì, nợ cỡ bạc mà mậy.

Thằng Chim không lạ gì không khí của sông bài. Nó đã từng đứng xem những sông bài tổ chức lộ thiên trong những ngày tết. Những sông bài này chuyên đánh bài cào, bừa, ngẫu hằm [3] thường đông người, có khi lên đến cả chục tụ [4] đến nỗi khi nhà cái chia bài thì phần bài còn lại chỉ còn chừng chục lá. Còn sông bài phé này chỉ có bốn người chơi một cách lặng lẽ, chỉ căng thẳng vào giờ chót, lúc các con bài muốn lật tẩy lẫn nhau.

Thoạt đầu, Mùi đánh thua gần hết tiền. Chỉ còn vài chục đồng đánh cây bài cuối. Mùi chán nản, thở dài, móc thuốc ra hút rồi bảo thằng Chim:

- Mày coi bài dùm tao cây này đi.

Thằng Chim đón lá bài từ người chia bài, bắt chước Mùi, nó lấy con bài “đốt” - con bài hư được dùng để nặn bài, hé hé nhìn, rồi la lên:

- Ách cơ.

Sau đó, thằng Chim kéo tiếp con bài tẩy. Nó cũng nặn bài một cách điệu nghệ. Con bài tẩy cũng là con ách. Như vậy nó được phé ách kiên. Mặt bài lớn hơn tất cả con bài hiện có trên sông.

Ách cơ mặt ngựa, Mùi có quyền kêu đi tiền. Anh ta thấy ra giữa lảng số tiền còn lại:

- Đánh hết tẩy.

Thấy Mùi chẳng còn bao nhiêu tiền, lại gặp vận xui này giờ nên ba con bạc còn lại đều đi tiền theo Mùi. Kéo hết năm lá bài, Mùi được hai đôi. Số vốn còn ba chục đồng bây giờ đã thành trăm một vì đã xâu cho Ba Ròm hết mười đồng.

Thừa thắng xông lên, Mùi đánh liều mạng. Thằng Chim kéo bài, coi bài, còn Mùi chỉ ngồi đó quyết định bỏ bài hay đánh tiếp. Đến khi sông bài tan thì hôm đó Mùi trở thành kẻ gom sông. Trả hết nợ trước còn ăn được hai trăm. Mùi cho Chim 10 đồng. Từ đó, thằng Chim trở thành thần may mắn cho Mùi. Khi nào bài xấu Mùi kêu thằng Chim xem và kéo bài còn bình thường Chim chỉ ngồi châu rìa tính tiền cho y ta vì thằng này tính rợ rất là nhanh. Chỉ cần nhắm một cái là nó biết giữa lảng hiện có bao nhiêu tiền, con bài nào đã ra, con bài nào có khả năng xuất hiện nhiều. Mỗi lần đi đánh bài, Mùi đều kêu thằng Chim đi theo như là một người phù trợ may mắn. Còn Chim, vừa được tham gia đánh bài cùng người lớn, vừa lại được Mùi cho tiền khi ăn bài nên Chim trở thành đệ tử, tay sai, người châu rìa cho Mùi. Một cặp bài trùng lạ lùng!

Từ khi trở thành đệ tử của Mùi, thằng Chim học hành sa sút hẳn đi. Luôn đứng gần đội sổ trong bảng sắp hạng hàng tháng. Thằng Chim cũng xa rời nhóm bạn của nó trong xóm. Con Cường cũng lo khi thấy anh mình như vậy nhưng nó không thể nói được. Còn bọn thằng Minh, khi thấy thằng Chim đi theo Mùi là tụi nó đã không thích. Khi tụ tập gánh nước tại phong-tên, tụi nó nhận xét về Mùi:

- Đàn ông gì mà sống nhờ vợ, mất mặt bầu cua quá.

- Vợ buôn bán cực khổ, đang có bầu mà thằng cha này tối ngày cứ lấy tiền vợ đi đánh bài.

Thằng Ti còn khám phá thêm:

- Thằng chả dê chị Năm Mỏ tụi bây ơi.

- Không biết tại sao chị Mùi lại sợ thằng chả như vậy?

- Ờ, tại chị sợ thằng cha này đăng đi lính Biệt động quân, chi mất chồng đẹp trai.

- Chồng đẹp trai là chồng của người ta.

- Mày nói ngược rồi, sách viết “củi tre dễ nấu mà vợ xấu dễ xài”.

- Thì mình sửa lại một chút cũng đâu có sao!

- Nhưng tại sao thằng Chim đi theo thằng cha Mùi mút chỉ cà tha [5] như vậy, hông biết?
- Ủ, tại nó ham đánh bài. Mày không nhớ cái vụ nó đánh bầu cua không nhờ tui mình gạt thằng Són thit heo bán mấy cái phiếu bánh mì thì bây giờ nó lúta rồi. Cờ bạc là bác thằng bần mà sao thằng này ham quá hông biết.
- Tao nghi có ngày nó bị lính bắt quá.
- Bữa nào lính cảnh sát xét nhà bắt quân dịch, tao chỉ cho cảnh sát bắt thằng chả cho rồi.
- Không được mầy. Tội nghiệp chị Mùi mậy. Lỡ thằng chả ra trận mà chết thì chị Mùi mất chồng, còn mầy thì mang tội suốt đời.
- Tội gì?
- Thì tại mầy thằng chả mới bị bắt, rồi ra trận, bị bắn chết.
- Tại thằng chả không né đạn làm chi?
- Ra trận né đạn sao được mậy. Đạn thấy mình chứ mình đâu có thấy đạn. Nếu mầy không chỉ thì thằng chả đâu có bị bắt mà không có bị bắt thì đâu có ra trận mà không có ra trận thì đâu bị bắn chết, không phải sao?
- Tại... tại... tao ghét thằng chả cứ bắt thằng Chim theo hầu đi đánh bài.
- Tại thằng Chim mầy ơi... Tại nó không kiếm lòng mình được.

Thỉnh thoảng tui nó cũng rủ thằng Chim đi xem chớp bóng. Nhưng thằng Chim, lúc này, thấy chớp bóng không hấp dẫn bằng lật tẩy bài của nhau. Thế rồi, tình bạn của nó với mấy thằng trong xóm nhạt dần. Đi học về, nó quăng cặp lên bàn, rồi chạy ngay qua nhà Mùi. Nếu có Mùi ở nhà thì nó cùng đi với Mùi qua nhà ông Ba Ròm. Còn nếu không có anh ta ở nhà thì nó thừa hiểu là Mùi đã có mặt ở nhà Ba Ròm rồi và nó tự động đi thẳng đến sòng bài. Ở đây, nó được ăn đĩa cơm tấm sườn, bì chả hay xiu mại tùy bữa, được uống cà phê đá do Mùi bỏ tiền ra đãi. Đôi lúc nó còn được Mùi nhờ đốt dùm điều thuốc thơm Ruby mà lúc đầu nó thấy đắng nghét, còn bị ho sặc sụa còn bây giờ thì lại thấy thích. Nó cảm thấy đi với Mùi nó được nhiều thứ mà tui thằng Hải, thằng Ti, Út đẹt không có. Bây giờ tui nó vẫn còn đánh bài ăn vỏ bao thuốc lá thì đúng là hết sức con nít! Đi chơi với tui thằng Minh, thằng Ti... thì sức mầy mà trở thành đúng điệu một cây. Bây giờ nó đã trên cơ thằng Minh nhiều. Thằng Chim cảm thấy mình oai hơn thằng Minh - vốn được tui bạn ngầm xem là “đầu đẳng”. Trong lớp, thằng Minh dù không làm liên toán trường nhưng vẫn có tín nhiệm với bạn bè vì sự thông minh, đôi khi lấu cá của nó. Mấy thằng học trò con nhà giàu như thằng Són, thằng Vân... đều ngán thằng này. Thằng Minh chưa hề đánh lộn với một thằng nào nhưng đứa nào cũng ngán lý lẽ của nó. Mở miệng ra thì nói chuyện trong sách như là quân sư. Chuyện gì của mấy thằng trong xóm Ba-ra-dô đều do thằng Minh giải quyết. Thằng Chim biết mình to con nhứt trong đám, mặt mày lại khá bặm trợn nữa, dù nhiều lần đã dám nghinh chiến với tui xóm Chùa để bênh tui thằng Ti, Út đẹt vậy mà mấy thằng này vẫn coi nó tầm thường. Đi chơi với Mùi, học được chuyện của mấy tay chơi người lớn, của mấy tay bài bạc thế nào cũng làm nó oai hùng hơn thằng Minh trong mắt tui nhỏ xóm Ba-ra-dô.

Chú thích:

[1] Năm con bài bất kỳ cùng một nước. Thí dụ: năm con bài hai, năm, bảy tám, mười cùng nước rô. Thùng lớn hơn sảnh. Sảnh lớn hơn ba con, ba con lớn hơn phé (đôi).

[2] Chơi xỏ, chơi khăm. Trong bài phé, người có bài nhỏ lừa được người có bài lớn hơn bài mình phải

bỏ cuộc.

[3] Tên các cách chơi bài. Bài cào chơi ba lá, bừa bốn lá và ngẫu hăm năm lá.

[4] Mỗi tụ là một tay chơi bài đặt tiền.

[5] Quá sức, ngoài mức tương tượng.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 18:

Khi thằng Minh vừa đồ xong hai vi bánh bèo để chiều má nó đem bán ở bến xe đò Chợ Lớn liền nghe tiếng chuông xe đạp leng keng ngoài cửa trước. Thằng Long mập đang ngồi trên chiếc xe đạp, nói vọng vào:

- Ê, đi coi hát bóng mập.

- Tuồng gì?

- Giặc nút áo [1], tuồng này hay lắm mập. Có mấy thằng con nít đánh nhau. Thằng nào thua bị tụi nó cắt hết nút áo...

- Tụi nó lấy nút áo đem bán hả?

Tới đây thì Long mập bí:

- Ô... ơ... tao cũng không biết nữa... Coi phim thì biết liền chứ gì.

Đang buồn, cô đơn vì không ai chơi với mình, được thằng Long mập rủ đi coi hát bóng thì còn gì hơn. Thằng Minh liền nhảy tót lên bọt-ba-ga ngồi. Thằng Long mập cầm đầu cầm cổ đạp xe đi.

Rạp chiếu bóng Tân Lạc, nằm trên đường Hậu Giang, vừa mới sửa chữa xong nên rực rỡ và tráng lệ vô cùng. Trước mặt tiền rạp, những dây bóng đèn xanh đỏ chớp tắt liên tục. Phía trên là một tấm bảng quảng cáo thật to, vẽ những cảnh trong phim Giặc nút áo cùng dòng chữ “phim màn ảnh đại vĩ tuyến” vô cùng bắt mắt. Chỉ nhìn hình mấy thằng nhỏ tay nắm lưng quần, tay cầm ná thun là khán giả muốn mua vé vào xem rồi. Các rạp chiếu phim lớn nhỏ đang tận dụng hình ảnh trên tấm bảng quảng cáo to treo trước cửa rạp để lôi kéo khán giả. Hình ảnh những tài tử hoặc cảnh đánh nhau theo nội dung phim được phóng to bằng nét vẽ sinh động, phóng khoáng và có phong cách riêng của từng họa sĩ. Mỗi rạp thuê một họa sĩ riêng chuyên vẽ quảng cáo phim cho mình. Chỉ những rạp chiếu bóng lớn mới dám thuê họa sĩ thứ thiệt vẽ. Đã qua cái thời hình ảnh nhạt nhòa trên những tấm quảng cáo tù mù, loang lổ màu sắc vì nước mưa làm nhòe nhoẹt. Chủ rạp Tân Lạc cũng chịu bỏ tiền thuê họa sĩ thứ thiệt để vẽ quảng cáo phim để không hổ danh là rạp chớp bóng lớn nhất khu vực Chợ Lớn. Rạp Tân Bình gần cầu Cây Gõ, chuyên hát cải lương và chiếu phim Ấn Độ bây giờ đã xập xệ, không còn là đối thủ xứng tầm của rạp chiếu bóng Tân Lạc.

Thằng Long, tay dứt túi quần, tự tin đi lại quây bán vé. Một phong thái mà chưa bao giờ thằng Minh học được bởi vì trong túi nó ít khi có tiền để chơi sang như vậy. Phía trước quây khán giả sắp hàng dài chờ đến lượt mình. Thằng Minh, trong khi chờ thằng Long mập mua vé, đưa mắt rảo nhìn chung quanh một lượt. Với cặp mắt của dân chuyên đi xem hát cộp, thằng Minh nhìn thấy mấy thằng lỏi trạc tuổi nó đang đứng châu rìa chờ xem cặp thanh niên nam nữ nào không dẫn theo trẻ con, tụi nó liền xáp đến nhờ họ dẫn vào. Bọn thằng Minh đã từng giờ trò này nhiều lần đến nỗi nhân viên gác cửa nhẵn mặt tụi nó. Nếu đứa nào tìm được người dẫn vào thì nhân viên gác cửa cũng cho qua vì nội quy rạp quy định hai vé người lớn được dẫn kèm một trẻ em. Tụi nó biết như vậy nên cứ đứng châu rìa trước quây vé chờ vận may.

- Mấy tìm được người dẫn vô chưa?

Thằng Minh giật mình. Thằng Ti đột ngột đứng trước mặt nó. Không hiểu thằng Ti sẽ nghĩ gì khi thấy nó đi với thằng Long mập nên thằng Minh chỉ trả lời ngập ngừng:

- Tao... chờ... người quen... dẫn...

- Tao đứng này giờ không thấy ai. Hôm nay tưởng chắc hay lắm nhưng không thấy ai đi một mình hết.

- Hay là tụi mình về... để hôm khác tụi mình đi coi lại.

Thằng Minh hy vọng là thằng Ti sẽ bỏ về theo đề nghị của nó nhưng thằng này vẫn không thay đổi ý định:

- Chỉ có hôm nay là tao rảnh. Kệ ráng đứng một hồi nữa xem sao...

Nói xong thằng Ti đi lại mấy lồng kính có dán ảnh giới thiệu những cảnh trong phim để xem cho đỡ ghiền. Thằng Minh đi lại gặp thằng Long mập đang đứng ở quầy mua vé:

- Mấy mua vé được chưa?

- Được rồi. Chuẩn bị đi vô coi.

- Mấy đi vô trước đi. Tao chờ gặp người quen chút.

- Thôi, tao với mấy vô cùng lượt.

- Mấy không vô giữ chỗ, coi chừng tụi nó giành chỗ của mình.

- Ừ hé...

- Mấy cứ đưa vé cho tao, lát nữa tao vô mình ên.

Thằng Long mập đưa cho nó một vé rồi nôn nóng đi lại cửa soát vé vào rạp. Chỉ chờ có thế, thằng Minh cầm tấm vé vào cửa đi tìm thằng Ti. Nó thấy thằng này đang lơ ngơ đi theo một cặp thanh niên nam nữ và đang òn ỉ:

- Anh chị... dẫn giùm em vào rạp nhe...

Chàng thanh niên lắc đầu quây quây:

- Không được đâu mấy, nhỏ...

Thằng Ti tiếp tục nài nỉ:

- Anh chị cứ dẫn em vào đi, không sao đâu... Người ta cho dẫn con nít vào rạp mà...

Thằng Minh nghe thằng Ti nói mà phát thấy cười. Hàng ngày, tụi nó nói thằng này là con nít thì nó không hề chịu nhưng khi xin người ta dẫn vào rạp hát thì nó nhận mình là con nít nghe ngọt xót.

Thằng Ti nắm tay người thanh niên như người nhà, mánh lối mà tụi nó thường áp dụng khi đi xem hát lậu. Khi đông khán giả sắp hàng trước cửa vào rạp, lợi dụng lúc người soát vé sơ ý, tụi nó nắm vạt áo của khán giả như là người trong gia đình. Nhiều khi trò này cũng qua mắt được người soát vé nhưng nếu xui thì bị lãnh bạt tai, đá đít như chơi. Thằng Minh cũng đã từng lãnh nhiều cú này rồi.

Người thanh niên vụt tay thằng Ti ra. Thằng này vẫn bình tĩnh, không tỏ vẻ gì xấu hổ vì tụi nó đã quá quen với những tình huống phũ phàng như vậy. Nó lại bỏ hai người này, mắt lướt nhanh tìm “quối nhân” khác. Thằng Minh bước lại, vỗ vào vai nó:

- Mày coi không tao dẫn mày vô.

- Xạo, cái mặt mày còn chưa có ai dẫn vô...

Thằng Minh cầm tấm vé trên tay phát phát:

- Cái gì đây, coi cho kỹ đi con.

- Ờ... ờ... ở đâu mày có vậy?

- Tao mới lượm được.

- Ngon há.

Thằng Minh nắm tay thằng Ti lại cửa đi vào rạp. Người soát vé, mặt mày bặm trợn chặn lại:

- Vé đâu, hai thằng ôn hoàng hột vịt lộn kia?

Thằng Minh hiên ngang đưa tấm vé.

- Ủa, sao có một vé vậy? Hai thằng phải hai vé.

- Thôi mà huynh cho tụi em vào đi.

- Sao cho tụi bây vào được? Mỗi vé là một ghế. Hai thằng tụi bây vô một vé, giành chỗ ngồi của người khác sao?

- Dạ, hai thằng em ôm nhau, em thề là hai đứa sẽ ngồi chung một ghế.

- Ghế nhỏ lắm, tụi bây ngồi gầy ghế hết sao?

- Dạ, tụi em sẽ thay phiên thằng đứng, thằng ngồi.

- Không được, đi ra.

Thằng Ti thấy rằng không thể năn nỉ thằng cha gác cửa hắc ám này nữa nên tự động bước ra khỏi cửa ra vào vì nó biết vé này là vé của thằng Minh. Nhưng bất ngờ, thằng Minh đẩy thằng Ti vào và đưa vé cho nó.

- Mày vô coi đi. Một lát nữa tao vô.

Thằng Ti ngạc nhiên:

- Ủa, vé của mày mà.

- Miễn là tao vô được thì thôi. Mày lộn xộn quá.

Người soát vé giục:

- Có vô thì vô lẹ lên, còn để người khác vô nữa...

Thằng Ti cầm vé đưa cho người soát vé rồi đi nhanh qua khỏi cánh cửa, còn thằng Minh thì thò thân bước ra ngoài. Nó đi lòng vòng trong khuôn viên tiền sảnh của rạp hát để chờ thằng Long mập khi phim chiếu hết suất. Thằng Minh nhìn cách xây dựng của rạp Tân Lạc thì nó biết rằng cơ may để đi xem hát cộp như đã từng xem ở rạp này không còn nữa. Khi mà rạp còn xập xệ thì tụi nó thường leo tường nhảy vào

ngõ bên cửa hông của rạp. Nơi này là khu vực để xe đạp, gắn máy, nhân viên rạp đi vào làm việc. Tụi nó chỉ cần đi vào cánh cửa thoát hiểm bên hông khi phim đang chiếu là không có nhân viên soát vé nào có thể phát hiện. Một thằng xung phong đi trước, khi không thấy nhân viên bảo vệ liền mở cửa cho cả bọn cùng vào. Có lần, vì ý y nên tụi nó bị gài bẫy. Khi cả bọn hí hửng mở cửa hông chui vào thì bị bảo vệ rạp “lượm” từng đứa một. Sau trận “phục kích” này, bọn thằng Minh cách chuyện leo tường một thời gian. Phần nữa là phía trên bờ tường đã bị chủ rạp cho giăng một hàng rào dây kẽm gai thấy bất ổn.

Khi vào được phòng xem rồi, tụi nó rất tự nhiên như người có vé, đi tìm bất cứ ghế nào còn trống là đặt dít vào. Vì tất cả ghế trong rạp đều đóng bằng gỗ nên trước khi ngồi tụi nó phải lấy tay thám thính xem là có chiếc đinh nào lòi ra, bị trét keo cao su. Tụi nó phải nhìn xuống đất hoặc hít hít mũi để ngửi xem có thằng nào đã đái bậy trong khi xem phim không? Chính tụi nó cũng thường ngồi đái tại chỗ do không muốn đi vô cầu tiêu vì phim đang hấp dẫn, và phần nữa là cầu tiêu quá hôi. Hôi còn hơn vũng nước đái của bọn nó hoặc của những thằng nhóc xem suất trước để lại.

Đã đi xem hát cộp mà tụi nó lại quên thân phận, cứ tưởng ngồi được xuống ghế - dù là ghế gỗ là ngang hàng với các khán giả mua vé hẳn hoi. Tụi nó cứ tha hồ la hét, kể cả chỉ huy các nhân vật trong phim theo ý tụi nó - bắt kể chuyện phim ra sao. “Ê... chạy đi, nó bắn mầy kia..”

Mặc dù tụi nó biết rằng nhân vật trong phim sẽ bị bắn nhưng tụi nó vẫn báo động kiểu như vậy. Nhất là khi người “bên mình” đang bị mầy thằng “nịnh” đánh cho tơi tả.

“Có thằng sau lưng kia... coi chừng... sao ngu quá vậy mậy..”

Khi “phe mình” đánh thắng “phe tụi nịnh” thì tụi nó vỗ tay hoan hô um trời. Tụi nó đi xem phim mà người ta cảm tưởng như là tụi nó đang coi đá banh, đang ngồi trên khán đài mà chỉ đạo cầu thủ. Hoan hô khi cầu thủ đá hay, chửi thề khi cầu thủ đá dở, hướng dẫn cầu thủ “... đưa banh... lẹ lên... tạt cánh trái... ngu quá, chạy lẹ lên...”

Trong suốt chiếu phim có tụi nó xem thì không hề có sự im lặng. Hình như cái hay của bộ phim không phải do tình tiết mà là bởi tiếng ồn do tụi nó tạo ra. Tiếng ồn - ngoài sự vỗ tay, la hét, huýt sáo, chửi thề còn được hỗ trợ bằng tiếng đập của những chiếc ghế gỗ. Mỗi khi phim dứt, mà điều này luôn xảy ra vì những rạp nhỏ trong khu vực Bình Tiên thường chiếu lại phim cũ, tụi nó kéo phần thân ngồi của chiếc ghế gỗ đập lên, đập xuống rầm rầm. Nếu chủ rạp nghe được thì sẽ tiét đứt ruột cho những chiếc ghế gỗ bị tụi nó “sát thương”, sút cán, gãy gọng, thân ghế lặc lè. Rạp đã nhỏ, ghế đã cũ mà tụi nó cứ đập kiểu đó nên không còn hàng ghế nào còn nguyên vẹn. Có chăng là những chiếc ghế ở phía cuối rạp - nơi ít khi tụi nó được léo hánh [1] tới vì tiền vé cao, đứa nào ngồi vào những hàng ghế này thì bị nhân viên soát vé hỏi thăm sức khỏe liền.

Thằng Minh nhìn bộ mặt mới của rạp Tân Lạc, tự hỏi không biết chủ rạp đã thay đổi những hàng ghế gỗ chưa? Phim có bị dứt khi chiếu nửa chừng hay không? Hoặc còn tình cảnh là khi đang xem phim ngon trớn giữa chừng thì cúp điện tối om, trong rạp nóng như lò bánh mì? Đáng lẽ, bữa nay nó trở thành khán giả được ngồi hàng ghế “vinh dự” mà chưa bao giờ nó được bén mảng tới. Nó cầu mong được mấy thằng cha nhân viên rạp đến soát vé để nó chộc quê mấy “giả” một bữa, trả thù cho sự sợ hãi từ trước đến nay. Nhưng nó lại gặp thằng Ti. “Thôi để nó xem rồi nó kể lại cho mình nghe cũng được...”

Bỗng nó giật mình vì có một bàn tay vừa đặt vào lỗ tai trái của nó nhéo nhẹ. Nó quay lại và sững sờ khi nhìn thấy một khuôn mặt hết sức thân quen...

Chú thích:

[1] Léo hánh: lai vãng, bén mảng.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 19:

Dù cho có dàn ghế mới, những hàng ghế phía sau thì còn được bọc nệm đang hoàng, nhưng trong mắt của thằng Ti, rạp vẫn còn cái không khí cũ kỹ của những ngày xập xệ. Những cây quạt trần, dù mới được thay nhưng cũng không thể xua đi cái nóng, dù loại mùi mồ hôi người cộng với mùi dầu thơm, bi-dăng-tin [1] nồng nặc làm cho không khí trở nên đặc quánh cái mùi đặc trưng của những rạp hát dành cho giới bình dân. Chính vì vậy thằng Ti cảm thấy dễ chịu, một cảm giác gần gũi, không xa lạ khi bước vào những rạp hát khác.

Có lần nó được chị Lài dẫn đi xem phim cùng với anh Tài làm nghề bó chổi ở xóm trên. Nó được đi theo vì chị Lài không muốn đi xem chớp bóng một mình cùng với anh Tài vì chị ấy thấy “hoi... kỳ... kỳ”. Hôm ấy, anh Tài diện thật keng. Tóc chải bi-dăng-tin bóng mượt, nằm ép sát xuống gần đến da đầu mà tụi thằng Minh chọc “con ruồi đậu trên tóc anh Tài phải chống gậy”. Anh mặc cái quần ống túm may bằng vải hiệu Terylen chặt bó, lộ rõ hai cái chân như hai cây sậy. Anh Tài khoe với tụi nó là cái quần này may ở Minh Tay-lo bằng tiền công nửa tháng bó chổi của anh. Tụi nó chọc “Minh tây lo nhưng tiền thì Tài lo”. Đây là cái quần vía, dùng để đi ăn nói và “cua ghê” [2]. Còn cái áo cánh dơi, vạt bầu, dài gần tới đầu gối thì rực một màu tím với hình những cánh hoa hồng màu đỏ chói chang. Nó thấy anh Tài cười, nụ cười khoe cả một hàm răng mọc rất trật tự, nhưng lại vô cùng rạn rở. Đi với chị Lài thì phải ăn mặc thật keng, xem chớp bóng ở rạp Lê Ngọc [3] ở đường Tổng Đốc Phương, xeo xéo rạp cái lương Thủ Đô và rạp chiếu bóng Đại Quang Minh, có máy điều hòa mát như đang ở Đà Lạt thì mới là đúng điệu. Mặc dù sự đúng điệu này làm anh Tài phải méo mặt. Và trong sự méo mặt này có tính kèm thêm sự có hao tổn cho thằng Ti. Một vị khách không mời nhưng rất quan trọng trong buổi xem chớp bóng. Vì không có nó thì chị Lài sẽ không dám đi cùng anh Tài. Đau xót cho tiền một cái vé bỏ ra nhưng lại được đi xem phim cùng người đẹp để thỏa lộ tâm tình anh Tài ta phải chấp nhận mà thôi. Ưc lắm, Tài ta chỉ nói trong lòng “Một lần thôi nhe mậy!”.

Trong rạp hát, thằng Ti vừa xem phim vừa rình rình theo dõi. Nó chỉ thấy anh Tài ngồi nặn mụn trong khi chị Lài ngồi lặng lẽ cắn hột dưa mắt nhìn thẳng lên màn bạc. Làm như mụn chỉ mọc trong rạp hát bóng hay là trong rạp hát bóng thì dễ nặn mụn, nó chẳng biết nhưng thấy anh Tài cứ nặn mụn đến muốn lũng cái mặt luôn. Thằng Ti không biết rạp Lê Ngọc cho cái máy gì chạy mà lạnh rưng rưng. Chắc tại vì vậy nên nó thấy ai đi xem phim đều ăn mặc thật diện. Diện cỡ anh Tài cũng không bằng một số cặp khác. Nhìn chung quanh không có khán giả nào ăn mặc lèo tèo như nó. Mặc dù hôm nay, được biết là sẽ đi coi chớp bóng ở rạp hát sang trọng nó cũng đã cố gắng diện hết cỡ. Nhưng quần áo nó vẫn cũ mèm so với những đứa trẻ béo tốt đi cùng với anh chị hay cha mẹ. Họ còn xức cả dầu thơm. Thơm tới mức muốn nghẹt mũi. Nhưng điều chán nhứt trong cái rạp hát này là sao im lìm quá. Đi coi phim mà ngồi im lặng như ngồi nghe các ông mục sư người Tàu giảng đạo mỗi buổi sáng chủ nhật thì quá chán. Ngồi trong lớp học chưa chắc đã im lặng như đi coi hát trong rạp này. Bởi đi coi hát bóng mà không la hét thì không có thích. Nếu không la thì làm sao phe ta biết mấy thằng phe địch đang chuẩn bị đánh lén. Làm sao báo động cho thằng hiệp sĩ mù biết là đằng sau lưng “nó” có thằng hiệp sĩ cụt tay đang núp sau tảng đá. Không la hét làm sao chủ rạp biết phim đang dứt mà nổi lại cho lẹ. Chưa nói là xem phim ở rạp này khi mắc đái nó phải đi vào phòng vệ sinh chứ không được ngồi tại chỗ vừa xem phim vừa sè sè cho sướng con “chim”.

Bước vào rạp Tân Lạc này, dù cho chủ rạp có quảng cáo là mới sửa chữa tối tân nhất khu vực Chợ Lớn, thằng Ti thấy như nó vẫn đi xem chiếu bóng của rạp này ở thời kỳ “xập kỷ ninh” [4]. Chen chúc, chửi thề, la hét, chộn rộn đi kiếm ghế. À, mà phải đi kiếm ghế ngồi chứ. Thằng Minh đưa cho nó cái vé giá năm đồng lận. Không phải đi coi hát lậu như mọi khi. Phải kiếm chỗ ngồi cho ngon để một hồi la cho sướng miệng.

Thằng Ti cầm tấm vé lò dò tìm hàng ghế chữ T - hàng ghế thuộc loại “thượng hạng” nằm gần những hàng ghế sau cùng. Đi coi hát cải lương, hàng ghế này thuộc loại ghế hạng “cá kè” [5] nhưng khi đi coi chớp bóng thì nó thuộc loại gần như thượng hạng vì ở xa màn ảnh, coi đỡ chói mắt hơn khi ngồi ở những dãy ghế đầu. Không ngờ hôm nay thằng Minh được tổ đãi sao mà dám chơi sang, lượm được cái vé mắc tiền như vậy!

Đến gần số ghế của nó thằng Ti chợt bất gặp thằng Long mập đang ngồi và một tay giữ thật chặt cái ghế còn trống bên cạnh không cho một thằng khác đang định ngồi vào. Thấy cái ghế mà thằng Long mập đang giữ chính là cái ghế của mình, thằng Ti liền quay người đi một mạch lại anh nhân viên soát vé đang đứng ở cuối rạp. Nó đưa tấm vé cho anh ta và nói:

- Anh ơi ghế của vé này ở đâu vậy anh?

Anh soát vé đưa tay cầm cái đèn pin, chỉ về hàng ghế thằng Long mập đang ngồi. Thằng Ti nói thêm:

- Em sợ ghế của em có ai ngồi lộn rồi, anh dẫn em lại chỗ đó giùm...

Anh soát vé cần nhân:

- Cũng mấy thằng đi coi hát cộp nữa. Không có vé mà giành chỗ ngồi của người khác. Đi theo tao...

Nói xong, anh ta quày quả đi lại hàng ghế của thằng Long mập. Vừa đến, anh ta hỏi thằng Long mập:

- Vé của mày đâu, nhớ?

Thằng Long mập móc trong túi áo, đưa ngay tấm vé. Anh nhân viên soát vé cầm đèn pin rọi vào tấm vé để xem và trả lại ngay cho thằng này. Sau đó, anh ta quay qua thằng nhỏ đang ngồi chiếm ghế của thằng Ti, không nói tiếng nào, anh ta chỉ xòe bàn tay ra hiệu. Thằng kia ngần ngừ một lát rồi bỏ đi.

Thằng Long mập nhìn thằng Ti ngỡ ngàng. Nó hỏi thằng Ti:

- Ủa, chỗ này là của thằng Minh mà. Nó đâu rồi?

Bây giờ đến lượt thằng Ti ngạc nhiên. Té ra vé này là của thằng Minh đi cùng thằng Long mập mà thằng Minh lại nhường cho nó. Thằng Ti ngập ngừng nói:

- Thằng Minh đưa cho tao. Nó nói tí xíu nữa nó sẽ vô vì nó đang chờ bạn. Hay là để tao ra ngoài đưa lại vé này cho nó vô.

Thằng Long chợt hiểu là thằng Minh đã nhường vé cho thằng Ti nên nói:

- Vậy thì mày ngồi đây đi, để tao ra ngoài tìm nó.

Thằng Long mập đi đến chỗ cửa soát vé ra vào, xin người gác cửa cho nó đi ra ngoài. Nó dự tính là sẽ mua cho thằng Minh vé khác. Nó đưa mắt nhìn một vòng nhưng không thấy bóng dáng thằng Minh đâu. Nó lẩm bẩm trong miệng “Ủa, thằng này đi đâu vậy kia?”.

Chú thích:

[1] Sáp thoa tóc dành cho đàn ông.

[2] Cưa (tán) gái.

[3] Nay là đường Châu văn Liêm. Đã giải tỏa.

[4] Thập kỷ niên (mười mấy năm), ý nói đã quá cũ.

[5] Hạng chót, ngồi cuối rạp. Khán giả ngồi ở hàng ghế cuối phải ngóng cổ mà nhìn lên sân khấu như cá kèo ngóc đầu lên khỏi mặt nước để thở.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 20:

Một gương mặt quen thuộc. Một nụ cười. Vẫn cái nụ cười ấm áp. Một cặp mắt hiền từ đang nhìn nó. Thăng Minh kêu như reo: “Chú Hai”.

Trước mặt Thăng Minh không ai khác hơn là chú Hai Ngon. Chú Hai Ngon của xe chiếu bóng thùng với những phim cũ xì, hay đứt và hết điện bình. Chú Hai Ngon đã giúp cho tụi nó những buổi sáng vui bởi những cao bồi, “sê-ríp” hay nàng Bạch Tuyết và Bảy chú lùn. Chú Hai Ngon “ngon lành” khi dẫn Thăng Minh đi ăn hủ tiếu mì Hải Ký ở dốc cầu Bình Tây. Rồi đột nhiên chú biến mất như người tàng hình.

Chú Hai Ngon xoa đầu nó:

- Cha, lâu quá không gặp lớn bộn rồi!

Thăng Minh cười toe toét, nó nắm tay chú giật giật:

- Lúc này chắc chú ngon lành rồi há.

Chú vò vò cái đầu:

- Lúc này tao làm lớn hơn hồi trước một chút, hơi hơi ngon chứ chưa ngon lắm. Mày đi coi chớp bóng phải không? Phim này hay lắm...

Thăng Minh hơi cà lăm:

- Con... con...

Chú Hai Ngon cười:

- Bộ không tiền mua vé, định xin ai dẫn vô hả?

- Dạ... Chú cũng định đi coi tuồng này hả?

- Tuồng này tao coi nhiều lần rồi.

- Vậy chứ chú đi đâu đây?

Thăng Minh cảm thấy chắc không vào xem phim được nên định kéo dài câu chuyện cho qua thời giờ, cũng như xem chừng có cặp trai gái nào vào rạp vào giờ chót không. Thỉnh thoảng nó cũng gặp “quới nhon” vào những giờ phút bất ngờ.

- Tao đi coi phim.

- Hả, chú đi coi phim hả? Mua vé chưa?

- Tao không có tiền mua vé, định đi coi cộp.

Thăng Minh toét miệng cười:

- Vậy thì con với chú đứng ngoài này coi hình rồi tưởng tượng ra phim đang chiếu cảnh gì hé...

Lúc ấy, một anh gác cửa, mặt rỗ hoa mè đi lại hướng chú Hai Ngon. Thằng Minh nắm tay chú vì nó biết thằng cha này khó chịu lắm. Có lần, nó được một người xem phim dẫn vào nhưng thằng cha này nhứt định không cho. Đồ khó chịu, bởi vậy cái mặt rỗ lưng lỗ chỗ. Mà không biết vì mặt rỗ nên anh ta khó chịu hay vì khó chịu mà bị mặt rỗ không biết?

- Sao chú Hai không vào đi? Sắp tới giờ chiều rồi.

Thằng Minh lúng búng. Nó không tin vào lỗ tai mình nữa.

Sao thằng cha này lại nói chuyện lễ phép với chú Hai vậy kia? Nhưng mà có phải thằng cha nói chuyện với chú Hai Ngon không? Nó đảo mắt nhìn chung quanh chỗ nó đứng. Chỉ có nó và chú. Như vậy chắc chắn là y ta nói với chú rồi.

Chú Hai Ngon nắm tay nó:

- Mày coi phim này không, hay lắm.

- Nhưng đâu có ai dẫn con vô đâu. Nãy giờ con đứng chóc góc ngoài này.

- Vậy thì đi vô với tao.

- Theo chú... chú có vé hả?

Không trả lời, chú Hai nắm tay nó đi lại cửa vào rạp. Thằng Minh giật mình chưa kịp định thần thì đã thấy mình đang đứng ở trong phòng xem phim.

Chú Hai Ngon hỏi nó:

- Lên lầu chơi với tao không?

- Chơi cái gì ở trên?

- Hỏi nhiều quá. Thì cứ theo tao rồi biết.

Nó đi theo chú Hai Ngon lên lầu. Coi chiếu bóng mà ngồi trên lầu thì thuộc loại số dách rồi vì vé trên lầu mắc hơn vé dưới nhà. Sao mà chú Hai Ngon ngon vậy ta? Thằng Minh tự hỏi.

Nhưng chú Hai Ngon lại không kiếm ghế ngồi mà ông ta lại dẫn nó đi tuốt lên một cái phòng trên cùng. Nó đọc được mấy chữ: Phòng máy chiếu, không phận sự cấm vào. Chú Hai Ngon thò tay vào túi quần, lấy ra một chùm chìa khóa rồi chọn một cái mở cửa phòng. Thằng Minh kêu lên một cách thần phục:

- Ô... trời ơi... chú Hai...

Chú Hai Ngon nhìn thằng Minh cười:

- Vô phòng máy chiếu của tao chơi mậy, nhỏ!

Cửa phòng máy chiếu vừa mở, đập vào mắt nó là một cái máy màu đen, to đùng đặt chính giữa căn phòng. “Con quái vật” khổng lồ này có cái ống kính dài chĩa qua một cái lỗ trống, vuông xuyên qua tường. Nó nhón gót nhìn vào cái lỗ này thì thấy toàn bộ khung cảnh chung quanh phòng xem phía dưới lỗ nhỏ những con người đang ngồi hoặc đang đi lại. Nó đưa mắt nhìn chăm chú tìm xem trong đám lỗ nhỏ đó có thằng Long mập, thằng Ti hay không? Nhưng bị giới hạn bởi tầm mắt nên nó chẳng thấy thằng nào cả.

Biết nó đang tò mò, chú Hai Ngon giải thích:

- Ánh sáng từ ngọn đèn trong máy đi xuyên qua lỗ tường này chiếu phim lên màn ảnh.

- À... à...

Thằng Minh nhớ lại cái hộp chiếu phim mà nó đã tự chế theo bài học trong sách khoa học thường thức: chỉ cần một đoạn phim chiếu qua đèn là sẽ hiện hình lên màn ảnh.

- Sao chú chưa chiếu phim đi?

- Sao chiếu được? Phim chưa chạy tới.

Thằng Minh đưa mắt nhìn những chồng phim được đặt trong những hộp tròn, to được đặt khắp trong phòng chiếu. Hiểu ý, chú Hai Ngon nói:

- Phim này chờ chạy đi. Quên nữa, mày không biết để tao cắt nghĩa cho mày nghe. Một phim mới, tỉ dụ như phim Giặc nút áo này nè, chia thành nhiều bảnh phim đựng trong hộp thiếc tròn.

Thằng Minh chỉ những hộp phim đang nằm rải rác trên sàn nhà:

- Mấy cái hộp này kêu là bảnh phim hả chú?

- Ủ, để tao nói tiếp, mày ưa nhảy vô họng tao quá. Tỉ dụ như phim này có chín “bảnh” dành cho ba rạp cùng chiếu thì chủ phim cho rạp Tân Lạc chiếu ba bảnh 1, 2, 3; rạp Long Vân chiếu ba bảnh 4, 5, 6; rạp Phi Long - Xóm Củi chiếu ba bảnh cuối. Sau khi rạp Tân Lạc chiếu hết ba bảnh 1, 2, 3 thì thằng chạy phim sẽ chở ba bảnh 4, 5, 6 từ rạp Long Vân về cho rạp Tân Lạc. Sau đó thằng chạy phim sẽ lấy ba bảnh phim 1, 2, 3 chở về rạp Phi Long, chở ba bảnh phim 7, 8, 9 từ rạp Phi Long về cho rạp Long Vân. Cứ xoay tua như vậy. Thằng chạy phim phải canh giờ để chở phim từ rạp này qua rạp kia cho đúng xuất chiếu. Mỗi khi gặp chuyện gì trục trặc trên đường chạy phim thì khán giả phải ngồi chờ vì “lý do kỹ thuật”...

- Chú nói gì khó hiểu quá...

- Mày có cái đầu chậm tiêu. Nói vậy mà cũng không hiểu.

Có tiếng chân đá vào cửa phòng chiếu. Chú Hai Ngon đi nhanh ra mở. Một cậu bé, trạc mười lăm, mười sáu tuổi, gương mặt nhễ nhại mồ hôi, đầu đội nón bê-rê hướng đạo sinh khệ nệ ôm bảnh phim vào phòng.

- Sao tới trễ vậy mậy?

Thằng nhỏ kia gạt mồ hôi từ trán đang chảy thành từng giọt, trả lời trong hơi thở đứt quãng:

- Con đạp xe chạy gần chết. Rạp Long Vân bữa nay cúp điện giữa chừng. Phải đến mười lăm phút sau mới có điện. Mấy bảnh 7, 8, 9 đâu chú, để con chạy cho kịp phim. Phim này hay, khán giả đông nên chủ rạp thấy phim chạy trễ lo quá xá, cứ dè con ra mà chửi.

Chú Hai Ngon dường như quên hẳn thằng Minh và thằng bé chạy phim, nhanh tay chọn bảnh phim đầu tiên lắp vào máy chiếu trong khi thằng bé kia hộc tốc ôm ba bảnh phim trên sàn nhà chạy ào đi. Vừa ra khỏi cửa, như chợt nhớ ra điều gì, nó mở cửa thò đầu vào, nói nhanh:

- Con chào chú, con đông [1] à...

Nói xong thằng nhỏ đóng cửa lại như không hề biết còn có thằng Minh đang ở trong phòng chiếu. Sau khi lắp phim vào máy xong, chú Hai Ngon hỏi:

- Mày muốn coi phim ở đây hay ở dưới rạp?
- Ủa, ở đây coi phim được hả chú?
- Nếu coi không được làm sao tao có thể kiểm soát được phim chiếu tới đoạn nào để chuẩn bị thay bảnh phim mới, mày. Có điều coi phim ở đây không sướng bằng ngồi coi phim dưới rạp...
- Thôi, con ngồi đây coi thử một lần cho biết.

Điều thẳng Minh không muốn nói với chú Hai Ngon là nó muốn có cảm giác uy quyền, nhìn từ cái ô cửa nhỏ của phòng chiếu thẳng xuống màn ảnh để “kiểm soát” phim đang chiếu đến đâu. Cái oai của người ngồi trên phòng máy là coi phim như một người chỉ huy chứ không phải như người chờ đợi, khám phá như những khán giả đang ngồi dưới phòng xem.

Chú Hai Ngon gạt công tắc, tắt cả những ngọn đèn trong phòng xem phim tắt ngóm. Tiếng vỗ tay kèm tiếng huýt sáo vang lên như để đón chào giờ chiếu phim bắt đầu. Trong phòng, chú Hai Ngon bật công tắc cho máy chiếu phim bắt đầu chạy.

Chú nhìn qua lỗ chiếu phim để xem thử hình ảnh phim đã nằm trọn trong màn ảnh hay bị lệch ra ngoài. Nhiều lúc không để ý, chú đã để hình ảnh phim chạy ra khỏi màn ảnh nên bị khán giả la quá xá. Từ một cái xe chiếu bóng thùng nhỏ xíu với những cuộn phim 8 ly cũ kỹ, trầy xước đứt đoạn nổi tùm lum, bây giờ hàng ngày chú ngồi bên cái máy chiếu với những cuộn phim 16 ly mới cấu với hàng trăm khán giả xem trong mỗi xuất chiếu... quả là đời ngon lành thiệt! Dầu hèn cũng thể mà...

Chú thích:

[1] Rời khỏi nơi nào đó một cách nhanh chóng, mau lẹ.

CHÚ CHIÊU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 21:

Thằng Ti thấy ông thầy mình là tổ sư bồ đề, không nhà ảo thuật nào qua mặt được. Xem trò ảo thuật nào của các nhà ảo thuật khác nó đều bấu môi, khi dễ. Một hôm, nó khám phá gần tửu lầu Á Đông vào buổi chiều cũng có một gánh ảo thuật bán cao đơn hoàn tán. Nhà ảo thuật này lớn tuổi hơn ông thầy của nó, nói năng thêu thảo không muốn ra hơi, đồ nghề biểu diễn thì chẳng có bao nhiêu nên chỉ diễn những trò cũ rích. Những trò này thằng Ti nhìn sơ qua là biết cách diễn liền. Có lẽ vì vậy mà nhà ảo thuật này chỉ dám diễn vào buổi chiều, mong vớt vát được những khách hàng đi chợ cuối phiên.

Nhà ảo thuật này cũng bán cao đơn hoàn tán trị đủ thứ bệnh hăm-bà-lằng xán cầu, từ đau răng, nhức môi đến dưỡng thai như sư phụ nó. Một viên thuốc trị đủ bá bệnh tùy theo người mua muốn trị bệnh gì thì viên thuốc tẻ của ông trị bệnh ấy. Nhìn vào những viên thuốc đen đen bốc mùi đường phèn thì thằng Ti biết ngay là thuốc làm bằng cơm nguội, trộn với vỏ quýt cho thơm, đường phèn cho ngọt, uống vào thì cũng chẳng có hại gì. Thực ra, thuốc này chẳng phải do nhà ảo thuật này “bào chế” mà ông chỉ là người bán để ăn hoa hồng cho một “được phòng” nào đó. Muốn bán được thì - cũng giống như ông thầy của nó - diễn ảo thuật để mọi người xúm xít đứng coi, sau đó mới “trước mua vui, sau làm nghĩa - mua thuốc linh đơn về giúp bà con lối xóm hay trị bệnh cho người trong gia đình”.

Thằng Ti thấy không ưa sự lừa gạt của “An Xuân đường” mà nhà ảo thuật này là người trực tiếp dụ khị mấy bà nhà quê, mấy ông nông dân. Họ đứng coi ảo thuật để đợi chuyển xe đồ chiều, bị lời ngon tiếng ngọt của ông này mua vài hoàn tiên đơn về ngâm rượu hoặc cất phòng thân khi trái gió trở trời. Ông ta lại còn dám giành chỗ diễn riêng của sư phụ nó. Bởi vậy khi nhà ảo thuật này vừa chuẩn bị diễn trò gì là thằng này nói ngay:

- Đó... đó... cục đạn nằm trong tay trái...
- Ông tưởng thầy ba gặt đầu được là do tay của ông kéo dây đó...
- Điều thuốc ông đang giấu trong túi áo đó...

Hay:

- Đó... đó ông sắp lấy con rắn nhựa từ trong cái túi ra...

Thằng Ti càng nói thì ảo thuật gia này càng bối rối, lúng túng. Cái tay của ông trở nên cứng ngắc và luống cuống, không còn mềm dẻo để trò diễn được trơn tru. Ngày một, ngày hai thì không sao nhưng suốt cả tuần thì thằng Ti trở thành khắc tinh của ông ta. Nhìn thấy mặt thằng Ti là nhà ảo thuật này mất ngay khí thế để diễn giống như con khi thấy con ếch là cứng đờ cả người. Riêng thằng Ti khi phát hiện ảo thuật gia này có vẻ bị “cúm” với mình thì rất là hứng chí. Nó vô cùng tự đắc, không ngờ thằng như mình mà dám phá đám một nhà ảo thuật lớn tuổi hơn cả sư phụ của nó. Thỉnh thoảng, muốn lấy le, nó rủ bọn thằng Minh, thằng Chim đi theo để xem nó lật tẩy nhà ảo thuật này. Dầu sao thì nó cũng thuộc loại “chì một cây xanh rờn” chứ có phải đồ bỏ sao!

Buổi chiều nọ, khi nhà ảo thuật đang biểu diễn trò biến giấy trắng thành tiền 5 đồng. Nó ngửa miệng, nói lớn:

- Ông ngon biến thành tờ 100 đồng đi. - Nó nói vậy vì biết nhà ảo thuật già này làm gì có tiền mà biến

thành 100 đồng. 10 đồng là hết cỡ.

Đám đông - bữa nay nhà ảo thuật này hên sao mà có rất nhiều người xem - đa số là mấy ông, mấy bà ở lục tỉnh lên mua hàng, đang chờ chuyển xe buổi chiều. Những người này hay mua thuốc cao đơn hoàn tán sau khi được xem những trò ảo thuật vô cùng lạ lùng với họ. Nhiều người nghe thằng Ti kêu như vậy cũng ủng hộ:

- Ờ, phải rồi. Giấy trắng ra 100 đồng!
- Năm đồng thì ai biến chẳng được.
- Thằng nhỏ nói đúng đó, 100 đồng mới hay...

Nhà ảo thuật già đứng lớ ngớ. Ông ta đã bị thằng Ti làm cho sượng. Làm sao ông có thể biến ra tờ 100 đồng khi mà trong túi ông chỉ còn 5 đồng. Ông đang đói bụng. Trưa nay ông phải nhịn ăn ở quán cơm xã hội [1] vì muốn để dành tờ 5 đồng cuối cùng cho màn ảo thuật này, buổi chiều sẽ làm một đĩa cơm sườn no nê sau khi bán được thuốc. Mà không biểu diễn ra tờ 100 đồng thì không thu hút được sự kính nể của họ.

Ông bèn nói trớ - một cách thoát thân hữu hiệu của các nhà ảo thuật cao đơn hoàn tán:

- Diễn ra giấy 100 đồng là đồ bỏ nhưng trước khi biến giấy ra tiền, tui xin giới thiệu ông tướng thầy ba từ núi Tà Lon [2], có tài đoán bệnh cho các ông các bà. Ông này, chắc lưng ông đau lắm phải không ông tướng thầy ba...

Nhà ảo thuật già cầm cái tượng đất nhô xú, kéo sợi dây bí mật để điều khiển cái đầu “ông tướng thầy ba” này gật lên, gật xuống. Nhà ảo thuật già kêu lên:

- Đó thấy chưa, ông tướng thầy ba gật đầu rồi đó...

Biết mấy người đàn ông lớn tuổi ở nông thôn, làm ruộng rầy hay bị đau lưng nên nhà ảo thuật già đã đánh trúng tâm lý của họ bằng “ông tướng thầy ba”. Và thằng Ti cũng biết thóp là nhà ảo thuật này muốn chuyển tiết mục biến giấy ra tiền bằng ông tướng thầy ba nên nó đưa hai tay lên miệng nói lớn:

- Biến giấy ra tờ 100 đồng đi ông ơi...

Mấy người đang đứng xem ảo thuật bèn sực nhớ, cũng kêu lên:

- Ờ... ờ... biến giấy ra tờ 100 coi chơi....

Nhà ảo thuật cao đơn hoàn tán bối rối, ông nói lấp bắp:

- Coi ông tướng thầy ba trước...
- Xem giấy biến ra tiền 100 đồng rồi coi ông tướng thầy ba..

Thằng Ti la lên:

- Ông mà biến được ra tờ giấy 100 là tui cùi sút móng liền.

Lúc đó, có một ông khách đi vào giữa vòng tròn người đến bên cạnh nhà ảo thuật cao đơn hoàn tán nói:

- Tui sẽ đứng bên cạnh để xem ông hóa phép biến ra giấy 100 được không... Nào ông làm thử tui coi. - Nói xong, người khách bắt tay nhà ảo thuật cao đơn hoàn tán để báo hiệu là ông ta đang sẵn sàng chờ coi.

Không hiểu sao, bỗng dưng nhà ảo thuật cao đơn hoàn tán như lên tinh thần, tay cầm tờ giấy trắng lắc nhẹ và tờ giấy đã biến ra tờ giấy 100 đồng, màu xanh mới cứng. Những người đang đứng xem cùng vỗ tay tán phục:

- Hay quá ta... Sao mà ông giỏi dữ vậy.

- Chắc là ông có bùa...

- Ông tưởng thầy ba phù hộ mà...

Ai cũng ngạc nhiên nhưng chỉ có mình ên thằng Ti không ngạc nhiên chút nào cả mà còn có chút lo sợ. Nó biết ông khách bắt tay nhà ảo thuật cao đơn hoàn tán đã bí mật chuyển cho ông này tờ giấy 100 đồng. Và ông khách này, không ai khác hơn chính là ông thầy của nó.

- Cha... biến được giấy ra tiền như vậy thì mình khỏi đi làm đồng chi cho nắng nôi mà cực cái thân...

Giọng một bà chanh chua:

- Cái thằng cha này ăn nói bậy bạ không hà...

- Tui nói cái gì mà bậy bạ... không phải đi làm đồng phơi lưng ra nắng thì cực sao... Chỉ có mấy bà ngồi trong mát mới sướng cái...

- Sướng cái gì... thằng cha già dịch...

Mọi người cùng cười ồ lên. Không khí vui vẻ náo nhiệt tạo cơ hội cho nhà ảo thuật bán thuốc trị đau lưng, nhức mỏi, thận hư, khí hư, bổ huyết, bổ con tỳ, con vị và nói chung là viên thuốc tể của ông trị đủ mọi thứ bệnh trên đời nhưng trước nhất là nó trị chứng bệnh hết tiền của ông!

Thằng Ti cảm thấy đau nhói vì một bàn tay đang nắm lỗ tai nó kéo ra khỏi đám đông. Khỏi nói, nó cũng biết là ai.

- Sao mày không ở nhà học bài mà ra đây vậy? - Ông thầy nó hỏi.

- Dạ, con... con...

- Sao mày lại phá nồi cơm của người ta. Mày cũng biết ảo thuật, ông kia làm ảo thuật để bán cao đơn hoàn tán để kiếm sống. Mày với ông cũng gần như là đồng nghiệp rồi, tại sao mày lại phá nghề của ông. Làm như vậy là đâu có nghĩa khí nghề nghiệp gì. Đời người sống phải có cái tình chớ mậy. Khổng Tử có nói... nói... nói cái gì tao quên mẹ nó mất rồi. Đại khái là cùng nghề không được phá nồi cơm của nhau.

Thằng Ti chống chế:

- Dạ, tại con...

- Chắc mày thấy mày giỏi quá chứ gì... Chưa đâu con, Khổng Tử có nói “rừng nhu bẻ thánh khôn dò...” “Cao hơn tắc hữu cao hơn trị”, người giỏi còn có người giỏi hơn... Đừng phá người trong nghề với nhau nhớ chưa..

- Dạ, con nhớ rồi...

- Chết mẹ...

- Gì vậy thầy?

- Tao phải gấp thẳng chả lấy lại 100 đồng, nãy giờ nói chuyện với mày tao quên. Tiền của tao đi mượn để chế thêm đồ nghề mới!

Chú thích:

[1] Quán cơm giá rẻ dành cho người nghèo do Nha Tổng Giám đốc xã hội thành lập. Mỗi phần ăn giá 5 đồng.

[2] Một ngọn núi ở Campuchia, được xem là linh ứng.

CHÚ CHIỀU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 22:

Thằng Chim chạy một mạch về nhà vợ của Mùi. Chạy chứ không đi vì nó còn muốn hơn Mùi lấy được tiền nhanh để tiếp tục gỡ. Trong mấy tuần nay, Mùi thua đậm. Tiền ăn bài lúc trước, sau khi hai người ăn uống, thì đã nướng trở lại sòng bài. Theo lệnh Mùi, Chim liên tục chạy về nhà bảo vợ Mùi đưa tiền. Mỗi lần đưa tiền, vợ Mùi chỉ nói một câu: “Nói với anh mày chị hết tiền rồi, đừng mượn người ta nữa”. Thoạt đầu, thằng Chim đem lời than vãn này thuật lại với Mùi nhưng nó nghe câu này lặp lại không biết bao nhiêu lần nên nó chẳng còn một cảm xúc nào nữa. Hình như mỗi lần đưa tiền chị Mùi đều nói câu ấy. Nói cho có lệ. Nói cho đỡ tiếc tiền. Nói như than thở với chính mình chứ không phải để quyết liệt chấm dứt. Nó cầu mong chị nói cho lẹ, lấy tay mở kim băng đang gài túi, móc ra những đồng tiền nằm trong cái khăn nhỏ. Những tờ giấy bạc mờ, bẩn thiu và hôi hám vì đã chuyển tay từ biết bao nhiêu người mới đến tay chị Mùi. Tưởng rằng nó được nằm yên trong sự ấm áp của cái túi áo bà ba được gài bằng cây kim băng lớn, cứng cáp. Nhưng không, đồng tiền bán rau của chị Mùi lại quay vào chiếu bạc. Thằng Chim sợ nhất là ánh mắt và gương mặt buồn rười rượi của vợ Mùi mỗi khi thấy nó xuất hiện tại căn nhà thuê, mái lá dột nát. Vợ Mùi biết rằng, thằng Chim được Mùi kêu về gặp chị để lấy tiền tiếp tục cuộc đỏ đen. Hai vợ chồng đã từng cãi lộn với nhau. Chị Mùi nước mắt ngắn, nước mắt dài. Mùi hăm dọa nếu chị không đưa tiền thì anh ta sẽ đăng lính Biệt động quân. Mà điều này thì vợ Mùi không muốn.

Vợ Mùi là một người đàn bà thấp lùn gương mặt đầy rỗ hoa mè. Trái lại, Mùi lại có gương mặt đẹp trai và thân người cao to, vạm vỡ. Mùi lại nhỏ hơn vợ ba tuổi nên khi hai người đứng cạnh nhau thì sự tương phản rõ mồn một. Sự tương phản này hiện ra ngay trước mắt chứ không cần phải có thời gian thẩm định, cân đo, đong đếm. Các bà trong xóm thường nói với chị Mùi “Cha, chồng mày đẹp trai quá há, coi chừng con Năm Mỏ nó hót”. Năm Mỏ là một cô gái được các bà cho là hạng gái lăng lơ trong xóm. Chồng bị bắt đi lính một thời gian thì ở nhà đã tò-te-tú-tí với một vài anh thanh niên ở xóm bó chổi. Khi nghe vậy, chị Mùi vừa hãnh diện nhưng lại vừa lo sợ nên càng tìm cách giữ chồng kịch liệt. Chị không cho anh đi kiếm việc làm hay chạy xích lô máy vì sợ anh bị bắt quân dịch. Chị sẵn sàng buôn bán cực khổ để nuôi anh chồng đẹp trai. Không có vốn buôn bán, hàng đêm, khoảng một, hai giờ sáng chị đến chợ Bình Tây, nhặt nhanh những loại rau, củ đã bị các chủ vừa loại ra vì kém chất lượng rửa sạch, tía tốt, cắt gọt và đem ra các chợ nhỏ để bán lại. Do không bỏ vốn ra mua nên chị bán lại với giá rất rẻ cho nhưng gia đình nghèo đi chợ sớm, rồi sau này chị bỏ mớ si lại cho những quán ăn. Những bà chủ vừa, những bác tài xe chở rau, củ từ các tỉnh miền Tây đổ về chợ Bình Tây, thương hoàn cảnh của chị nên thường để dành riêng cho chị các loại rau bị loại. Dần dà, ngày qua ngày, bằng cách lấy công làm lời chị đã dành dụm được một số tiền nho nhỏ. Ngoài những món tiền chi tiêu thường nhật cho gia đình, cho chồng, chị lên dành tiền mua vàng, cất vào đáy rương. Từ đó, Mùi hàng ngày phì phèo thuốc thơm Ruby. Chiều chiều, khi đi bán về, chị còn mua cho anh chai bia, miếng thịt bò làm mỗi nhậu. Mùi ngày càng trắng hồng, có da có thịt, còn chị thì ngày càng bây giờ đang có bầu bốn tháng vẫn quáit queo, teo tóp do thức khuya dậy sớm.

Hôm nay, có lẽ chị Mùi không có tiền trong túi thật. Sau khi than vãn xong như thường lệ, chị lấy một cái chìa khóa đang đeo trên ngực bằng sợi dây “niệt” [1], mở cái rương nhỏ để trên đầu kệ gỗ. Chị Mùi đứng nhón chân lên nên thằng Chim không thấy được những đồ vật đựng trong cái rương ấy. Chị Mùi lấy ra cái bóp đầm khá to, thò tay vào túi lấy ra những tờ giấy bạc mười, hai chục, năm chục mới cứng. Đây là số tiền chị Mùi chất mót để dành phòng thân. Khi chị Mùi đưa tiền, thằng Chim nghe được mùi mực thơm của giấy bạc. Nó cầm tiền đưa lên mũi ngửi và nói: “Thơm quá, tiền mới thơm như vậy chắc anh Mùi hên rồi...” Nói xong nó cầm tiền chạy biến đi như lúc nó chạy về nhà. Phải gấp lên vì thằng Chim không muốn sòng bài giải tán sớm.

Chú thích:

[1] Một loại dây bùa đeo cổ để trừ tà, được kết bằng chỉ ngũ sắc, có một miếng chì nhỏ quấn vào.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 23:

Không hiểu sao, trong bụng chú Hai Ngon hôm nay có cảm giác bồn chồn lo lắng. Chú lắp cuộn phim Như Lai thần chường vào máy mà cà trật, cà vuột. Mấy hôm nay không thấy thằng Minh lại rập chọi với chú. Bỗng dưng chú có cảm giác thèm nói chuyện với nó vô cùng. Có lẽ khi được nói chuyện với nó thì lòng chú sẽ dịu lại hơn chăng?

Khi chú vừa lắp được bành phim vào trục máy là vừa lúc ông chủ rạp mở cửa bước vào phòng chiếu. Trước khi vào phòng máy, ông chủ rạp cẩn thận nhìn trước, ngó sau rồi mới đẩy cửa bước vào.

Chú vẫn bình tĩnh lắp phim vào máy và sau khi kéo cầu dao cho máy chạy mới gật đầu chào ông chủ rạp. Linh tính báo cho chú biết là sắp có chuyện chẳng lành xảy ra. Quả đúng như vậy thật. Ông chủ rạp nói giọng buồn buồn:

- Thiệt tình tôi cũng không biết nói sao với anh nhưng tôi phải để anh nghỉ việc...

Chú Hai Ngon lắp bắp:

- Tôi đâu có làm gì trật đâu...

- Có chứ... có chứ... Anh cắt phim thời sự là chết cha tôi rồi... Anh không có biết...

Giọng ông chủ rạp bỗng dưng trầm thì mặc dù trong phòng chỉ có hai người. Tiếng nói của ông ta bị tiếng rè rè của cái máy chiếu phim át gần hết vậy mà ông ta còn hạ thấp giọng nữa làm cho chú phải căng lỗ tai lên mà nghe vẫn còn tiếng lặn, tiếng hụp.

Theo lời ông chủ rạp kể lại, sáng hôm nay có hai người đàn ông, đeo kính đen, gương mặt dữ dằn bước vào. Nhìn bộ dạng ông chủ rạp biết ngay là công an, mật vụ, lính kín. Mấy sắc lính này dữ lắm. Tụi nó mà ghét ai thì vu oan giá họa cho ở tù mục xương. Hai người đàn ông này hỏi tì mĩ về thân thể chú Hai Ngon. Rằng chú vào đây làm từ lúc nào? Có đi lính tráng gì không? Gia đình ở đâu? Tại sao chú được giao làm thợ chiếu phim. Và sau cùng, một người, có vẻ là sếp hỏi một câu mà ông chủ rạp biết là nguyên nhân đã đưa hai người này đến gặp ông:

- Tại sao rạp của ông hay cắt phim thời sự?

- Hà, cắt phim thời sự? Chắc tại phim cũ quá, nó đứt.

- Không phải... Rạp của ông cắt những đoạn phim có Chủ tịch Ủy ban lãnh đạo quốc gia Nguyễn văn Thiệu, tổng trưởng đi kinh lý, hình ảnh quân đội...

- Hà... Tôi đâu có biết. Để tôi hỏi lại người chiếu phim... Mà chắc là phim cũ quá. Một cuộn phim thời sự chiếu hoài nó phải đứt chớ. Để tôi nói nó nối phim lại. Tôi bảo đảm với hai thầy như vậy mà...

Vừa nói xong, ông chủ rạp móc túi lấy ra mấy tờ giấy năm trăm nhét vào túi người vừa kết tội ông:

- Hà... mấy anh... lấy cái này đi uống cà phê, cà pháo. Tôi bảo đảm với mấy thầy là sẽ chiếu đầy đủ phim hết. Không có bỏ sót đoạn nào. Nếu có bỏ sót thì mấy thầy lại đóng cửa rạp của tui há...

Tên sếp mật vụ móc tiền trong túi ra, nhìn rồi nhếch mép cười:

- Rạp của ông chiếu một ngày từ sáng đến tối, thường trực, ít nhất cũng mười suất mà tiền cà phê có bao nhiêu đây, làm sao tui tui đủ sở hụi mà nộp cho cấp trên hả?

Hiểu ý, ông chủ rạp móc túi lấy thêm vài tờ năm trăm nữa nhét vào túi tiền mặt vụn. Hắn gật đầu.

- Phải biết điều mới được. Tui tui sẽ kiểm tra nếu ông còn cắt phim thời sự nữa thì coi như là đóng cửa rạp luôn đi nghe, không ai cứu nổi đâu!

Khoảng tháng trước, sau xuất chiếu chiều, ông chủ rạp hát Tân Lạc cho gọi chú Hai Ngon lên văn phòng bảo:

- Anh phải cắt phim bớt, phim dài quá. Phim dài kiểu này mỗi ngày mất hết một suất chiếu, mất sở hụi hết.

Chú Hai Ngon biết đây là vấn đề nan giải. Lúc này các bộ phim chương của Hồng Kông ngày càng dài, có bộ phim lên đến 12 hộp. Điều này có nghĩa là thời gian chiếu một bộ phim từ một giờ hai mươi phút sẽ lên đến một giờ bốn mươi phút, chưa kể phim thời sự và những đoạn quảng cáo phim sắp chiếu.

- Dạ, ông chủ. Chỉ sợ khán giả họ biết mình cắt phim, họ không coi rạp hát mình nữa...

- Thì anh cắt phim làm sao cho nó hay... hay... Không ai biết mình cắt phim thì làm sao họ đi coi rạp khác được. À mà... rạp nào cũng cắt phim hết thì họ cũng phải xem rạp của mình thôi..

Ngoài mặt, chú Hai dạ... dạ với ông chủ rạp nhưng trong lòng chú cảm thấy khi cắt phim - nghĩa là cho nó nhảy đoạn, phim cũ chưa hết hộp, phải thay hộp phim mới vào thì tội nghiệp cho khán giả và trước sau gì họ cũng biết. Ông là người bị khán giả chửi trước tiên chứ không phải ông chủ rạp. Còn chuyện cắt phim hay không cắt phim thì làm sao ông chủ rạp biết được.

Chú nghĩ ra cách giải quyết là cắt bớt phim thời sự. Khán giả không khoái coi phim thời sự. Phim thời sự gì mà toàn là chuyện của mấy tháng trước. Khán giả xem phim thường xuyên của rạp mỗi lần xem một phim mới phải xem lại phim thời sự cũ sì. Phim vừa chiếu là họ đã có thể biết được phim sẽ chiếu những gì. Chú trầm nghĩ. Nếu có cắt phim thì phải cắt phim gì cho khán giả khỏi bị thiệt thòi, miễn sao rút ngắn thời gian chiếu phim trong một suất là được.

Nghĩ vậy, chú Hai Ngon thoải mái cắt phim thời sự. Các tướng lãnh, Tổng trưởng vừa đi kinh lý thì thấy hình ảnh mấy con bò đang gặm cỏ trong trại chăn nuôi. Thanh niên đang hăng hái tham gia nhân dân tự vệ thì phim nhảy cóc qua đoạn cảnh sát công lộ đang đứng làm chim bay cò bay [1] ở các ngã tư thành phố. Các gương mặt sầu thảm của cô nhi quả phụ, các nạn nhân chiến cuộc đang nằm trên màn hình thì lại xuất hiện cảnh ông tướng Vùng hai chiến thuật đang cầm ly rượu cười toe toét bên cổ vấn quân sự Mỹ... Cứ thế... cứ thế... Cắt phim theo cách này, chú đã làm vừa lòng ông chủ rạp, vừa lòng khán giả và vừa lòng với lương tâm chức nghiệp... phụ trách phòng chiếu phim của mình.

Chú Hai Ngon cúi đầu, lặng thinh. Chú hiểu rằng việc cắt phim của mình đã làm ảnh hưởng đến chủ rạp. Và ông ta sẽ trừ tiền lương của mình để bù lại tiền đã hối lộ cho hai thằng thầy chú mặt vụn. Nghĩ thế nên ông nói:

- Dạ, ông chủ cứ trừ lương tôi tháng này. Từ rày về sau, tôi sẽ không cắt phim thời sự nữa.

- Hà, không phải vậy đâu. Anh phải nghỉ việc liền ngay hôm nay...

- Hà, nghỉ việc...

- Phải... phải...

- Ông chủ đuổi tôi chỉ vì cái chuyện cắt phim.

- Không phải đuổi. Cái này là anh hiểu lầm tôi rồi... Tôi không có đuổi anh nhưng mà anh phải nghỉ để đi trốn.

Chú Hai ngạc nhiên:

- Đi trốn, tôi phải đi trốn mà tôi làm gì để đi trốn chứ?

- Tôi có quen mấy thầy chú trên quận 6. Tôi có hỏi thì mấy thầy chú này cho biết là sẽ bắt anh vì cái tội... cái tội gì... tôi không nhớ được... à cái tội tình nghi Việt cộng nằm vùng.

Chú Hai rung mình. Dính vô cái tội này thì ở tù một gông chứ không chơi. Mấy thằng mật vụ nhìn ai cũng thấy là Việt cộng. Nghề của tui nó là phải đi bắt người. Đi bắt người mới có cơm ăn, mới có la-de [2] nhậu nhẹt mỗi buổi chiều, mới có thuốc Capstan, Ruby [3] mà hút...

Ông chủ móc trong túi quần ra mấy tờ giấy bạc đưa cho ông Hai Ngon:

- Giữ tiền đi. Tiền này là tiền lương của anh cộng với tiền bồi thường cho anh để anh đi tìm việc khác.

Thấy chú ngần ngừ, ông chủ nói tiếp:

- Anh phải có tiền để đi trốn xuống mấy tỉnh miền Tây, càng xa càng tốt. Ờ... mà tôi có người bạn làm chủ rạp chiếu phim Hồng Tiến ở Gành Hào [4] dưới Bạc Liêu. Hôm trước lên Sài Gòn, gặp tôi anh có nói là đang cần người phụ chiếu phim vì người chiếu phim hiện tại bây giờ đã lớn tuổi. Anh có thể trốn xuống dưới tỉnh Bạc Liêu. Để tôi viết thư giới thiệu cho anh.

Chú Hai Ngon xúc động vì tấm lòng của ông chủ rạp, nước mắt bỗngưng ứa ra, nghẹn ngào:

- Lỗi tại tôi mà làm ông chủ phải tốn kém...

- Không sao đâu mà... Thôi, hết suất này anh phải nghỉ chiếu và nội trong hôm nay anh phải đi liền. Nếu chậm trễ thì nguy hiểm. Trước khi đi ghé văn phòng tôi lấy cái thư giới thiệu... Nhưng mà chú ý là đừng để cho ai thấy!

Chú thích:

[1] Ra hiệu bằng tay điều khiển giao thông.

[2] Bia.

[3] Tên những loại thuốc lá thơm, đắt tiền.

[4] Nay được đặt tên mới là Đông Hải.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 24:

Rít một hơi thuốc dài, gương mặt nhà ảo thuật trở nên đanh lại, giọng nói của ông bỗng trở nên hậm hực:

- Học ảo thuật không thể cấp tốc được. Trên đời không có học hành cấp tốc. Cấp tốc, cấp tốc... học tiếng Mỹ trong vòng một tháng thì chỉ có đi làm sỏ Mỹ rồi làm đĩ cho Mỹ... chứ học tiếng Mỹ làm sao cấp tốc được. Chỉ có lấy Mỹ là cấp tốc thôi...

Thằng Ti im lặng. Nó biết tại sao sư phụ bắt chọt buột miệng chửi mấy người đi làm sỏ Mỹ như vậy. Đó chỉ là nỗi đau kiềm nén lâu ngày bắt chọt bung ra.

Thằng Ti không bao giờ mở miệng hỏi, nhưng có lần thằng Cồn - cái thằng cóc cấn, không khoái nghề ảo thuật của ba nó, buột miệng:

- Tao không khoái nghề ảo thuật. Nghề này không có tiền. Ngon, ông làm ảo thuật cho má tao biến về nhà đi... Tại ông mà bà đi làm sỏ Mỹ đó, rồi theo Mỹ luôn...

Bây giờ, thằng Ti mới biết tại sao thằng Cồn không muốn theo nghề của sư phụ và ít khi nói chuyện. Thằng này thường nói “Tao phải nói chuyện bằng tiếng Mỹ, con gái mới theo. Ô-kê, salem”.

Sở dĩ nó biết nỗi đau ngấm ngầm trong bụng của ông thầy là vì trong xóm của nó cũng có một chuyện y như vậy. Bà con trong xóm Ba-ra-dô không ai thích con gái đi làm sỏ Mỹ. Họ cho là con gái đi làm sỏ Mỹ thì sẽ lấy Mỹ, sẽ trở thành con gái hư hỏng như chị Mari Phong-tên chẳng hạn. Chị tên là Mai nhưng từ khi chị đi làm sỏ Mỹ thì mấy anh ở xóm Chổi đặt biệt hiệu là Mari Phong-tên. Trước kia, khi gặp chị, bà con lối xóm ai cũng hỏi chuyện, nhưng từ khi chị mặc quần lòi hai cái chân trắng hếu, tóc uốn quăn đánh môi son đỏ choét, kẻ mắt đen thui vào mỗi buổi chiều có thằng Mỹ đen lái xe đưa về tới tận nhà thì không còn cảnh đó nữa. Thi thoảng chị Mari Phong-tên đem về cho tụi nó mấy viên kẹo sô-cô-la thơm phức, những thanh kẹo Mỹ vừa nhai vừa thổi bong bóng được. Tụi nó khoái chí khi được gặp chị Mari Phong-tên để nhận được những viên kẹo mà tụi nó không hề dám nghĩ tới.

Có lần, nó bị má đánh nát đít vì cái tội ăn kẹo su-cu-la [1] do chị Mai cho. Sổ xui, đang ăn thì nó bị má phát hiện. Má nó xách cây roi mây ra, bắt nằm lên giường, và hỏi con em gái nó:

- Mày có ăn kẹo su-cu-la của con Mari không?

Con em nó run run, khoanh tay lí nhí:

- Dạ... không...

Thằng Ti biết con nhỏ em nó nói láo vì chính nó cho con nhỏ này vài viên kẹo “chó-có-lát” [2] khi nhờ nó rửa chén giùm. Nhưng thằng Ti biết rằng sắp bị đòn nên không khai cho con em, tội nghiệp. Là anh, nó phải tỏ ra anh hùng mới được.

Má nó nhịp nhịp cây roi mây dài, bóng lưỡng, nói từng tiếng:

- Nghèo thì cạp đất mà ăn nghe không tụi bây... Không được ăn đồ dư, đồ thừa của mấy đứa đi làm sỏ Mỹ.

Thằng này không hiểu tại sao má nó cũng như má mấy người trong xóm lại ghét chị Mari Phong-tên đi làm sở Mỹ như vậy. Đi làm sở Mỹ sướng quá. Có kẹo ăn thường xuyên không khoái sao được nhưng nó không dám cãi:

- Dạ, con không dám nữa.

- Nhớ nghe Ti, Hoa... hai đứa tụi bây không được ăn đồ thái mà con Mari lượm từ mấy đồng rác trong sở Mỹ cho tụi bây nghe. Con gái mà đi làm sở Mỹ thì chỉ có là con gái hư thôi. Trước sau gì mấy con này cũng lấy Mỹ. Không Mỹ trắng thì cũng Mỹ đen...

Nói xong má nó gíơ roi, quất mạnh vào đít nó. Đau điếng, nó vừa xoa đít vừa khóc:

- Đau quá... má ơi... tha cho con... lần sau con không dám nữa. Con không dám ăn kẹo của chị Mari cho nữa... hu... hu...

Quay sang con Hoa - đang đứng run, má nó gíơ giọng:

- Còn mầy nữa... con gái không được bắt chước như con Mari, Mareo. Con gái mà đi làm sở Mỹ thế nào cũng là con gái hư, ba má nó đội quần với bà con lối xóm. Đó, gương của con Hồng lai xóm bà Tư bán bánh mì đó... đi làm sở Mỹ một thời gian rồi ôm một thằng Mỹ lai về nuôi... có phải là đội quần không!

Thằng Ti biết không chỉ má nó mà nhiều người lớn trong xóm này đều nhìn chị Mari Phong-tên với cặp mắt coi thường. Từ ngày nhà chị Mai lên ngôi đỏ, xây tường gạch, trong nhà có máy Pick-up [3] và có tủ đựng ly, đựng rượu Mỹ thì ba chị Mai chỉ biết uống rượu một mình - dù đó là rượu Tây, rượu Mỹ bán trong PX [4]. Cánh đàn ông trong xóm khi chiều về, mở “tiệc nhậu” thường xuyên bây giờ không thèm hú hí ba chị Mai một tiếng. Qua bàn nhậu với những chai rượu đế Gò Đen, câu chuyện hàng ngày trong xóm, trong việc làm, trong từng gia đình trở nên rôm rả trong bàn nhậu của họ thì ba chị Mai cô độc ngồi uống rượu ông già chống gậy [5] một mình. Không có gì buồn hơn phải uống rượu một mình trong cái tuổi đã bắt đầu bước vào ngưỡng xế chiều. Không phải mấy ông trong xóm tấy chay ba chị Mai. Chính bản thân ba chị Mai tự tấy chay mình vì trong những cuộc nhậu toàn khoe khoang chuyện chị Mai đi làm sở Mỹ thế này, thế nọ. Chị Mai quen thằng trung sĩ Mỹ trắng, thượng sỹ Mỹ đen trong PX ra sao... Ai muốn làm sở Mỹ chỉ cần nói với ông một tiếng là ông sẽ nói với chị Mai xin giùm - dù không biết nói “Ô-kê du a năm bờ oan” cũng không sao. Có bao nhiêu chuyện như vậy, nghe hoài phát chán nên sau này, trong mấy cuộc, các ông trong xóm không thèm hú hí ba chị Mai một tiếng. Một thời gian sau, gia đình chị Mai bỏ xóm Ba-ra-dô chuyển về sống ở khu Chợ Lớn. Không biết có phải vì gia đình chị không sống nổi ở cái xóm nghèo hay vì bị chính dân trong cái xóm nghèo cô lập. Hoặc sau này, như má tụi nó thường nói “Đó, con gái mà đi làm sở Mỹ là đẻ ra con Mỹ đen thùì lùì...”

Không biết từ đâu, mấy đứa trong xóm, khi tụ tập chơi đùa thường đọc bài về “Ngày xưa, ngày xưa/ Có chị bán dưa/ Chi cưa cái cặng/ Chi nắn cái nôi/ Chi nhồi cục bột/ Chi lột miếng da/ Chi ca vọng cổ/ Chi nhổ cây bông/ Chi trồng cây chuối/ Chi muối con cá/ Chi đá trái banh/ Chi sanh thằng nhỏ/ Cái đầu thì đỏ/ Cái đít thì đen/ Con cu đen thùì”. Tụi nó nói là thằng Minh đặt nhưng thằng Ti biết rằng thằng Minh không có ác đạn như vậy đâu. Thằng này thương chị Mai không hết nữa mà. Nó chỉ buồn và thất vọng thôi.

Chú thích:

[1] Cách gọi kẹo sô-cô-la của trẻ con.

[2] Cách gọi khác kẹo sô-cô-la của trẻ con.

[3] Máy quay đĩa.

[4] Viết tắt của Post Exchange: Hàng quân tiếp vụ của Mỹ. Nơi bán hàng miễn thuế dành cho lính Mỹ và một số quân nhân cao cấp của Sài Gòn làm việc cho các cơ quan Mỹ tại Việt Nam.

[5] Rượu Johnny Walker.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 25:

Khi ông chủ rạp ra vừa ra khỏi phòng chiếu, chú Hai liền mở chiếc tủ sắt đựng vật dụng cá nhân lấy ra một cái hộp phim. Chú lấy ra từ trong hộp ấy những đoạn phim đứt. Có những đoạn phim dài hơn hai thước và cũng có những đoạn phim chừng một gang tay. Trước kia, để giữ sạch sẽ phòng chiếu cũng như phòng ngừa hỏa hoạn - chất celulo rất dễ bắt lửa - chú đã bán những khúc phim đứt cho mấy ông Chệt mua ve chai. Những đoạn phim này đa số là đã bị trầy xước vì đã chiếu quá nhiều lần, chú không thể ráp nối lại được nữa.

Có lần nhìn thấy thằng Minh ngồi lượm những khúc phim đứt nằm vương vãi trên nền gạch, giờ lên ánh sáng, nhìn vào những hình ảnh trong phim để cố đoán xem là nó nằm trong bộ phim nào, chú ngạc nhiên hỏi:

- Mày lượm phim đứt làm gì?

- Tụi con đem về để chiếu phim.

- Chiếu phim?

- Chú không biết sao, tụi con làm một cái máy chiếu phim bằng hai cái bóng đèn sơn dầu hắc đen thui, rồi lấy cái chuỗi đèn ra, đổ nước vô...

- Tao biết chiếu phim qua bóng đèn rồi...

- Bây giờ, trước cửa trường có bán cái hộp coi phim bằng kiếng hiển vi, mình chỉ cần nhét phim vô cái khe phía sau hộp, rồi nhìn vô cái kiếng coi phim, thấy hình bự lắm... Coi hình cũng được. Nhưng chú biết không, mấy khúc phim này, con lượm cho mấy thằng bạn trong xóm. Tụi nó phải đi mua để chơi đó, tội nghiệp lắm...

Từ đó chú để dành lại những đoạn phim đứt từ những phim mà chú cho là phim hay, có giáo dục. Chú chỉ để lại những đoạn phim hay. Tuyệt nhiên không có những đoạn phim thời sự vì chú không thích những loại phim như vậy, những đoạn phim chẳng có ý nghĩa và cũng chẳng đẹp gì ráo trọi. Những đoạn phim này chú cũng chẳng đem đi bán, chỉ bỏ nó vào thùng rác cho mấy người làm vệ sinh đến hốt. Rồi sau đó họ làm gì thì làm. Hay là những đoạn phim này đã lọt vào tay những thằng cha thầy chú mặt vụ, lính kín, công an chìm... và bây giờ mới đề ra có sự như vậy.

Chú để hộp phim lên bàn để mang về và chuẩn bị cho một cuộc đi xa. Một chuyến đi không biết bao giờ chú mới quay trở lại cái phòng chiếu phim đầy kỷ niệm này. Chú chỉ còn khoảng hai mươi phút để chiếu cho xong bộ phim Như Lai thần chú. Chú đã dính một chương không phải của Như Lai mà là của mặt vụ, công an quận 6. Cái chương này đánh chú đi xa không biết tới tận đâu, tận đâu. Nó có làm chú tan tành lực phủ ngũ tạng không thì chưa biết nhưng chắc chắn là chú sắp bị chương lực đánh đi thật xa. Đúng là chương vì nó rất là vô hình!

Chú thay bành phim cuối vào máy. Chú nghe được tiếng những chiếc ghế gỗ đập vào nhau nghe âm ầm. “Mấy thằng con nít này, phá hư rạp người ta hết”. Đang chiếu nửa chừng phim bị đứt, tài tử hôn nhau trên màn ảnh... tụi nó đều lấy mặt ghế đập vào thân ghế ì xèo. Rồi đây chừng nào chú được nghe lại tiếng đập ghế, la hét kiểu này nữa. Nghe hoài riết thành quen, thành những tiếng động trong cuộc sống quen

thuộc của chú. Giống như ngày nào chú đi chiếu bóng thùng khắp các xóm nghèo trong quận 6. Nhờ vậy, chú mới quen với những đứa trẻ của xóm Ba-ra-dô, những khán giả trung thành của xe chiếu bóng thùng của chú, những khán giả chỉ xem phim bằng một mắt, bằng cách đứng một chân. Trong đám này thì chú thích thằng Minh nhất. Một thằng chuyên tìm cách để xem phim cộp bằng mọi cách. Chú phải thừa nhận là cách xem phim cộp của nó khá thông minh từ chuyện chêm màng trập cho đến việc cùng chú sáng tác phim nói. Giữa chú và nó có một sự chia sẻ, cảm thông, gắn bó. Chú không có con trai và ước gì chú cũng có một đứa như con như thằng Minh. Chú đi mà không kịp từ giã nó. Phải chi chiều nay nó lên phòng chiếu thì hay biết mấy. Nhưng mà thôi chỉ tổ bịn rịn chứ có ích gì! Minh cũng đi trốn có một thời gian ngắn thôi mà. Chú thâm nhủ với lòng.

Những thước phim cuối cùng đã hết. Tiếng sè sè quen thuộc của máy chiếu ngừng hẳn. Chỉ cần nghe tiếng phim đang chạy qua các trục trong máy chiếu phim là chú biết phim sắp hết hoặc có sự cố nào hay không. Nghe tiếng phim chạy qua máy quen đến nỗi nhiều khi trong cơn ngủ chú vẫn nghe tiếng máy chạy trong tai. Chỉ mình chú và tiếng máy chiếu phim chạy trong đêm. Đều đều... đều đều... ru chú vào giấc ngủ.

Đèn trong rạp bật sáng. Đứng trên phòng chiếu phim nhìn xuống chú thấy khán giả đứng dậy, lục tục kéo nhau ra về. Chú biết công việc của mình đã chấm dứt khi ra khỏi cánh cửa này. Chú mở ống kính máy chiếu phim rồi dùng chiếc khăn giấy chuyên dùng lau ống kính cho sạch bụi. Mỗi khi chiếu xong một xuất phim, chú thường hay lau ống kính vì bụi phim thường bám vào ống kính khi chạy qua máy. Dù là những hạt bụi rất nhỏ nhưng nếu người thợ chiếu phim không thường xuyên lau chùi thì lâu ngày những hạt bụi phim sẽ làm mờ ống kính. Sau đó, chú lấy chiếc khăn lông to treo ở góc tường, tỉ mỉ lau toàn bộ máy chiếu phim từ trong mọi ngóc ngách đến bên ngoài thân máy thật sạch. Chú lấy tay lau nhẹ và đưa lên mắt nhìn. Chú tự gật đầu.

Chú lấy cục phấn viết lên tấm bảng treo trên tường Cho máy ăn dầu một tuần một lần để nó chạy cho ngon lành. Đây là lời chú nhắc người phụ trách phòng chiếu phim sẽ thay chú từ suất chiếu phim tới.

Chú đứng nhìn quanh căn phòng chiếu phim lần cuối. Chú ôm lấy hộp phim của mình và tắt đèn. Chú đóng cửa phòng chiếu. Bắt đầu từ giờ phút này, phòng chiếu phim rạp Tân Lạc đã là quá khứ.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 26:

Được ông thầy trường Bình Minh nhận vào học lớp luyện thi, thằng Minh hí hửng mang cuốn tập và cuốn sách toán đồ đến rạp hát, chủ ý là khoe với chú Hai Ngon. Chưa bao giờ nó được điểm cao cho môn toán đồ. Nhờ cô Lan Sinh kêu tụi nó đến nhà dạy kèm thêm và quan trọng hơn, chú Hai Ngon đã chỉ nó cách giải bài tính đồ. “Mầy phải học từ từ, hàng ngày. Đừng nóng ruột mà cũng đừng có làm biếng. Học toán trước hết là phải thuộc lâu các công thức. Làm bài toán dễ trước, rồi làm bài toán khó sau. Mỗi bài toán, loại toán có cách giải riêng của nó”. Hồi trước giờ, chưa thầy, cô nào dạy theo cách của chú Hai Ngon. Nó hỏi sao chú dạy dễ hiểu quá vậy? Chú Hai Ngon cười “Tại tao cũng dốt toán rồi mầy mò mua sách tự học. Cách dạy của tao là cách thầy dốt dạy cho học trò ngu. Khà... khà... Dầu hèn cũng thể chớ mậy!”

Rạp đang chiếu phim Giấc nút áo - một phim mà nó xem nhiều lần, xem muốn mòn con mắt rồi nên nó chỉ đến gặp chú một chút rồi về. Chiều nay, nó còn phải lên nhà cô Lan Sinh để học tiếp.

Vừa đến cửa soát vé, anh Rõ - người soát vé chặn nó lại, nói:

- Mầy ở đây chờ tao một chút. Khi nào bắt đầu chiếu phim rồi gặp tao.
- Nhưng em vào gặp chú Hai một chút thôi.

Hàng ngày vừa thấy mặt nó là anh Rõ cho nó vào liền chứ đâu có chặn nó lại từ ngoài cửa như bây giờ. Chắc có chuyện gì rồi! Linh tính báo cho nó như vậy.

Nó đi vòng vòng ngoài hành lang, xem những tấm hình giới thiệu phim Giấc nút áo được gắn trong tủ kính. Mấy thằng con nít Tây đóng phim hay thiệt, coi hoài không chán. Không ngờ mấy thằng nhỏ Tây cũng chơi trò đánh lộn như tụi nó. Nhưng nghĩ ra cách đánh lộn rồi cắt khuy nút áo làm chiến lợi phẩm thì chỉ có tụi con nít Tây mới nghĩ ra mà thôi. Tụi này nhà giàu. Cắt nút áo này thì còn nút áo khác chứ tụi nó cắt nút áo rồi thì lấy gì mà mặc đi học. Tụi này còn lột quần nhau nữa. Đánh lộn mà một tay bùm “chim” một tay đánh nhau coi cười muốn bể bụng. Còn tụi nó, khi ra xóm Ruộng mùa khô, thường chơi trò vua Quang Trung đại phá quân Thanh. Đứa nào cũng đòi làm quân Việt, không thằng nào chịu làm quân của Tôn Sĩ Nghị cả. Tụi nó biết trước là làm quân Tôn Sĩ Nghị thì phải thua, bị quân của vua Quang Trung rượt chạy có cớ hết nên dù có đánh nhau cớ nào thì cũng lỗ nặng. Sau cùng tụi nó chọn trò chơi Đinh Bộ Lĩnh cưới trâu, cầm cờ lau tập trận. Tụi nó chia nhau luân phiên làm Đinh Bộ Lĩnh, quân lính Hoa Lư, mười hai sứ quân và... con trâu. Đứa nào làm Đinh Bộ Lĩnh xong thì phải làm con trâu. Chỉ có thằng Út đệt được miễn làm con trâu vì có lần không chịu nổi sức nặng của thằng Chim nó đã quăng thằng này - trong vai Đinh Bộ Lĩnh xuống đất một cái ạch. Không làm trâu, thằng Út đệt cũng không được cho làm Đinh Bộ Lĩnh vì vua mà ốm quá thì không oai phong lẫm liệt làm sao thống nhất loạn mười hai sứ quân được. Rốt cuộc trong những cuộc chơi, thằng Út đệt chỉ được làm quân sĩ, cầm cây bông chổi - thay cho bông lau chạy đi chạy lại suốt bờ ruộng.

Còn cái chuyện tụi nó bị tuột quần hay tuột quần đứa khác lòi “chim” là chuyện thường có gì lạ đâu mà phải đưa lên phim?

- Ê, Minh...

Tiếng gọi của Rõ đã làm cắt đứt suy nghĩ sắc mùi “chim, cò” của nó. Anh ta, tay ôm hộp phim, vẫy nó

lại.

- Nè, chú Hai gửi cho mày nè.

- Cái gì vậy anh?

- Kim cương, hột xoàn... Làm sao tao biết được mà mày hỏi vậy. Trước khi nghỉ việc chú Hai nhờ tao đưa cái hộp này cho mày.

Thằng Minh chợt nghe nhói trong lồng ngực. Điều nó lo lắng đã xảy ra.

- Sao chú nghỉ vậy anh?

- Thì chủ rạp cho nghỉ thì phải nghỉ chứ sao.

- Chú có nói chú đi chiếu phim cho rạp nào không?

- Không. Còn mày muốn xem hát bóng không tốn tiền thì lại đây, tao cho vô coi ké nhưng không được lên phòng máy.

Không còn chú Hai thì nó lên phòng máy làm gì nữa. Nó trả lời như không ra hơi:

- Dạ.

Nó nói cho anh Rõ vui lòng. Người ta có lòng tốt với mình thì mình phải nói làm sao cho người ta vui lòng chứ. Chú Hai thường dặn nó như vậy. Không có chú Hai thì phòng máy và cái máy chiếu phim trở nên vô nghĩa.

Một chón buồn thiu!

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 27:

Sáng sớm, người trong xóm đã nghe tiếng khóc và tiếng gào của chị Mùi. Tiếng khóc nức nở của chị Mùi nghe đến chạnh lòng. Trong xóm nghèo, người ta đã quen với tiếng khóc nhưng tiếng khóc của chị Mùi lại có một âm điệu như xuyên thấu tim người nghe. Nhiều người tức tốc chạy lại căn nhà nhỏ ấy để xem chuyện gì xảy ra.

Chị Mùi ngồi xổm dưới đất. Trước mặt chị là cái rương nhỏ đang mở toang hoác. Một số đồ đạc trong rương đã bị chị Mùi lấy ra vứt tung tóe trên mặt đất. Khóc một hồi, chị Mùi ngồi im lặng nhìn vào rương với cặp mắt vô hồn.

Má thằng Minh chạy đến nhà chị Mùi sớm nhất. Vỗ vai chị, má thằng Minh hỏi:

- Gì vậy Mùi?

- Mất rồi... mất rồi...

- Ai mất?... Mất cái gì?

Chị Mùi gạt nước mắt:

- Vàng... Nó ăn cắp của em hai chỉ vàng.

- Ai ăn cắp?

- Em không biết. Sáng dậy em thấy cái rương đã bị mở, chỗ vàng em giấu bị... bị... nó lấy mất.

- Ai biết chỗ em giấu?

- Không ai biết hết.

Má thằng Minh hỏi tiếp:

- Thằng Mùi biết không?

- Em cũng không biết nữa. Nhưng chắc anh không biết đâu.

- Nó đi đâu rồi? Thằng Mùi ấy...

- Anh đi uống cà phê từ sáng sớm.

- Nó hay vạ em mất vàng chưa?

- Chưa. Chắc anh hay được thì em chết. Tại vì vàng này em giấu anh để dành đẻ con.

Nhiều người bu lại bàn tán.

- Đồ bất nhân... người ta để dành chút tiền đẻ đẻ con mà cũng lấy.

- Thì thằng ăn trộm nó có cần biết chuyện đẻ con hay đẻ cái gì đâu.

- Chắc loanh quanh cũng người quen biết thôi.

- Thì người quen mới biết con Mùi có vàng. Nhìn con Mùi ai nói nó có vàng để dành đâu.

Lúc đó Mùi lững thững từ đầu xóm đi vào. Anh ta rít hơi thuốc này đến hơi thuốc khác. Đôi mắt chồm lơ, Mùi nhìn đám đông với một vẻ bình thản, không có chút ngạc nhiên. Vừa thấy Mùi, với lại đã biết việc gì xảy ra cho chị Mùi nên mọi người thấy không còn có gì để ở lại nên ai nấy đều tản mát ra về. Mùi cần nhằn vợ:

- Thôi, kêu khóc hoài, mất lần này thì tìm lại lần khác.

Vợ Mùi tức tưởi:

- Tìm sao được mà tìm. Mấy năm chất chiu mót rau, củ để bán mới dành dụm được, chờ ngày đẻ con...

- Từ từ để anh đánh bài gỡ... rồi mua lại cho.

- Em phải đi coi thầy bói để xem ai lấy vàng cho biết. Em nghi quá...

- Nghi cái gì?

- Nghi thằng Chim.

- Thằng Chim sao?

- Nó ăn cắp vàng.

- Tại sao nghi nó?

- Hôm trước, khi lấy tiền đưa anh, em mở rương, thấy nó nhìn vào. Hay là em đi thưa cò bót?

Mùi im lặng không nói. Sau cùng, anh ta thốt lên:

- Có thấy bằng chứng không? Má nó dữ lắm. Coi chừng bả tức, bả tố vụ tui trốn quân dịch...

Nghe nói đến việc Mùi có thể bị thưa gửi vụ trốn quân dịch, chị Mùi êm re!

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 28:

Ít khi thằng Ti thấy thằng Còn mở miệng. Nhưng hôm nay thằng này lại nói nhiều hơn thường ngày. Con cóc mở miệng thì chắc có chuyện gì vui lắm đây.

- Mai ba tao chuyển bến.
- Thầy chuyển bến ra Sĩ Gòn hả? Sao không ở đây bán, đông khách quá trời mà.
- Không. Đi xuống lục tỉnh.
- Ủa, xuống lục tỉnh. Bộ ông đi hát đại nhạc hội hả?
- Không. Đi tìm má tao.
- Sao ông biết má mày ở dưới lục tỉnh.
- Anh Cần tao đánh dây thép [1] lên cho ông.
- Ủa, gặp anh Cần rồi à?
- Ừ, hồi trước giờ anh trốn ba tao, nói là đi theo gánh hát. Mà không phải. Tại vì anh không muốn ba tao biết là anh đang đi tìm má tao.
- Má mày đang làm gì?
- Bán sò-nách-ba [2].
- Thì má mày tự đi lên đây không được sao mà ba mày phải xuống dưới?
- Không đi được vì má tao mắc nợ. Ba tao phải đem tiền xuống chuộc.
- Rồi sao ba mày có tiền chuộc?
- Bán nhà rồi.
- Bán nhà rồi? - Thằng Ti lặp lại như không tin vào tai của mình.
- Ừ, bán nhà rồi. Phải chuyển bến đi lung tung, chứ ở đây, đâu có nhà ở.

Thằng Ti bùi ngùi. Phải chi nhà nó lớn, nó sẽ xin ba cho ông thầy ở đậu. Ông thầy đi rồi, ai dạy cho nó ảo thuật với lời ông Không Từ đây?

Thằng Còn móc trong túi ra, đưa cho nó một ngón tay cái bằng nhựa dẻo. Đây là dụng cụ ảo thuật diễn trò biến mất điều thuốc trong lòng bàn tay, khá mắc tiền. Thằng Ti rất mê diễn trò này nhưng không có đồ nghề đành phải đứng nhìn ông thầy diễn mà thèm thuồng.

- Ba tao cho mày đó.
- Ông đâu rồi?

- Đi trước rồi.
- Sao mày chưa đi?
- Ông đi trước để tìm bến diễn. Mai tao đi. Ông dẫn mày...
- Dẫn cái gì?
- Không được phá đồng nghiệp...
- Biết rồi!
- Đi học cho giỏi, ảo thuật là để chơi cho vui.
- Biết rồi!
- Không được tập trò với lá bài...

Trong lòng thằng Ti chen lẫn nỗi buồn và niềm vui. Vui là mừng cho sư phụ đã tìm được tông tích của “sư mẫu”. Còn buồn là vì ông thầy bỏ Chợ Lớn, bỏ nó mà đi? Nó biết, ngoài lý do trên, ông muốn đi lục tỉnh để biểu diễn đại nhạc hội, với ước vọng kiếm được tiền để diễn những trò lớn. Nó thì nghĩ, diễn ở lẻ đường như vậy thích hơn chứ! Diễn ở lẻ đường còn gặp được khán giả, nói chuyện, trêu đùa chứ còn diễn ở sân khấu chỉ có nhà ảo thuật và đồ nghề. Giữa nhà ảo thuật và khán giả có một khoảng cách không gian khá lớn. Người chỉ diễn và người chỉ xem. Không có cười đùa, khen ngợi hay chê bai thẳng mặt. Nó còn thích diễn ảo thuật lẻ đường cho con nít xem, không lấy tiền. Diễn ảo thuật mà bán cao đơn hoàn tán, mất mặt bầu cua hết. Nó tiếc hùi hụi khi thầy nó đi mà nó chưa được học những trò ảo thuật biểu diễn với bộ bài Tây nữa. Nó thích học trò biểu diễn với bộ bài Tây nhất. Nếu học được trò giấu những lá bài trong bàn tay thì nó sẽ đánh bài ăn thằng Chim là cái chắc. Thằng Chim là vua đánh bài cào ăn vô bao thuốc lá trong đám tụ nó. Mỗi vô bao thuốc lá Capstan, tụ nó tự đặt mệnh giá tiền ảo là 500 đồng, bao Ruby là 300 đồng, bao Melia là 200 đồng, Salem, Pallmall đồng giá là 1.000 đồng... để làm tiền khi đánh bài với nhau. Thằng nào, trên đường đi học về hay đi chợ hoặc bất cứ đi đâu đều nhìn xuống đất để tìm bao thuốc lá đã bị vứt đi. Nó còn “đặt hàng” với bà xẩm ngồi bán thuốc lá ở tiệm nước chú Khâu để dành vô bao thuốc lá cho nó, bù lại, nó sẽ mua thuốc lá lẻ của bà nếu có ai nhờ nó đi mua. Với số vốn vô bao thuốc lá như vậy mà nó còn bị thằng Chim ăn hoài. Nó quyết tâm học ảo thuật bài cho giỏi để soán ngôi vua, trở thành nhà giàu vì có nhiều vô bao thuốc lá hơn tụ nó.

Nhưng trời bất dung gian, khi nó ngó ý học ảo thuật bài thì sư phụ lắc đầu ngay lập tức:

- Mày không học trò này được đâu?
- Sao vậy ông thầy?
- Tay mày nhỏ quá, không che lá bài lớn được.
- Nhưng con diễn bằng bộ bài nhỏ.
- Khi mày diễn với bộ bài nhỏ thì mày sẽ không quen tay với bộ bài lớn.
- Lớn lên con sẽ tập lại...
- Muốn khéo tay mày phải học trò giấu đồng tiền với trò trái ping-pong trước..
- Thầy...

- Tao nói không được là không được. Mày mà lên học trò bài thì mày biết tay tao... Tao sẽ không dạy mày bất cứ trò nào hết.

Thực ra, những lý do mà ông đưa ra để không dạy thằng Ti trò ảo thuật với bộ bài là vì ông sợ thằng này biết mảnh giấu bài sẽ dùng để đánh bài gian lận. Đã có nhiều người đến xin ông học nghề ảo thuật và duy nhất chỉ học biểu diễn trò đánh bài là ông từ chối ngay, dù họ có trả bao nhiêu tiền ông cũng từ chối.

Ông biết ảo thuật nhưng đánh bài luôn thua vì nhà ảo thuật không thể đánh bài thắng những kẻ sống bằng nghề cờ gian, bạc lận... Chính ông đã vì cờ bạc mà cầm cố cả cái nhà của mình đến nỗi bà vợ - một nữ diễn viên phụ diễn hết sức quan trọng trong những màn diễn lớn - phải bỏ đi và sau cùng, lấy một thằng Mỹ, rồi đi làm sò-nách-ba. Từ khi vợ bỏ đi, ông không thể biểu diễn trên sân khấu vì thiếu người diễn cùng. Ông trở thành kẻ cô đơn trong cuộc đời, cô đơn trên sân khấu. Ảo thuật lẻ đường, ảo thuật sân khấu thì ông thành công nhưng ảo thuật với cuộc đời thì ông hoàn toàn thất bại trong số diễn đời mình.

Tất cả chỉ vì bài bạc!

Chú thích:

[1] Đánh điện tín.

[2] Snack-bar: Quán rượu, thường có những nữ tiếp viên người Việt phục vụ lính Mỹ. Cụm từ “Gái bán ba” có nghĩa khinh miệt những cô gái làm nghề này.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 29:

Chị Mùi đi coi bói, quyết tâm tìm ra thủ phạm. Sau khi gặp thầy phán quẻ, gương mặt chị trở nên hớn hờ - không phải vì thầy đã chỉ cho chị cách tìm lại vàng mà là đã nói trúng vào nỗi hiềm nghi của chị. Chị Mùi không nói thẳng là ai, nhưng khi gặp bà Hai vừa hỏi chị về vụ mất vàng thì chị nói ngay:

- Tui biết người lấy rồi... Nhưng không nói đâu.
- Người ở đâu vậy hả?
- Xóm này, nhà ở hướng đông, tuổi con rắn nước.

Bà Hai ngó người. Hướng đông là hướng nhà bà. Tuổi bà là tuổi Ty. Khi cất nhà bà nghe lời thầy bói chọn hướng đông. Bà Hai nói nhát gừng:

- Coi chừng có lộn không nghen, nhà tôi ở hướng đông...
- Không. Tui nói ở hướng đông là hướng từ nhà tui mà tính. Mà nó là con trai...

Nói thẳng ra là chị Mùi nghi thằng Chim ăn cắp vàng của chị. Từ ngày chị mất vàng không thấy nó đi cùng với Mùi nữa.

Lúc đầu, nó cũng ghé nhà để gặp Mùi. Vừa gặp mặt nó, chị nói băng quơ:

- Hai chỉ vàng bán được bao nhiêu há...

Hoặc:

- Ăn cắp vàng nhà người ta trước sau gì thì cũng bị trời trả báo.
- Tại sao anh Mùi có mất lại đi chơi với mấy thằng ăn cắp không biết nữa? Tao trù cho thằng nào ăn cắp vàng của tao đi ra đường bị xe nhà binh Mỹ cán chết không toàn thân thể...

Chị Mùi vốn là một người hiền lành, chân chất nhưng sự tiếc của, nhất là nghĩ rằng mình đã biết người lấy nhưng không bắt được tại trận, nên đã biến chị thành người ác miệng.

Nghe chị Mùi nói cạnh, nói khỏe như thế nên thằng Chim cũng không đi đánh bạc cùng với Mùi nữa. Nó rất khó chịu và uất ức. Uất ức vì bị hàm oan. Nó không lấy vàng của chị Mùi. Phải chi chị Mùi gặp mặt thằng nó mà hỏi “Mày có lấy vàng của tao không?” thì nó sẽ trả lời ngay là “Không”. Nếu có phải bị thừa ra cò bót nó cũng chẳng sợ. Và nó sẽ nói với ông cò người mà nó nghĩ là đã ăn cắp vàng của chị Mùi. Nó cũng thương chị Mùi vì chị Mùi nghèo, cắc-ca cắc-cùm mua vàng, để dành tiền sanh con. Vậy mà chị Mùi cứ nghi nó. Nghi nhưng chị Mùi lại không thừa ra cảnh sát, công an mà cứ nhìn nó với cặp mắt thù hận thằng ăn cắp. Nó không đi đánh bài với Mùi vì nó chán Mùi. Trong cặp mắt nó, Mùi không còn là một tay anh chị giang hồ nghĩa khí nữa!

Trong lớp học, thằng Chim trở nên lầm lì. Không thích nói chuyện với đứa nào. Nó nghĩ rằng bọn thằng Minh, Ti, Út đẹt... đều nhìn nó như là thằng ăn cắp. Bây giờ, thằng Chim trở nên tự ti khi nghĩ rằng mình đã bị tụi bạn “oa oa xị” - đây là một kỷ luật nặng nề cho những thằng bạn từng chơi chung và học chung với nhau. Thi thoảng khi gặp nó, tụi này len lét nhìn và thì thầm to nhỏ với nhau rồi bỏ đi chỗ khác.

Làm sao có ai có thể giải oan cho nó đây. À, cũng có thể. Nếu như, bất ngờ chị Mùi tìm ra hai chỉ vàng ở một nơi nào đó mà chị không nghĩ tới thì sao? Nhưng làm sao có tiền để nó mua hai chỉ vàng cho chị Mùi? Hai chỉ vàng là bao nhiêu tiền?

Thật ra, trong cơn buồn tủi, thằng Chim mặc cảm nên suy đoán không đúng về thái độ của những thằng bạn xóm Ba-ra-dô. Thoạt đầu, tụi này cũng bàn tán hung hăng. Thằng Út đệt có ý kiến nhiều nhất:

- Thằng Chim đi chơi với thằng cha Mùi riết thì sẽ lấy chuyện xấu thôi, biết đâu chừng...

Thằng Minh cắt ngang:

- Mình đừng nghi oan cho thằng Chim. Nó không dám ăn trộm cái gì của ai đâu. Đánh bài thì nó ham nhưng tao dám cá là nó không lấy vàng của chị Mùi.

Tụi nó im lặng như ngầm đồng ý với thằng Minh. Thằng Ti, Út đệt và ngay cả thằng Minh đều thấy thương thằng Chim. Thiếu vắng thằng này trong những cuộc chơi tụi nó cũng cảm thấy buồn. Trong đám tụi nó, chỉ có thằng Chim là to con nhứt nên thằng này giống như là “anh chị” bảo kê cho tụi nó khỏi bị tụi xóm Chùa ăn hiếp. Mỗi khi tụi nó leo tường để nhảy vào rạp hát thì chính thằng Chim luôn để từng đứa đứng trên vai làm bệ. Có lần bị bảo vệ rạp Tân Bình rượt bắt, nó đã dám chặn bảo vệ cho tụi nó chạy thoát. Trong cái lương, nếu thằng Minh là tướng văn thì thằng Chim là tướng võ. Nếu thằng Minh là Khổng Minh thì thằng Chim là Trương Phi - đưa lưng đỡ đòn cho cả bọn. Hỏi tụi nó không thương thằng này sao được.

- Chắc chắn không phải nó rồi, vậy thì ai lấy? - Thằng Ti hỏi.

- Làm sao biết được ai lấy. Nhưng tao thấy thằng cha Mùi vẫn bình thường, kỳ lắm...

Thằng Minh nói như quyết định giùm cho tụi nó:

- Nhưng tụi bây vô lớp không được nói cho tụi thằng Són, thằng Vân nghe. Tụi nó biết được, đồn rùm lên thì tội nghiệp cho thằng Chim.

Bỗng như sực nhớ điều gì, thằng Ti kể:

- Chủ nhật hôm vừa, tao đứng trước từ lâu Á Đông...

- Cha ngon ta, đi ăn từ lâu Á Đông nữa ta...

- Ăn đâu mà ăn, tao... tao... - Thằng Ti không muốn nói cho tụi nó biết là mình đi coi ảo thuật - tao thấy chị Năm Mỏ...

- Mà thấy chị Năm Mỏ đi ăn từ lâu à?

- Không biết chị ấy đi đâu, nhưng bộn đồ đẹp ác đạn luôn, với lại...

- Với lại cái gì?

- Tao thấy chị ấy có đeo cái lắc vàng.

Thằng Minh gạt ngang:

- Chị Năm Mỏ có tiền thì chỉ mua...

Thằng Ti hơi to tiếng:

- Mày không biết... tao thấy kỳ kỳ làm sao ấy..

- Kỳ kỳ là làm sao?

- Là... là... có anh Mùi đi theo, còn cầm tay chị Năm Mỏ coi cái lắc vàng nữa...

Thằng Út đẹt hát dựa theo một điệu nhạc Tây quen thuộc thường phát trên đài phát thanh:

- Cái điệu này là “Bà già lấy le ông già, chiều chiều dắt ra bờ sông. Hai người nói chuyện tâm tình, ôm nhau nhảy xuống sông...”

Cũng lại là sự dạn dò của thằng Minh:

- Thôi, đừng kể chuyện này cho ai nghe, tội nghiệp chị Mùi! Chồng với... con. Chắc sau này tao không lấy vợ.

- Ủa, chuyện anh chị Mùi thì có dính gì đến chuyện mày lấy vợ?

- Tao sợ... tao sẽ giống anh Mùi.

- Ừ, tao thấy vợ chồng cứ cãi nhau hoài...

- Thì lấy vợ, lấy chồng là để cãi lộn với nhau, chứ cãi với người ngoài thì người ta unction cho bẽ mặt!

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 30:

Thằng Minh ôm hộp phim đi vội về nhà. Giờ này, má nó đi bán bánh bèo chưa về. Nó đặt hộp phim trên bàn, hấp tấp mở ra để xem những thứ được đựng trong hộp phim có đúng với suy nghĩ của nó hay không?!

Đầy nhóc, gần kín cả hộp là những đoạn phim ngắn. Phim trắng đen có. Phim màu Eastmancolor có. Phim trắng đen thường là phim Việt Nam. Phim Tây, cao bồi Mỹ, phim hoạt họa mới có được tô màu “téc-níc-cu-lơ”. Vừa nhìn đồng phim, thằng Minh biết ngay đây là những đoạn phim bị đứt mà chú Hai đã cắt ra và thay vì đem bán lấy tiền đã để dành cho nó.

Thằng Minh cầm một đoạn phim soi nghiêng qua ánh sáng thì nhận ra đây là cảnh đánh nhau giữa con chằn tinh và Thạch Sanh do La Thoại Tân đóng trong phim Thạch Sanh - Lý Thông [1]. Nhìn đoạn phim này, quái lạ, nó không nhớ đến cảnh trong phim ra sao mà chỉ nhớ là chú nói với nó “Làm người thì đừng làm thằng Lý Thông mặc dù đời thì lắm thằng Lý Thông mà hiểm thằng Thạch Sanh”. Cầm một đoạn phim khác lên nó nhận ra ngay phim Con khi đột - một phim Nhật Bản. Nó nhớ lại một buổi chiều đang mưa và hình ảnh con khi đột khiến nó liên tưởng đến con khi trong sở thú khi chú nói “Con vật cũng như con người, nhất là con khi. Cũng yêu, thương, giận ghét. Đừng tàn ác với nó”. Chú kể chuyện mấy cha thương gia Hoa kiều trùm gạo, trùm vải trong chợ Soái Kinh Lâm thường ăn óc khi trong Đồng Khánh đại tửu lầu. “Đồ dã man!”, chú thốt lên. Trong phim, con khi đột quay lại giết ông chủ của nó, vốn là một tay gian ác. Còn những con khi trong nhà hàng thì làm sao có thể trả thù?

Mỗi khúc phim cắt rời, dù ngắn cỡ mười hình hay dài cỡ ba mươi hình đều gọi cho thằng Minh một chút hoài niệm gì đó giữa nó và chú Hai Ngon. Có thể là một vài câu nói băng quơ hay chú đang nhờ nó làm việc gì đó trong phòng máy: lau máy chiếu phim, châm nhốt vào máy hoặc cuộn những đoạn phim đứt lại. Đây là những đoạn phim mà nó yêu thích nhưng lúc ấy chú chưa cho nó. Nó không hiểu tại sao? Nhưng bây giờ, nó mới biết rằng ông đã gom góp lại, cắt vào một hộp phim để dành. Hay là ông đã chuẩn bị cho cuộc “tàng hình” lần thứ hai. Chú đi đâu? Bao giờ gặp lại? Nó không biết trả lời cho những câu hỏi mà nó tự đặt ra cho bản thân mình.

Một miếng giấy nhỏ rút ra từ trong những đoạn phim cắt rời đó. Thằng Minh vội vàng mở ra xem. Vài dòng chữ ngắn, viết vội: “Ráng học. Bớt coi chớp bóng. Muốn làm thầy tuồng, đạo diễn thì phải học cho giỏi. Học từ từ, chậm mà chắc. Ráng đậu đệ thất năm nay nghe mậy để sau này ngon lành. Tụi mình đầu hên cũng thể mà”. Ước mơ mà nó đã nói trong câu chuyện băng quơ mà chú cũng nhớ sao?

- Lớn lên mày muốn làm nghề gì?
- Chiếu bóng.
- Làm chiếu bóng. Cực lắm con ơi. Làm chiếu bóng như tao là làm thân cu li cho mấy ông chủ rạp. Mày phải ước làm chủ rạp chiếu bóng mới được.
- Ai mà thèm làm chủ rạp chú.
- Chủ rạp vẫn ngon hơn thằng chiếu phim.
- Con không làm chủ rạp cũng không làm chiếu phim mà làm ra phim.

- Cái gì? - Chú Hai Ngon mở tròn mắt ngạc nhiên khi nghe thằng Minh có chí lớn như vậy - Máy quay phim?

- Không con làm... con làm ra cái tuồng phim rồi chỉ cho mấy thằng nghệ sĩ, tài tử hát, ra điệu bộ giống như lúc nghệ sĩ tập tuồng cải lương vậy đó.

Thằng Minh lim dim đôi mắt. Nó nhớ lại cái hôm nó được xem nghệ sĩ của đoàn Dạ Lý Hương tập tuồng Tuyệt tình ca ở rạp Tân Bình. Trời ơi, nó không ngờ kép Thanh Sang đẹp trai quá cỡ, đào Bạch Tuyết hát hay không chỗ chê vậy mà còn bị ông thầy tuồng ốm nhom, ốm nhách, mặc đồ pi-ja-ma chỉ chạy tới, chạy lui gần chết. Kép Việt Hùng đang hát, ông bảo ngưng là ngưng, rồi ông hoa chân múa tay, cầm cuốn tuồng giơ lên, giơ xuống nói gì đó. Các nghệ sĩ, đào kép ba quân tướng sĩ nghe lời ông răm rắp. Ông thầy tuồng nhỏ xíu con mà như có võ nghệ đầy mình. Nhỏ xíu con mà như ông tướng chỉ huy khắp trận tiền của một võ cải lương. Nhờ nghe lóm được hai anh kéo màn và nhắc tuồng nó mới biết được ông thầy tuồng tên là Hoa Phượng [2]. Tên như tên con gái. Ẽo là như hoa phượng, nhưng lại chỉ một cây xanh rờn. Từ đó hình ảnh ông thầy tuồng cứ nằm trong tâm trí nó. Làm thầy tuồng chắc phải giỏi lắm. Mà nếu như quay phim thì chắc cũng như vậy thôi. Bắt đào kép, nghệ sĩ đi tới, đi lui, nói vài câu rồi lấy máy quay phim quay thì thành phim chứ gì.

Nó nói tiếp, giọng chắc nịch như đã quyết định từ lâu:

- Con làm thầy tuồng.

- Thầy tuồng là mấy ông soạn giả cải lương mấy ơi. Trong phim người ta gọi là... gọi là đạo diễn.

- Đạo diễn?

- Ừ. Đạo diễn chỉ cho tài tử bắn súng, đánh võ, khi nào chết, khi nào sống...

Nó vỗ tay:

- Rồi. Con khoái làm đạo diễn. Nhưng mà nè chú, con ngựa là loài vật làm sao nó nghe lời đạo diễn khi nào chạy thì chạy, khi nào té thì té. Trong phim Lý Chơn Tâm, anh hùng cười cùi tại sao La Thoại Tân còn biết bay lên trời nữa vậy chú? Sao thần bí quá vậy?

- Thần bí là vì mình không biết. Mình không biết là do mình dốt. Mình dốt là vì mình không đi học. Cái đó là kỹ thuật, kỹ xảo là mảnh lối mấy ơi. Muốn làm được đạo diễn phim thì mấy phải học sỏi đầu. Mấy ông đạo diễn toàn là học đại học không. Có người còn đi học từ bên Tây, bên u về nữa.

- Thì con sẽ học đại học để làm đạo diễn.

- Bây giờ mấy học lớp nhứt. Muốn học đại học mấy phải đậu đệ thất trường công đã...

Nó gật đầu, cặp mắt long lanh, nói với chú Hai mà như nói với chính mình:

- Thì con sẽ đậu đệ thất năm nay. Rồi sẽ vào trung học. Rồi sẽ học đại học. Rồi sẽ làm đạo diễn phim cho chú chiếu chơi. À, mà không. Lúc đó chú là chủ rạp, con sẽ đưa phim cho chú chiếu miễn phí...

- Làm cái gì cũng được. Chủ rạp hay chiếu phim hay thầy tuồng gì cũng không sao miễn là mấy phải tinh thông lâu lâu nghề đó. “Nhất nghệ tinh nhất thân vinh” mà mấy.

- Làm nghề gì thì cũng phải làm cho thiệt là giỏi. Mỗi người có một cái nghề để sống, để trở thành người có ích cho xã hội. Học chỉ là thu thập sự hiểu biết để làm cho nghề mình hay hơn thôi...

Điều chú Hai Ngon dạy nó đã được học trong sách Em tập tính tốt. Nó sẽ cố gắng học thật giỏi. Sẽ đậu đệ thất năm nay. Rồi sẽ lên trung học, đại học. Nó sẽ làm thầy tuồng, đạo diễn phim cho thật giỏi. Và khi nó có tiền, nó sẽ xây rạp chiếu bóng. Nó sẽ mời chú Hai Ngon làm chủ rạp chiếu phim. Một tuần sẽ có một suất chiếu cho mấy đứa con nít xóm nhà nghèo coi chơi, không lấy tiền. Vậy mới là “dầu hèn cũng thể” chứ!

Chú thích:

[1] Theo thống kê của báo Điện Ảnh (Sài Gòn) thì trong năm 1958 có 23 bộ phim Việt Nam được trình chiếu ở 120 rạp (toàn miền Nam) do chín hãng phim tư nhân thực hiện. Do làm phim thương mại, nên chất lượng phim không cao. Tờ báo nhận định: một năm làm nhiều phim nhất nhưng lại là năm điện ảnh buồn tẻ nhất. Đến năm 1965, báo Kịch Ảnh (Sài Gòn) nhận định: “Trong năm 1965, hầu như hoạt động điện ảnh Việt Nam không hoạt động gì”.

[2] Các gánh cải lương trước 75, các soạn giả cải lương kiêm luôn chỉ đạo diễn xuất. Hoa Phượng là một soạn giả cải lương nổi tiếng. Ông thường viết chung với soạn giả Hà Triều những vở cải lương như “Con gái chị Hằng”, “Nửa đời hương phấn”, “Tuyệt tình ca”...

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 31:

Thằng Minh đang ngồi học bài trong nhà thì thằng Ti thất thần chạy vào, kêu:

- Minh ơi, Minh...

Giật mình, thằng Minh bỏ cây viết xuống hỏi:

- Cái gì vậy Ti?

- Thằng Chim... - Nó vẫn thờ hỏn hễn - Thằng Chim...

- Thằng Chim sao?

- Nó bị “xe cây” [1] xúc rồi.

Thằng Minh kêu lên:

- Bộ chị Mùi kêu lính bắt nó về tội ăn cắp vàng hả?

- Không phải. Nó bị lính bắt trong sông bài.

- Ủa, giờ nó đâu có đi theo thằng cha Mùi đánh bài nữa đâu.

Thằng Ti vẫn thờ hào hễn:

- Nhưng nó lại đi theo thằng cha Tới lác bầu cua. Nó ngồi “phá hỏa” [2] cho thằng chả. Lính bắt sông bầu cua rồi bắt nó luôn...

Thằng Minh ngồi thờ ra, lác đầu:

- Gần thi đệ nhị lục cá nguyệt [3], nó bị bắt thì coi như hoắc [4] rồi.

Thằng Ti nói, một cách để tự trấn an chính nó:

- Chắc cò bót cũng thả nó ra sớm vì nó chỉ làm công cho thằng cha Tới thôi mà. Nó đã thề với tao rồi...

- Nó thề với mầy cái gì?

- Nó nói nó bị oan trong vụ chị Mùi mất vàng. Nó biết người lấy nữa nhưng nó nói thì chị Mùi không có tin đâu. Bởi vậy, nó thề nó không đi đánh bài.

- Nếu thề không đi đánh bài thì nó đi làm “phá hỏa” cho thằng cha Tới làm gì.

- À... à... nó làm để kiếm tiền công... Mỗi lần thắng thì thằng cha Tới cho nó vài chục.

- Nó lấy tiền làm gì? - Thằng Minh hỏi gặng.

- Để để... mua vàng... trả cho chị Mùi.

- Ủa, nó không lấy vàng chị Mùi mà lại kiếm tiền mua vàng trả là sao.
- Tại vì chị Mùi nghĩ nó hoài làm nó khó chịu quá... Nó nói, để nó kiếm tiền đền cho xong.

Thằng Minh đột nhiên giận dữ:

- Thằng khùng. Không có lấy tại sao phải kiếm tiền đền cho bị lính bắt. Má nó hay chưa?
- Má nó với con Cường khóc quá trời. Nghe nói má nó chạy lên Ty Cảnh sát quận rồi.

Đứng thù người, suy nghĩ một chút rồi bỗng nhiên thằng Minh búng ngón tay nghe cái chóc. Thằng Ti biết đây là dấu hiệu thằng này khoái chí điều gì đó. Mỗi khi có điều gì thích thú nó thường búng ngón tay nghe cái chóc. Thằng Minh gấp cuốn tập lại, nói với thằng Ti:

- Tao với mày chạy lên Ty Cảnh sát...
- Tao với mày... lên trên làm gì?
- Ở quê, lên cư xá Cảnh sát kiếm thằng Cảnh hù.

Thằng Minh dẫn chiếc xe đạp ra đầu đường bơm bánh xe cho đủ căng để có thể chở thằng Ti. Thằng Ti cầu nhàu:

- Mày gặp thằng công an, lính kín đó làm gì...
- Nhờ nó hỏi ba nó có cách nào lãnh thằng Chim ra khỏi bót không.

Chú thích:

[1] Xe cảnh sát.

[2] Ngồi ăn hoặc chung tiền giúp cho chủ sòng.

[3] Học kỳ hai. Mỗi năm chỉ có hai kỳ thi trong lớp là đệ nhứt và đệ nhị lục cá nguyệt.

[4] Trong bài xì dách, là cây bài tự thua. Ở đây có nghĩa là chết, thua, không cứu vãn.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 32:

Vừa đến công cư xá dành riêng cho cảnh sát của Ty Cảnh sát, hai thằng gặp ngay thằng Cảnh hù từ trong nhà đạp xe chạy ra. Nhìn thằng này đang mặc quần đùi, áo thun thằng Minh biết ngay là thằng này đang đi qua sân vận động quận 6 đá banh.

- Đi chơi bắt hiếu không tụi bây? - Thằng Cảnh hù hỏi tụi nó.
- Bắt hiếu là cái gì mậy?
- Bắt hiếu là đánh ba... mà đánh ba là đá banh. Vậy mà cũng không hiểu.
- Vậy mấy biết “cảnh hù” là gì không mậy? - Thằng Minh chơi lại.
- Ê, không có cảnh hù thì ăn hủ tiếu không ngon nghe mậy. Sao, đi đá banh không tụi bây?

Thằng Minh ngập ngừng:

- Tụi tao đang buồn, làm sao đi đá banh được.
- Đi đá banh, vừa đá vừa chửi thề là vui liền hà. Tụi bây không biết gì ráo.
- Ê, mầy hỏi ba mầy giùm tao chuyện này nghe.
- Chuyện gì?
- Thằng Chim... thằng Chim...
- Thằng Chim sao?
- Thằng Chim nó bị bắt vì tội lắc bầu cua rồi.
- Sao nó chỉ vậy?
- Chỉ... chỉ cái cục... cục. Má nó khóc quá trời kia. Mầy hỏi ba mầy nhờ lãnh nó ra được không?

Thằng Cảnh hù gật đầu:

- Để tối nay tao nói với ba tao, nhờ lãnh nó ra, không thôi nó ở tù mục xương. Ở tù sẽ bị đưa đi Bà Rá, Côn Nôn ghê lắm...

Thằng Minh, thằng Ti nghe nói đến Bà Rá, Côn Nôn là sợ xanh máu mặt. Tụi nó thường nghe nói rằng Bà Rá, Côn Nôn là nơi rừng thiêng nước độc, đầy ma quỷ mà ai bị đưa đến đó thì coi như là chết.

- Mầy... mầy nói ba mầy ráng cứu nó nghe... Tội nghiệp má nó, khóc dữ lắm.

Thằng Cảnh hù nói trước khi dắt xe đạp trở vô nhà:

- Ừ, tụi bây về nhà đi, để tao vô Ty gặp ba tao, xin thăm thằng Chim coi được không.
- Ê, cho tụi tao xin vô thăm nó được không?

- Chắc không được đâu. Khi nào được tao sẽ kêu tụi bây.

Thằng Minh móc túi lấy ra mấy tờ giấy bạc nhàu nát:

- Tao còn năm đồng, mày đưa cho thằng Chim, coi nó cần xài cái gì không.

- Tao đưa nó ba đồng. - Thằng Ti đưa cho thằng Cảnh hũ mớ bạc cắc.

Thằng Cảnh hũ cầm tiền:

- Để xem mua cho nó tô hủ tiếu được không... Thôi tụi bây đông đi.

* * * * *

Ba thằng Cảnh hũ nói má thằng Chim phải làm một cái đơn báo lãnh gửi lên Ty Cảnh sát. Má nó không biết chữ nên đi đến đường Mai Xuân Thưởng, đối diện Ty Cảnh sát [1] chỗ chuyên đánh đơn mượn cho thân nhân người đang bị giam giữ.

Mới sáng sớm mà nơi này đã có nhiều người đứng, ngồi tay cầm thức ăn nhìn vào phía trong chiếc cổng xanh với ánh mắt hy vọng. Họ mong ước là thân nhân của họ sẽ ở tù trong ấy đi ra nhận những phần thức ăn mà họ đang cầm trên tay: một gói cơm tấm sườn, một gà-mèn hủ tiếu mì, một gói xôi, một bịch com - những món ăn ngon mà hàng ngày ít khi họ được ăn. Đó là một bà cụ với ánh mắt dờ dẩn, một người đàn bà với cặp mắt chứa chan, một người cha với gương mặt thắc thom. Họ thì thầm trao đổi với nhau những lo âu và những lời ước muốn đầy tính hy vọng và suy đoán của mình. Con, cha, chồng, vợ... những kẻ bị giam trong kia chỉ là những người vô tội. Họ bị cảnh sát, công an bắt lầm trong những cuộc bố ráp. Phú-lít chẳng có câu “bắt lầm hơn bỏ sót” đó sao?

Một người đàn ông, trạc 50 tuổi, đầu đội nón nỉ, nói lớn với mọi người chung quanh:

- Mấy ông bà, anh chị làm đơn, xin báo lãnh, xin tha gì chưa?

Nhiều cặp mắt hướng về người đàn ông này. Ông ta ngồi trên một cái ghế đầu, trước mặt là một cái máy chữ, chồng giấy pơ-luya và giấy than nằm cạnh bên. Nhờ cái máy chữ cao siêu này, những sự oan ức của người bị giam có thể được đèn trời - tức ông Trưởng Ty Cảnh sát soi xét.

Một người phụ nữ ngồi xuống cái ghế bên cạnh cái bàn xếp của ông ta. Nói gì đó và ông ta gật đầu. Thế là những con chữ chạy rào rào bởi hai ngón tay trở thiện nghệ. Thư ký phải “đả tự” bằng mười ngón. Còn ông ta chỉ cần hai ngón cũng đủ diễn tả nỗi hàm oan nhân thế.

Theo gương của người phụ nữ, một số người khác cũng đến những cái bàn có máy chữ để cạnh bên. Tiếng máy chữ nghe rào rào như tiếng những giọt mưa rơi rải đều trên mái tôn. Người thuê viết đơn nhìn những người viết đơn thuê với cặp mắt kính nể, kỳ vọng. Những người viết đơn thuê đã thay họ trình bày những nguyện vọng, nói rõ những oan ức, những lý do khiến thân nhân họ bị bắt và cuối cùng xin cứu xét được trả tự do.

Má thằng Chim cùng con Cường cũng đứng đó, trước một dãy bàn người viết đơn thuê, đầy máy chữ. Hôm nay, thím Tám mặc một cái áo sạch sẽ, tươm tất vì thím hy vọng, biết đâu, gặp phép lạ được vào thăm thằng Chim thì sao? Đâu có thể vô Ty Cảnh sát quận mà ăn mặc lôi thôi được. Biết đâu vì sự lôi thôi của thím mà cảnh sát nghi ngờ thằng Chim thì sao? Thím biết thằng Chim ham đánh bài nhưng nó không phải là thằng đá cá lẩn dưng, ăn cắp, ăn trộm. Cái sự ham đánh bài của nó chính là lỗi của bà và ba nó. Thuở đi theo gánh hát trong những huyện lỵ nghèo, những nghệ sĩ cải lương có biết làm gì đâu ngoài việc đánh bài để giải khuây. Chờ chiều xuống, com nước xong, sân khấu sáng đèn, kèn trống cất lên họ lại được trở

thành những ông hoàng bà chúa, xiêm y rực rỡ. Tiếng vỗ tay, những cây quạt, có tiền kèm theo quăng lên sân khấu. Đó là hào quang của đời nghệ sĩ, của sự trốn lánh thực tại nghèo khổ. Sau đêm diễn, quất vài xị rượu, húp vài tô cháo, họ đi vào giấc mơ. Sáng dậy, sau khi ra quán uống cà phê, ăn hủ tiếu, xú mại bánh bao là họ lại đi gặp những ông tướng xanh vàng đỏ trắng trong bộ bài tứ sắc hay già, bời, mù, ách trong bộ bài năm mươi hai lá. Nam diễn viên chánh, đẹp trai đi rong ngoài chợ xã, huyện để thả dê, liếc mắt đưa tình với vài cô thôn nữ. May mà trúng phải con gái bá hộ, hay điền chủ thì coi như là đời lên hương. Còn nếu không thì cũng có vài mối tình làm kỷ niệm, đánh dấu cho đời nghệ sĩ. Những nghệ sĩ không tên tuổi, đào phụ, kép phụ, kéo màn, nhắc tuồng, khuôn vác cảnh trí... cùng nhau giải khuây bằng cách sát phạt những kẻ cùng cảnh ngộ như mình. Cái xui của người này chính là cái hên của người khác.

Ba thằng Chim và thím đã gặp nhau trong gánh hát. Từ trong gánh hát họ gặp nhau trong sòng bài. Và từ khi thằng Chim ra đời nó đã nhiễm luôn cái máu bài bạc của ba và má nó cộng lại. Má thằng Chim không trách Mùi và cũng chẳng trách thằng Tới. Bây giờ có trách, chửi rửa lẫn nhau thì nó cũng đang nằm trong khám.

Một tay viết đơn mướn, môi thâm vì thuốc lá, cặp mắt lơ dờ nhìn má thằng Chim đi qua đi lại trước Ty Cảnh sát, rồi nhìn vào những bản viết đơn mướn, biết ngay đây là người mà y ta có thể moi tiền, bèn hỏi:

- Muốn viết đơn mướn hả. Lại đây tui giúp cho. Tui viết đơn là bảo đảm ông Cò sẽ thả ra.

Má thằng Chim kéo tay con Cường dừng lại ngay cái bàn xập xệ như gương mặt của anh ta:

- Anh làm ơn cho tui hỏi, con nít đi lặc bầu cua bị bắt thì bị tù bao lâu?

Ngáp một cái dài không cần che miệng, tay viết đơn mướn trả lời ngay như thầy cãi chính hiệu:

- Con nít hả? Con nít cũng bị giam như người lớn chờ ngày xử. Nếu không ở Chí Hòa thì cũng vô trại tế bần [2]...

- Có khi nào ông Cò cứu xét hoàn cảnh của con nít mà thả ra, không đưa đi trại tế bần không anh?

- Phải làm đơn kêu oan chứ. Ông Trưởng Ty Cảnh sát đọc đơn, thấy tội nghiệp thì ông thả, khỏi phải bị giam chờ ngày ra tòa.

Má thằng Chim khấp khởi mừng thầm:

- Anh làm đơn kêu oan được cho mấy người rồi?

Tay viết đơn khoát tay, tỏ vẻ như không nhớ:

- Ôi, nhiều vô số kể, làm sao nhớ hết được.

Má thằng Chim ngần ngừ, tay thọc vào túi chiếc áo bà ba vắn về mấy tờ giấy bạc:

- Viết một cái đơn bao nhiêu tiền vậy anh?

- Tùy viết dài hay viết ngắn, tội nặng hay tội nhẹ.

- Giả dụ như tội nhẹ, viết ngắn.

- Ờ... ờ... Khoảng 50 đồng.

Cái giá quá lớn với số tiền thím hiện có:

- Hai chục được không anh?
- Sao được. Viết đơn không có nói thách, không trả giá.
- Thôi, để tui trở về nhà lấy tiền rồi quay lại sau.

Thím nắm tay con Cường đi ngược chiều con đường Phạm văn Chí để quay trở về nhà. Bỗng con Cường kêu lên:

- Anh Minh... anh Minh...

Không chỉ mình thằng Minh mà còn có cả thằng Ti, Út đẹt, Cảnh hù, thằng Són, thằng Long, con Hồng. Tụi nó vừa từ trường chạy ra vì trường Bình Tây khá gần với Ty Cảnh sát. Vừa gặp tụi nó, má thằng Chim hỏi:

- Sao tụi bây không đi học?

Thằng Minh đáp ngay:

- Dạ, giờ ra chơi. Tụi con chạy lẹ ra đây nhờ ba thằng Cảnh hù dẫn vô thăm thằng Chim.

Nghe nói thăm thằng Chim, má nó hỏi nhanh:

- Sao, tụi bây thăm được nó không? Nó khỏe không? Nó có bị đánh không?

Thằng Són cướp lời thằng Minh, nói lẹ:

- Tụi con chưa thăm được, chỉ có gửi đồ ăn cho nó thôi.
- Mà thím đi đâu vậy? - Thằng Minh hỏi.
- Tao đi nhờ người ta viết đơn xin thả nó.
- Thím nhờ người ta viết xong chưa?
- Người ta đòi mắc quá. Tới 50 lạng.
- Ai mà đòi mắc vậy thím.
- Thằng cha kia kia.

Thằng Minh chặc lưỡi:

- Mắc quá hé... Hay là thím để tụi con viết đơn giùm cho, đỡ tốn tiền.

Má thằng Chim ngần ngừ:

- Tụi bây còn con nít, con nôi mà viết được cái gì?

Túng thế, thằng Minh chỉ đại vào thằng Cảnh:

- Thằng này...

Thằng Són lại nhảy vào miệng thằng Minh nói:

- Thằng này là thằng Cảnh hù...

- Ủ, thằng Cảnh hù... - Má thằng Chim gật đầu.

Thằng Minh hỏi thằng Són:

- Mày làm ơn cho tao nói được không? Thằng Cảnh hù có ba làm...

- Ba nó làm cảnh sát ở Ty này. - Cũng lại là thằng Són.

Má thằng Chim nắm lấy tay thằng Cảnh hù, hỏi dồn dập:

- Sao con, con có thể nhờ ba con cứu thằng Chim không con?

Thằng Cảnh hù ngập ngừng:

- Dạ... ba con nói phải viết đơn đi đã, rồi ba con nộp đơn giùm cho.

Thằng Són lại tía lia:

- Ba nó nộp đơn xong rồi sẽ lãnh thằng Chim ra.

Thằng Cảnh hù lừ mắt:

- Ai nói với mày vậy? Bộ muốn lãnh là lãnh được sao?

Thằng Minh đưa ra ý kiến:

- Thím để tụi con viết đơn cho. Tụi con có học cách viết đơn mà.

- Viết đơn dễ ẹc... Con viết hoài hà.

- Mày viết đơn bán thịt heo lậu hả, xạo hoài. - Thằng Ti thấy ghét thằng Són ưa nói chen khi người khác đang nói chuyện.

Trước sự nhiệt tình của tụi nó, má thằng Chim nghĩ chắc cũng không có cách nào hơn là để tụi nó viết đơn giùm.

- Ủ, thôi thím về. Mấy con ráng giúp thằng Chim nghe.

- Dạ, nó là bạn tụi con mà.

Má thằng Chim vừa quay lưng đi, thằng Minh nói với cả bọn:

- Tụi mình quay về trường làm đơn cho má thằng Chim đi.

Thằng Út đệt lừng khừng:

- Minh giao cho thằng Són đi, nó viết đơn hoài mà.

- Ý, đâu được... Tao viết đâu có hay bằng thằng Minh.

- Vậy thì mày phải dẫn tụi tao đi ăn cháo huyết để tụi tao đủ sức mà viết bức tâm đơn. - Thằng Cảnh hù bắt đạ.

- Đãi thì đãi, nhưng tao không ăn cháo huyết đâu.

Cả bọn tụi nó sực nhớ thằng Són kỵ ăn cháo huyết vì nhà nó có một lò mổ heo lậu.

Chú thích:

[1] Nay là Ủy ban Nhân dân quận 6.

[2] Nơi giam giữ trẻ vị thành niên, đặt tại bên kia cầu Trịnh Minh Thế (cầu chữ Y). Sau khi hết tuổi vị thành niên, con trai sẽ bị đi làm lao công chiến trường. Nhiều tay anh chị, cao bồi du đảng của Sài Gòn đã bị giam tại đây khi vị thành niên.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 33:

Té ra chuyện viết một lá đơn không phải dễ dàng như tụi nó nghĩ!

Nhiệm vụ trọng đại này được giao cho thằng Minh với sự đồng sáng tác của toàn thể tụi nó sau giờ tan trường. Lớp học vắng hoe, chỉ còn lại mấy thằng tụi nó và con Hồng đang chụm đầu vào nhau để sáng tác lá “tâm đơn”. Thằng Út dẹt nêu ý kiến trước:

- Mình chỉ cần có một mẫu đơn, rồi mình sửa lại...

Thằng Minh búng tay:

- Tao nhớ rồi, trong sách quốc văn có trình bày mấy mẫu đơn.

Thằng Long mập lấy quyển quốc văn đưa cho thằng Minh. Nó lật gần cuối sách rồi đọc:

- Đơn tín các loại: Tờ khai trình. Tờ khai trình thường có ba phần...

Thằng Minh kêu lên:

- Mình đâu có phải khai trình mất trộm đâu. Tao có đọc loại đơn này rồi.

Thằng Long mập đọc tiếp:

- Vậy thì qua phần Đơn yêu cầu. Hàng ngày, chúng ta có nhiều việc cần thỉnh cầu giải quyết như xin việc làm, xin học bổng, xin cấp chứng chỉ hộ tịch. Loại đơn này cũng có ba phần. Phần 1 trình bày rõ danh tánh, căn cước địa chỉ. Phần 2 là trình bày rõ yêu cầu. Phần 3 là phần kết đơn (câu lễ phép thông thường). Thí dụ như: Đơn xin học bổng - Kính gửi ông hiệu trưởng trường tư thực...

Thằng Út dẹt rụt rè:

- Cái đơn này có liên quan đến cò bót, cảnh sát gì đâu?

- Tao thấy cái đơn khai trình có kính gửi Ông Cảnh sát trưởng quận 1 - Đô thành Sài Gòn...

Thằng Minh lại búng tay:

- Ngon rồi, mình chép hai đơn này lại thành một...

- Nghĩa là sao?

- Có gì đâu. Đoạn đầu thì mình kính gửi ông cảnh sát trưởng, đoạn sau thì mình trình bày yêu cầu... để tao vừa viết, vừa đọc cho tụi bây thêm ý nghe... Thằng Tì đâu rồi...?

Thằng Cảnh hù nhìn quanh quất, rồi nói:

- Không thấy bóng dáng nó đâu. Chắc nó đói bụng đi về sớm.

- Ủ, bắt đầu viết nghe tụi bây.

Vừa viết nó vừa đọc:

- Kính gửi ông Cò quận 6...

Thằng Cảnh hù la lên:

- Không viết là ông Cò được...

- Chớ sao có tuồng ông Cò quận 9 do Út Trà Ôn với Bạch Tuyết hát?

- Ồ, tuồng đó tao có coi rồi. Hay quá cỡ thợ mộc. Má tao khóc quá trời luôn. - Thằng Són nói chen vào.

Thằng Minh tức mình:

- Tao lạy mày nghe Són... sòn... son, sao mày giống mấy thằng “mắc thằng bố” quá vậy?

Rồi nó viết tiếp “Kính thưa ông Cảnh sát trưởng quận 6 - Đô thành Sài Gòn. Kính ông, tôi ký tên dưới đây là... là má thằng Chim...”

Bây giờ đến phiên con Hồng:

- Không phải. Trò phải ghi tên thiệt của má thằng Chim.

- Nhưng tui đâu có biết má nó tên gì.

- Thì để trống chấm chấm chấm về nhà, hỏi tên má nó điền vô. Vậy mà cũng không biết. - Thằng Són cũng không chừa tạt nói vô.

- Mày ngon thì mày viết đi.

Con Hồng giảng hòa:

- Tiếp tục đi, trưa rồi...

- Tôi ký tên dưới đây là chấm chấm chấm, căn cước [1] số...

- Chấm chấm chấm. - Cũng là thằng Són.

- Són ơi, mày làm ơn cho tao viết nghe... chấm chấm chấm, cư ngụ tại số chấm chấm chấm...

- Sao mày không viết số nhà vô? - Thằng Són hỏi.

- Tao không biết.

- Nó ở chung đường hẻm nhà mày mà...

- Nhưng nhà nó xuyệc mấy tao không có nhớ. Được chưa.

- Ồ. Được rồi. Nhưng đường thì mày biết chứ?

- Đường Phạm văn Chí, xin trân trọng khai trình...

Thằng Cảnh hù xen vào:

- Không phải khai trình vì khai trình là mình khai chuyện gì nhưng cái này là mình xin nên phải viết như xin..

- Như xin học bổng phải yêu cầu. - Thăng Són gật gù.

Vẫn yên lặng, thằng Minh lật qua phần mẫu đơn Yêu cầu trang kế bên:

- Xin trân trọng đệ trình ông rõ là...

Lúc ấy, nghe rõ từ đằng xe tiếng cộc cách vang ra từ toàn bộ thân chiếc xe đạp của thằng Ti. Tụi nó nhìn ra ngoài thì thấy thằng này quăng chiếc xe đạp ngoài cửa, chạy học tốc vào. Vừa thở hổn hển, nó vừa nói:

- Tao có mẫu lá đơn rồi.

- Đâu... đâu..?

Thằng Ti móc trong túi quần của nó, lấy ra tờ giấy gấp tư, khá nhàu nát nhưng vẫn còn đọc được chữ. Thằng Minh hỏi:

- Ở đâu mà có lá đơn này?

- Một bác viết đơn mượn ngay Ty cho tao. Đây chỉ là cái mẫu thôi. Mình phải viết lại nhưng chỉ sửa tên người, với địa chỉ nhà.

Thằng Út dẹt thắc mắc:

- Nhưng sao ông lại cho mày. Mày với ông quen nhau hả?

- Quen đâu mà quen...

Rồi thằng Ti kể câu chuyện nó có mẫu đơn như thế nào.

Trong khi bọn thằng Minh đang ngồi hì hà hì hục đánh vật với mẫu đơn trong sách quốc văn thì thằng Ti nghĩ rằng sao mình không lại chỗ thằng cha viết đơn mượn, lượm mấy tờ giấy than - được dùng lót để sao ra nhiều bản - rồi nhìn vào những con chữ còn hằn trên lưng tờ giấy than mà chép lại. Nhưng khi nó tìm cách lấy được tờ giấy than bằng một màn ảo thuật thì nó vẫn không thể nào đọc được chữ.

- Làm sao mà đọc được khi chữ chồng lên nhau. - Thăng Són thắc mắc.

- Mày hay qua hé - sao không giới đi lấy với nó đi? - Thăng Long mập phàn phảo.

Thằng Ti kể tiếp, miệng sùi cả nước bọt:

- Thấy tao cứ đứng soi tờ giấy than trước ánh sáng hoài, một bác đánh máy chữ thuê gần đó thắc mắc nên mới hỏi tao đang làm gì vậy. Tao kể lể sự tình thì bác ấy chửi...

- Chửi mày hả? Ai biểu mày lấy tờ giấy than mà còn để ông thấy. - Vẫn là thằng Són.

- Mày có cầm cái miệng lại không? Cứ phá đám hoài. Người ta nói “điếc hay ngóng, ngóng hay nói” mày không có ngóng sao mà hay nói vậy? - Thằng Minh cự.

Thằng Ti tiếp:

- Bác ấy chửi thằng cha đánh máy đơn mượn, đòi má thằng Chim 50 đồng là đồ tàn nhẫn, vô nhân đạo, vô lương tâm..

- Đúng là vô lương tâm, tàn nhẫn, vô nhân đạo...

- Y như ba mây bán heo lậu, heo bệnh bơm nước vậy.

Nghe thằng Minh nói khỏe về nghề nghiệp của ba nó, thằng Són im re. Đây là điểm yếu của thằng này.

- Sau đó, bác cho tao một tờ đơn mà bác đã từng viết cho người khác. Bác ấy nói chỉ cần thay tên, đổi họ, nơi cư ngụ, căn cước người làm đơn, ngày tháng là coi như được.

Thằng Minh nêu ra điều khó khăn:

- Nhưng... cái đơn này phải đánh máy. Tụi mình có đứa nào biết đánh máy đâu.

Con Hồng và thằng Long mập cùng lên tiếng:

- Tụi đánh cho!

Thằng Minh ngạc nhiên nhìn hai đứa. Nhưng nó chỉ tin vào thằng Long mập vì nó đã thấy nhà thằng này có một máy đánh chữ ở trong phòng khách, còn con Hồng thì nó hoàn toàn không biết.

- Thôi, thằng Long mập đánh đi.

Con Hồng tiu nghỉu. Nó nói với thằng Ti:

- Đâu, trò cho Hồng mượn cái đơn xem một chút.

Nó cầm lá đơn do thằng Ti đưa, đọc chậm rãi, kỹ càng, còn lẩm nhẩm trong miệng y như đang học bài:

- Trong này có sai vài lỗi chánh tả hời, ngã nhe các trò.

Tụi nó ngẩn tò te với sự phát hiện nhanh như chớp của con Hồng.

Chú thích:

[1] Chứng minh nhân dân.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 34:

Thoăn thoát đưa xấp giấy vào ru-lô, gạt cần máy chữ đẩy giấy lên cho vừa với ru-băng, con Hồng bắt đầu gõ vào phím chữ.

Trước mặt nó là cuốn sách quốc văn, được mở ở phần dạy làm đơn. Miệng nó lẩm nhẩm đọc, lâu lâu nó nhắm mắt để tập trung nhớ lại mẫu đơn mà nó đã được thằng Ti cho xem. Hai ngón tay trở của nó nhảy thoăn thoắt trên những phím chữ. Những con chữ nhảy rào rào, đập vào ru-băng, tạo thành từng câu, từng câu trên tờ giấy trắng.

Con Hồng tức mình với tụi thằng Minh. Sao tụi con trai cứ nghĩ rằng con gái như nó không biết gì hết trơn, hết trội vậy? Làm sao mấy trò con trai biết được rằng mình thường được ba nhờ đánh máy những bài viết của ba gửi cho báo Sài Gòn mới.

Trước kia, con Hồng thấy ba nó gắn mấy tờ giấy lên cái máy đặt trên bàn viết mà ba nó gọi là máy chữ. Sau đó ba nó gắn giấy vào và gõ... gõ... thế là, từ trong cái máy kỳ bí đó, xuất hiện những chữ, những dòng, những câu văn lên tờ giấy trắng. Ba nó đánh chữ đầy hết tờ giấy này sang tờ giấy khác.

Con Hồng không hiểu từ đâu mà ba nó có nhiều chữ để viết như vậy. Nhiều khi nó nghe tiếng máy chữ ngừng một lúc, sau đó, ba nó đốt điều thuốc, hút vài hơi rồi bóp bóp trán một lát thì tiếng máy chữ rào rào trở lại. Té ra, mỗi khi không viết ra chữ thì cứ bóp bóp cái đầu chữ sẽ từ đó mà dọt ra.

Khi ba nó đi vắng, nó lục cái máy chữ ra, rồi tập gắn giấy vào, lấy cây viết chì nhấn lên từng phím. Lạ thay, từng con chữ abcdnmhkg xuất hiện theo từng cái nhấn cộc cộc của nó. Nó bắt đầu ráp từng chữ cái tên của nó. Hiện ra rồi HONG, vui quá!

Cứ như vậy, khi ba đi vắng, con Hồng lại lén lén đem máy đánh chữ ra đánh đủ thứ những gì nó nghĩ trong đầu. Sau đó, nó đem bài học thuộc lòng trong sách quốc văn ra đánh. Một thời gian ngắn sau, nó thuộc lòng hết những dãy phím chữ, cách đánh chữ hoa, các con số, chỉ có điều nó chỉ đánh được bằng hai ngón tay.

Một ngày nọ, bất ngờ, ba nó cầm một tờ giấy mà nó đang đánh dở hỏi:

- Hồng, con đánh máy chữ này phải không?

Chết cha! Lúc đó đang đánh máy, bỗng dưng có bà bán chè chí-mà-phủ [1] đi ngang, nó chạy ra ăn, quên mất là đang ngồi gõ một bài thơ trong sách quốc văn.

- Dạ... dạ... - Thế nào ba cũng cho mình cho mình một trận, nó nghĩ.

Bất ngờ, ba nó gạt đầu, cười nói:

- Ờ, ráng tập đánh đi rồi làm thơ ký đả tự cho ba.

- Thơ ký đả tự là làm sao ba?

- Thì... thì... đả tự là đánh chữ, ba nhờ con đánh máy giùm mấy bài ba viết.

Thế là từ đó, lâu lâu ba nhờ nó đánh máy bài viết mỗi khi ông bận việc gấp. Tất nhiên là ba nó phải

sửa lại lỗi chánh tả, dấu hỏi, dấu ngã - những dấu mà nó dễ sai nhất. Nó không dám đem những chuyện này vào lớp khoe cho bọn thằng Minh nghe vì nó biết chắc tụi nó sẽ không tin. Mà đâu cần tụi nó biết để làm gì!

... Đang tập trung suy nghĩ viết cái đơn làm sao cho lâm ly bi đát thì có tiếng xe Mobyllite của ba nó ngừng ngoài cửa. Ờ he, tại sao không nhờ ba nó chỉ cho cách làm cái đơn này. Dầu sao ba nó cũng là ký giả, viết báo thì chuyện làm cái đơn dễ như ăn chè vậy mà.

Khi ba nó vừa thay bộ quần áo mặc ở nhà xong, con Hồng liền mang lá đơn cho ba nó xem. Đọc được một đoạn, ba nó hỏi:

- Con đánh máy lá đơn này cho ai vậy?

- Dạ, cho một trò cùng trường với con.

Rồi nó đem đầu đuôi câu chuyện thằng Chim bị bắt ra sao cho ba nó nghe. Nghe xong, ba nó lấy bút, viết thêm một số đoạn sau khi đã sửa nhiều chỗ trong lá đơn, rồi bảo nó đánh máy lại. Sau đó, ông đốt điều thuốc, lấy lá đơn coi lại rồi im lặng và suy nghĩ.

Chú thích:

[1] Chè mè đen.

CHÚ CHIỀU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 35:

Lúc đó tại nhà thằng Long mập.

Thông thường, giờ này nó đã đi theo anh ra hồ bơi An Đông để tập bơi cho bớt mỡ nhưng chiều nay nó ở nhà, vào phòng khách, mở cái máy chữ và lấy xấp giấy pơ-luya, lót giấy than chen giữa những tờ giấy rồi vận ru-lô nghe ròn rột như người tùy phách của ba nó hay làm.

Vì ngón tay của thằng Long mập còn nhỏ, hơi yếu, không thể nhấn xuống từng phím chữ nên nó dùng cây viết chì để nhấn. Nó phải dò từng phím chữ. Không biết muốn đánh chữ hoa phải nhấn phím nào. Thôi đành đánh toàn bộ lá đơn bằng chữ không hoa vậy.

Nó nhận đánh máy lá đơn vì tường chiều nay bác tùy phách [1] có ở nhà như mọi khi. Không ngờ chiều nay bác nghĩ phép vì chuyện gia đình. Theo lời dặn của thằng Minh, chiều nay nó phải có lá đơn đưa má thằng Chim điền tên, số căn cước và ký để ngày mai còn kịp đưa cho ba thằng Cảnh hù. Vậy mà bây giờ nó phải đánh cà-cọc cà-cạch, rì mọ từng chữ trong một loạt dãy phím đủ các dấu hiệu làm rối cả mắt. Chim ơi là Chim ơi, chữ ơi là chữ ơi...!

Thằng Long mập đánh vật với cái máy chữ. Gần một tiếng đồng hồ mà nó chỉ mới đánh được ba dòng vì phải mò mẫm tìm từng phím chữ trên bàn máy. Mồ hôi nó chảy xuống đầy mặt. Nó muốn bật khóc vì sự thất bại của mình. Nó muốn bỏ ngang, không đánh lá đơn này nữa nhưng vì lỡ hứa với tụi thằng Minh nên không muốn làm tụi nó thất vọng. Nếu không có lá đơn này thì thằng Chim sẽ ở tù. Nó không thân với thằng Chim và cũng chẳng thích thằng này nhưng vì lời hứa với tụi thằng Minh thì phải thực hiện. Ba nó nói trong lâm ần phải nhớ giữ lời hứa người ta mới tin mình. Nó không muốn bị tụi thằng Minh chê là thằng mập hứa lèo. Đã mập mà còn hứa lèo nữa thì quê chết.

Bực mình quá, thằng Long mập lấy cả bàn tay của nó ấn lên các phím chữ. Nghe tiếng động mạnh, con Nhạn chạy ra:

- Anh Ba, cái gì vậy anh?

Đang bực mình, thằng Long mập gắt:

- Vô nhà chơi đi mày, biết cái gì mà hỏi.

Má con Nhạn - má Hai của thằng Long mập từ nhà sau chạy lên, hỏi con Nhạn:

- Gì vậy Nhạn?

- Anh Ba đập bàn máy chữ. - Con Nhạn méc.

- Có chuyện gì vậy Long? Ủa, con đang đánh máy chữ hả?

- Dạ... dạ...

- Con đánh đơn gì vậy? - Má Hai nó bước lại, nhìn vào cái đơn nó đang đánh rồi cười to - Trời ơi, con đánh trật hết trơn rồi, đưa đi đánh cho...

- Di biết đánh máy chữ hả? - Nó thường gọi má Hai nó là di. Không trả lời, di nó ngồi vào bàn, thay

giấy và bắt đầu gõ.

Di không đánh bằng bút chì hoặc hai ngón tay mà dùng cả mười ngón nhấn các phím chữ chạy rào rào trên mặt giấy. Thăng Long mặt tròn mắt thần phục, nó hỏi:

- Di biết đánh máy hồi nào, sao hay quá vậy?

Di nó vẫn không ngừng tay đánh máy, trả lời:

- Trước kia di là thư ký của ba. Lâu ngày không đánh máy cũng nhớ nhó...

Lần đầu tiên, thăng Long mặt nhìn má Hai nó với cặp mắt đầy thiện cảm.

Di Hai vừa đánh máy chữ vừa nói chuyện:

- Chủ nhật này là sinh nhật con rồi...

- Sinh nhật là cái gì hả di?

- Là ngày con được sinh ra đời, ba định tổ chức cho con một cái tiệc nho nhỏ vì năm nay là năm con thi vào đệ thất. Con sẽ được ba tặng một món quà đặc biệt.

- Quà? - Thăng Long nói như reo lên - Quà gì hả di?

- Con muốn có quà gì cũng được? Ba không ngại tốn kém tiền bạc ngày sinh nhật con đâu.

Đồ chơi gì nó cũng có rồi. Hiện nay, nó chỉ thiếu có một thứ. Một thứ vô cùng cần thiết.

- Thay vì mua quà, con chỉ muốn xin ba... tiền.

- Tiền?!

Chú thích:

[1] Người lo văn thư, giấy tờ.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 36:

Tụi nó hẹn nhau buổi chiều tại sân banh của trường.

Giờ này, sân banh đã vắng vì những lớp học buổi chiều vừa ra về. Trên mặt sân cỏ không còn một mảnh rác vì trước khi ra về các lớp trực nhật đã đi thu dọn sạch sẽ những mảnh giấy, những miếng lá gói xôi còn sót lại sau giờ ra chơi.

Thằng Minh cùng thằng Ti đến sớm nhất để chờ thằng Long mập. Nó hy vọng thằng này sẽ đánh máy một cái đơn ngon lành để nhờ ba thằng Cảnh hù đưa cho ông Cò.

Một lát sau, con Hồng xuất hiện. Thằng Minh ngạc nhiên vì đâu có kêu con nhỏ này tới làm chi vì chiều hôm nay nó chỉ chờ có một mình thằng Long mập mà thôi. Chưa hết thắc mắc thì nó lại thấy thằng Cảnh hù - thằng này thì được - nhưng lại có thêm thằng Són - nó bực nhất là thằng này, hay chen ngang trong hòng người ta. Lại một cái là đưa nào cũng có trong tay một tờ giấy ca-rô.

Thằng Long mập đưa cho thằng Minh lá đơn đánh theo nội dung lá đơn của thằng Ti được bác đánh đơn mượn cho. Con Hồng cũng đưa lá đơn do tụi nó đánh máy theo sự chỉ dẫn của ba nó. Thằng Minh hỏi thằng Són:

- Mà y mà cũng đánh được đơn nữa hả?

- Không đánh được thì tao nhờ người đánh...

- Mà y nhờ ai?

- Thì nhờ mấy ông đánh đơn mượn trước Ty Cảnh sát. Buổi chiều không ai nhờ đánh máy làm đơn mượn nên lấy giá rẻ rẻ cũng như chợ chiều bán vớt vậy mà.

Còn thằng Cảnh hù thì cho biết:

- Tao nhờ ba tao xin cái mẫu đơn trong Ty Cảnh sát...

Bây giờ thì mới khó cho thằng Minh. Đưa nào cũng muốn cái đơn nó được chọn. Thằng Minh hơi bí nên hoãn binh:

- Bây giờ tao đem mấy cái đơn này về cho má thằng Chim ký tên...

- Ký hết bốn cái?

- Ủ, ký hết bốn cái.

- Rồi mà y chọn cái nào? - Bốn đứa cùng hỏi.

- Thôi... đưa hết bốn cái cho thằng Cảnh hù nhờ ba nó chọn. Ba nó là cảnh sát chắc biết cái nào là đơn hay.

Thằng Són thắc mắc:

- Lỡ thằng Cảnh hù chỉ đưa cái đơn của nó không thì sao?

- Thì... thì... cũng được chứ sao! Nhưng mình nên tin anh em... - Nó buông ra một câu mà nó đã đọc trong sách - “nếu tin thì dùng, còn không tin thì đừng dùng...”

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 37:

Thằng Cảnh hù buồn so, nói với tụi nó:

- Ba tao nói, ông Cò đồng ý thả thằng Chim, không đưa ra tòa, nhưng phải vô trại tể bản để giáo huấn. Còn nếu như có tiền bảo lãnh thì mới được tha về nhà.

Thằng Minh gãi đầu hỏi:

- Cha... cha... tụi mình làm sao có tiền. Nhưng tốn hết bao nhiêu?

- Nghe ba tao nói tiền bảo lãnh trẻ vị thành niên...

- Vị thành niên là cái gì?

- Tao cũng hông biết nữa. Nhưng thằng Chim với tụi mình là vị thành niên.

- Sao vị thành niên tốn tiền dữ vậy ta? Tới một ngàn lặn. Thôi, hay là đợi nó hết vị thành niên, sang vị thành già rồi lãnh nó ra.

- Thôi, thì cứ nói với má nó đi, tụi mình làm hết cách cho thằng Chim rồi. Minh làm sao có tiền. -
thằng Út đệt than thở.

Thằng Minh búng tay:

- Tụi bây có biết là “góp gió thành bão” không?

Mấy thằng kia ngơ ngác, không hiểu thằng Minh định nói gì. Đôi lúc, với tụi nó, thằng Minh thường nói những lời cao siêu, tụi nó chẳng bao giờ hiểu nổi.

- Bây giờ, mình nói với má nó. Rồi má nó...

- Đi kiếm tiền đóng cho nó. Má nó góp gió. - Thằng Sơn chen ngang khi thằng Minh đang nói.

- Mày hay quá ha. Nói thiệt là trúng. Nhưng tụi mình cũng góp gió luôn...

Thằng Ti ngập ngừng vì nó thấy bắn khoăn:

- Mình góp nhưng góp cách nào. Tụi mình nhịn ăn để đóng hả? Nhịn ăn buổi sáng chịu sao nổi?

Thằng Minh say sưa với ý định của mình:

- Tụi bây nhớ mỗi lần có bão lụt là mình đóng tiền lạc quyên trong lớp không.

- Ồ, tao nhớ cô giáo nói “Lá lành đùm lá rách”. Có bao nhiêu thì đóng bấy nhiêu. Mỗi người phải có tấm lòng chia sẻ cho người khó khăn trong cơn hoạn nạn.

Thằng Minh nói tiếp:

- Tụi bây nhớ có lần mình đi coi đại nhạc hội cứu trợ nạn nhân bão lụt không?

Thằng Són vỗ tay:

- Ủ, hôm đó có hề Tùng Lâm, Xuân Phát, Phi Toàn vui dễ sợ...

Rồi tới thằng Cảnh hù nói về thần tượng của nó:

- Có cả kếp độc trọc đầu Trường Xuân.

- Có Bạch Tuyết, Thanh Nga nữa...

Tự dung, thằng Són đâm hơi nên tụi nó chuyển qua bàn luận về chuyện cái lương, thằng Minh bức mình, nói lớn:

- Ổ, thằng Són hay quá há. Tao định chiếu bóng, bán vé lấy tiền giúp cho má thằng Chim.

- Mà có phim có máy chiếu phim nữa à? Ổ đâu vậy?

- Bí mật!

Thằng Ti lắc đầu:

- Minh chiếu phim tụi nó không coi đâu vì làm sao bằng chiếu ở rạp được. Hay là... hay là tao hát ảo thuật cho tụi nó coi thêm...

Thằng Són vỗ tay:

- Hay à... có chiếu phim, có ảo thuật...

Thằng Út đệt gồng cánh tay:

- Tao biểu diễn võ Vovinam...

- Nhìn tướng mầy, tụi nó chán gần chết, ốm nhom như cò rìa...

- Thì mầy coi...

- Có hát cái lương, tân nhạc nữa...

Con Hồng reo lên:

- Giống như mình tổ chức một buổi đại nhạc hội cứu trợ...

Thằng Minh reo lên:

- Đúng rồi, đại nhạc hội bán vé cứu trợ... Tao sẽ mời La Thoại Tân, Thẩm Thúy Hằng.

- Thiệt không?

- Thiệt chứ.

Tụi nó ngạc nhiên về ý của thằng này. Trong lớp, dù không phải là liên toán trưởng nhưng thằng Minh có nhiều ý kiến sinh hoạt học đường cho tụi nó. Tụi nó vỗ tay hoan nghênh:

- Ê, ai diễn vậy. Nhớ mời kếp độc trọc đầu Trường Xuân nghe. - Thằng Cảnh hù đề nghị.

- Rồi có cả Út Trà Ôn, Hữu Phước, Thanh Nga, Thành Được nữa...

Tội nghiệp. Tụi nó đang mơ mộng nhiều quá! Thăng Minh phải tốp lại ngay.

- Kép độc Trường Xuân là thằng Cảnh hù đóng...

- Không thằng Cảnh hù phải đóng kép nhựt hay kép đức mới được...

- Ủ, tao làm kép nhựt cho.

Thăng Minh cười hăng hắc:

- Sao mầy quê quá vậy, kép nhựt cắt nhẹp, còn kép đức là cắt đép đó con...

Rồi nó tiếp tục bản phân vai tưởng tượng:

- Thanh Nga, Bạch Tuyết là con Hồng thủ vai, còn thằng Ti là ảo thuật gia Lê văn Quý, thằng Út đẹt biểu diễn võ cái lương Hồ Quảng...

Thăng Són lại chen vô:

- Còn tao làm kép gì?

- Mầy há? Mầy nói nhiều cho mầy làm hoạt náo viên như Ngọc Phu vậy.

- Minh hát ở đâu? - Thăng Long mập thắc mắc.

Thăng Minh cười:

- Ở trước sân nhà mầy chứ đâu. Được không. Chỉ có sân nhà mầy là rộng.

- Ủ, để tao xin ba tao đã. Nhưng chắc là được.

Thăng Minh suy tư:

- Nhưng mình bán vé cách nào?

Con Hồng góp ý kiến:

- Mình làm cuốn sổ đóng tiền xem hát, hoặc tới ngày hát tụi nó đến xem đưa tiền cũng được. Nhưng tụi mình cần nói cho mấy đứa học sinh nào mình quen về chuyện thằng Chim. Đứa nào thương thằng Chim thì tụi nó đóng tiền tùy hỉ của ít lòng nhiều...

- Một con ngựa đau cả tàu... - Thăng Minh ví von.

- ... ăn thêm cỏ - Thăng Són vừa nói vừa cười.

Thăng Minh lắc đầu:

- Nhưng phải giấu chuyện thằng Chim bị bắt, cô giáo biết được thì thằng Chim sẽ bị đuổi học.

- Tụi bây để cho trò Hồng nói. - Thăng Út đẹt vừa nói vừa nhìn con Hồng với cặp mắt ngưỡng mộ. Nó có ý định là sẽ đóng chung với con Hồng tuồng Hoa Mộc Lan - nó sẽ đóng vai Lý Quảng còn con Hồng sẽ đóng vai Thanh Nga, ý quên, Hoa Mộc Lan.

Thằng Long mập cụ thể hơn:

- Mình phải làm một cuốn tập đóng tiền. Đứa nào đóng tiền, mình ghi tên vô để thằng Chim biết là những người đã giúp cho nó...

- Giống như cuốn sổ lạc quyền vậy hả? - Thằng Minh hỏi.

- Là sổ xin tiền chứ lạc quyền gì? - Thằng Són đâm hơi.

Thằng Minh búng tay:

- Xin tiền hay lạc quyền gì cũng được. Có cuốn tập này, mình có thể xin mấy đứa lớp khác. Giả tí như con Hồng có thể xin tiền mấy lớp con gái...

Thằng Són cướp lời:

- Mấy đứa con gái tiền nhiều lắm. Nó để dành tiền mua búp-bê, kêu tụi nó bớt ra chút đỉnh...

- Sao biết con gái nhiều tiền? - Con Hồng vặc lại.

Thằng Minh lừ mắt nhìn thằng Són làm thằng này le lưỡi:

- Nhưng mình cũng nhớ trả nợ bằng đại nhạc hội của tụi mình.

- Hồi nãy mày nói có Thẩm Thúy Hằng - La Thoại Tân, đứa nào đóng vậy?

Thằng Minh cười cười, trả lời thằng Ti một cách bí hiểm:

- Tao cho tụi nó coi La Thoại Tân, Thẩm Thúy Hằng thiệt [1].

- Làm sao mày cho tụi nó coi được.

- Kệ tao. Bí mật. Miễn là coi được thì thôi... Đứa nào đóng tiền lạc quyền cho thằng Chim, mình cho nó một cái giấy coi hát gánh...

- ... Bàu Minh!

Lần này không phải là thằng Són. Chính là con Hồng!

Chú thích:

[1] Chú thích chung: Tất cả tên nhân vật nghệ sĩ đều là những diễn viên kịch, cải lương, điện ảnh, ca nhạc nổi tiếng từ cuối thập niên 50.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 38:

Đội má nó đi bán, thằng Minh mở cái tủ thờ, chui vào ngăn tủ bí mật lấy ra cái hộp đựng những đoạn phim đứt - vật kỷ niệm của chú Hai Ngon đã gửi lại.

Từ khi nhận cái hộp phim này, thằng Minh đã giấu thật kỹ. Một phần vì nó không muốn xao lãng chuyện học, phần nữa là nó không muốn nhớ lại những kỷ niệm. Mỗi khi nó xem lại những đoạn phim đứt là nó nhớ vanh vách những điều chú Hai Ngon đã nói. Nó cảm nhận là chú Hai Ngon biết nhiều chuyện ngoài đời hơn cô giáo của nó nữa. Ngoài chuyện chỉ cho nó cách học toán, chú còn biết nhiều về những phố xá, tên đường lạ lẫm. Khi xem phim chú còn giải nghĩa cho nó nhiều điều mà khi đọc báo nó không thấy nói đến. Có lẽ chú biết nhiều như vậy nhờ chú siêng học chẳng? Có lần, khi vào phòng máy trong lúc phim đang chiếu, nó thấy chú Hai đang đọc một cuốn sách chữ gì thiệt ngộ:

- Sách gì vậy chú?
- Sách học tiếng Anh, mầy.
- Tiếng Anh là tiếng gì chú?
- Ờ... ờ... nó là tiếng mấy thằng Mỹ đang nói đó.
- Ủa, sao Mỹ mà lại nói tiếng Anh?

Thằng Minh thắc mắc, rồi tự giải thích:

- À... à... con hiểu rồi... Người Mỹ nói tiếng Anh như người Pháp nói tiếng Tây, người Hoa nói tiếng Tàu, người Việt nói tiếng Huế. Nhưng chú học tiếng Anh làm gì?

- Để biết mấy cuốn phim có chữ Anh mình biết nó nói cái gì chứ mậy. Cái máy chiếu phim này nè, nó viết bằng chữ Anh không chứ có viết tiếng Việt đâu. Không học thì coi như bù trót, nhìn chữ, nó biết mình, mình không biết nó tức như bò đá. Dầu hèn cũng thế, mình phải học cho nó biết mặt. Học là chuyện cả đời mà...

- Nhưng sao chú không học chữ Tây?
- Thằng Tây hết thời rồi. Thời này là thời của Mỹ mà... Mầy không thấy Mỹ đi đầy đường sao?
- Bộ chú định đi làm sớ Mỹ hả?

- Cái thằng này, mầy biết một mà không biết hai. Đâu phải ai học tiếng Anh đều đi làm sớ Mỹ hết cả đâu. Mai mốt mầy học đệ thất sẽ được học tiếng Anh. Người ta học để hiểu biết, để khỏi dốt... Người ta nói câu: “Nếu không học anh có thể ăn cắp cái bù-lon trên chiếc xe. Còn nếu có đi học thì người ta có thể ăn cắp cả chiếc xe”.

- Thôi chú ơi, đi học mà để ăn cắp xe thì con không đi đâu.

- Tao nói tì dụ vậy mà. Có thể sửa lại câu này là nếu không đi học thì mầy chỉ được chiếu bóng thùng. Còn nếu như có đi học thì mầy chiếu bóng trong rạp hát. Mầy khi dễ tao quá vậy, dầu hèn cũng thế chứ mậy!

Nó cảm thấy hình như chú Hai Ngon có hai hoặc ba con người. Con người thật thì nằm ở đâu đó lâu lâu mới bật ra khi chú nói với nó như dạy, như nhắn gửi. Nhiều khi nó cũng chẳng hiểu gì cả khi nghe chú nhận xét về điều này, điều nọ, người này, người kia. Nhưng mà hiểu để làm gì? Chỉ cần chú cho nó xem phim, nói chuyện với nó, bất cứ chuyện gì, dù không hiểu nó đều cảm thấy có lý.

Nhưng hôm nay nó phải đem hộp phim ra để tìm những đoạn phim cần thiết. Nó để từng đoạn phim ngắn trước phần hình tròn không được sơn của cái bóng đèn chứa đầy nước và dùng ánh đèn pin chiếu qua. Hình trong những đoạn phim sáng rõ mồn một trên thành mặt tử.

Chọn xong những đoạn phim, nó lấy băng keo trong dán từng đoạn lại. Công việc này nó làm rất quen tay vì nó đã từng “thực tập” dán những đoạn phim đứt trong phòng chiếu phim của chú Hai Ngon vì vậy chỉ trong vòng buổi chiều là xong. “Coi vậy mà cũng dài quá chứ” Nó nhìn đoạn phim ước lượng “Chắc chiếu cũng được 15 phút. Ngon rồi”.

Nó bỏ những đoạn phim còn lại vào cái giỏ ni-lông đi chợ để sáng mai đem vào trường bán lại cho bà bán hàng đồ chơi.

Nó nhìn những đoạn phim, tiếc hùi hụi. Nó ước gì có cách nào đó để nó có tiền giúp cho thằng Chim mà không phải bán những đoạn phim quý giá này. Nhưng nó biết là không thể. Mong rằng, sau này có dịp gặp lại nhau, chú Hai Ngon sẽ hiểu cho nó.

Nó nhớ chú Hai Ngon!

CHÚ CHIÊU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 39:

Tay cô Lan Sinh run lên. Dấu hiệu của một cơn giận dữ bất ngờ. Cô cố kiềm nén lại nhưng vẫn không thể làm chủ được cơn giận của mình. Cô ngồi nhắm mắt, hít thở thật sâu để cơn nóng dịu lại.

Cô thật không tin vào mắt của mình khi đọc vào quyển tập mà thằng Vân - liên toán trưởng đã đưa cho cô. Với những dòng chữ viết nắn nót, nhưng nội dung lại mập mờ, thằng Minh ghi lại số tiền mà một số học sinh trong lớp cô cũng như các lớp khác đã đóng tiền. Số tiền không lớn với cô nhưng lại không nhỏ với tụi nó. Nhưng không phải vấn đề là tiền mà là ý muốn kiếm tiền của thằng Minh khi nó vẫn còn đang ở lứa tuổi học trò.

Cô ngồi dựa hẳn vào ghế, bỗng dưng tâm trí cô trở lại với những ngày cô còn là giáo sinh trường Quốc gia Sư phạm, đang hăm hở với những lý thuyết về giáo dục, nhiệm vụ của giáo chức trong việc đào tạo học sinh tiểu học về bốn phương diện: trí, đức, thể dục và xã hội. Cô được dạy rằng ngôi trường tiểu học là nơi để rèn luyện học sinh trở thành những công dân gương mẫu cho mai sau. Trong chương trình lớp nhì và lớp nhất, giáo chức dạy cho trẻ con biết thế nào là lòng “nhân”, thế nào là tinh thần gia đình, thế nào là lòng thương mến quê hương, tổ quốc. Ngoài giờ học, trong giờ chơi, ngoài đường hoặc ở nhà của trẻ con, giáo chức, nếu có thể được, cần luôn luôn theo dõi chúng để xem chúng có áp dụng những bài luân lý đã được học rồi không?

Cô còn nhớ, buổi học cuối cùng của đời giáo sinh, giáo sư Trần văn Quế [1] nghiêm khắc nói những lời tâm huyết: “Các em đừng xem nghề giáo viên tiểu học như một nghề để kiếm cơm. Các em nên nhớ các em là những viên gạch để xây dựng nền móng cho ngôi trường tiểu học - chiếm hạ tầng của cơ quan giáo dục trong một nước. Nó rất quan trọng vì phạm vi của nó rất rộng lớn và bao trùm tất cả thể hệ thanh thiếu niên của nước ta. Nó lại còn quan trọng hơn nữa ở chỗ nó là nền tảng của chế độ giáo dục trong một nước. Nếu nền tảng ấy không vững chãi thì công trình đồ sộ kiến thiết trên đây sẽ sụp đổ ngay. Nước nhà thịnh hay suy, hùng cường hay bạc nhược, thay đều do đó mà ra cả”.

Thầy còn nhấn mạnh “Phần nhiều trẻ con sau khi đã học qua năm năm bậc sơ tiểu, thì vì hoàn cảnh gia đình thiếu hụt, phải ra đời tìm kế sinh nhai. Vì lẽ ấy mà ngay trong giai đoạn sơ tiểu này, nhà trường phải dạy con trẻ một cách đầy đủ về bốn mặt: trí, đức, thể dục và xã hội. Và nhà trường là ai? Chính là các em, là giáo chức tương lai với đầy đủ lương tâm, bổn phận, vinh dự và trách nhiệm của mình”.

Nhìn những dãy bàn trống, với những chiếc cặp, sách vở, bút thước nằm bừa bãi - nhìn ra ngoài sân trường, thấy lũ trẻ hồn nhiên chơi đùa, cô Sinh tự hỏi mình đã làm tròn chức năng của một giáo chức như đã được dạy từ trường sư phạm chưa? Có phải do cô đã quan tâm quá mức đến trí mà bỏ quên phần đức: sợ các em không đủ sức thi đậu vào đệ thất nên cô đã quá tập trung vào các môn sẽ thi. Việc này cô Sinh cảm thấy đã khá thành công vì những đứa học trò không khá toán lắm bây giờ đã giải được những bài toán đã ra trong những kỳ thi trước. Cụ thể là trò Minh. Nhưng bây giờ em ấy lại làm tiền các bạn bằng cách hứa cho các bạn xem La Thoại Tân, Thâm Thúy Hằng. Trẻ nhỏ, dễ tin nhau. Nhưng khi niềm tin đã bị lừa dối thì rất dễ mang trong lòng sự mất niềm tin ngay từ nhỏ.

Tiếng trống vang lên báo hiệu giờ tan trường, cô Lan Sinh liền ra hiệu kêu thằng Minh ở lại. Cô Lan Sinh không muốn hỏi chuyện nó trong giờ học vì như thế sẽ làm nó xấu hổ với bạn bè. Nó sẽ nhục nhã và bị tổn thương. Tuổi trẻ rất dễ bị tổn thương và sự tổn thương này sẽ đeo đẳng nó suốt cuộc đời sau này. Giáo dục không phải là sự trừng phạt mà là sự giáo huấn nhân cách học sinh bằng những nguyên tắc của

chính bản thân sự giáo dục.

Thằng Minh đứng khoanh tay trước mặt cô Lan Sinh, im lặng. Nó tự hỏi không biết cô gọi nó có chuyện gì? Hay là cô hỏi về sự vắng mặt mấy hôm nay của thằng Chim. Không muốn việc thằng Chim bị bắt lan ra trong lớp, nó nói với má thằng Chim làm đơn xin cho thằng này nghỉ học vài hôm vì bị bệnh quai bị. Quai bị là bệnh hay lây nên học sinh thường được ở nhà cả tuần, và cũng không ai dám đến thăm vì sợ bị lây bệnh. “Cô đã biết mình nói láo” - Thằng Minh lo sợ thầm nghĩ.

Cô Lan Sinh chỉ vào cuốn tập quyền tiền coi phim Thẩm Thúy Hằng cho thằng Minh:

- Em có thể nói cho cô nghe về cuốn tập này không?

Thằng Minh nhìn cuốn tập, lẩm lét:

- Dạ... dạ...

- Tại sao em lại lấy tiền của các bạn, lại còn lừa gạt là sẽ cho các bạn sẽ xem phim La Thoại Tân, Thẩm Thúy Hằng?

Thằng Minh ngẩng đầu lên:

- Dạ, thưa cô, em không lừa gạt các bạn...

- Em quyền tiền để làm gì?

- Dạ, thưa em quyền tiền cho thằng Chim...

Biết không thể giấu cô giáo được nữa, thằng Minh kể hết cho cô nghe về chuyện thằng Chim đang bị bắt và bọn tụi nó đang có kế hoạch quyền tiền để bảo lãnh cho thằng này ra sao. Khi nghe xong câu chuyện, cô Lan Sinh ngồi thừ người, im lặng. Những điều thằng Minh kể hết sức bất ngờ, vượt xa tầm suy nghĩ của cô về tụi nó. Trong lòng cô Lan Sinh rất vui vì hành động biết quan tâm, lo lắng cho bạn của nhóm thằng Minh. Cuộc sống của bọn nó không vị kỷ mà lại biết hướng đến tha nhân, đó không phải là mục đích của giáo dục hay sao? Là cô giáo của bọn chúng, cô cũng tự hào ít nhiều vì bọn trẻ đã biết quan tâm đến người khác - dù cho đây là phương châm giáo dục nhưng cũng là kết quả từ sự dạy dỗ trực tiếp của cô. Tuy vậy, cô cũng băn khoăn:

- Em nói là sẽ cho các bạn xem La Thoại Tân đúng với Thẩm Thúy Hằng?

- Dạ, có thêm Kim Cương và Vân Hùng nữa cô.

Cô Sinh tròn mắt, ngạc nhiên:

- Thật không? Bằng cách nào?

Thằng Minh cười, gương mặt đầy lém lỉnh:

- Dạ, thưa cô, thiên cơ bất khả lộ!

Chú thích:

1 - Giáo sư trường Quốc gia Sư phạm (Sài Gòn) đoạn này trích từ tác phẩm “Sư phạm Lý thuyết” của ông.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 40:

Thằng Minh không ngờ tụi nhóc trong lớp tụ tập tại nhà thằng Long mập đông hơn ước tính. Tụi nó đứng chật sân nhà vì thấy đứa nào mang phù hiệu trường Bình Tây là thằng Long mập mở cửa cho vô chứ không điếm danh theo sổ quyên góp. Trong số này có nhiều đứa chưa đóng tiền vì chỉ định vô nhà thằng Long mập xem chơi cho biết là bực cỡ nào. Thằng Long mập thấy đông người quá nên sợ, bèn bàn với thằng Minh:

- Đông quá mấy ơi, phòng khách nhà tao chứa không đủ.

- Tụi nó đi lậu nhiều quá, tao không kiểm tra được.

Thằng Minh nhìn số lượng “khán giả” trong sân rồi ước tính.

- Cỡ này chắc một lớp học của tụi mình là đủ. Tụi mình diễn trong lớp đi.

- Nhưng cửa trường đóng, sao mở cửa được?

- Mai đến phiên toán tao trực nhứt, mở cửa cho học sinh vào lớp. Thấy tao vô trường giờ này bác tùy phái không nghi ngờ gì đâu. Tao leo rào vô trước, rồi mở cửa để tụi bay đưa mấy đứa này vô lớp.

Thằng Long mập nhăn nhó:

- Lè lẹ nó mấy ơi, tụi nó đang phá cây mận kia. Chắc nhà tao tan hoang quá!

- Ủ, mười phút nữa kêu tụi nó vô lớp mình nghe. Nếu gặp bác tùy phái thì nói là mình tập văn nghệ!

Lúc ấy, má Hai thằng Long mập đi ra. Má Hai nó trợn tròn mắt ngạc nhiên khi thấy trước sân nhà lố nhố con nít. Không lộ chút bực tức hay nóng giận, bà chỉ kêu thằng Long mập lại và nói:

- Ba con kêu con vô nhà nói chuyện kia.

Thằng Long mập lo sợ. Chưa bao giờ ba nó kêu vào nhà nói chuyện như sáng nay. Chắc là tại mấy thằng này quậy quá. Nó run run quay lại nhìn thằng Minh:

- Mấy cứ vô trường trước. Một lát nữa tao vô. Mấy nhờ thằng Ti phụ khiêng máy...

- Ủ, không sao. Tao đi trước. Tối giờ hát, không thấy mấy, tao nhờ thằng Ti phụ cũng được.

CHÚ CHIÊU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 41:

Thằng Cảnh hù đứng ngay cửa lớp, hướng dẫn từng đứa vào chỗ ngồi. Đứa nào vào trước cũng giành ngồi dãy đầu bàn. Thành thử ra công việc “an ninh - trật tự” của thằng Cảnh hù khá là vất vả. Nó phải nói luôn miệng là “Mấy ngồi chỗ này”, “Ê, con nhỏ kia mấy ngồi trong góc”, “Sắp tới giờ mở màn sao mấy chạy tới, chạy lui, phá hoại trật tự vậy mấy?” Nó nói y như giọng của mấy tay soát vé trong rạp hát. Sở dĩ thằng Minh phân công nó làm nhiệm vụ sắp xếp chỗ ngồi là vì nó không biết hát hò, nhưng lại là con cảnh sát, có thể biết cách điều khiển trật tự. Riêng thằng Cảnh hù cảm thấy mất oai vì thiếu cái tu-huýt. Tối hôm qua nó định mượn cái tu-huýt để lấy le với tụi thằng Minh nhưng ba nó không cho.

Thằng Minh lấy tám băng đứng, có mấy bánh xe dưới chân làm tám phong để các “nghệ sĩ” Út đẹt, Ti, Hồng đứng phía sau. Đám khán giả ngồi dưới bàn học nhìn tụi nó đứng sau tám băng cũng thấy rất là... hấp dẫn như các nghệ sĩ cải lương chánh hiệu ở sau cánh gà khi làm tuồng. Không biết gánh bầu Minh này hát ra sao, có xứng đáng với tiền mà tụi nó đóng góp, được xem mặt Thẩm Thúy Hằng và La Thoại Tân không?

Thằng Cảnh hù lấy cây thước gỗ cộp cộp ba tiếng để báo hiệu giờ mở màn bắt đầu - cái này y ta cũng bắt chước các gánh hát cải lương luôn. Lúc nào bắt đầu mở màn buổi diễn người điều khiển hậu đài đều gõ ba cái để dàn nhạc Tây ngồi phía dưới hồ nhạc biết mà bắt đầu dạo trống đàn. Nhưng gánh hát này lại không có dàn nhạc Tây mà lại có dàn nhạc miệng.

Đứng phía sau tám băng đen, thằng Minh, Ti, Út đẹt, con Hồng và cả thằng Cảnh hù đang cùng nhau chu mỏ, đàn miệng bài Khỏe vì nước. Do nhịp điệu bài hát khá hùng mạnh nên tạo được sự hưng phấn lan truyền cho đám “khán giả” ngồi dưới bàn học. Chúng cũng vỗ tay theo khá ầm ĩ, thậm chí có đứa thuộc bài hát này liền hát theo “Khỏe vì nước kiến thiết quốc gia, đoàn thanh niên ta dốc tài ba..!” [1] - bài hát đôi khi được chế biến thành “Khỏe vì nước, bánh ướt tôm khô, người học sinh ăn hết một tô..!”

Sau bài đàn miệng thì bọn học sinh nghe tiếng thằng Són giới thiệu chương trình. Thằng Minh thấy vai trò này không đứa nào thích hợp hơn thằng này vì tính nói nhiều của nó. Cái gì nó cũng nói được và ngay cả không có chuyện gì nó cũng nói được một cách say sưa. Kẹt kẹt đưa thằng Són ra nói lấp liếm cũng được.

Thằng Ti - qua miệng thằng Són đã trở thành nhà ảo thuật đại tài Văn Ti - xuất hiện. Tiếng trầm trồ, vỗ tay vang lên khi các “khán giả” bị bắt ngờ bởi hình ảnh của ảo thuật gia Văn Ti. Không còn là một thằng Ti, hằng ngày trong lớp, bận cái quần soọc xanh cũ xì, lòi cặp chân mốc meo vì ít tắm và phơi nắng. Nó xuất hiện trong một bộ đồ mà các nhà ảo thuật thường mặc để biểu diễn - được nó chế tạo từ giấy thủ công màu đen - với cái nón có chóp cao và cây gậy thần trong tay. Vừa bước ra “sân khấu”, nhà ảo thuật Văn Ti liền giơ cây gậy quơ quơ vài cái thì cây gậy liền biến thành một chiếc khăn màu đỏ. Sau đó, nhà ảo thuật Văn Ti ta còn biểu diễn nhiều trò khác như tay không hóa bông hồng, ngọn lửa hóa bông hồng, ly sữa uống hết lại đầy, trái banh bóng bàn bỏ vô miệng biến mất... Thực ra, đây chỉ là những trò nhỏ nhỏ vì nó không có tiền để làm những đạo cụ lớn hơn. Nó cũng có thể diễn trò tay không hóa chim bồ câu nhưng không có tiền đi mượn chim. Tuy vậy, những trò khéo léo của thằng Ti cũng đủ làm đám “khán giả” dễ tính này khoái rơn.

Sau đó là đến tiết mục biểu diễn võ thuật của võ sinh Vovinam Út đẹt. Vì nhỏ con nên thằng Út đẹt xuất hiện trong bộ đồ võ Vovinam màu xanh lơ rộng cả thùng cả thình. Tiếng thằng Són giới thiệu theo bài

viết của nữ “văn sĩ” Thị Hồng: “Võ Vovinam là viết tắt của chữ võ Việt Nam do cố võ sư sáng tổ Nguyễn Lộc sáng lập từ năm 1938, sau khi nghiên cứu nhiều môn võ. Võ Việt Nam nói tắt là Vovinam tức là võ của người Việt Nam. Sau đây xin giới thiệu Võ sinh Vovinam Văn Út biểu diễn bài bát thủ pháp”.

Võ sinh Vovinam Văn Út vừa bước ra cúi đầu chào và sau đó đặt tay lên ngực hát: “Việt Võ đạo đoàn môn sinh hiên ngang mang áo xanh trùng dương... khí hùng tiềm tàng giòng máu Tiên Long... ta là thanh niên tương lai Việt Nam...”

Khi hát xong bài Hành khúc Việt Võ đạo - một bài hát truyền thống của Vovinam, thằng Út đặt bèn xuống tấn, dùng tay biểu diễn “bát thủ pháp” trông cũng rất oai phong lẫm liệt. Bất ngờ, từ sau tấm bảng, thằng Cảnh hù bước ra, mặt mày hậm hực giống như mấy anh chị cao bồi, du côn. Nó nhìn thằng Út đặt hất hàm. Rồi thằng Cảnh hù tiến lên, lấy tay thoi vào mặt thằng Út đặt.

Đang ồn ào, đột nhiên trong phòng học im lặng chỉ còn nghe những tiếng thở mạnh lo lắng của bọn học trò. Tụi nó không hiểu sao thằng Cảnh hù bỗng đứng trở chứng, đánh bạn mình trong giờ biểu diễn. Tụi nó ngạc nhiên cũng phải vì trong lớp bọn thằng Cảnh hù, thằng Út đặt thường đi chơi với nhau dưới sự kết hợp của thằng Minh. Hay là vì thằng Cảnh hù không được thằng Minh cho lên hát cùng với tụi nó.

Trong không khí im lặng đó, tụi nó nghe tiếng thét của thằng Út đặt và trên “sân khấu” thằng Cảnh hù, chỉ trong tích tắc, đã bị thằng Út đặt khóa tay. Gương mặt thằng Cảnh hù nhăn nhó, tỏ ra đau đớn. Nhưng bất ngờ hơn, thằng Út đặt bỏ tay thằng Cảnh hù ra và cả hai tươi cười, gập mình cúi đầu chào các “quý vị khán giả thân mến”.

Té ra nãy giờ thằng Út đặt và Cảnh hù biểu diễn một màn võ tự vệ nhưng để bọn nhóc bị bất ngờ tụi nó phải đóng kịch - đây là ý kiến của thằng Minh - thầy tuồng của chương trình. Bất ngờ, một tràng pháo tay tán thưởng còn nhiều hơn lúc nhà ảo thuật Văn Ti biểu diễn. Sau những phút im lặng bây giờ là lúc bọn khán giả bàn luận:

- Tụi mình phải đi học võ Việt Nam mới được.
- Phải chi trường mình mở lớp học hé...
- Cần gì. Ở Trung tâm sinh hoạt quận có dạy không lấy tiền.
- Không lấy tiền hả?
- Ủ... thằng Út đặt nói với tao. Mày thấy thằng Út đặt mới lên một cấp mà oánh “quý kiến sâu” luôn.
- Biểu diễn đó mày ơi...
- Ủ... tao nghe nói tứ đẳng huyền đai không bằng dao phay chém lên.
- Mày không biết, nhờ có võ Vovinam mà mình thắng được quân Minh, quân Nguyên đó...
- Mày xạo có sách. Võ này mới có mà làm sao đánh quân Nguyên được?
- Không đánh quân Nguyên thì đánh Tây. Nhưng, mày nghĩ coi, nếu quân của vua Quang Trung mà không có võ thì làm sao đánh thắng Tôn Sĩ Nghị chạy quân ị mày...
- Làm sao mày biết thằng Tôn Sĩ Nghị quên ị?
- Làm sao mày biết thằng Tôn Sĩ Nghị không quên ị?

- Thằng Tôn Sĩ Nghị là quan thì chắc chắn có thằng quân cầm bô cho nó ị thì làm sao mà quên được. Có khi nó cọt cái bô sau đít...

Thế đấy. Từ màn biểu diễn võ Vovinam của thằng Út đẹt đã khiến đám khán giả mơ về vua Quang Trung với võ công siêu hồn lạc phách, từng hòa thiêu Hồng Liên Tự theo cách nói của tụi nó - đánh quân Tôn Sĩ Nghị chạy đến bình cả ra quần. Có thằng ngồi trầm nghĩ là sẽ ghi tên đi học võ Vovinam - vừa không tốn tiền, lại vừa có “nghề”, sẽ không có thằng “cu bôi - du đặng” nào dám ăn hiếp mình.

Bỗng nhiên, dưới cuối lớp, có tiếng thằng Vân vang lên:

- La Thoại Tân, Thảm Thúy Hằng đâu tụi bây?

Thằng Minh ngóng ra cửa, chẳng thấy tăm hơi gì của thằng Long mập. Không biết tại sao đến bây giờ mà thằng Long mập vẫn chưa đến. Chắc là ba nó không cho nó đi rồi. Chương trình hát có Thảm Thúy Hằng và La Thoại Tân phải nhờ phần phụ giúp của thằng này nhưng tới giờ chẳng thấy mặt nó thì làm sao đây? Chắc phải nhờ thằng Ti thay cho thằng Long mập rồi. Như vậy cần phải có chút thời giờ để chỉ dẫn cho thằng Ti. Nghĩ vậy, thằng Minh bình tĩnh kêu thằng Són giới thiệu tiếp, chẳng quan tâm gì đến lời của thằng Vân:

- Sau đây là tiết mục sáu câu vọng cổ Nữ tướng cờ đào qua giọng ca ngọt ngào của nữ danh ca Thị Hồng.

Tiết mục này không nằm trong chương trình biểu diễn nhưng thằng Minh muốn cho thằng Vân biết là không phải chỉ có mình nó biết hát cái lương. Con Hồng liếc mắt với thằng Minh như thăm trách thằng này đem bí mật của nó ra bật mí công khai với mọi đứa trong lớp. Thằng Minh biết mình ầu khi thấy con Hồng vùng vằng, không muốn ra hát nên nó liền năn nỉ:

- Trò Hồng làm ơn hát giùm đi... Chứ không tụi thằng Vân la um sùm kia.

- Nhưng tui... tui...

- Thôi mà... trò Hồng, làm ơn... ừ, thôi, coi như là trò làm ơn cho thằng Chim đi... Kệ tụi nó...

Nghe giọng thằng Minh ngọt ngào năn nỉ, con Hồng khoái như mở cờ trong bụng. Ít khi thấy thằng này nói bằng cái giọng như vậy, ngay cả trong những lúc hai đứa làm chung tờ bích báo. Bằng linh cảm, con Hồng cũng biết là thằng Minh mắc cỡ khi nói chuyện với nó vì sợ tụi trong lớp cặp đôi hai đứa là “chồng vợ”.

Con Hồng bắt chước ca sĩ bé Hương Lan - con của nghệ sĩ cải lương Hữu Phước ông ọ bước ra. Không nói là tụi khán giả con nít dễ tính vỗ tay quá mạng. Thằng Vân từ dưới góc phòng gọi to:

- Ê, hát bài Lương Sơn Bá, Chúc Anh Đài giả trai đi.

- Tuồng đó là tuồng Hồ Quảng. Minh phải hát tuồng Việt Nam về bà Bùi thị Xuân dũng tướng, bị bốn ngựa phanh thây...

Nói xong, nó liền cất tiếng hát liền. Lần đầu tiên, tụi thằng Minh cũng như bọn trong lớp được nghe con Hồng hát. “Trời ơi, con nhỏ này hát ngọt như mía lùi tụi bây ơi”, “Cha, sao cái bộ của nó giống Út Bạch Lan quá”, “Hông, giống Bạch Tuyết hơn”, “Mày biết gì, Bạch Tuyết chỉ hát tuồng xã hội”, “Tao thấy giống em bé Bạch Lê đóng với Út Hiền quá”. Mấy đứa nghe con Hồng hát rồi ngồi bình phẩm giọng ca của con này loạn xạ xà ngầu để cuối cùng đưa ra một kết luận là “Con Hồng hát hay một cây xanh rờn”.

Trong tiếng vỗ tay ầm ĩ của những đứa ngồi xem, thằng Vân bắt hai tay để lên miệng làm loa:

- Thảm Thúy Hằng...

Đám “khán giả” cũng muốn được biết thằng Minh thực hiện lời hứa của nó như thế nào nên cũng đồng tình với thằng Vân, kêu ầm:

- Thảm Thúy Hằng...

- La Thoại... tung... tung...

- Thảm thúì ình... [2]

Có thằng huýt sáo miệng, có thằng vỗ tay trong sự đắc thắng của thằng Vân vì nó biết chắc rằng sẽ chẳng có La Thoại Tân, Thảm Thúy Hằng gì ráo. Lần này, thằng Vân nghĩ trong bụng, thằng Minh sẽ bị nó lật tẩy tội nói xạo.

Từ sau tấm bảng, thằng Minh cùng thằng Ti khệ nệ khiêng ra một cái máy đang được trùm bằng tấm vải đen trông vô cùng kỳ bí. Sau khi đặt máy trên bàn, nằm chính giữa phòng học, thằng Ti từ từ kéo tấm vải ra - cũng hồi hộp như khi nó trở tài biểu diễn ảo thuật. Tiếng xì xào nổi lên:

- Ủa, ảo thuật tiếp hả?

- Coi hoài, chán lắm.

- Máy quay phim tụi bây ơi...

- Không phải, đây là máy chiếu phim, thằng ngu..

- Sao mày nói tao ngu vậy.

- Ừ, mày không ngu nhưng máy chiếu phim lại nói là máy quay phim.

- Máy chiếu với máy quay là một mà.

- Máy quay phim là máy quay để có hình vô phim. Còn muốn coi hình từ phim thì phải chiếu bằng máy chiếu phim. Bộ mày không coi chớp bóng thùng sao?

Đúng là cái máy chiếu phim 8 ly của ba thằng Long mập. Thằng Minh đã nhờ thằng này mượn để chiếu phim trong chương trình “đại nhạc hội tà-pi-lù” này. Trong lúc thằng Ti đang lui cui cắm điện và con Hồng cùng thằng Út đệt căng tấm vải trắng vào tấm bảng thì thằng Minh mang hộp phim ra, lấy những đoạn phim gắn vào trục. Những thằng ngồi trong lớp há hốc mồm khi thấy thằng Minh lắp phim vào máy chiếu có nghề như một ông chiếu bóng thùng. Ngay cả thằng Ti, Út đệt, con Hồng cũng không ngờ thằng này chỉ một cây xanh ròn như vậy. Nhưng lúc ấy, thằng Minh bỗng khựng lại và kêu lên:

- Chết mẹ... rồi!

Thằng Ti, bây giờ trong vai trò phụ tá thằng Minh, giật mình hỏi:

- Cái gì vậy?

- Phim này gắn vô máy chiếu này không vừa.

- Sao vậy?

- Máy chiếu này chỉ chiếu phim 8 ly, còn phim này tới 16 ly lận.

- 16 ly là sao?

Thằng Minh gắt:

- Cái phim của tao bị nên không gắn vô trục máy được.

Thấy thằng Minh loay hoay với cái máy chiếu và thì thầm gì đó với thằng Ti, biết là tụi nó đang gặp trục trặc kỹ thuật nên thằng Vân kêu lên:

- Thảm Thúy Hằng, La Thoại Tân đâu?

Gặp chuyện vui, thế là bọn khán giả nhí cùng reo hò và theo thói quen khi đi xem phim ở rạp là đập tay lên bàn, lên ghế đùng đùng.

- La Thoại tung, Thảm thúì ình. La Thoại tung, Thảm thúì ình... tung... ình..

Trong khi thằng Minh đang đứng loay hoay tìm cách gỡ bí thì thằng Ti chỉ nói một câu nhẹ nhàng:

- Minh gỡ luôn cái trục ra, không cần máy quay, tao với mày chỉ cần đưa phim qua lỗ chiếu, để ánh đèn rọi qua thì cũng thấy hình trên màn vậy...

Thằng Minh kêu lên:

- Ủ, hé... làm thử cái coi.

Thế là hai thằng cùng nhau chiếu phim. Thằng Minh bật công tắc cho ánh sáng đèn chiếu rọi thẳng qua ống kính và thay vì gắn vào trục quay, nó cầm bành phim cho thằng Ti kéo phim đưa qua ánh đèn của máy chiếu. Trên tấm vải trắng xuất hiện hình của La Thoại Tân, đầu quần khăn, mặc một bộ đồ bà ba đang ngồi trên bó củi.

Thằng Minh bắt đầu vai trò nói phim như khi coi chiếu bóng thùng:

- Đây là phim Lý Chơn Tâm anh hùng cười củi do tài tử La Thoại Tân và Bảy Xê đóng vai chánh. Mỗi khi Lý Chơn Tâm ngồi lên bó củi thần thì bó củi sẽ bay...

Tiếng khán giả ngồi dưới hòì vọng lên:

- Ê, sao tao không thấy nó bay?

Rồi là những tiếng bình phẩm:

- Chắc hông có xăng!

- Phải niệm thần chú thì nó mới bay được chứ.

Thằng Minh biết chắc rằng Lý Chơn Tâm cười củi nhưng sẽ không bay là vì tốc độ kéo phim của nó và thằng Ti quá chậm. Chú Hai Ngon đã dạy cho nó biết rằng muốn cho hình ảnh trong phim cử động thì một giây phải có 24 hình chạy qua ánh sáng của đèn chiếu rọi đến màn. Đàng này tốc độ kéo phim của nó và thằng Ti chậm như rùa thì Lý Chơn Tâm làm sao mà bay được. Nhưng còn một điều quan trọng hơn - nó biết và không bao giờ dám nói ra - Lý Chơn Tâm sẽ không bao giờ bay hay cử động tay chân vì phim của nó là phim đứt từng khúc nhỏ được nó ráp lại. Muốn Lý Chơn Tâm bay hay cử động cần phải có một đoạn phim dài nối tiếp cử động của nhân vật trong phim. Trong khi phim của nó, cùng lắm chỉ được mười

mấy, hai chục hình cho một đoạn rồi tới phim khác. Nếu có cử động được chân tay thì nhân vật trong phim chỉ cử động cả giựt, cả giựt như người máy.

Vừa nghĩ, nó vừa im lặng kéo phim. Nhóm khán giả ngồi dưới bàn học trở mắt nhìn hình Lý Chơn Tâm đang ngồi lên đồng cùi, sau đó lại nhảy qua hình Lý Chơn Tâm gặp công chúa thủy tề Thắm Thúy Hằng. Rồi không biết ắt giáp gì lại có ông tiên Bầy Xê xuất hiện bên cạnh tể tướng Hoàng Giang... Rốt cuộc lại, bọn thằng Minh đã cho khán giả xem hình của phim chứ không phải là phim!

Vậy mà chỉ chiếu chừng tám hình của La Thoại Tân và Thắm Thúy Hằng thì đám khán giả lại ngồi thật trật tự để xem. Tụi nó chưa bao giờ được xem nhiều tài tử đóng tuồng như vậy. Cuộn phim của thằng Minh đã hấp dẫn bọn trẻ bởi sự... lung tung, không thứ tự nhưng lại ngộ nghĩnh khiến cho tụi nó không thể đoán được hình ảnh sắp tới là phim gì. Thấy đám khán giả ngơ ra vì không hiểu, thằng Minh liền chớp cơ hội “đền bù tội lỗi” bằng cách giới thiệu nội dung từng hình ảnh xuất hiện. Nhờ vào tài “nói phim” của nó, đám khán giả nhỏ được biết thêm nhiều phim Việt Nam mà tụi nó chưa từng xem bởi vì đâu phải thằng nào cũng cơ hội coi phim nhiều như thằng này.

Thằng Minh đang “nói phim” say sưa thì đột nhiên cánh cửa phòng học mở ra, ánh sáng bên ngoài đột ngột lùa vào làm những đứa ở trong phòng học đều lóa cả mắt. Thằng Minh nheo mắt, định thần nhìn ra ngoài. Nó tá hỏa tam tinh khi thấy trước mặt nó là cô giáo Lan Sinh, thằng Long mập và... Nó ngừng chiếu phim kêu lên:

- Ê, Chim, coi hát bóng không mậy?

Chú thích:

[1] Tác giả là nhạc sĩ Hùng Lô (1922-1986).

[2] Đây chỉ là kiểu nói chơi, nói vui của trẻ con thời đó, tác giả hoàn toàn không có ý nói xấu, xúc phạm đến các nghệ sĩ được nêu tên. Rất mong được lượng thứ.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 42:

Một sự trùng hợp lạ lùng đã mang đến niềm vui bất ngờ cho mấy thằng nhỏ xóm Ba-ra-dô. Trong ngày thằng Chim được thả ra tụi nó được thằng Long mập mời đến nhà để ăn sinh nhật. Tụi nó chẳng biết sinh nhật là cái gì nhưng nghe nói là ba thằng Long mập đã cho nó một món quà rất quý. Nhờ món quà này mà thằng Chim được thả ra, không bị cảnh sát đưa vào trại tể bản. Và thêm nữa, khi nghe đến ăn là tụi nó khoái chí. Đứa nào, đứa nấy hí hửng nghĩ rằng sẽ được thằng này cho ăn kẹo “chó-có-lát” hay “sing-gôm” nhưng đều tiu nghỉu khi nghe thằng này nói:

- Tối nay, tao cho tụi bây coi một cái máy kỳ lạ chưa có ở Việt Nam. Nghe nói còn hay hơn hát bóng nữa.

- Tưởng mấy kêu tới để ăn, ai dè để mấy khoe của hả thằng mập? - Thằng Minh chọc bạn.

- Tụi bây cứ tới đi, rù thằng Chim nữa. Mình vừa coi máy, mình vừa ăn kẹo “su-cu-la sữa bòn bon với hột gà”... Thằng nào không đến thì mất phần, ráng chịu.

Nó nói nhỏ với thằng Minh:

- Mày đừng nói cho thằng Chim biết nghe, má Hai tao có làm bánh ga-tô để cho riêng thằng Chim, mừng nó ra khỏi khám.

- Ê, đừng nói chuyện khám, xui mày.

Thằng Són cũng khều thằng Minh nói nhỏ:

- Mày đừng nói cho thằng nào nghe nhe, tối nay, tao mua bánh cóng ở Chợ Lớn mới cho thằng Chim ăn, tội nghiệp.

Con Hồng cũng nói nhỏ, thằng Ti cũng nói nhỏ... đứa nào cũng nói nhỏ, ra vẻ bí mật chỉ nói cho thằng Minh biết nhưng rốt cuộc thằng nào cũng biết hết tất cả những bí mật của đứa khác. Tất nhiên chỉ một đứa không biết vì nó không có mặt ở phòng-tên nước: thằng Chim. Thời gian gần đây, thằng Minh chọn phòng-tên nước là nơi tụ họp để vừa gánh nước đem về nhà xài, vừa nói chuyện vui, vừa ôn bài học thiệt là tiện thể đôi ba đường.

Tối đó, khoảng sáu giờ thì tụi nhỏ xóm Ba-ra-dô có mặt đầy đủ cộng thêm vài đứa bạn trong lớp nhứt hai. Má Hai thằng Long mập đã dọn sẵn cho tụi nó một cái bàn dưới gốc cây mận. Trên bàn đã bày sẵn bánh ga-tô, bánh cóng, kẹo me (đứa nào nhìn thấy kẹo me cũng đều biết là của con Hồng), bánh mì cá mè, nước ngọt con nai, con cọt... ê hề.

Thằng Chim ngồi cạnh thằng Minh và thằng Long mập. Tối nay thằng Chim là thượng khách. Đứa nào cũng mời thằng Chim ăn nên cái đĩa của thằng này đầy tú hụ. Nó cũng không khách sáo, ăn uống một cách hồn nhiên. Đứa nào, đứa nấy đều vô tư ăn đến no bụng. Bỗng dưng con Hồng hỏi thằng Chim:

- Trò thấy món nào ngon nhất?

Thằng Són không bỏ tạt tạt lạnh:

- Món nào cũng ngon hết phải không mậy? Nhất là món bánh cốm. Bà bán bánh cốm này là người Bạc Liêu chánh hiệu ngen. Chỉ có người Bạc Liêu đồ bánh cốm là ngon. Ba tao nói...

Thằng Ti chọc quê thằng Són:

- Ba mậy nói “Són, bà nờ mình tiền thịt heo thiu, mậy đi đòi chưa?”

Cả bọn tụi nó ôm bụng cười sặc sụa. Lúc ấy, thằng Chim mới từ từ lên tiếng:

- Ở trong khám, tao nhớ món cá lòng tong kho tộ là ngon nhất hạng, nhớ nhì là bánh bèo do thằng Minh đồ. Bữa nay tao thèm ăn bánh bèo mà không có. Món đó ngon như bài khỏi binh... [1]

Tụi nó lại có thêm một trận cười nữa vì thằng này lại nói chuyện theo cách của mấy tay cò bạc.

- Má tao kho cá lòng tong mới ngon...

- Không, má tao kho là ngon nhất.

- Má mậy kho mặn chát.

- Chỉ có... ba tao kho là không ai bằng.

Con Hồng lên tiếng. Tụi nó, trong cơn hào hứng tranh cãi má thằng nào kho cá lòng tong ngon nhất liền im lặng. Tụi nó biết con Hồng khen ba nó nấu ăn ngon vì nó mồ côi mẹ từ bé.

Thằng Minh phá tan sự im lặng của tụi nó:

- Má, ba đứa nào nấu cũng ngon hết. Ba, má mình nấu không ngon thì làm sao mình lớn. Không có ai nấu ăn ngon bằng má... ba mình.

Còn thằng Long mập chọt lên tiếng:

- Còn tao khoái nhất món sơn hào hải vị của thằng Minh đãi. Sơn là núi, trên núi thì có rau. Sơn hào là rau. Hải là biển, biển có muối, có cá làm nước mắm. Hải vị là nước mắm. Sơn hào hải vị là rau chấm nước mắm kho quẹt.

Lại cười. Riêng thằng Minh thì cay cay nơi khóe mắt. Hôm nay nó đã làm cho mấy thằng bạn trong xóm Ba-ra-dô gần gũi hơn với thằng Long mập. Giữa tụi nó bây giờ không còn một sự ngăn cách nào nữa.

Thình lình, má Hai thằng Long mập chạy ra, kêu to:

- Mấy con ơi, vô coi tàng hình. Bắt đầu có hình rồi.

Không hiểu tàng hình mà sao lại có hình, tụi nó nháo nhào bỏ bàn tiệc chạy vô nhà.

Trong phòng khách, thằng Minh thấy đủ mặt gia đình thằng Long mập ngồi trên bộ ghế sa-lông, tụi nó rón rén ngồi vào các cái ghế nhựa đặt phía sau. Trước mặt tụi nó, chính giữa phòng khách là một “nhân vật” đặc biệt đang được mọi người chú tâm nhìn vào.

Đó là một cái thùng to, bằng gỗ hình chữ nhật, hai cánh cửa lùa để lộ ra một mặt kiếng màu trắng đục. Khi ba thằng Long mập nhấn cái nút bên hông thùng thì trên mặt kiếng sáng lên như bóng đèn điện và vô số con vi trùng đen trắng nhảy loạn xạ, nghe cả tiếng rè rè của nó. Ba thằng Long mập nói với giọng hiểu biết:

- Đúng 7 giờ tối, chương trình truyền hình mới bắt đầu.

- Truyền hình hay tàng hình? - Thăng Són hỏi.

- Truyền hình. Cái máy này là máy vô tuyến truyền hình. Người Mỹ gọi là cái “ti-quy”. - Thăng Long mấp hãnh diện vì sự hiểu biết thông thái của mình.

- Ủa, nó có xài bình ắc quy như chiếu bóng thùng há? - Thăng Ti hỏi.

Thăng Minh lên tiếng:

- Vô tuyến truyền hình là một cái máy cho tụi mình ngồi coi những chương trình đã được thu tại đài truyền hình. Mỗi tối, lúc bảy giờ, từ ngày hôm nay, người ta ngồi tại nhà có thể xem cải lương, ca nhạc, nghe tin tức...

Tụi nó ngồi nín khe nghe thăng Minh trần thuật về cái máy “tàng hình”. Người ngạc nhiên nhất là ba thăng Long mấp. Ông không hiểu sao thằng nhỏ này lại rành rẽ sáu câu như vậy. Ông đâu có biết rằng chiều nay, nhờ đọc báo cộp ở nhà chú Năm Cũ, thăng Minh đã kịp nạp vào đầu nó một số thông tin hữu ích về cái máy vô tuyến truyền hình.

Chiếc đồng hồ Ô-dô trên tường vừa gõ đúng bảy tiếng thì những con lẳng quăng, vi trùng trên mặt kiếng biến mất và xuất hiện một cô gái. Cô này nhìn thẳng vào mặt tụi nó nói: “Kính thưa quý vị khán giả, sau đây là chương trình của đài truyền hình Việt Nam tối nay. 19 giờ tin tức. 19 giờ 30 văn nghệ...” [2]

Sau những chương trình tin tức, cô gái hồi nãy lại xuất hiện: “Và sau đây là một chương trình văn nghệ đặc biệt được giới thiệu với quý vị khán giả. Đầu tiên là giọng ca của...”

Tụi nó không ngờ những danh ca làng tân, cổ nhạc trước kia tụi nó chỉ được nghe tên trên đài phát thanh như Phương Dung, Hoàng Oanh, Nhật Trường, Hùng Cường, Bạch Tuyết, Thanh Nga, hê Tùng Lâm, Phi Thoàn, Thanh Việt... đang hát trước mặt tụi nó. Thăng Cảnh hù, với cái máu cảnh sát trong người, thắc mắc “Hổng biết tại sao mà người ta có thể nhốt mấy nghệ sĩ này trong cái thùng rồi bắt họ hát được vậy ta?” Để khám phá, đang xem, nó đứng dậy. Và trước cặp mắt ngạc nhiên của mọi người nó đi vòng ra phía sau lưng cái thùng để tìm hiểu. Ba thăng Long mấp la lên:

- Con đừng rờ tay vào phía sau máy, coi chừng điện giật.

Nó gật gù và nói lớn vì đã phát hiện điều nó quan tâm:

- À... người ta gửi nghệ sĩ vô thùng bằng điện. Không có điện là khỏi coi.

- Bởi vậy mới gọi là vô tuyến truyền hình chứ, thăng Cù lẩn lữa. - Thăng Són không bỏ lỡ dịp để chọc thăng Cảnh hù.

Bỗng dưng, thăng Minh kêu lên:

- Ê, hình như ông ảo thuật bán cao đơn hoàn tán nè tụi bây...

Thăng Ti đứng bật dậy, chen lên ngồi sát màn hình. Đúng rồi, trên màn hình đen trắng khi thì chiếu xa, khi thì chiếu gần nó đều nhận ra đó là ông thầy ảo thuật của mình. Trời ơi, sao ông hay vậy ta, chui vô được cái thùng để biểu diễn nữa.

Trên màn hình, ông thầy nó, trong bộ đồ vét chuyên nghiệp, sang trọng của nhà ảo thuật, tay cầm cây gậy chỉ huy. Một nữ tài tử bước vào cái thùng, nhà ảo thuật lấy cây cưa, cưa cái thùng này ba đoạn. Tụi nó

bình phẩm:

- Cửa như vậy bà đó đứt ra làm ba khúc là cái chắc.

Thằng Chim nói chắc nịch:

- Không chết đâu. Nếu chết là ông ở tù mục xương sao!

- Ảo thuật mà tụi bây. Ảo thuật là đánh lừa cặp mắt khán giả bằng xảo thuật, máy móc, dụng cụ và âm nhạc...

Đúng như nhận xét của một thằng có chuyên môn và một thằng ám ảnh chuyện ở tù thì bà diễn viên bị cửa làm ba khúc tươi cười bước ra khi nhà ảo thuật mở thùng. Tiếng người giới thiệu chương trình đã làm trống tim thằng Ti đập nghe thình thịch: “Sau đây là tiết mục Di chuyển thần tốc dưới sự trình diễn của nhà ảo thuật tài ba Việt Nam Không Có”.

Thằng Ti ngạc nhiên và giận cho mình. Trời ơi, thầy mình là nhà ảo thuật nổi tiếng Không Có mà mấy đại nhạc hội giới thiệu mà mình không biết. Trời ơi, sao ngu quá vậy? Từ trước giờ, mình có hỏi tên ông đâu, cứ gọi là ông thầy không. Té ra, ông mê ông Không Tử nên ông lấy tên là Không Có. Không Có nghĩa là không có gì hết. Không nhà, không vợ, không tiền... Rồi ông đặt tên hai thằng con là Không Cần, Không Còn.

Tụi nó thấy nhà ảo thuật Không Có vừa bước vào cái cửa đột nhiên biến mất và chỉ tích tắc, lại thấy ông ấy xuất hiện ở cánh cửa phía bên đối diện. Như ngồi trước sân khấu, tụi con nít vỗ tay quá cỡ thợ mộc. Và cuộc bình luận bắt đầu:

- Ông có cái máy mây ơi.

- Hồng lẽ cái máy bắn ông như bắn hỏa tiễn sao?

- Hay là xảo thuật của “vô tiếng tàng hình”.

- Xảo thuật sao được, quay thiệt đằng hoàng mà.

- Tao nghi là ông ấy làm hình nộm.

- Hình nộm sao đi được.

Trong đám tụi nó, chỉ một mình thằng Ti biết tại sao nhà ảo thuật Không Có biến hóa nhanh như tia chớp nhưng nó không thể nói được. Đó là bí mật nghề nghiệp mà ông thầy đã dạy nó: “Không được tiết lộ ‘cội lương’ trò diễn của các đồng nghiệp, dù đó là kẻ mình ghét”. Đó là đạo đức do Không Tử dạy - dù cho tới bây giờ nó cũng chưa biết Không Tử là ông nào. Nó đã biết người thứ hai xuất hiện trong tiết mục này là ai. Nó chỉ nói trong lòng: “Thầy đã tìm được anh Cần rồi. Ảnh hết đi theo theo đào gánh hát rồi sao ta?”.

Khi kết thúc chương trình, cả ba nghệ sĩ của đoàn ảo thuật Không Có xuất hiện từng người một. Hai người đàn ông thì thằng Ti biết quá rõ. Còn người đàn bà bị cửa làm ba khúc mới làm nó ngạc nhiên khi nghe lời giới thiệu: “Nữ nghệ sĩ trong tiết mục của người Hoàng Lương - chính là vợ của nhà ảo thuật Không Có và hai phụ diễn là Không Còn, Không Cần”.

Vừa xem tụi nó vừa bàn tán:

- Như vậy là không cần xem phim nữa vì đã có tàng hình...

- Truyền hình không thể thay thế phim được đâu vì coi phim truyền hình đâu đã bằng coi phim ở rạp...
- Coi phim ở rạp đông người...
- Có đập ghế...
- Có la hét... ngồi đái tại chỗ được.
- Phim trên truyền hình không có màu.
- Rồi sẽ có màu.
- Màn ảnh nhỏ xíu.
- Mấy chục năm nữa thì có màn ảnh bự.

Tụi nó vừa xem truyền hình vừa so sánh với coi phim ở rạp và tiên đoán cái ngày sẽ không còn rạp chiếu phim nữa. Riêng thằng Minh không nói nhưng nó tin rằng rạp chiếu phim sẽ còn vì nếu không có rạp chiếu phim thì làm sao nó làm đạo diễn chế tạo phim cho chú Hai Ngon làm chủ rạp chứ!

Hết chương trình văn nghệ, tụi nó lục tục đứng dậy ra về. Ba thằng Long mập chuẩn bị tắt máy thì cô xướng ngôn viên xuất hiện, đọc tin: “Kính thưa quý vị khán giả. Bản tin giờ chót của chúng tôi xin được giới thiệu một người thợ máy chiếu bóng đã anh dũng cứu được nhiều em nhỏ trong một trận hỏa hoạn xảy ra tại rạp chiếu phim Hồng Tiến, tại Gành Hào tỉnh Bạc Liêu. Ông bị phỏng nhẹ, đang nằm trước mặt chúng tôi...”

Thằng Minh kêu lên:

- Khoan tắt chú, cho con coi một chút..

Xướng ngôn viên tiếp tục nói:

- Và đây là người thợ máy dũng cảm, sẽ phát biểu với chúng tôi trên giường bệnh và chung quanh ông là các em nhỏ đã được ông cứu thoát...

Người thợ máy chiếu bóng xuất hiện trên màn ảnh truyền hình. Dù gương mặt băng bó vì vết phỏng, nhưng thằng Minh vẫn nhận ra bởi một giọng nói mà nó không bao giờ quên được.

- Bây giờ sức khỏe ngon lành rồi, phải cứu các em chứ, đầu hèn cũng thể mà!

Đây là lần thứ ba thằng Minh gặp chú chiếu bóng thùng. Nhưng chú lại ở trong một cái thùng!

Chú thích:

[1] Cây bài không cần đánh vẫn thắng (chơi bài mười ba lá).

[2] Truyền Hình Sài Gòn phát hình đầu tiên vào ngày 7/2/1966. Theo báo Điện Ảnh (Sài Gòn số 91, phát hành năm 1959) tường thuật thì buổi truyền hình thực nghiệm lần đầu tiên vào ngày 26.10.1959 tại gian hàng truyền tin quân đội trong một khu triển lãm. Chương trình là những tiết mục văn nghệ bắt đầu từ 19 giờ 15 đến 20 giờ 15 kéo dài cho đến hết ngày 8.11 năm 1959.

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Chương 43:

Và câu chuyện Chú chiếu bóng, nhà ảo thuật, tay đánh bài và túi con nít xóm nhỏ Sài Gòn năm ấy xin mạn phép độc giả được chấm dứt tại đây. Tôi cũng không rõ số phận túi nó sẽ ra sao nhưng tôi tin chắc rằng chúng sẽ trở thành những người như chúng ước mơ. Tôi không biết thằng Minh, thằng Ti có gặp lại chú Hai chiếu bóng thùng, nhà ảo thuật và cả bọn có gặp lại cô giáo Lan Sinh về sau này hay không vì những người này chỉ ghé qua đời bọn nó bất chợt để rồi ra đi. Đâu có ai sẽ đi theo suốt tuổi thơ của mình. Cuộc đời thoáng gặp, thoáng đi. Gặp nhau, chia ly đó là lẽ thường của đời sống nhưng chắc chắn dấu ấn của những người này sẽ còn ghi đậm trong tâm hồn và ký ức của bọn trẻ xóm Ba-ra-dô. Và ngược lại. Chú chiếu bóng thùng Hai Ngon, nhà ảo thuật Khổng Có lại tìm được tuổi thơ của mình qua túi thằng Minh, Ti, Chim... Một tuổi thơ không còn hiện hữu mà chỉ là một ước mơ, ngoài vọng. Trong đời, một lần ai cũng muốn có dịp trở lại để nhớ.

Căn nhà nhỏ, con xóm, những cái cây, con diều, bờ ruộng, bài hát vọng cổ giữa trưa hè, những thằng bạn, những trò chơi... Tất cả đã đi về miền quá vãng. Ôi, tuổi thơ của chúng ta... Một tuổi thơ đáng yêu, trân quý đầy ngọt ngào như mật như thơ. Một tuổi thơ đã đi xa. Một tuổi thơ đã rời bỏ ta mà đi khi ta hờ hững! Hạnh phúc thay khi có, còn và cần một tuổi thơ để mà hoài niệm.

Tôi cũng vậy. Tôi cũng muốn trở lại dòng sông tuổi thơ để gặp lại thằng Minh, thằng Ti, thằng Chim, Út đệt, Cảnh hù... vì tôi là bạn của túi nó trong con xóm nhỏ Sài Gòn ngày tháng ấy.

Tôi chính là con Hồng - lớp nhứt hai trường tiểu học Bình Tây năm 1966.

Sài Gòn 2012 - 2014

-

CHÚ CHIẾU BÓNG, NHÀ ẢO THUẬT, TAY ĐÁNH BÀI, VÀ TỤI CON NÍT XÓM NHỎ SÀI GÒN NĂM ẤY

Lê Văn Nghĩa
www.dtv-ebook.com

Lời Bạt

1. Nhà văn Lê văn Nghĩa luôn khiến tôi ngạc nhiên.

Chừng ba mươi năm trước, lần đầu tiên gặp anh, tôi không tin người mang khuôn mặt râu rầu tâm sự như kếp hài nép sau cánh gà đêm mưa ế khách khi viết văn có thể đem lại tiếng cười. Ấy vậy, từ đó đến nay anh đã tung ra một loạt tập truyện trào phúng. Tưởng thế là đủ. Không, mới đây thôi anh đã tạo ra sự ngạc nhiên khác không riêng gì tôi mà nhiều người thừa nhận anh rất “có nghề” khi viết đề tài tuổi nhỏ học trò Sài Gòn trước 1975: Mùa hè năm Petrus.

Có lẽ do hào hứng với lời khen của dư luận, nay anh tiếp tục chủ đề trên với truyện dài Chú chiếu bóng, nhà ảo thuật, tay đánh bài và túi con nít xóm nhỏ Sài Gòn năm ấy, phía dưới còn chưa thêm dòng chữ nhỏ: “Truyện dài dành cho thiếu nhi, nhưng người lớn đọc cũng hồng sao, mà người già đọc càng khoái”.

Còn ngạc nhiên gì nữa không?

2. Trong đời thường, nhà văn Lê văn Nghĩa cũng thuộc loại “khác người”. Có những trò chơi với người khác có thể chỉ là chơi nhưng với nhà văn lại không, nghĩ cho cùng những gì nhà văn đã trải nghiệm cũng là chất liệu cần thiết khi viết văn. “Sống rồi hãy viết”. Đã nhà văn chuyên nghiệp càng thấy điều này chính xác biết dường nào.

Khi đọc bản thảo tập truyện dài này của anh, tôi càng xác tín rằng, những tình tiết hấp dẫn, tình nghịch đôi lúc bật ra tiếng cười khoái trá ở trong đó đều bắt đầu từ hiện thực của cuộc sống mà anh đã trải qua. Ở Lê văn Nghĩa, như tựa một tập truyện trào phúng mà anh tự nhận Thăng lấu cá; hoặc Nguyễn Nhật Ánh tự nhận Thăng quý nhỏ v.v... thì những tựa truyện ấy, xét kỹ ta thấy ít nhiều đã phản ánh tâm thế (chứ không phải tính cách) của nhà văn.

Không lấu cá sao được, khi trong “Truyện dài dành cho thiếu nhi, người lớn đọc cũng hồng sao” có khá nhiều tình huống cực kỳ... lấu cá ở bọn trẻ. Có thể đó là lúc xem phim chiếu thùng, vào rạp chiếu bóng không tốn một xu nào; rồi những chiêu lật tẩy ảo thuật v.v... Phải là người trong cuộc mới có thể viết khéo đến thế: “Thi thoảng khi xem gần hết tuồng chớp bóng, bọn nó thường len lén lấy một cái cây, hoặc bạo gan như thăng Chim, là dùng tay cạy một đầu dây điện ra khỏi cọc bình. Thế là máy quay phim đang chạy sè sè bỗng ngưng ngừng lại vì mất điện. Chú Hai Ngon vò đầu bứt tai không biết sự cố xảy ra từ đâu. Chỉ chờ có vậy, túi nó con nít đập tay vào thùng thỉnh thỉnh, rồi đồng thanh kêu lên:

- Chiếu bóng gì ba-xì-cùn quá... trả tiền lại đi...”

Những tình tiết ngộ nghĩnh trẻ con, lấu cá “nhất quỷ nhì ma thứ ba học trò” hầu như dàn trải cả tập sách. Nhờ thế, khi đọc có những tình huống khiến ta bật cười một cách tự nhiên.

Khi viết truyện dài, tiểu thuyết khi viết cho thiếu nhi, một nhà văn có trách nhiệm bao giờ cũng nhớ đến vai trò của một nhà sư phạm. Lê văn Nghĩa cũng vậy. Có điều yếu tố giáo dục ấy, anh “chêm” vào kín đáo và tỏ ra hợp lý: Di Hai lắc đầu, nhìn nó cười. “Thằng này thiệt là... Sao con Ba này có phước, dạy dỗ làm sao mà có đứa con thiệt lễ phép. Mở miệng là dạ thưa chớ không như mấy thằng nhỏ xóm Bó Chối, mở miệng ra là chửi thề. Đúng là có ăn, có học nó khác... Thằng này, lớn lên chắc không phải là người phạm...”. Một chi tiết nhỏ đã gửi gắm nhiều điều đấy chứ? Đôi khi, chỉ gọn lỏn một câu nói: “Lúc đó thằng

con nhà ảo thuật nhìn thẳng Chim cười, nói vài tiếng:

- Trốn học. Xấu!”

Thêm một điều khiến phụ huynh yên tâm khi chọn tập truyện dài này (rồi mình đọc ké) còn một phần do nhân vật người lớn... không lấu cá! Họ có những lời khuyên chí tình mà trẻ nhỏ nào cũng cần được nghe, chẳng hạn muốn theo nghề, dù là nghề ảo thuật thì cần nhất vẫn là học chữ nghĩa:

“- Tại sao lại cần chữ nghĩa?

- Vì có chữ nghĩa nhiều, người ta mới đọc được sách rồi nghĩ ra được nhiều trò mới lạ. Nhà ảo thuật là người phải nghĩ ra trò mới, rồi đóng đồ nghề, phải dùng kỹ thuật, máy móc... Phải học, phải trở thành kỹ sư bách khoa Phú Thọ thì mới là cao thủ. Mày xem, mấy thằng cha ảo thuật gia ở Sài Gòn này, có thằng cha nào học tú tài, đại học đâu... Cũng như tao vậy, nhờ khéo tay, nhờ lấu cá rồi ăn cắp nghề lẫn nhau. Dân Việt Nam giỏi lắm nghen, không sáng chế được trò nào nhưng ăn cắp nghề thì giỏi tổ sư. Rồi rồi cuộc ảo thuật chỉ để đi bán cao đơn hoàn tán đạo... Bao nhiêu trò, làm đi làm lại hoài. Ngay tao cũng phát chán. Mày muốn giỏi, thằng nhỏ, phải đi học. À, mày học lớp mấy rồi?”

Truyện viết cho người lớn hay thiếu nhi? Cả hai đấy chứ?

3. Nếu nhà văn Lê văn Nghĩa chỉ dừng lại với các trò chơi, tình huống... chi tiết liên quan đến lũ nhóc, cũng đã hấp dẫn và có thể gọi nhớ lại kỷ niệm hoa niên của bao nhiêu người. Thế nhưng thêm một điều khiến tôi tin chắc nhiều người cũng hào hứng bởi anh đã khéo léo “gài” vào đó những cảnh vật, nếp sống, sinh hoạt của người Sài Gòn thập niên 60. Do sống tại Sài Gòn từ thuở còn côi trổng tám mưa nên anh có lợi thế hơn nhiều nhà văn khác.

Chất liệu từ trong ký ức ngồn ngộn đổ ào xuống trang viết từ chuyện ăn mì, xem chiếu bóng thùng, ảo thuật, đánh bài đến xem cạp xinêma v.v... đều được anh đưa vào rất “ngọt” nên không cắt đứt hoặc làm nghẽn mạch văn đang diễn ra. Thú thật, đọc những trường đoạn ấy người lớn có lúc ngậm ngùi, hã hê rồi “bâng khuâng nhớ cảnh nhớ người”...

Chính điều này mới tạo ra sự “khác người” của Lê văn Nghĩa.

4. Tôi không gọi tập truyện này do người lớn viết cho trẻ thơ mà chính là “hồi ức trẻ thơ trong mắt trẻ thơ”. Nói như nhà văn Nguyễn Nhật Ánh, khi anh viết cho thiếu nhi thì trong anh có đứa trẻ mười bốn, mười lăm chạy lon ton ngay sau trang viết. Thì Lê văn Nghĩa cũng không khác. Đọc kỹ, sẽ thấy “thằng lấu cá” học trò đang tình nghịch đâu đó rất đáng yêu.

Sự “hóa thân” này chỉ có khi nhà văn thật sự yêu dấu tuổi nhỏ của mình: “Trong đời, một lần ai cũng muốn có dịp trở lại để nhớ. Căn nhà nhỏ, con xóm, những cái cây, con diều, bờ ruộng, bài hát vọng cổ giữa trưa hè, những thằng bạn, những trò chơi... Tất cả đã đi về miền quá vãng. Ôi, tuổi thơ của chúng ta... Một tuổi thơ đáng yêu, trân quý đầy ngọt ngào như mật như thơ. Một tuổi thơ đã đi xa. Một tuổi thơ đã rời bỏ ta mà đi khi ta hờ hững! Hạnh phúc cho ai có và còn tuổi thơ để hoài niệm.

Tôi cũng vậy. Tôi cũng muốn trở lại dòng sông tuổi thơ để gặp lại thằng Minh, thằng Ti, thằng Chim, Út Đẹt, Cảnh Hù... vì tôi là bạn của tụi nó trong con xóm nhỏ Sài Gòn ngày tháng ấy.

Tôi chính là con Hồng - lớp nhứt hai trường tiểu học Bình Tây năm 1966”.

Nhà văn Lê văn Nghĩa đã kết thúc bằng những dòng chữ trữ tình ấy. Nghe thương quá. Và cũng gọi nhớ bao điều về tuổi nhỏ của chính mình!

Lê Minh Quốc

HẾT